

Ansvaret for lakselus ved lokalitetsklarering etter akvakulturloven

Særlig om Mattilsynets rolle og ansvar

Kandidatnummer: 146

Antall ord: 14996

JUS399 Masteroppgave
Det juridiske fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

[Dato: 01.06.2017]

Innholdsfortegnelse

Del 1 4

1. Innledning 4

- 1.1. *Problemstilling og aktualitet* 4
- 1.2. *Rettskilder og metode* 6

2. Prinsipp og sentrale normer 6

- 2.1. *Innledning* 6
- 2.2. *Grunnloven § 112* 6
- 2.3. *Naturmangfoldloven* 8
- 2.4. *Produksjonsområdeforskriften* 10
- 2.5. *Plan- og bygningsloven* 11
- 2.6. *Nasjonale laksefjorder og laksevassdrag* 14
- 2.7. *Internasjonale regler* 14
 - 2.7.1. *Innledning* 14
 - 2.7.1.1. *NASCO* 15
 - 2.7.3. *EUs rammedirektiv for vann* 17
- 2.8. *Konsekvensutredning* 18
- 2.9. *Integrasjonsprinsippet* 19
- 2.10. *Er lakselus en miljøutfordring?* 21

Del 2 23

3. Etableringsfasen 23

- 3.1. *Innledning* 23
- 3.2. *Fylkesmannen* 24
 - 3.2.1. *Innledning* 24
 - 3.2.2. *Fylkesmannens rolle etter forurensningsloven* 26
 - 3.2.3. *Kan Fylkesmannen trekke inn lakselus i forurensningsvurderingen?* 26
 - 3.2.4. *Fylkesmannens rolle som rådgivende organ for lakselus* 29
- 3.3. *Mattilsynet* 30
 - 3.3.1. *Innledning* 30
 - 3.3.2. *Hvem er Mattilsynet?* 31
 - 3.3.3. *”Uakseptabel risiko”* 32
 - 3.3.4. *Vurdering av økosystembasert forvaltning* 34
 - 3.3.5. *Kunnskapsgrunnlaget* 35
- 3.4. *Fylkeskommunen* 38
 - 3.4.1. *Innledning* 38

3.4.2. ”Miljømessig forsvarlig”	39
3.4.3. Vurdering av økosystembasert forvaltning	41
3.4.4. Kunnskapsgrunnlaget	42
4. Driftsfasen	43
4.1. <i>Innledning</i>	43
4.2. <i>Hva omfattes av regelverket i driftsfasen?</i>	44
4.3. <i>Mattilsynets ansvar i driftsfasen</i>	45
Del 3	46
5. De lege ferenda	46
5.1. <i>Innledning</i>	46
5.2. <i>Lite lovfestet regelverk</i>	46
5.3. <i>Lite klar ansvarsfordeling mellom sektormyndighetene</i>	48
Litteratur	51

Del 1

1. Innledning

1.1. Problemstilling og aktualitet

Akvakultur har vært en viktig næring for Norge i flere tiår, og landet er nå verdens største eksportør av atlantisk laks.¹ Akvakultur er også en næring i vekst, med en ønsket femdobling fra Solberg-regjeringen, og regjeringsplattformen slår fast at regjeringen vil ”forbedre næringens rammebetingelser”.² Akvakultur påvirker imidlertid også miljøet rundt anleggene,³ hvilket har fått mer oppmerksomhet de siste årene. Dette gjelder både den forurensningen og de økte mengdene lakselus som oppdrettsnæringen medfører.⁴

Akvakultur reguleres primært gjennom Lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven), men det kreves også tillatelser etter andre lover i deler av prosessen, som lokalitetsklarering. Næringen fremstår gjennomregulert, med en rekke vilkår som må være oppfylt før det kan gis akvakulturtillatelse. For det første må man ha tillatelse fra myndighetene, der antall tillatelser, plassering og mengde fisk bestemmes av myndighetene selv.⁵ Når man så har en tillatelse må det klareres en lokalitet, altså hvor anlegget skal ligge. Det stilles flere vilkår til lokalitetsklareringen, fastsatt i akvakulturloven § 6. Her er det sentralt at tillatelsen ikke kan være i strid med vedtatt plan, hvilket gir kommunen et viktig ord med i spillet. Det kan heller ikke gis tillatelse uten at det også er gitt tillatelser etter sektorlover som Lov 13.03.1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og avfall (forurensningsloven) og Lov 19.12.2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet

¹ Meld. St. 16 (2014-2015), s. 25

² Samme sted, s. 15

³ Dette legges til grunn i Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 64

⁴ Miljødirektoratet (14.04.2012)

⁵ Akvakulturloven § 7, Forskrift 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) § 14 og Forskrift 22.12.2012 nr. 1799 om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 5

(matloven). Den endelige avgjørelsen tas av Fylkeskommunen i det fylket det søkes om lokalitetsklarering i.⁶ En eventuell klage går deretter til Fiskeridirektoratet.

Akvakulturnæringen fremstår gjennomregulert, men også fragmentert. Dette kan være en fordel, ved at alle involverte organer forvalter sine egne ansvarsområder, men også en ulempe, ved at ingen har ansvar for helheten. Det kan også være en utfordring at mye av akvakulturnæringen er regulert i forskrifter, ikke i lov. Et kjapt søk på lovdata viser at det per mai 2017 er gitt 20 forskrifter med hjemmel i akvakulturloven.

Når forvaltningen er sektorisert kan det også oppstå problemer der hensyn går over flere sektorer, som miljøhensynet. Spørsmålet blir da hvilket organ som har, og eventuelt kan ta, ansvaret for å ivareta hensynet. Dette spørsmålet har oppstått rundt lakselus, der Fylkeskommunen har forsøkt å sette vilkår om telling av lus etter at Mattilsynet ga tillatelse etter sitt regelverk. Vilråene ble siden opphevet av Fiskeridirektoratet, med begrunnelse om at Mattilsynet har ansvar for lakselusen etter akvakulturloven.⁷

Lakselus påvirker miljøet ved at den både fører til økt dødelighet og høyere risiko for andre sykdommer.⁸ Dette kan tale for at lakselusen også er et miljøproblem, ikke bare et fiskehelseproblem, hvilket var begrunnelsen for at Mattilsynet skulle ha ansvaret alene. Det er derfor interessant å se på om Mattilsynets ansvar for lakselusen avskjærer andre forvaltningsorgan fra også å ta ansvaret, og om det er en løsning som ivaretar alle relevante interesser og bidrar til en god saksbehandling.

Ettersom tema for denne oppgaven er ansvaret for lakselusen med særlig vekt på Mattilsynets rolle, vil det kun være forvaltningsorgan som er involvert i dette hensynet som drøftes. Disse organene er, i tillegg til Mattilsynet, Fylkesmannen gjennom sine roller som forurensningsmyndighet og miljømyndighet og Fylkeskommunen, som fatter det endelige vedtaket.

⁶ Laksetildelingsforskriften § 8

⁷ Vedtak 25.04.2012 (ref. 12/3041) og vedtak 25.10.2012 (ref. 12/12451), se Myklebust i Bankes, Dahl og VanderZwaag (2016), s. 352

⁸ Miljødirektoratet (14.04.2012)

1.2. Rettskilder og metode

Akvakulturnæringen er en gjennomregulert næring, men med reglene spredd utover flere lover og forskrifter. Det er også en næring der flere sektormyndigheter spiller inn, med til dels overlappende kompetanse. Et uoversiktlig rettskildebilde er derfor en utfordring i analysen, ved at hver lov eller forskrift må behandles individuelt, og det må analyseres hvordan sektorovergrepene og regelverk virker inn på denne loven eller forskriften.

Det er også en utfordring at svært få saker om akvakultur har blitt prøvd for retten, slik at det ikke finnes noe rettspraksis på hvordan kompetansefordelingen mellom sektororganene er på dette området. Mye av analysen vil derfor basere seg på generelle forvaltningsrettslige prinsipper. Lovforarbeid, spesielt til akvakulturloven, vil også være en viktig rettskilde for å fastslå innholdet i de ulike reglene. Det er også noe juridisk teori på området, men akvakultur er ikke det området innen forvaltningsretten det er skrevet mest om.

En annen kilde i denne oppgaven er forvaltningsvedtak. Disse har begrenset rettskildemessig verdi, men illustrerer hvordan sektormyndighetene tolker regelverket de er satt til å forvalte. Dette vil være særlig viktig i de lege ferenda-delen i kapittel 5.

2. Prinsipp og sentrale normer

2.1. Innledning

I dette kapitlet vil det bli redegjort for sentrale prinsipper og normer som er relevante for denne oppgaven. Det er både normer som gjør seg gjeldende direkte, men på et tidligere tidspunkt i saksbehandlingen enn det som er tema for oppgaven, og normer som ikke anvendes direkte men får betydning for tolkningen av annet regelverk.

2.2. Grunnloven § 112

Naturen og miljøet fikk grunnlovsvern i 1992, da som Lov 17.05.1992, Grunnloven, § 110 b. Den ble videreført med revisjonen i 2014 som § 112.

Første ledd fastslår at ”enhver” har rett til et miljø som ”sikrer helsen” og en ”natur der produksjonsevne og mangfold bevares”. Andre ledd fastslår borgernes rett til kunnskap og tredje ledd fastslår statens ansvar for å gjennomføre grunnsetningene.

Da bestemmelsen ble vedtatt i 1992 ble den ansett som en lovfesting av prinsipper som allerede var anerkjent og til dels nedfelt i norsk rett. Dette var prinsippene om rett til en viss miljøkvalitet, plikt til å unngå miljøforringelse og miljøskade, aktsomhetsplikt, grunneierens forvalteransvar og integrering av miljøhensyn i avgjørelser.⁹

Staten har som nevnt en plikt til å gjennomføre rettighetene i de to første leddene, jf. tredje ledd. Ordlyden av ”Statens myndigheter” tolkes som alle myndighetsorganer, inkludert forvaltningen. I kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling ble det riktignok uttalt at det var ”opp til ethvert storting å vedta” tiltak som oppfylte bestemmelsen,¹⁰ men dette kan ikke tolkes som at det kun er Stortinget som følger opp miljøbestemmelsen.¹¹ Stortinget gir lover som hjemler inngrep, men det er fortsatt forvaltningsorgan som fatter de fleste vedtakene.

Hva gjelder ”tiltak” som staten skal iverksette, må disse etter ordlyden gjennomføre rettighetene i første og andre ledd. Utover dette sier ikke bestemmelsen noe om hvilke tiltak som må treffes, hvilket gir staten en vid skjønnsmargin. Dette støttes også av forarbeidene.¹² Ordlyden ”iverksette tiltak” viser en positiv plikt for staten til å gjennomføre rettighetene, som å stanse eller utbedre miljøskadelig aktivitet. Bestemmelsen bør imidlertid også omfatte en negativ plikt for staten til å avstå fra miljøskadelige inngrep, som å ikke gi forurensningstillatelse der miljøskadene kan bli for store.¹³ Det ville gitt dårlig sammenheng i bestemmelsen om staten selv skulle bryte rettighetene gitt i første ledd ved å tillate forurensning utover det forsvarlige. Det ble også lagt til grunn at bestemmelsene ville være et ”viktig moment ved tolkningen” av regelverk og at de ville ”legge bånd på forvaltningen ved å være retningsgivende når et forvaltningsorgan utøver myndighet etter fritt skjønn”, da bestemmelsen først ble vedtatt.¹⁴ Bugge argumenterer også for at staten kan ha ansvar for å gripe inn overfor kommuner som ikke treffer tiltak, og gi regler som fjerner helseskadelig forurensning.¹⁵ Dette er jeg enig i; staten kan ses på som kommunens overordnede organ, og

⁹ Innst. S. nr. 163 (1991-1992), s. 6

¹⁰ Innst. 187 S (2013-2014), s. 25

¹¹ Slik også Thengs (2017), s. 38

¹² Dokument 16 (2011-2012), s. 246

¹³ Se også Bugge (2015), s. 156

¹⁴ Innst. S. nr. 163 (1991-1992), s. 6

¹⁵ Bugge (2015), s. 157

det gir god sammenheng om staten er ansvarlig for kommunens avgjørelser også der kommunen har fått kompetanse gjennom lov. Dette ser man også på andre rettsområder, som innsigelse i Lov 26.06.2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven, pbl.). Etter §§ 5-4 og 5-6 kan statlige og regionale organ fremme innsigelse, og den endelige beslutningen tas av departementet der det ikke oppnås enighet.

Miljøhensynets betydning for utøvelsen av forvaltningsmyndighet kom blant annet til uttrykk i Rt. 1993 s. 528, Lunner Pukkverk, og en grunnlovsbestemmelse vil også få betydning for tolkning av annet regelverk gjennom lex superior-prinsippet. Grunnloven § 112 vil dermed brukes som tolkningsbidrag i denne oppgaven for å tolke blant annet miljøbestemmelser i regelverket som drøftes. Dette vil drøftes nærmere i kapittel 2.7 om integrasjonsprinsippet.

Paragraf 112 har aldri vært prøvd som selvstendig grunnlag, men organisasjonene Greenpeace og Natur og Ungdom saksøkte den norske stat høsten 2016 for brudd på bestemmelsen. De begrunnet søksmålet med at staten hadde brutt sitt ansvar for fremtidige generasjoner, jf. § 112 (2).¹⁶ Saken skal opp for retten 13. november 2017,¹⁷ og en eventuell høyesterettsavgjørelse kommer da etter innlevering av denne oppgaven. Saken illustrerer imidlertid hvilken aktualitet Grunnlovens miljøbestemmelse har.

2.3. Naturmangfoldloven

Lov 19.06.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven, nml.) har som formål å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold, jf. § 1. Etter lovens § 7 gjelder prinsippene i §§ 8-12, som hjemler flere viktige miljøprinsipper, som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven vil dermed gjelde på tvers av ulike forvaltningslover og områder, og miljøhensyn må vurderes uavhengig av om det aktuelle regelverket har en miljøbestemmelse.

At prinsippene er ”retningslinjer” tolkes som at de ikke legges direkte til grunn for myndighetsutøvelsen, hvilket også støttes av forarbeidsuttalelser. I Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 378 uttales det: ”[o]rdet retningslinje innebærer bl.a. at prinsippene ikke trenger å være

¹⁶ Greenpeace (18.10.2016)

¹⁷ Krekling og Fossen (14.02.2017)

utslagsgivende for resultatet i enhver sak. Andre hensyn kan komme inn, f.eks. etter retningslinjer for skjønnsutøvelse etter en annen lov som veier tyngre i den aktuelle saken. Den samlede forvaltningen av naturmangfoldet må imidlertid være i samsvar med retningslinjene.”

Ut i fra dette vil altså ikke miljøhensynet automatisk være den avgjørende faktor når et forvaltningsorgan fatter vedtak basert på skjønn, men vil være mer som en regulering av helheten. Hvis et miljøskadelig tiltak er godtatt fordi det er svært lønnsomt og ikke alvorlig miljøskadelig, kan dette eksempelvis bety at det ikke godtas et nytt, tilsvarende tiltak fordi den totale belastningen blir for stor. Dette krever imidlertid at det organet som fatter det andre vedtaket, er klar over eksistensen av og påvirkningen fra det første. Når det gjelder akvakultur skjer dette ved at annen akvakultur i området tas i betraktning under lokalitetsklareringen. Dette kommer jeg nærmere inn på i kapittel 3.3.4.

Grunnlovens § 112 kan også virke inn på skjønnsutøvelsen, da forvaltningsorganene også er bundet av denne. Det er dermed en grense for hvor langt det enkelte forvaltningsorgan kan gå i å vektlegge andre hensyn over hensynet til miljøet, selv når vedtaket fattes etter forvaltningsskjønn. Slik jeg tolker naturmangfoldloven § 7 og forarbeidene til denne, må imidlertid forvaltningen begrunne skjønnsutøvelsen og hvorfor miljøhensynet ikke var avgjørende.

Retningslinjene forvaltningen må ta hensyn til, er som nevnt i lovens §§ 8-12. Det er §§ 8-10 som får størst betydning for analysen i denne oppgaven, og det er derfor kun disse tre paragrafene som drøftes nærmere.

Paragraf 8 hjemler krav til kunnskap i et ”rimelig forhold” til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Hva som er ”rimelig”, må vurderes etter de konkrete forholdene, men momenter som spiller inn, er omfanget av virksomheten som vurderes, graden av profesjonalitet, økonomiske interesser og graden av påvirkning.¹⁸ I akvakultur-saker er det ofte profesjonelle aktører, men graden av mulig påvirkning vil variere etter forholdene. Hvis det for eksempel allerede er etablert akvakultur i et område, eller det finnes opplysninger om at miljøkvaliteten er dårlig, bør det dermed kreves mer kunnskap enn i et tilsvarende område

¹⁸ Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), s. 379

uten etablerte tiltak. Forskrift 16.01.2017 nr. 61 om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften) vil gi en del kunnskap om nivået av lakselus innen et område, hvilket vil kunne inngå i kunnskapsgrunnlaget. Forskriften er imidlertid ny, og det er lite praksis foreløpig.

Paragraf 9 hjemler føre-var-prinsippet, som slår fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger nok kunnskap om virkninger, skal det tas sikte på å unngå mulig ”vesentlig skade”. Paragraf 9 henger dermed sammen med § 8, slik at skade skal unngås når det til tross for et godt kunnskapsgrunnlag er usikker miljøpåvirkning.¹⁹ Prinsippet kan sies å gi uttrykk for både en positiv plikt til å gripe inn ved risiko for skade og en negativ plikt til ikke å igangsette eller godkjenne tiltak som kan ha en negativ virkning. Begge er aktuelle for akvakultur, men i ulike deler av et anleggs levetid. Under tildeling og lokalitetsklarering må det vurderes om miljøkvaliteten i området er god nok, mens det kan være aktuelt med tiltak under driften av et anlegg om miljøkvaliteten forverres.

Paragraf 10 krever at påvirkningen vurderes etter den samlede belastning, ikke hva et enkelt tiltak vil medføre. På denne måten unngår man at det tillates flere tiltak som i seg selv er innenfor det forsvarlige, men som til sammen utgjør en trussel mot miljøet fordi belastningen blir for stor. Prinsippet skal vurderes i alle deler av forvaltningen, men kan nå også sies å være tatt inn i regelverket for akvakultur. Produksjonsområdeforskriften setter grenser for produksjonskapasiteten innen et område basert på påvirkningen av lakselus på vill laksefisk, jf. forskriftens § 8. Ut i fra om området har akseptabel, moderat eller uakseptabel miljøpåvirkning kan produksjonskapasiteten nedjusteres, opprettholdes eller økes. Dette er et eksempel på at det er den samlede belastningen innen området, ikke hva det enkelte oppdrettsanlegg bidrar med, som avgjør.

2.4. Produksjonsområdeforskriften

Produksjonsområdeforskriften setter som nevnt grenser for produksjonskapasitet innen et avgrenset område, ”produksjonsområde”, jf. § 3. Produksjonskapasiteten, mengden fisk som kan produseres innen hvert område, fastsettes ut i fra områdets ”miljømessige bærekraft”, jf. § 8. Miljøstanden vurderes etter påvirkningen av lakselus på vill laksefisk, og

¹⁹ Samme sted, s. 380

miljøpåvirkningen defineres som ”akseptabel”, ”moderat” eller ”uakseptabel”, jf. § 8 (2). Forskriften gir ikke bestemmelser om hvilke nivåer av påvirkning som utgjør definisjonene, men miljøpåvirkningen bestemmes av Departementet. Forskriften er ny, og det er dermed ikke klart hvilket nivå av lakselus som er akseptabelt per mai 2017. Forskriften trådte i kraft i januar 2017, jf. § 14.

I områder med ”moderat” eller ”uakseptabel” miljøpåvirkning skal produksjonskapasiteten i utgangspunktet holdes uendret eller nedjusteres, jf. §§ 9 og 10, med en unntaksregel i § 12. Etter § 11 kan det lyses ut nye tillatelser eller produksjonskapasiteten kan økes i etablerte tillatelser der miljøpåvirkningen er akseptabel.

Produksjonsområdeforskriften er ny, og det er uklart hvordan denne vil virke inn på lokalitetsklarering i praksis. Kravet om at et område må ha ”akseptabel” miljøpåvirkning for å kunne lyse ut nye tillatelser der, vil imidlertid sette begrensninger på hvor tillatelsene kan lyses ut. Forskriften sikrer også at miljøkvaliteten på områdenivå er god, hvilket kan gjøre vurderingene på lokalitetsnivå enklere, blant annet hva gjelder kunnskapsgrunnlag rundt påvirkningen på villaks. At området som helhet har god miljøkvalitet målt etter påvirkning fra lakselus, betyr imidlertid ikke at den enkelte lokalitet er godt egnet, hvilket taler for at det ikke bør legges for mye vekt på områdestatusen i den individuelle vurderingen. Hvordan dette gjennomføres i praksis, gjenstår imidlertid å se.

2.5. Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven er den sentrale loven for hvordan alt areal på sjø og land kan brukes. Kommunestyret i den enkelte kommune vedtar en arealplan, jf. §§ 11-5 og 11-15, som regulerer bruk av arealene i kommunen. En forutsetning for akvakulturtillatelse er at den ikke gis i strid med ”vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven”, jf. akvakulturloven § 15. At tillatelsen ”ikke gis i strid med” tolkes som at det aktuelle området ikke kan være avsatt til annet formål, mens et område avsatt til ”bruk og vern av sjø og vassdrag”, eventuelt med underformål som omfatter akvakultur, ikke er ”i strid med” planen, jf. pbl. § 11-7. Det er også mulighet for kommunene å dispensere fra planen, jf. pbl. §§ 19-1 og 19-2.

Etter akvakulturloven § 15 (2) kan det gis ”tillatelse” til akvakultur dersom det foreligger ”samtykke” fra vedkommende plan- eller vernemyndighet. Denne bestemmelsen innebærer at

søknad om akvakulturtillatelse kan behandles samtidig med dispensasjonssøknad eller prosessen med planendring. Det innebærer at plan- eller vernemyndighet mener det er sannsynlig at dispensasjon eller planendring fører til at det kan etableres akvakultur, men gir ikke tiltakshaver rett til å ha akvakultur. Om akvakulturtillatelse gis før dette er i samsvar med plan, kan ikke tiltaket settes i gang før det er truffet vedtak som gjør at tiltaket ikke er i strid med planen.²⁰

Fylkesmannen er klageorgan i slike saker,²¹ og avgjør dermed saken om det skulle klages etter pbl. § 1-9. Å fravike planen gjennom samtykke, i stedet for å fatte vedtak om dispensasjon eller planendring, ville etter min mening bryte med systemet. Det er heller ikke klart hvordan en eventuell klage på et slikt samtykke skal behandles, hvilket kan svekke borgernes medbestemmelse. I vedtak om godkjenning fra sektormyndigheter er det gitt vilkår om at godkjenningen ikke er gyldig før det er gitt tillatelse fra Fylkeskommunen.²² Fylkeskommunen kan da på samme måte gi tillatelse som ikke er gyldig før det foreligger vedtak som endrer eller dispenserer fra planen.

Fylkesmannen i Hordaland har vært kritisk til at utviklingen i akvakulturnæringen skjer gjennom dispensasjon, og ikke plan, spesielt der det ikke har vært gjort konkrete vurderinger av virkningene akvakulturanlegget vil få for miljøet.²³ Oppdrettsselskapet Salmon Group AS reagerte på at Fylkesmannen la ut informasjon om at dispensasjoner bør unngås på nettsidene sine, men Kommunal- og moderniseringsdepartementet sa seg enig i at arealbruken bør avklares i plan.²⁴ Planavklaring gir større rom for medvirkning enn et dispensasjonsvedtak, siden den sendes ut på høring, jf. § 11-14, og det er mulighet for innsigelse etter § 5-4. Dette kan sikre tidligere medvirkning fra sektormyndigheter som Fylkesmannen, og bidra til å klargjøre kunnskapsgrunnlaget tidligere. Det er på den andre siden en mer tidkrevende prosess for tiltakshaver, men med muligheten til å starte godkjenningen etter akvakulturloven mens man venter på eventuell planendring, vil ikke dette være en veldig omstendelig prosess.

²⁰ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 68

²¹ Rundskriv T-2/09, punkt 2.3

²² Se f. eks. Mattilsynets vedtak 25.01.2017

²³ Fylkesmannen i Hordaland (17.02.2016)

²⁴ Det kongelige kommunal- og moderniseringsdepartement (07.06.2016)

Kommunenes planarbeid faller utenfor tema i denne oppgaven, som primært ser på kompetansefordelingen når det gjelder lakselus. Planlegging etter plan- og bygningsloven er imidlertid den første muligheten til å vurdere prinsipp som total belastning, og en mulighet for Fylkesmannen til å komme med innspill. Fylkesmannen kan fremme innsigelse etter pbl. § 5-4 om blant annet miljøspørsmål, siden de som miljømyndighet er ”berørt statlig eller regionalt organ”.

Saksbehandling etter plan- og bygningsloven vil imidlertid avgjøre hva akvakulturmyndighetene skal ta stilling til. Kommunene kan etter pbl. § 11-11, pkt. 7 gi bestemmelser om hvilke artsgrupper eller arter av akvakultur som kan etableres. Dette får betydning for resten av saksbehandlingen ved at det ikke kan gis tillatelse til andre arter. Dette ville vært i ”strid med” vedtatt plan, jf. akvakulturloven § 15. Om planen sier at det kun kan drives akvakultur på torsk, kan det dermed ikke gis tillatelse til akvakultur på laks. Om det ikke er gitt noen spesifikke bestemmelser, kan det søkes om alle arter.

Planen bestemmer også hvilke områder som settes av til akvakultur. Akvakultur kan enten settes av alene eller i kombinasjon i kategorien bruk og vern av sjø og vassdrag, jf. § 11-7. Om det er et spesifikt område satt av til akvakultur, er det kun dette området som kan brukes med mindre det foreligger vedtak om dispensasjon eller planendring. Hvis det derimot er en flerbrukskategori, er det flere interesser som må avveies av akvakulturmyndighetene. Etter akvakulturloven § 16 bokstav c) skal det foretas en avveining opp mot annen bruk av området. I en flerbrukskategori kan dette være blant annet fiske og natur- og friluftsområder, og avveiningen mellom disse innad i området ligger dermed til akvakulturmyndighetene.

Det kan også stilles spørsmål om kommunen kan sette vilkår om økt overvåking av lakselusnivået, gjennom pbl. § 11-9 nr. 6. Lakselusnivå må i så fall inngå som ”miljøkvalitet”. Av plasshensyn er ikke kommunen blant de myndighetene som drøftes i denne oppgaven, og deres adgang til å stille vilkår vil dermed ikke drøftes nærmere. Et gyldig vilkår til en kommuneplan vil imidlertid sette begrensninger på kompetansen etter akvakulturloven, og dermed kunne begrense Fylkeskommunens kompetanse til å gi mildere vilkår.

2.6. Nasjonale laksefjorder og laksevasdrag

Ordningen med nasjonale laksevasdrag og nasjonale laksefjorder ble opprettet av Stortinget i 2003, da med 37 vassdrag og 21 fjorder. Ordningen ble senere utvidet til å omfatte 52 vassdrag og 29 fjorder, hvilket er situasjonen i dag.²⁵

Nasjonale laksevasdrag og nasjonale laksefjorder opprettes av Stortinget, jf. Lov 15.05.1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven) § 5. Reglene som gjelder er i stor grad regulert i Forskrift 22.06.2009 nr. 961 om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevasdrag og nasjonale laksefjorder (forskrift om beskyttelse av laksebestander). Her er det blant annet forbud mot å etablere nye akvakulturanlegg for produksjon av matfisk og stamfisk av anadrom fisk, jf. forskriftens § 3. Paragraf 15 hjemler også særskilte tiltak mot lakselusen. Laksen har også særlig vern i disse områdene etter loven, jf. § 7a. Her er det fastslått at ”de særskilte hensyn” som følger av vedtaket om nasjonale laksevasdrag og laksefjorder skal legges til grunn når det treffes vedtak eller gjennomføres tiltak som kan påvirke laksens levevilkår.

At det er ”de særskilte hensyn” som følger av vedtaket som skal legges til grunn gjør at skjønnsutøvelsen må ta utgangspunkt i det enkelte vedtak og vedtakets begrunnelse. Hvor strengt vernet er, vil dermed avhenge av hvor strengt vernevedtaket er. Nasjonale laksefjorder og –vassdrag har imidlertid strengere regler for etablering og drift enn andre lokaliteter, jf. forskrift om beskyttelse av laksebestander § 3. Det er altså strengere krav, og det kan settes strengere vilkår. Nasjonale laksefjorder og laksevasdrag er litt utenfor oppgavens tema, og vil derfor ikke bli behandlet i stor grad.

2.7. Internasjonale regler

2.7.1. Innledning

Hovedtema for denne oppgaven er norske rettsregler, siden dette er regelsettet norske aktører først og fremst forholder seg til. Internasjonale regler er imidlertid en del av rettskildet bildet ved at de er med på å sette rammen for den norske forvaltningen, siden det norske systemet

²⁵ St.prp. nr. 32 (2006-2007), pkt. 1.1. Se også vedlegg til forskrift om beskyttelse av laksebestander

må være i samsvar med det internasjonale. Relevante internasjonale regler vil derfor gjennomgås som en del av rettskildekapittelet.

Det er flere internasjonale avtaler og uttalelser om miljøet som kan være relevant for det norske regelverket om akvakultur, hvilket også fremgår av forarbeidene til naturmangfoldloven.²⁶ Når det mer spesifikt gjelder regelverk som er relevant for akvakultur, er Konvensjonen om bevaring av laks i det nordlige Atlanterhavet, som trådte i kraft 1. oktober 1983, og EUs rammedirektiv for vann fra 2000, særlig relevant.

2.7.1. NASCO

North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO) ble opprettet under denne konvensjonen i 1984.²⁷ NASCO er så delt opp i ulike organer med egne kompetansefelt. Det mest relevante for denne oppgaven er rådet (Council), som har autoritet til å gi anbefalinger til konvensjonens medlemsstater, jf. artikkel 4 pkt. 2.

NASCO behandler i dag et stort spekter av spørsmål i lakseforvaltningen, inkludert akvakultur gjennom Williamsburg-resolusjonen²⁸ og veiledningen som er tatt inn som vedlegg til resolusjonen.²⁹ NASCO regulerer ikke akvakultur direkte gjennom konvensjonen, men anbefalinger om akvakultur kan tolkes inn når fortalen nevner ”conservation” av laksestammer.³⁰

Williamsburg-resolusjonen er en resolusjon vedtatt blant annet for å minimere påvirkningen fra akvakultur. Det kan stilles spørsmål ved i hvor stor grad den er bindende, for som Dahl påpeker, ble den ikke vedtatt i tråd med reglene for bindende tiltak overfor medlemslandene.

²⁶ Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), s. 44

²⁷ Dahl i Bankes, Dahl og VanderZwaag (2016), s. 116

²⁸ Resolution by the Parties to the Convention for the Conservation of Salmon in the North Atlantic Ocean to Minimise Impacts from Aquaculture, Introductions and Transfers, and Transgenics on the Wild Salmon Stocks (CNL(06)48)

²⁹ Guidelines on Containment of Farm Salmon (CNL(01)53)

³⁰ Dahl i Bankes, Dahl og VanderZwaag (2016), s. 118

Hun argumenterer imidlertid for at deler av den kan være bindende som ”authoritative interpretations” av konvensjonens artikler, siden den ble vedtatt av NASCO-rådet.³¹

Veiledningen er utviklet av en samarbeidsgruppe for oppdrettsnæringen og de ansvarlige myndighetene i NASCOs medlemsland.³² Veiledningen består av retningslinjer og tiltak som gruppen mener bør gjelde for alle akvakulturaktiviteter. Noen av retningslinjene er bindende etter ordlyden, mens andre er veiledende. Dette fremgår blant annet av veiledningens seksjon 4, om utstyr. Der er noen av retningslinjene bindende, som at utstyret skal være laget for å forhindre rømming, mens andre er veiledende, som at utstyret bør være merket med identifikasjonsnummer.

I tillegg til denne veiledningen har NASCO også vedtatt en veiledning om lakselus, ment å supplere Williamsburg-konvensjonen. Denne ble vedtatt i 2009 og revidert i 2010.³³ Dette er også en oversikt over ”best management practices”, altså retningslinjer og tiltak som adresserer utfordringer med lakselus og rømt oppdrettsfisk.

Angående spørsmålet om veiledningene er bindende, gitt at de er ment å utfylle Williamsburg-resolusjonen, er dette noe uklart. Resolusjonen ble som nevnt ikke vedtatt i samsvar med NASCOs regler, men kan være ”authoritative interpretations”. Veiledningene er også utformet av samarbeidsgrupper bestående av representanter for både landene som er med i NASCO og næringen, hvilket også bidrar til å gi dem autoritet.

Siden drøftelsen av om veiledningene er bindende fort tar opp mye plass, vurderes ikke dette nærmere her. Kravene som oppstilles i veiledningene, er etter mitt skjønn enten tatt inn i det norske regelverket som del av vurderingen, eller som en egen forskrift.³⁴ Jeg antar derfor at den norske praksisen er i samsvar med de kravene som følger av NASCO.

³¹ Samme sted, s. 127

³² NASCO (uten år)

³³ Guidance on Best Management Practices to address impacts of sea lice and escaped farmed salmon on wild salmon stocks (SLG(09)5)

³⁴ Se f. eks. Forskrift 16.08.2011 nr. 849 om krav til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg (NYTEK) og Forskrift 17.06.2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. (etableringsforskriften)

2.7.3. EUs rammedirektiv for vann

EUs rammedirektiv for vann, Directive 2000/60/EF, er en internasjonal kilde med betydning for den norske forvaltningen av vannressurser. Den er gjennomført ved Forskrift 15.12.2006 nr. 1446 (vannforskriften), og forvaltes av Kilma- og miljødepartementet (KLD) og Olje- og energidepartementet i fellesskap³⁵.

Vanndirektivet og vannforskriften skal sikre en helhetlig og økosystembasert forvaltning av vannet i Norge. Forskriften gjelder ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjen, jf. § 3 bokstav f). Vannet er delt inn i ulike typer, som kystvann, brakkvann, elver og innsjøer, og det er også delt inn i ulike geografiske regioner, jf. § 20.

Forvaltningen skjer gjennom miljømål for den enkelte forekomst, jf. forskriftens § 24, oppdeling i vannregioner, jf. § 16, og tiltaksplaner innen disse, jf. § 25. Forskriften gir også oversikt over hvilke elementer som skal legges til grunn når tilstanden i vannforekomstene skal vurderes, jf. vedlegg V.

Disse elementene har ført til diskusjon om Norge har implementert vanndirektivet korrekt, siden fisk er et biologisk kvalitetselement i elver, innsjøer og brakkvann, men ikke i kystvann, jf. vedlegg V pkt. 1.1. I november 2015 sendte SABIMA, SRN, FRIO, Bondelaget og Norske Lakseelver en klage på den norske regjeringen til ESA, på grunnlag av at de mente norske myndigheter unnlater å inkludere biologiske effekter av oppdrettsnæringen i gjennomføringen av vanndirektivet.³⁶

I et brev fra norske myndigheter til ESA ble det forklart at fisk ikke er et ”quality element” i kystvann, og dermed ikke kommer med i rapportene. Det er også vanskelig å påvise konkret sammenheng mellom påvirkning fra oppdrettsanlegg og kvaliteten på innlandsvann, ifølge myndighetene.³⁷

³⁵ Vannportalen (12.10.2015)

³⁶ Brev fra SABIMA m.fl. til ESA 25. november 2015

³⁷ Brev fra KLD til ESA 21. januar 2016

Saken har per mai 2017 ikke fått noen endelig konklusjon, men EFTA og Europakommisjonen har ansatt eksperter til å gjennomgå planene. Dette vil innebære en vurdering av hvordan Norge har adressert utfordringene med akvakultur. Norge vil etter planen bli vurdert tidlig på sommeren 2017, og ESA avventer derfor resultatene av denne.³⁸

Om ESA skulle komme til at akvakultur må tas med i planene, kan dette medføre strengere krav i Norge. Dette forutsetter imidlertid at vannkvaliteten rundt akvakulturanlegg er dårlig, eller at anlegget viser seg å ha en negativ effekt.

2.8. Konsekvensutredning

Når et tiltak skal treffes følger det av både vanlige forvaltningsrettslige prinsipper og av særlover som naturmangfoldloven at saken skal være godt opplyst før vedtaket treffes. Regler om konsekvensutredning av miljøkonsekvenser ble først vedtatt i USA rundt 1970, og er også tatt inn i Rio-erklæringen fra 1992. Norge er også forpliktet til å ha regler om konsekvensutredning gjennom EUs Rådskdirektiv 2001/42/EF.³⁹

Konsekvensutredning (KU) går ut på å undersøke hvilke følger et tiltak eller en plan vil få for særlig miljøet. Plan- og bygningsloven hjemler konsekvensutredning i § 4-2 og kapittel 14, og gjelder tiltak som kan få ”vesentlige virkninger for miljø og samfunn”, jf. §§ 4-2 og 14-1. Videre bestemmelser er gitt i forskriftsform, der Forskrift 19.12.2014 nr. 1758 om konsekvensutredninger for tiltak etter sektorlover er særlig relevant for akvakultur (konsekvensutredningsforskriften).

Akvakultur omfattes av forskriften, jf. § 2, jf. vedlegg II. Etter forskriftens § 3 skal ansvarlig myndighet, i dette tilfellet Fylkeskommunen, jf. vedlegg II del 1., vurdere om tiltaket kan få ”vesentlige virkninger”. Forskriftens vedlegg III gir en liste over faktorer som gjør at det ”skal vurderes om tiltaket kan få vesentlige virkninger etter tredje ledd dersom det er sannsynlig at tiltaket vil kunne komme i konflikt med eller medfører [de opplistede faktorene]”. Berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner kan også konkretisere forhold som bør belyses nærmere, dersom de mener tiltaket kan få vesentlige virkninger det

³⁸ Brev fra ESA til SABIMA 21. februar 2017

³⁹ Bugge (2015), s. 179

ikke allerede er redegjort for, og fagmyndigheten vurderer om tiltaket får vesentlig virkning innen deres område, jf. § 3 (3).

Det har vært utført få konsekvensutredninger for akvakultur, selv om regelverket har eksistert lenge.⁴⁰ I et høringssvar angående utkast til endringer i plan- og bygningsloven og forskrift for konsekvensutredninger uttalte Fiskeridirektoratet at vurderingene som gjøres etter Vedlegg III avklares i saksbehandlingen etter akvakulturloven og/eller kommuneplanens arealdel.⁴¹

Av plasshensyn går jeg ikke nærmere inn på innholdet av ”vesentlige virkninger” eller hvilke faktorer en KU belyser. Etter forskriftens § 7 bokstav b) skal imidlertid effekten på ”naturmangfoldet” tas med. En KU kunne dermed bidratt til kunnskapsgrunnlaget som avgjørelser rundt akvakultur skal tas på grunnlag av.

2.9. Integrasjonsprinsippet

Norsk forvaltning har gått fra å være svært sektorisert til å bli mer samordnet. Tidligere gjaldt læren om spesialitetsprinsippet, der oppgavefordelingen mellom organene var en ramme for organets kompetansegrunnlag.⁴² Sektoriseringen møtte etter hvert kritikk, og fra slutten av 1980-tallet ble oppmerksomheten rettet mot samordning og harmonisering i forvaltningen.⁴³ I dag kan man si at vi har et miljørettslig integrasjonsprinsipp i Norge: Miljøhensyn er i utgangspunktet relevante på alle forvaltningsområder, og organene er ofte pliktige å legge vekt på eventuelle negative miljøkonsekvenser i saksbehandlingen.⁴⁴

En dom som belyser prinsippet, er tatt inn i Rt. 1993 s. 528, Lunner Pukkverk. Faktum i saken gjaldt en utslippstillatelse etter forurensningsloven. I avslaget ble det lagt vekt på forurensning i form av trafikkstøy, et hensyn som først og fremst ble ivaretatt av vei- og planmyndigheter. På side 535 er det uttalt:

⁴⁰ Otto Andreassen m.fl. (Nofima Rapport 42/2011)

⁴¹ Fiskeridirektoratet (01.12.2016)

⁴² Winge (2013) s. 39

⁴³ Samme sted, s. 48

⁴⁴ Se også Bugge (2011), s. 130

”At hensynet til å unngå trafikkforurensning står sentralt ved beslutninger som treffes etter samferdsels- og planlovgivningen, kan ikke begrense forurensningsmyndighetenes adgang til å vektlegge dette ved avgjørelser av utslippssøknader. Det dreier seg om et hensyn som har vesentlig betydning på tvers av forvaltningssektorene. I så måte er dette en del av de overordnede miljøhensyn som det er en målsetning å innarbeide i beslutningsprosessene - jf det prinsipp som nå er nedfelt i grunnloven § 110 b - og som nettopp miljøvernmyndighetene er satt til å ivareta. For min del finner jeg det nokså klart at også andre miljølemper enn de forurensningsmessige etter omstendighetene vil kunne tillegges avgjørende vekt som avslagsgrunn etter forurensningsloven.”

Ut i fra denne dommen kan miljøhensyn vektlegges av alle forvaltningsorganer. Faktum i Lunner Pukkverk skiller seg imidlertid fra saker om akvakultur i det at det ikke var fattet konkrete vedtak om tillatelse fra de ulike sektormyndighetene, slik det vil være i saker om lokalitetsklarering. I Lunner Pukkverk kunne både planmyndighetene og samferdselsmyndighetene grepet inn mot tiltaket, men unnlot å gjøre dette. Planmyndighetene kunne unnlatt å legge pukkverket til et sted som krevde kjøring gjennom byen, og samferdselsmyndighetene kunne nektet tungtrafikk å kjøre, hvilket ville tatt bort spørsmålet om forurensning fra trafikk. I en sak om lokalitetsklarering vil sektormyndighetene fatte positive vedtak der man enten mener det ikke er miljøhensyn å ta, eller at andre hensyn veier tyngre.

Forskjellen er altså at mens sektormyndighetene i Lunner Pukkverk hadde unnlatt å gripe inn mot trafikkstøyen har sektormyndighetene fattet vedtak om tillatelse før en sak om lokalitetsklarering kommer til Fylkeskommunen.⁴⁵ Å unnlate å gripe inn vil imidlertid også være et tiltak slik som etter Grunnloven, jf. drøftelse i kapittel 2.2.

Forskjellene er også små i det at begge sakene har flere myndigheter inne i saksbehandlingen. Det vil dermed oppstå lignende metodiske problemer med at samme hensyn behandles av ulike myndigheter som dermed skal ha noe å si om hverandres saksområder. Hvis man tar utgangspunkt i naturmangfoldlovens bestemmelser, har også alle forvaltningsorgan plikt til å legge vekt på miljøhensyn, selv om det er egne miljølover og miljømyndigheter som i størst grad ivaretar disse. Når alle organer skal vurdere miljøhensyn blir det dermed

⁴⁵ Slik også Fosse (2011), s. 80

dobbelbehandlingen av hensynene. Lunner Pukkverk-dommen omtaler imidlertid miljøhensyn som ”et hensyn som har vesentlig betydning på tvers av forvaltningssektorene”, hvilket burde tilsi at alle sektormyndigheter bør ta det med i beslutningene sine.

Ut i fra dette må det legges til grunn at det gjelder et integrasjonsprinsipp i norsk rett, der et forvaltningsorgan kan legge avgjørende vekt på miljøhensyn, selv om det ikke er direkte innen deres ansvarsområder. Spørsmålet blir dermed om lakselus kan anses som en miljøutfordring.

2.10. Er lakselus en miljøutfordring?

Spørsmålet om lakselus er en miljøutfordring, drøftes her fordi det er relevant for om lakselus er et hensyn som kan drøftes av alle organer begrunnet i integrasjonsprinsippet, eller om det må begrunnes på annen måte. Hvis lakselus er en miljøutfordring, blir utgangspunktet etter integrasjonsprinsippet at alle involverte myndigheter kan legge vekt på det, og eventuelle unntak må ha hjemmel. Hvis lakselus ikke er en miljøutfordring, men bare et fiskehelseproblem, blir problemstillingen motsatt, og det må begrunnes hvorfor andre myndigheter enn sektormyndigheten hensynet hører inn under, skal drøfte det. Med fiskehelseproblem menes at lakselusen påvirker fiskens helse og velferd negativt, mens det med miljøproblem menes at lakselusen påvirker naturmangfoldet eller andre miljøfaktorer. Skillet går altså på om det kun går ut over den enkelte fisk, eller om også det omkringliggende miljø påvirkes.

Lakselus omtaltes ofte som miljøproblem eller miljøutfordring,⁴⁶ hvilket i seg selv kan tyde på at det er et miljøspørsmål som alle offentlige myndigheter kan legge vekt på i sin myndighetsutøvelse. Lakselusen angriper imidlertid kun laksefisk, ved å spise av slim, skinn og blod. Dette både skader fisken og gjør den mer utsatt for infeksjoner.⁴⁷ Dette kan trekke i retning av at lakselusen er en fiskehelseutfordring i større grad enn en miljøutfordring.

⁴⁶ Det kongelige fiskeri- og kystdepartementet (19.09.2012), s. 4 og Sunnset (17.04.2015)

⁴⁷ Havforskningsinstituttet (19.05.2016)

Lakselusens status er ikke direkte fastslått i lover eller forskrifter, det nærmeste man kommer er forarbeidene til akvakulturloven, som Fiskeridirektoratet viste til i sine vedtak.⁴⁸ Det er heller ikke noen uttømmende regulering av hva som er miljøhensyn, verken etter Grunnloven § 112 eller annet lovverk.

Som vist over i kapittel 2.3, har imidlertid ulike sektormyndigheter en plikt til å vurdere naturmangfoldlovens retningslinjer i sin skjønnsutøvelse. Ut i fra hensynet til sammenheng i lovverket bør faktorer som faller inn under naturmangfoldlovens bestemmelser, også være miljøhensyn i andre vurderinger. Spørsmålet blir da om lakselus er et relevant moment i vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

I de nevnte paragrafene er det virkning på ”naturmangfold” og ”økosystem” som er vilkårene for at de skal komme til anvendelse. Spørsmålet blir først om lakselus kan ha betydning for ”naturmangfoldet”.

Naturmangfoldloven § 3 bokstav i) fastslår at ”naturmangfold” i loven er ”biologisk mangfold [...] som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning”. ”Biologisk mangfold” er definert i bokstav c), som ”mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene [...]”.

Hver lakseelv har sin egen, unike laksestamme som er spesielt tilpasset forholdene i det vassdraget.⁴⁹ Denne genetiske sammensetningen lar seg ikke rekonstruere, hvilket taler for at det er ”genetiske variasjoner” som utgjør et ”biologisk mangfold”. Lakselus er en trussel mot dette biologiske mangfoldet ved at det påvirker dødeligheten hos smolt og gjør at laksen blir lengre i sjøen før den vandrer tilbake til vassdraget. Dette påvirker igjen alderssammensetningen til gytebestanden.⁵⁰

Ville laksebestander er etter dette en del av det ”biologiske mangfold” og ”naturmangfold”.

Spørsmålet blir så om lakselus kan ha betydning for ”økosystem”.

⁴⁸ Se Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 40

⁴⁹ Miljødirektoratet (15.05.2013)

⁵⁰ Sunnset (17.04.2015)

Et ”økosystem” er definert som ”et mer eller mindre velavgrenset og ensartet natursystem”, der ulike organismer lever i samspill. I forarbeidene er det uttalt at et ”økosystem” er et ”avgrenset geografisk område”, men det er også gitt eksempler på at et ”økosystem” kan variere fra en edelløvskog til død ved.⁵¹ Etter denne definisjonen kan et natursystem som en lokalitet for akvakultur være et ”økosystem”.

Det er klart at lakselus påvirker laksefisken, som vist i drøftelsen over, og når denne inngår i et ”økosystem”, blir også dette påvirket av lakselusen. Lakselus kan ha betydning for ”økosystem”, og de ulike forvaltningsorganene har plikt til å ta påvirkningen fra lakselus med i vurderingene sine.

Del 2

3. Etableringsfasen

3.1. Innledning

Med ”etableringsfasen” menes i denne oppgaven lokalitetsklarering. Etableringsfasen er todelt, der Fiskeridirektoratet først gir tilsagn om tillatelse, før Fylkeskommunen behandler søknad om klarering av en bestemt lokalitet. For laks og ørret gir departementet forskrift om når, hvor og hvor mange tillatelser som skal gis, jf. akvakulturloven § 7. Den nyeste forskriften er fra 2013 – Forskrift 24.06.2013 nr. 754 om tildeling av løyve til havbruk med matfisk av laks, aure og regnbogeaure i sjøvann i 2013. Akvakulturregisteret per 15.05.2017 viser flere løyver som er gitt i 2016,⁵² men det er ikke spesifisert om disse ble gitt fra Fiskeridirektoratet i 2016 eller om det ble gitt tillatelse fra Fylkeskommunen i 2016. Det gis også nytt løyve når det er snakk om utvidelse av maksimal tillatt biomasse (MTB).⁵³

I tildelingsrunden i 2013 ble det lyst ut 45 nye løyver og innløsning av 35 gamle, jf. forskriftens § 2. Disse var delt inn i ulike kategorier med ulike krav, eksempelvis var fem av løyvene i Troms og Finnmark reservert mindre aktører, jf. § 10. Disse kravene ville imidlertid

⁵¹ Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), s. 372-373

⁵² Fiskeridirektoratet (29.05.2017)

⁵³ Se f. eks. Hordaland Fylkeskommunes vedtak 30.03.2011

ikke hatt betydning for problemstillingene i denne oppgaven; krav til tiltakshavere i tildelingsrunden spiller ikke inn på kravene etter lokalitetsklarering. Unntaket var løyver etter § 14, som stilte særskilte krav til teknologiske og driftsmessige løsninger. Dette var imidlertid krav for å få tilsagn fra Fiskeridirektoratet, og selv om en forbedret miljøkvalitet kan spille inn i den øvrige saksbehandlingen, er det en viktig forskjell at dette var krav knyttet til tildelingsrunden, ikke lokaliteten.

I prosessen med lokalitetsklarering er det flere interesser som skal tas hensyn til, blant dem problemer knyttet til lakselus. Her er det spesielt tre forvaltningsorgan som spiller en rolle, og oppgaven fokuserer dermed på dem. Mattilsynet har ansvar for fiskehelse, men Fylkesmannen er fagmyndighet for miljøspørsmål (herunder bestander av villaks) og forurensning, mens Fylkeskommunen på sin side gir den endelige tillatelsen. Det vil redegjøres for det enkelte organs myndighet etter eget regelverk og bakenforliggende normer, og hvordan dette ansvaret avgrenses eller overlapper med de andre sektormyndighetenes ansvar.

Et viktig spørsmål er også i hvor stor grad den enkelte sektormyndighet kan påvirke prosessen. En ”vanlig” forvaltningssak er gjerne den private parts interesser mot det offentlige, eller andre private parter. Et eksempel er byggesaker, der det både skal tas hensyn til offentlige interesser og eventuelle naboer som påvirkes av tiltaket. På akvakultur-området er det ulike offentlige interesser som står mot hverandre; akvakultur er en viktig næring for Norge og bidrar til verdiskapning langs kysten, men påvirker samtidig naturmiljøet den etableres i. Disse eventuelle stridsspørsmålene må avklares ut i fra saksbehandlingsregler og sektorovergripende lover.

3.2. Fylkesmannen

3.2.1. Innledning

Fylkesmannen er Kongen og Regjeringens representant i det enkelte fylke og har ansvar for å følge opp deres vedtak, mål og retningslinjer.⁵⁴ De er også klageinstans for mange kommunale vedtak, som dispensasjonsvedtak etter plan- og bygningsloven,⁵⁵ samt sektormyndighet på flere områder. De to myndighetsområdene som er aktuelle for

⁵⁴ Forskrift 07.08.1981 nr. 3642 Instruks for fylkesmenn § 1

⁵⁵ Se drøftelse i kapittel 2.4.

akvakultursaker, er Fylkesmannens rolle som forurensningsmyndighet og som rådgivende miljømyndighet. Rollen som forurensningsmyndighet er delegert etter forurensningsloven, jf. § 81, mens rollen som miljømyndighet utledes av bestemmelser i ulike lover.⁵⁶

Uttalelsesretten om miljøspørsmål i saker om akvakultur er ikke spesifikt hjemlet i lov, men legges til grunn i forarbeidene til akvakulturloven.⁵⁷ Den er også hjemlet i laksetildelingsforskriften § 8 (6), men det står kun at de skal ha ”adgang til uttalelse”.

Fylkesmannen har også innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven i spørsmål som gjelder vannmiljøkvalitet og naturmangfold.⁵⁸ Det er ikke klart hvor sterkt uttalelsesretten står, men det er lagt til grunn at den skal ha en stor rolle etter akvakulturlovens forarbeider. Dette diskuteres videre i kapittel 3.4.2., og det vil også bli drøftet i kapittel 5 om uttalelsesretten og dens eventuelle vekt burde lovfestes.⁵⁹

Når det gjelder konsekvensutredning har Fylkesmannen mulighet til å vurdere om et tiltak har ”vesentlige virkninger” innenfor deres fagområder, jf. konsekvensutredningsforskriften § 3 (3). Det er imidlertid Fylkeskommunen som tar den endelige avgjørelsen, men det skal begrunnes hvis de kommer til at tiltaket ikke får ”vesentlige virkninger”, selv om det er bedt om supplerende utredninger, jf. § 3 (5).

Fylkesmannens rolle etter forurensningsloven og som høringsinstans om miljøspørsmål er relevant å diskutere fordi de er forutsatt å ha en stor rolle i saksgangen etter akvakulturloven og forarbeid. Det er derfor interessant å se på både hvor langt deres kompetanse går, og hvordan den eventuelt overlapper eller avgrenses av andre myndigheters kompetanseområder. Dette gjelder særlig Mattilsynet og Fylkesmannens miljøvernnavdeling. Disse myndighetene har begge ansvar for fisk, men etter ulike hjemmelslover. I denne delen vil det derfor utgreies om Fylkesmannens rolle etter forurensningsloven og hva rettsspørsmålet er her, og hva deres rolle som miljømyndighet har å si i saksgangen.

⁵⁶ Se f. eks. Lov 28.06.1957 nr. 16 om friluftslivet § 3 (3) og naturmangfoldloven § 62 (3)

⁵⁷ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 60

⁵⁸ Pbl. § 5-4 og vedlegg til rundskriv H-2/14

⁵⁹ Se også Myklebust (2013) s. 107 og 109 der dette spørsmålet også behandles

3.2.2. Fylkesmannens rolle etter forurensningsloven

Fylkesmannen har som nevnt fått delegert myndighet etter forurensningsloven § 81, og er dermed sektormyndighet for forurensning. Forurensning er i utgangspunktet forbudt etter lovens § 7, og man må dermed ha tillatelse til tiltak som kan medføre forurensning. Hjemmelen for tillatelsen er forurensningsloven § 11, og vedtaket fattes etter forvaltningsskjønn, jf. ordlyden "[f]orurensningsmyndigheten *kan* [...] gi tillatelse" (min kursivering).

Etter forurensningsloven § 6 er forurensning definert som "tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen", "støy og rystelser", "lys og annen stråling" bestemt av myndigheten eller "påvirkning av temperaturen". Akvakulturanlegg medfører forurensning i form av utslipp av næringssalter og slam,⁶⁰ i tillegg til kjemikalier som brukes for å holde lakselusnivået nede.⁶¹ Det er klart at disse utlippene er en "tilførsel av fast stoff, væske eller gass" i vannet, og at det derfor kreves tillatelse.

Lakselus er en naturlig parasitt,⁶² og faller dermed utenfor ordlyden. Selv om det er oppdrettsanlegget som tiltrekker større mengder lakselus, er ikke parasitten "fast stoff, væske eller gass", og den "tilføres" heller ikke, den kommer av seg selv. Etter § 11 (5) skal forurensningsmyndigheten legge vekt på "forurensningsmessige ulemper" sammen med "de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil med medføre". Spørsmålet blir da om Fylkesmannen kan legge vekt på lakselus i sin vurdering av forurensningstillatelse.

3.2.3. Kan Fylkesmannen trekke inn lakselus i forurensningsvurderingen?

Med utgangspunkt i integrasjonsprinsippet og avgjørelsen i Lunner Pukkverk-dommen, som nevnt over, kan Fylkesmannen trekke inn lakselus i sin vurdering etter forurensningsloven. Dette støttes også av forarbeidene til forurensningsloven, der det er uttalt at:

"Selv om andre hensyn blir vurdert av andre myndigheter, kan det likevel bli spørsmål om ikke forurensningsmyndighetene skal ta disse hensynene i betraktning ved sin avgjørelse. Spørsmålet vil riktignok ikke melde seg dersom de andre hensyn gjør at tiltaket ikke bør settes i verk - da vil den

⁶⁰ Miljødirektoratet (29.10.2015)

⁶¹ Miljødirektoratet (15.09.2016)

⁶² Havforskningsinstituttet (19.05.2016)

nødvendige tillatelse etter en annen lov bli nektet. Men hvis slik tillatelse er gitt trass i motforestillingene, kan det være aktuelt å legge disse mothensyn sammen med de forurensningsmessige betenkeligheter, slik at en tilsammen kommer til at tillatelse etter forurensningsloven blir nektet.”⁶³

Et slikt tilfelle som nevnt i forarbeidene, kan tenkes der Mattilsynet gir godkjenning etter sitt regelverk selv om Fylkesmannen fraråder det av hensyn til lakselusen. Fylkesmannen kan dermed i tråd med integrasjonsprinsippet legge avgjørende vekt på lakselusen og komme til at den totale miljøbelastningen av forurensning og lakselus til sammen blir for stor. Spørsmålet blir da om det gjelder et unntak fra integrasjonsprinsippet i saker om akvakultur.

Et argument mot at de ulike sektormyndighetene skal vektlegge miljøhensyn som ikke faller direkte under deres myndighetsområde, er at dette kan føre til dobbeltbehandling av hensynene. I akvakultursaker er flere sektormyndigheter inne i prosessen, og om både Fylkesmannen, Mattilsynet og Fylkeskommunen skal kunne legge vekt på utfordringene med lakselus i sin vurdering, kan man risikere ulike konklusjoner rundt samme tema.

På den annen side har alle sektormyndigheter en plikt etter naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, en plikt til å vurdere prinsipp som total belastning og føre-var-prinsippet. Denne plikten til å vurdere miljøhensyn kan imidlertid være begrenset til påvirkningen fra den faktoren som sektormyndigheten forvalter. For Fylkesmannen ville det vært påvirkningen fra forurensning, og den betydningen det har at kjemikaliene som brukes mot lakselus også kan skade andre krepsedyr.⁶⁴ Lakselusen vil riktignok være en konsekvens av å tillate akvakultur, men ikke en konsekvens av forurensningen.

I dommen LH-2014-81013 gjaldt saken en tidsbegrensning i forurensningsmyndighetenes vedtak. Dette var blant annet begrunnet med at kommunen ikke lenger ønsket akvakultur, og var i gang med å endre kystsoneplanen. Tiltakshaver hevdet dette var utenforliggende hensyn og at de var tillagt for mye vekt. Lagmannsretten var ikke enig i dette, og viste til ordlyden i forurensningsloven og Lunner Pukkverk-dommen, samt at hensynet til samordning med planmyndigheten som er tatt inn i forurensningsloven § 2 nr. 2.

⁶³ Ot.prp. nr. 11 (1979-1980), s. 26

⁶⁴ Miljødirektoratet (15.09.2006)

I utgangspunktet taler dette for at Fylkesmannen kan trekke inn andre hensyn, som villfisk, i forurensningsvurderingen. Hensynet til samordning med planmyndigheten er riktignok særskilt hjemlet i forurensningsloven § 2 nr. 2, hvilket kan sette samordningshensynet i en særstilling. Paragraf 2 nr. 1 andre setning sier imidlertid at loven skal ”nyttes for å oppnå en miljøkvalitet som er tilfredsstillende ut fra (...) naturmiljøet (...)”, og ordlyden i § 11 (5) viser også til at vurderingen tas på bakgrunn av forurensningsmessige ulemper sammen med øvrige fordeler og ulemper. Dommen fremhever også at det ikke gjelder noe strengt spesialitetsprinsipp i norsk rett. Ut i fra dette mener jeg hensynet til samordning med planmyndighetene ikke står i en særstilling, og at dommen taler for at Fylkesmannen kan trekke inn andre hensyn enn de forurensningsmessige i vurderingen.

Forarbeidene til akvakulturloven kan imidlertid tolkes som å forutsette en kompetansefordeling mellom sektormyndighetene, der uttalelsene deres ”som ledd i søknadsbehandlingen i akvakultursaker vil være med på å danne et faglig grunnlag for fiskeriforvaltningens vurderinger etter akvakulturloven § 6.”⁶⁵ Forarbeidene nevner også dobbeltbehandling av fiske- og folkehelsehensyn, og forutsetter at Mattilsynet skal vurdere disse alene. Det uttales imidlertid at ”[i] dagens oppdrettslov foretas vurderinger av fiske- og folkehelsehensynet i fiskerimyndighetenes tildelingsvedtak. Dette innebærer til dels en dobbeltbehandling av de samme hensyn hos henholdsvis Mattilsynet og fiskerimyndighetene.”⁶⁶ Fylkesmannen er ikke fiskerimyndighet, men miljømyndighet, og fatter heller ikke tildelingsvedtaket. Det kan derfor tyde på at Fylkesmannens kompetanse ikke er ment å begrenses av forarbeidene.

Om det var ment å tilsi en kompetansedeling, er denne imidlertid ikke tatt inn i selve akvakulturloven. Sektormyndighetene, som Fylkesmannen, forvalter også andre lover der man kan legge vekt på miljøhensyn, da dette er et hensyn som gjør seg gjeldende i alle sektorer. Vage forarbeidsuttalelser er etter min mening ikke nok til å fravike prinsippet som både Lunner Pukkverk-dommen og Grunnloven § 112 gir uttrykk for. Forarbeidsuttalelsene er også om ”fiskehelse” generelt, ikke villfisken spesielt. Fylkesmannens vurderinger går mer på

⁶⁵ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 60

⁶⁶ Samme sted, s. 40

hensynet til eventuelle ville laksestammer i nærheten av anlegget enn helsen til fisken i anlegget og rundt.

Konklusjonen blir derfor at Fylkesmannen har mulighet til å legge vekt på utfordringer med lakselus, i tråd med integrasjonsprinsippet. Dette gjøres imidlertid ikke i praksis,⁶⁷ og Fylkesmannens rolle når det gjelder lakselus er først og fremst som rådgivende organ. Spørsmålet blir da hva denne rollen har å si i saksbehandlingen.

3.2.4. Fylkesmannens rolle som rådgivende organ for lakselus

Fylkesmannen har som nevnt uttalelsesrett i blant annet saker om akvakultur. Denne retten kan utledes av deres rolle som forvaltere av andre lover, som gir dem status som forvaltningsmyndighet, og dermed adgang til uttale etter laksetildelingsforskriften § 8 (6). Fylkesmannen er også forvaltningsorgan etter lakse- og innlandsfiskloven § 6. Denne loven skal "sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder (...) forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares", jf. § 1. Akvakultur medfører alltid en viss påvirkning på miljøet rundt anlegget, som igjen kan påvirke fisken som lever der. Dette gir Fylkesmannen en interesse i å uttale seg om nye mulige anlegg.

Det er som nevnt ikke klart om Fylkesmannens uttalelser må vurderes i saksbehandlingen og i så fall hvor stor vekt den skal ha. I januar 2017 kom det, som nevnt under punkt 2.3, en ny produksjonsområdeforskrift som regulerte lakselusnivået i hvert enkelt produksjonsområde. Denne regulerer produksjonskapasiteten i "samsvar med områdets miljømessige bærekraft", hvilket kan tolkes som at den setter grensene for det miljømessige forsvarlige, og dermed gjør Fylkesmannens uttalelse overflødig.

Produksjonsområdeforskriften regulerer imidlertid nettopp områder, ikke den enkelte lokalitet. Grenser for et område totalt eliminerer ikke behovet for at den enkelte lokalitet også er innenfor det forsvarlige, selv om den kan forenkle vurderingene om total belastning, jf. nml. § 10, ved å sette en maksgrense for lakselus.

⁶⁷ Se f. eks. Hordaland Fylkeskommune: vedtak 11.01.2011, Fylkesmannen i Hordaland: vedtak 29.01.2014

Fylkesmannens uttalelse er forutsatt å være ”sentral” i vurderingen av ”miljømessig forsvarlig”⁶⁸ og kan også være en viktig del av kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 og andre vurderinger etter nml. §§ 9 og 10. Hvilken vekt Fylkesmannens uttalelser vil ha overfor den enkelte sektormyndighet, vil drøftes nærmere i kapittel 3.3 og 3.4 om henholdsvis Mattilsynet og Fylkeskommunen.

3.3. Mattilsynet

3.3.1. Innledning

Mattilsynet er et statlig, landsdekkende forvaltningsorgan, opprettet i 2003.⁶⁹ De har fått delegert myndighet etter matloven⁷⁰, som erstattet flere lover om dyrehelse og matproduksjon, jf. § 34. Et søk på Lovdata viser at det er gitt 278 forskrifter med hjemmel i matloven, og Mattilsynet forvalter mange av disse.⁷¹ Forskriftene regulerer alt fra spørsmål om geografiske betegnelser⁷² til etablering av akvakultur⁷³.

Problemstillingene rundt Mattilsynets rolle når det gjelder lakselusen er både rundt ansvar etter Mattilsynets eget regelverk og hvordan dette påvirkes av sektoromgripende prinsipp som naturmangfoldloven og Grunnloven § 112. Det vil også være interessant å se på om vedtak og uttalelser fra andre sektormyndigheter, som Fylkesmannen, har betydning for Mattilsynets saksbehandling.

Dette kapittelet ser på Mattilsynets kompetanse etter eget regelverk og deretter kompetansen etter bestemmelsene i naturmangfoldloven. Særlig problemstillingene knyttet til kunnskapsgrunnlag går på Mattilsynets kompetanse sett opp mot Fylkesmannens uttalelsesrett.

⁶⁸ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 60

⁶⁹ Mattilsynet (17.03.2014)

⁷⁰ Forskrift 05.05.2004 nr. 884 om delegering av myndighet til Mattilsynet etter Matloven

⁷¹ Se f.eks. Forskrift 05.12.2012 nr. 1140 om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg (lakselusforskriften) § 5

⁷² Se f. eks. Forskrift 12.04.2016 nr. 369 om beskyttelse av Telemarksmoreller som geografisk betegnelse

⁷³ Forskrift 17.06.2008 nr. 823 (Etableringsforskriften)

3.3.2. Hvem er Mattilsynet?

Mattilsynet er som nevnt et forvaltningsorgan med myndighet etter matloven, med vidt ansvarsområde. På den ene siden kan dette være en fordel, siden alt som handler om dyrehelse og matsikkerhet samles i ett forvaltningsorgan. På den andre siden kan dette føre til liten grad av spesialisering. Kompetansen til å fatte enkeltvedtak er delegert til regionskontorene,⁷⁴ som det er fem av.⁷⁵ De fem kontorene var en reduksjon, men de mer enn 60 lokalkontorene ble beholdt. Den gjeldende delegeringen nevner ikke lokalkontorene, og det legges derfor til grunn at kompetansen til å fatte enkeltvedtak om tillatelse til akvakultur ligger til regionskontorene.

Lars Selmar Alsaker kritiserte fragmenteringen av fiskeriforvaltningen i en artikkel fra 2013,⁷⁶ der han påstår at fragmenteringen fører til en kvalitativt dårligere og mindre effektiv forvaltning. Han viser særlig til at deler av forvaltningen, særlig på de lavere trinn, ikke har høyt nok kompetansenivå verken på det rettslige eller bransjefaglige. Med over 60 lokalkontorer er det rimelig å anta at disse ikke var så store, og med et vidt ansvarsområde kan dette føre til små fagmiljø og lite spesialisering.

Alsakers artikkel ble som nevnt skrevet i 2013, da forskrift om delegering fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet fortsatt gjaldt,⁷⁷ og det var de over 60 lokalkontorene som hadde fått delegert kompetanse til å føre tilsyn og fatte enkeltvedtak, jf. forskriftens punkt 2.1. Kompetansen til å fatte vedtak er som nevnt flyttet opp et nivå siden Alsaker skrev sin artikkel, hvilket kan hjelpe på de påpekte utfordringene med kompetanse. Spørsmålet blir da hvilken kompetanse Mattilsynet har i forvaltningen av lakselus.

⁷⁴ Forskrift 13.01.2017 om Delegering av myndighet fra hovedkontoret til regionene

⁷⁵ Mattilsynet (11.09.2014)

⁷⁶ Alsaker (14.03.2013)

⁷⁷ Forskrift 09.02.2005 nr. 115 - Delegering av myndighet fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet, opphevet i 2015, jf. Forskrift 26.02.2015 nr. 166 - Vedtak om oppheving av delegering av myndighet fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet

For å drive akvakultur kreves det tillatelse, jf. akvakulturloven § 4, og de nærmere vilkårene er fastsatt i §§ 6 og 7. Mattilsynets rolle er i den delen av prosessen som er knyttet til lokalitetsklarering, jf. laksetildelingsforskriften § 29. Etter laksetildelingsforskriftens § 30 og akvakulturloven § 6 kreves det tillatelse etter matloven for å kunne godkjenne en lokalitet.

Matloven regulerer ikke akvakultur direkte, men gjennom forskrifter. Denne lovgivningsteknikken vil drøftes nærmere i kapittel 5. Den mest sentrale forskriften for problemstillingene i denne oppgaven er etableringsforskriften, forskrift 17.06.2008 nr. 823. Forskriftens § 7 fastslår hvilke forhold som skal vurderes ved eventuell godkjenning av lokaliteten. Villkåret at akvakulturanlegget ikke innebærer ”uakseptabel risiko for spredning av smitte” tolkes til å omfatte lakselus. Dette er også lagt til grunn i Mattilsynets retningslinjer for saksbehandlingen.⁷⁸ Spørsmålet er hva ”uakseptabel risiko” innebærer.

3.3.3. ”Uakseptabel risiko”

Kravet om at det ikke skal være ”uakseptabel risiko” for smitte viser til at akvakultur i seg selv øker risikoen for blant annet økte mengder lakselus. Som forarbeidene til akvakulturloven uttrykker det: ”Tillatelse til akvakultur innebærer at myndighetene aksepterer en viss påvirkning på det omkringliggende miljø.”⁷⁹ Det vil således alltid være en viss risiko, men etter forskriften må denne være innenfor en viss grense. Dette kan være minstekrav til naturforholdene, som at det skal være god utskiftning av vann på stedet, eller ikke være sårbare bestander av villfisk i nærheten. NASCOs Williamsburg-konvensjon, som nevnt i kapittel 2.7.1, nevner ”risk assessment” i artikkel 4, og ”risk-based site selection” som en Best Management Practice. I konvensjonen nevnes det at ”risk assessment” bør inkludere identifikasjon av alternativer. En sammenligning med andre lokaliteter kan dermed være med på å utgjøre kjernen i ”uakseptabel risiko”. Hvis det finnes lokaliteter med bedre forhold og mindre risiko for smitte bør dette tale for at en lokalitet med høyere risiko er ”uakseptabel”. Spørsmålet blir så om ”uakseptabel risiko” er rettsanvendelsesskjønn eller fritt skjønn.

I Rt. 2007 s. 257, Trallfa, var vurderingen om begrepet ”særlige grunner” i plan- og bygningsloven § 7 var rettsanvendelsesskjønn eller fritt skjønn. I avsnitt 40 la førstvoterende til grunn at utgangspunktet for vurderingen er bestemmelsens ordlyd. Det ble videre lagt til

⁷⁸ Mattilsynet (24.10.2016), s. 15

⁷⁹ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 64

grunn at det kan ”være naturlig å anta at når lovgiver har skrevet inn en betingelse for å gi dispensasjon, vil denne betingelsen være en materiell kompetansebegrensning, som kan etterprøves av domstolene, med andre ord et rettsanvendelsesskjønn. På den annen side kan ord og begreper være så vage at de gir dårlig utgangspunkt for en rettslig presisering.”

At det ikke er ”uakseptabel risiko” for smitte er en betingelse for godkjenning av søknad, og det kan dermed anses som en materiell kompetansebegrensning. Risiko kan også måles, og det kan dermed settes en grense for hvor høy risiko som er akseptabelt. Dette taler for at det her er snakk om rettsanvendelsesskjønn. I Rt. 2009 s. 354, Muradalen, fant Høyesterett at ”større bygge- og anleggsarbeider” var rettsanvendelsesskjønn. I Muradalen-dommen kom Høyesterett til at vilkåret var om tiltaket ville medføre vesentlige endringer i miljøet, jf. avsnitt 46, hvilket kan måles ved å sammenligne med situasjonen uten tiltaket, i likhet med risiko. Dette taler også for at det er snakk om rettsanvendelsesskjønn.

Når man leser hele bestemmelsen i etableringsforskriften § 7 i sammenheng, er det imidlertid nevnt flere momenter som skal vektlegges i vurderingen. Dette er blant annet faktorer som arten som produseres, driftsform og avstand til vassdrag. Dette er mer faglige vurderinger som egner seg dårlig for overprøving av en domstol, som ikke har fagkompetanse på området. Det er riktignok bestemt at det skal ”legges særlig vekt på” enkelte faktorer, men det er ikke gitt regler om vektingen av dem mot hverandre.

Det legges til grunn at ”uakseptabel risiko” er forvaltningsskjønn, altså står Mattilsynet i utgangspunktet fritt til å vurdere risikoen.

At ”uakseptabel risiko” er en vurdering etter forvaltningsskjønn innebærer imidlertid ikke at saksbehandlingen ikke er underlagt saksbehandlingskrav, som begrunnelsesplikt og plikten til å legge naturmangfoldlovens bestemmelser til grunn som retningslinjer. Når slike normer blir regnet som forvaltningsskjønn kan det imidlertid gjøre domstolsprøving vanskeligere. Når det ikke er en privat part som får et vedtak de er misfornøyd med, passer myndighetsmisbrukslæren dårlig. Hva gjelder naturmangfoldlovens bestemmelser er det klart at å fatte vedtak om godkjenning av akvakulturanlegg er ”utøving av offentlig myndighet”, jf. § 7, og retningslinjene i §§ 8-12 kommer til anvendelse. Spørsmålet blir hvordan naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning påvirker vurderingene.

3.3.4. Vurdering av økosystembasert forvaltning

Som drøftet i kapittel 2.3 er ikke naturmangfoldloven direkte hjemmel for vedtak, men skal legges til grunn som retningslinjer i skjønnsutøvelsen. Matloven er ikke en utpreget miljølov. Formålsparagrafen nevner først og fremst trygg mat, helse og næringshensyn, i tillegg til ”miljøvennlig produksjon”, jf. § 1. Etableringsforskriftens formål er også ”å fremme god helse hos akvatiske dyr (...)”, jf. § 1.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven er også ”retningslinjer” for skjønnsutøvelsen heller enn hensyn som går foran alle andre.⁸⁰ Ut i fra formålsparagrafene som hører til regelverket Mattilsynet forvalter, er det dermed først og fremst fiskehelsen som vurderes, ikke miljøhensyn. At formålsparagrafene ikke inneholder miljøhensyn betyr imidlertid ikke at man ikke må vektlegge miljøhensyn, men det kan gi argumenter for å vekte andre hensyn tyngre enn miljøhensynet i totalvurderingen.

Når det gjelder Mattilsynets praktisering av regelverket sier deres egen retningslinje for saksbehandling av etableringssøknader at anlegg inntil 2700 og 3600 MTB som hovedregel skal gis godkjenning hvis det oppfyller minstekrav til avstand fra andre akvakulturanlegg, i tillegg til øvrige etableringskrav.⁸¹ I Riksrevisjonens undersøkelse av havbruksforvaltningen ble det påpekt at den dagjeldende veilederen til etableringsforskriften la for stor vekt på avstander.⁸² Minsteavstandene hadde riktignok fungert godt ved at søkerne visste hva de minst måtte oppfylle, men ett distriktskontor var kritisk til disse fordi enkelte sykdomsproblemer sprer seg over større avstander enn minsteavstandene.⁸³ De nye retningslinjene har etter min mening ikke tatt opp i seg kritikken fra Riksrevisjonen, og som vist under brukes også minsteavstandene i praksis.

Den nye produksjonsområdeforskriften vil riktignok begrense mengden lakselus innen et område, men Mattilsynet vurderer smittefaren på den enkelte lokalitet. I vedtak gjort av Mattilsynet i saker om lokalitetsklarering nevnes avstand til andre akvakulturanlegg, men disse vurderes opp mot avstandene anbefalt i veilederen. Det legges imidlertid vekt på felles

⁸⁰ Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 378

⁸¹ Mattilsynet (24.10.2016), s. 16

⁸² Dokument 3:9 (2011-2012)

⁸³ Samme sted, s. 86

brakkleggingstid, altså at det er en periode uten fisk i anleggene.⁸⁴ Felles brakkleggingstid kan bidra til å forhindre spredning av lakselus i et større område, i stedet for at hver enkelt lokalitet behandles for seg. Denne tankegangen kan også sies å gå igjen i produksjonsområdeforskriften, ved at det er status i området, og ikke på den enkelte lokalitet som vurderes.

Mattilsynet har ansvar for fiskehelse etter både matloven og forskrifter, men lakselusens påvirkning på miljøet rundt den enkelte lokalitet måles også i andre faktorer, som hvordan villaksbestander i området klarer seg. Dette er som nevnt i kapittel 3.2 Fylkesmannens ansvar, og de gir også uttalelser om villfisken til Fylkeskommunen. Mattilsynets retningslinjer anbefaler også å innhente uttalelser der ”hensynet til ville populasjoner med bakgrunn i smittefare til villfisk er relevant for helhetsvurderingen vi skal gjøre, og eventuelt kan gi grunnlag for avslag på søknad om etablering etter forskriftens § 7.”⁸⁵ Retningslinjene hjemler ikke noen konkret plikt til å gjøre dette, og spørsmålet blir da om en slik plikt kan utledes av nml. § 8.

3.3.5. Kunnskapsgrunnlaget

Etter nml. § 8 må ”offentlige beslutninger” som ”berører naturmangfoldet” bygge på ”vitenskapelig kunnskap” så langt det er ”rimelig”. Kravet til kunnskapsgrunnlaget varierer ut i fra ”sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet”, jf. andre punktum.

Forarbeidene uttaler at

”[m]ed «sakens karakter» siktes bl.a til omfanget av virksomheten, graden av profesjonalitet, om det er tale om store økonomiske interesser og om det er en kortvarig eller mer permanent påvirkning. Det vil f.eks. kreves et annet kunnskapsgrunnlag for en beslutning knyttet til et svært begrenset uttak av genetisk materiale enn for omfattende kommersiell høsting. (...) «Risiko for naturmangfoldet» henger nært sammen med sakens karakter. Det er tale om både hvor stor risiko det er for miljøpåvirkning og hvor stort omfang den antas å kunne få.”⁸⁶

⁸⁴ Mattilsynet: Vedtak 24.08.2016, Vedtak 22.07.2016, Vedtak 24.03.2017, Vedtak 03.03.2017

⁸⁵ Mattilsynet (24.10.2016), s. 15

⁸⁶ Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), s. 379

Det er klart at akvakulturtillatelse er en ”offentlig beslutning”, som kan ha stor påvirkning på villaksen i nærheten gjennom både rømming og høyere forekomster av lakselus. Mattilsynet må da ha god nok kunnskap å basere vedtaket sitt på. Mattilsynet kan påpeke forhold som bør belyses nærmere i en konsekvensutredning, men de er kun fagmyndighet for ”helse”-kriteriet etter konsekvensutredningsforskriften vedlegg III. De har dermed ikke den samme plikten til å vurdere om de mener tiltaket får ”vesentlige virkninger” som en fagmyndighet for vedlegg III-kriteriene, men om kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok, kan føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9, slå inn.

Spørsmålet blir da om det er ”rimelig” å kreve at det innhentes uttalelser fra Fylkesmannen i alle etablerings- og utvidelsessaker.

Smitte på villfisk er et potensielt stort problem, siden det kan blant annet kan føre til økt dødelighet. Aktørene innen akvakulturnæringen er også profesjonelle, ofte store selskaper, som har mulighet til å betale for eventuelle undersøkelser. Dette taler for at uttalelser bør innhentes.

På den annen side er det ikke alle potensielle akvakulturlokaliteter der hensynet til villfisk er problematisk. Å ha et generelt krav om undersøkelser for alle saker gir ikke den individuelle vurderingen både lovbestemmelsen og forarbeidene legger til grunn. Særlig i utvidelsessaker vil det ha blitt gjort en vurdering i den opprinnelige etableringssaken, og det kan være overflødig å innhente ny uttalelse fra Fylkesmannen.

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i ”rimelig” forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Det er klart at akvakultur alltid vil medføre risiko, men denne vil variere ut i fra forholdene på lokaliteten. En generell plikt til å innhente uttalelser fra Fylkesmannen vil dermed ikke ta hensyn til disse forskjellene, og det kan derfor ikke utledes en generell plikt til å innhente uttalelser fra § 8.

Praksis fra Mattilsynet viser imidlertid at det ikke er tatt med informasjon eller vurderinger knyttet til villaks i vedtakene. Villfisk er tatt med i overskrifter, men det følger ikke med

informasjon eller vurderinger på dette punktet.⁸⁷ I et annet vedtak var det gjort konsekvensutredning som viste at lokaliteten lå på utvandningsruten for laksesmolt fra flere elver. En utvidelse av MTB kunne også øke mengden lakselus, og smittepresset kunne påvirke utvandrende laksesmolt. Mattilsynet la til grunn at avlusning tilpasset lokale forhold kunne beskytte villfisken, men det var ikke foretatt noen avveining av fordelene med anlegget versus ulempene for villfisken. Det var heller ikke nevnt om Fylkesmannen hadde kommet med uttalelse i saken.⁸⁸

Alle vedtakene nevner også bestemmelsene i naturmangfoldloven, men Mattilsynet finner ikke ”grunnlag for å avslå søknaden” etter bestemmelsene i naturmangfoldloven. Det er ikke opplyst om hvilke vurderinger som er gjort her, eller på hvilket grunnlag, og hvordan skjønnet er utøvet. Etter Lov 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), §§ 24 og 25 skal enkeltvedtak grunngis, og hovedhensynene som har vært avgjørende ved utøving av skjønnet ”bør” nevnes. Naturmangfoldloven § 8 setter krav til kunnskapsgrunnlaget, og begrunnelsen for hvorfor dette anses som godt nok, vil etter min mening være et ”hovedhensyn” i avgjørelsen. Dette er fordi kunnskapsgrunnlaget er utgangspunktet for de andre avgjørelsene, enten det legges avgjørende vekt på miljøhensynet eller andre hensyn tillegges større vekt. Hvis myndigheter som Fylkesmannen ikke har påpekt særlige utfordringer med lakselus, er også dette en del av kunnskapsgrunnlaget, nemlig kunnskap om at det ikke er særlige utfordringer på lokaliteten.

Alle vedtakene det er referert til her, var positive, i den forstand at de godkjente søknadene. For den vedtaket retter seg mot, vil dermed behovet for begrunnelse være mindre, siden man vil ha mindre grunn til å klage på vedtaket. Å få det man har søkt om vil heller ikke være et spesielt inngripende vedtak, og prinsippet om begrunnelse fastslått i Rt. 1981 s. 745, Isenedommen, gjør seg dermed ikke gjeldende i så stor grad.

At vedtaket gir en god begrunnelse for utøvelsen av skjønnet, er imidlertid viktig av flere årsaker. Det er flere enn parten vedtaket retter seg mot som har rettslig interesse, og i

⁸⁷ Mattilsynet: Vedtak 24.08.2016, Vedtak 22.07.2016, Vedtak 24.03.2017, Vedtak 03.03.2017

⁸⁸ Mattilsynet: Vedtak 25.01.2017, s. 5

spørsmål om lakselus vil særlig miljøvernorganisasjoner kunne ha interesse av å sjekke forvaltningens skjønnsutøvelse.

Når det gjelder Fylkesmannens rolle kan denne sammenlignes med de private partene. Denne rollen er imidlertid ikke formalisert i akvakulturloven, slik den er i plan- og bygningsloven. Etter pbl. § 1-9 har Fylkesmannen klagerett når det fattes vedtak som direkte berører deres ansvarsområde. Som vist over hjemler forvaltningsloven §§ 24 og 25 krav om begrunnelse, og prinsippene i Isene-dommen krever bedre begrunnelse jo mer inngripende vedtaket er. Dette er for å beskytte den private parts interesser. Fylkesmannen er gitt ansvar for villaksen etter lakse- og innlandsfiskloven og akvakulturlovens forarbeid, og har dermed en interesse i å komme med innspill og vite hvordan disse eventuelt har blitt vurdert når det gjøres vedtak som kan påvirke deres ansvarsområde. Når de ikke har klagerett, blir det etter min mening særlig viktig at Fylkesmannens syn blir tillagt vekt i saksbehandlingen.

Min konklusjon er derfor at Mattilsynets vedtak bør begrunnes bedre når det gjelder vurderingene som foretas etter naturmangfoldlovens bestemmelser. Det kan også stilles spørsmål om det burde være en konkret plikt for Mattilsynet å innhente uttalelser fra Fylkesmannen, uansett om hensynet til villfisk tilsier det ut i fra Mattilsynets vurdering. Det ville da blitt opp til Fylkesmannen å vurdere om hensynet til villfisk gjør seg gjeldende i slik grad at det er nødvendig å komme med innspill.

3.4. Fylkeskommunen

3.4.1. Innledning

Fylkeskommunen er tildelingsmyndighet i saker om akvakultur, jf. laksetildelingsforskriften § 8 og Forskrift 18.05.2010 nr. 708 om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader § 3. Dette innebærer at de klarerer lokalitet for akvakultur etter akvakulturloven § 6 og forskrifter hjemlet i denne loven. Fylkeskommunen mottar søknaden og samordner saksbehandlingen, jf. forskrift om behandling av akvakultursøknader § 4. De er også ansvarlig myndighet når det gjelder å vurdere behovet for konsekvensutredning, se kapittel 2.8.

Problemstillingene her går på hva Fylkeskommunen vurderer og om de har eller kan ta ansvar for lakselus i sin saksbehandling, når det er klart at Mattilsynet har dette ansvaret etter sitt

regelverk. Fylkeskommunens ansvar etter bestemmelsene i naturmangfoldloven vil også drøftes i dette kapittelet.⁸⁹

Etter akvakulturloven § 6 og laksetildelingsforskriften § 30 er det et krav om at akvakultur og lokalitet for denne er ”miljømessig forsvarlig”. Spørsmålet blir da hva ”miljømessig forsvarlig” innebærer.

3.4.2. ”Miljømessig forsvarlig”

Etter akvakulturloven §§ 6 og 10 er det et krav om at tillatelse til, og drift av, akvakulturanlegg er ”miljømessig forsvarlig”. Dette vilkåret fremstår svært skjønnspreget. Kunnskap om miljøet, og hvordan det påvirkes, er i stadig endring, og miljøkrav endres stadig. Dette støttes også av forarbeidene, der det uttales at

”Hva som anses som forsvarlig vil kunne endres over tid i takt med økende kunnskap og teknologisk utvikling. Vurderingen [av søknad om akvakulturtillatelse] vil bero på et bredt faglig skjønn som omfatter blant annet kunnskap om arten og det lokale økosystem. Vurderingen skal også omfatte en avveining mellom hensynet til næringsutvikling og andre samfunnshensyn.”⁹⁰

Det legges til grunn at ”miljømessig forsvarlig” etter dette er forvaltningsskjønn, og at det nærmere innholdet i vilkåret dermed bestemmes av forvaltningen. Spørsmålet blir da hvor stor rolle miljøhensynet skal ha i ”miljømessig forsvarlig”-vurderingen, sett i forhold til ”næringsutvikling og andre samfunnshensyn” som forarbeidene også nevner som faktorer i vurderingen.

Ordlyden av ”miljømessig forsvarlig” tyder på at det er snakk om en miljøbestemmelse, altså at hensynet til miljøet skal veie tyngst. Akvakulturlovens formål er imidlertid å ”fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft”, dog innenfor ”rammene av en bærekraftig utvikling”. Dette kan tale for at hensynet til næring kan sette miljøhensynet til side, men etter lovens formålsparagraf skal lønnsomheten fremmes innen bærekraftige

⁸⁹ Myklebust (2013) behandler også de samme problemstillingene fra s. 105 flg.

⁹⁰ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 64

rammer. Grunnloven § 112 legger også begrensninger på forvaltningens utøvelse av forvaltningsskjønn, og taler for at miljøhensyn må veie tyngst ved eventuell motstrid.⁹¹

Forarbeidene har også lagt til grunn at Fylkesmannens uttalelser vil være ”sentrale” i vurderingen av ”miljømessig forsvarlig”. Fylkesmannen er miljømyndighet, og gir faglige uttalelser om forholdet til natur- og friluftinteresser, vilt- og fiskeriinteresser og verneinteresser.⁹² Når miljømyndighetens uttalelser vil være ”sentrale” i vurderingen av om vilkåret er oppfylt, taler dette for at miljøhensynet skal være avgjørende i vurderingen. I produksjonsområdeforskriften reguleres også kapasiteten etter ”områdets miljømessige bærekraft”. Dette taler også for at miljøhensynet skal være det avgjørende.

Det legges til grunn at det er miljøhensynet som står sterkest i vurderingen av ”miljømessig forsvarlig”. Spørsmålet blir så om Fylkeskommunen kan legge vekt på lakselus i denne vurderingen.

Som drøftet i kapittel 3.2.3, er utgangspunktet at miljøhensyn kan vektlegges av alle forvaltningsorgan, også når det gjelder akvakultur. Lakselusen påvirker det biologiske mangfoldet når den påvirker villfisken, og er dermed ikke kun en fiskehelsefaktor, men også en miljøfaktor. Ordlyden ”miljømessig forsvarlig” tolkes også til å omfatte alle miljøfaktorer, hvilket lakselusen er.

Forarbeidene til akvakulturloven uttaler også at ”[m]ed miljømessig forsvarlig menes at driften skal være forsvarlig både i forhold til forurensning og økologiske effekter, herunder biologisk mangfold.”⁹³ Det er ikke kommentert eller begrunnet hvorfor lakselusen skal holdes utenfor vurderingen eller hvilke faktorer som eventuelt skal med, annet enn forurensning. At forurensning, som forvaltes av Fylkesmannen, skal med i ”miljømessig forsvarlig”-vurderingen, men ikke lakselusen er en ubegrunnet forskjellsbehandling av sektormyndighetene, og taler for at lakselusen kan trekkes inn i ”miljømessig forsvarlig”-vurderingen. Dette påpekes også av Fosse.⁹⁴

⁹¹ Slik også Fosse (2011) s. 101-107

⁹² Fosse (2011), s. 61

⁹³ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 64

⁹⁴ Fosse (2011), s. 87

Konklusjonen er at Fylkeskommunen kan legge vekt på lakselusen i ”miljømessig forsvarlig”-vurderingen, i tråd med integrasjonsprinsippet og ordlyden i bestemmelsen. Spørsmålet blir så om Fylkeskommunen må ta hensyn til lakselusen i vurderingen av ”miljømessig forsvarlig”, jf. prinsippet om total belastning.

3.4.3. Vurdering av økosystembasert forvaltning

Naturmangfoldloven § 10 fastslår som tidligere nevnt at en påvirkning på et økosystem skal vurderes ut fra den totale belastningen det utsettes for. Dette kan tolkes som en totalvurdering av tiltakene, hvilket er det Fylkeskommunen allerede skal gjøre i ”miljømessig forsvarlig”-vurderingen. Naturmangfoldloven § 10, jf. § 7, fastsetter imidlertid en plikt til å legge prinsippet til grunn.

Naturmangfoldloven § 10 skal ”sikre at nye påvirkninger underlegges en helhetsvurdering av hvilken belastning et økosystem vil bli utsatt for.”⁹⁵ Dette taler for at lakselusen, som påvirker økosystemet gjennom påvirkning på villfisk, skal tas med i vurderingen etter § 10.

Fylkeskommunen er også tildelingsmyndighet som fatter vedtak etter sektormyndighetene. De er dermed den forvaltningsmyndigheten der det er mest naturlig med en totalvurdering av påvirkningen tiltaket medfører. Deres delegerte rolle er omtalt som ”fiskerimyndighet” i forarbeidene,⁹⁶ men uansett om de er en form for sektormyndighet for havbruk eller en nøytral tildelingsmyndighet må naturmangfoldloven vurderes. I motsetning til sektormyndigheter, som fatter vedtak om mindre miljøpåvirkninger, fatter Fylkeskommunen vedtak som omfatter flere ulike miljøfaktorer. For å oppfylle vilkåret i § 10 må man dermed også vurdere påvirkningen fra lakselus.

Spørsmålet blir så om Fylkeskommunen har plikt til å innhente kunnskap om påvirkningen fra lakselus, jf. nml. § 8.

⁹⁵ Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), s. 381

⁹⁶ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 18

3.4.4. Kunnskapsgrunnlaget

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal ”stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet”. Dette tolkes som at kunnskapsgrunnlaget kan være svakere der det er svært kostbart å innhente i forhold til mulig påvirkning, eller der den mulige påvirkningen er svakere. Jo sterkere påvirkning, jo høyere krav til kunnskapsgrunnlaget.

Når det gjelder påvirkning fra lakselus vil Fylkesmannen komme med en uttalelse før Fylkeskommunen fatter sitt vedtak. I tilfeller der Fylkesmannen anbefaler ikke å gi tillatelse til akvakultur eller anbefaler tiltak for å sikre at påvirkningen fra lakselusen ikke blir for stor vil dette være potensielt stor påvirkning på miljøet om anbefalingen ikke følges opp av andre sektormyndigheter og Fylkeskommunen. Å innhente ytterligere informasjon fra Fylkesmannen vil ikke trolig ikke være spesielt kostnadskreven sett opp mot den mulige påvirkningen, siden Fylkesmannen allerede er sektormyndighet for villaksen.

Konklusjonen er at Fylkeskommunen har plikt til å vurdere Fylkesmannens uttalelser og eventuelt innhente mer informasjon, der Fylkesmannen har kommet med anbefalinger med hensyn til lakselus.

Praksis fra Hordaland Fylkeskommune viser imidlertid at Fylkeskommunen ikke alltid redegjør for hva som har inngått i vurderingen av ”miljømessig forsvarlig.” I flere vedtak vises det til reglene i laksetildelingsforskriften § 30, og konkluderes med at tiltaket ikke er i konflikt med disse. Det redegjøres ikke for hvordan ”miljømessig forsvarlig” tolkes eller hvilke faktorer som gjør at tiltaket anses som ”miljømessig forsvarlig”. I flere av vedtakene er det også tatt med at Fylkesmannen har vurdert saken med tanke på konsekvenser for vilt, laksefisk, innlandsfisk, naturvern og friluftsliv, men uten at det redegjøres for hva Fylkesmannen uttalte eller hvordan dette har virket inn på Fylkeskommunens vurderinger.⁹⁷

Heller ikke vurderingene etter naturmangfoldlovens bestemmelser er gitt en spesielt grundig begrunnelse. Fylkeskommunen viser til sektororganenes saksbehandling, men foretar ikke

⁹⁷ Hordaland Fylkeskommune: Vedtak 11.01.2011, Vedtak 21.09.2012, Vedtak 30.03.2011, Vedtak 01.07.2011

noen totalvurdering av kunnskapsgrunnlag eller om mangel på sådan fører til at føre-var-prinsippet kommer til anvendelse.

I et nyere vedtak, som riktignok handlet om akvakultur på land, ble det oppgitt hvilke faktorer som var vurdert under ”miljømessig forsvarlig”, men det ble ikke oppgitt hva dette vilkåret ble tolket til å inneholde. Begrunnelsen var imidlertid bedre enn i vedtakene fra tidligere år. Vurderingen av naturmangfoldlovens bestemmelser var imidlertid kort, og spesielt vurderingen av kunnskapsgrunnlaget var basert på at det ikke var kommet opplysninger om at saken ikke var godt nok opplyst fra sektormyndighetene.⁹⁸

At Fylkeskommunen ikke redegjør for hensynene som har vært utslagsgivende i skjønnsutøvelsen, og hvilket kunnskapsgrunnlag denne bygger på, kan skape spørsmål om Fylkeskommunen følger opp pliktene de er pålagt etter akvakulturloven og naturmangfoldloven. Ved å lese vedtakene fra Fylkesmannen og Mattilsynet i samme sak kan man finne ut mer om kunnskapsgrunnlaget, men ikke om Fylkeskommunens vurderinger. Man kan ikke vurdere Fylkeskommunens tolkning av lov- og forskriftstekst, og man kan heller ikke vurdere skjønnsutøvelsen opp mot vanlige forvaltningsrettslige regler.

Dette er, i likhet med vedtakene som Mattilsynet har gjort, et mindre problem for den private part som har fått det de søkte etter. Det er imidlertid viktig at forvaltningen begrunner vedtakene sine slik at man kan sikre hensyn som likebehandling, prøve forvaltningens lovtolkning og vurdere utøvelsen av skjønnnet. Etter min mening er Fylkeskommunens vedtak for dårlig begrunnet når de ikke nevner lovtolkning av ”miljømessig forsvarlig” eller hva som ligger bak skjønnsutøvelsen etter naturmangfoldloven. Det vil drøftes i de lege ferenda-delen i kapittel 5 om det er hensiktsmessig med en klargjøring av regelverket og den enkelte sektormyndighets plikter.

4. Driftsfasen

4.1. Innledning

”Driftsfasen” er her ment å omfatte et akvakulturanleggs ”levetid”, altså den perioden det drives oppdrett på et anlegg. Regelverket for drift av akvakultur er blant annet regulert i

⁹⁸ Hordaland Fylkeskommune: Vedtak 25.01.2017

Forskrift 17.06.2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) og lakselusforskriften. Det er relevant å se på den videre ansvarsfordelingen rundt lakselus for å se om denne er klarere enn prosessen rundt etablering, og eventuelle grunner til dette.

Det er også relevant å se på hvem som har ansvaret for den videre driften, fordi dette kan si noe om hva som er hensiktsmessig ansvarsfordeling under lokalitetsklareringen. Hvis alt ansvar i driftsfasen ligger til en myndighet, kan det skape problemer om en annen myndighet, som har ansvar for lokalitetsklarering, men ikke drift, kan sette vilkår for driften.

Det første spørsmålet blir hva som reguleres i driftsfasen.

4.2. Hva omfattes av regelverket i driftsfasen?

Som tidligere drøftelse viser, omfatter lokaliseringprosessen flere ulike områder og hensyn, fra kommunens planlegging og arealbruk til hensynet til villaks. Når det gjelder lakselusen spesifikt er det fortsatt flere hensyn som spiller inn, som påvirkningen den har på villaksen og dermed økosystemet totalt sett. Når det gjelder driftsfasen synes regelverket å være begrenset til selve akvakulturanlegget, ikke området rundt. Villfisk forvaltes etter egne regelverk, som lakse- og innlandsfiskloven for villaksen. Siden denne oppgaven tar for seg akvakultur, faller dette utenfor tema.

Akvakulturdriftsforskriften § 3 avgrensner virkeområdet til å gjelde akvakulturanlegg, og det samme gjør lakselusforskriften § 2. Produksjonsområdeforskriften skiller seg her fra det øvrige rettskildebildet, siden den ikke har samme begrensning.

Ansvaret for driftsfasen er delt mellom Mattilsynet og Fiskeridirektoratet, der lakselusforskriften forvaltes av Mattilsynet,⁹⁹ mens akvakulturdriftsforskriften er delt mellom Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, jf. akvakulturdriftsforskriften § 67. I driftsperioden er det altså kun fiskeri- og matmyndigheter, som begge er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet.¹⁰⁰ Fylkesmannen er som nevnt i punkt 3.2.1. statens representant i

⁹⁹ Se bl.a. forskriftens §§ 8, 10 og 11

¹⁰⁰ Se Mattilsynet (22.03.2017) og Fiskeridirektoratet (12.01.2017)

fylket, og skal følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra regjeringen. Som miljøstyresmakt er det da naturlig at de følger opp Klima- og miljødepartementets politikk.

Siden det er Mattilsynet som har ansvar i prosessen med lokalitetsklarering, og dermed har vært tema for denne oppgaven, blir spørsmålet så hva Mattilsynets ansvar innebærer.

4.3. Mattilsynets ansvar i driftsfasen

Mattilsynet har som nevnt ansvaret etter lakselusforskriften, og fører tilsyn og fatter vedtak etter denne, jf. § 11. De har også kompetanse til å gjennomføre særskilte tiltak mot lakselus i nasjonale laksefjorder, jf. forskrift om nasjonale laksefjorder § 15. Her må det imidlertid påpekes at tiltakene fortsatt gjelder akvakulturanlegg, ikke fjordene i seg selv.

Ansvarsfordelingen etter akvakulturdriftsforskriften gir Mattilsynet ansvar for smittehygiene og andre bestemmelser om fiskehelse og –velferd. De har blant annet ansvar for vannkvalitet som sikrer fiskene gode levekår, jf. § 22.

Akvakulturdriftsforskriften § 5 om generelle krav til forsvarlig drift gir også Mattilsynet ansvaret for at driften er ”helsemessig og fiskevelferdsmessig forsvarlig”, jf. § 67.

Fiskeridirektoratet har på sin side ansvaret for at driften er ”teknisk, biologisk og miljømessig forsvarlig”. Det fremgår ikke direkte av ordlyden hvem som har ansvar for hva, og dette må utledes fra de to organenes myndighetsområder.

Fiskeridirektoratet har ansvar for §§ 35-36 og 39, om henholdsvis miljøovervåking av bunnen under anleggene og gjenfangst etter rømt fisk. Både § 36 og § 39 gir mulighet for Fiskeridirektoratet til å fatte vedtak ”i samråd med Fylkesmannens miljøvernavdeling”. Det er ikke gitt noen videre bestemmelser om hva ”i samråd med” betyr, men Fylkesmannen er fagmyndighet for disse områdene utenom drift av akvakultur. Rømt oppdrettsfisk er en trussel mot villaksen blant annet fordi den kan påvirke den genetiske variasjonen,¹⁰¹ og hvis det er en utsatt laksestamme i området ved anlegget, kan dette dermed påvirkes. Villfisken er, som tidligere nevnt, Fylkesmannens ansvar etter lakse- og innlandsfiskloven.

¹⁰¹ Miljødirektoratet (14.04.2012)

Mattilsynets ansvar ser dermed ut til å først og fremst være lakselus og andre fiskehelse og -velferdsspørsmål, mens Fiskeridirektoratet har ansvaret for spørsmål som forvaltes av sektormyndigheter i etableringsfasen. Fiskeridirektoratet er utøvende organ innen fiskeri- og havbruksforvaltning,¹⁰² og er dermed sektormyndighet for fiskeri og havet. Slik sett er det logisk at Mattilsynet har ansvar for lakselus på fisk i anleggene, hvilket er et fiskehelseproblem, mens Fiskeridirektoratet har ansvaret for rømt fisk som kan påvirke naturmangfoldet.

Del 3

5. De lege ferenda

5.1. Innledning

I dette kapittelet vil jeg gjøre vurderinger av rettstilstanden det er gjort rede for i kapitlene over, da særlig kapittel 3. Det vil være fokus på hvordan reglene er utformet, da særlig den utstrakte bruken av forskrifter.

5.2. Lite lovfestet regelverk

Som vist over, er mye av regelverket som regulerer akvakultur enten i form av forskrift eller kommer til uttrykk i akvakulturlovens forarbeider. Å ha loven som et utgangspunkt, og deretter la detaljene komme til uttrykk i forskrift, kan gjøre forvaltningen mer fleksibel ved at det er lettere å endre regelverket i tråd med ny kunnskap og nye krav til teknologi. Det er imidlertid enkelte utfordringer ved å ha et regelverk som ikke er regulert gjennom lov.

En forskrift vedtas ikke på samme måte som en lov, det følger da heller ikke med forarbeider, og en får dermed ikke de samme rettskildene når forskriftens innhold skal tolkes. Hvis man for eksempel anvender laksetildelingsforskriften § 30 i stedet for akvakulturloven § 6 har man få kilder på hvordan ”miljømessig forsvarlig” skal tolkes. I vedtakene jeg har gjennomgått, viste riktignok ikke Fylkeskommunen til hvordan de tolket ”miljømessig forsvarlig”, så det er ikke klart om mangelen på forarbeid til forskriften har påvirket tolkningsresultatet.

¹⁰² Fiskeridirektoratet (17.11.2014)

Å lovfeste innholdet i miljøkrav kunne også gitt klarere retningslinjer for skjønnsutøvelsen. Etter forarbeidene skal akvakultur ikke på noe tidspunkt føre til ”vesentlige negative effekter på miljøet”.¹⁰³ Å ta denne bestemmelsen eller lignende inn i lov og forskrifter kunne gjort det klarere hva ”miljømessig forsvarlig” innebærer, og gjort det lettere for lekfolk å anvende regelverket.

Med tanke på hvor sterkt fremtredende miljøhensynet er blitt i lovverk som Grunnloven § 112, og at naturmangfoldlovens bestemmelser skal anvendes av alle offentlige myndigheter, kunne det også vært tatt inn i alle forskrifter i flere hjemmelslover. Matloven sier eksempelvis lite om miljøhensyn, og det samme gjelder forskriftene som Mattilsynet forvalter. Ved å ta miljøhensyn inn i hjemmelsloven ville dette påvirket skjønnsutøvelsen etter forskriftene, og miljøhensynet ville også fått mer vekt i totalvurderingen. Det samme gjelder akvakulturloven, hvor miljøhensynet i liten grad kommer direkte til uttrykk i lovteksten. Formålene til akvakulturloven i § 1 omfatter riktignok ”innenfor rammene av en bærekraftig utvikling”, men det er næringens lønnsomhet og behov som kommer klarest til uttrykk i formålsparagrafen.

Å ta miljøhensyn inn som en del av hjemmelsloven gir også større demokratisk legitimitet enn å ha den i en forskrift som vedtas av departementene eller et underordnet organ med delegert kompetanse. I dag er den avgjørelsen fra Mattilsynet som kanskje får størst betydning for miljøet om det er ”uakseptabel risiko” for smitte. Denne nevner ikke hensynet til villfisk, dog vies dette plass i veilederen. Det er imidlertid en avgjørelse med potensielt stor betydning for både miljøet rundt lokaliteten og næringen, som risikerer tapt fortjeneste og vedtak fra det offentlige ved for mye lakselus, og det ville da etter min mening vært en fordel om avgjørelsen hadde den demokratiske legitimiteten som kommer med en lov.

Det hadde også gitt styrket demokratisk forankring om Fylkesmannens uttalelsesrett og kanskje vekten av disse ble lovfestet.¹⁰⁴ I dag følger uttalelsesretten av forarbeidene og laksetildelingsforskriften, men når den ikke er lovfestet kan det stilles spørsmål om den kan settes til side av en ny forskrift eller forskriftsendring. Fylkesmannen er en viktig representant

¹⁰³ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 64

¹⁰⁴ Slik også Myklebust (2013), s. 107 og 124 flg. og Myklebust i Bankes, Dahl og VanderZwaag (2016), s. 358

for miljøhensynet og har som nevnt ansvar for flere miljøfaktorer gjennom sektorlover. Om deres uttalelsesrett skulle settes til side ville dette etter min mening gi dårligere rettssikkerhet, sammenlignbart med at en part ikke får uttale seg. Fylkeskommunen er imidlertid ikke bare en part som skal ivareta sine rettigheter, men en fagmyndighet som har ansvar for faktorer som kan påvirkes av et oppdrettsanlegg. Dette taler etter min mening for at vekten av uttalelsene deres bør reguleres nærmere, slik at man både sikrer at representantene for et viktig hensyn blir hørt og at kunnskapsgrunnlaget er best mulig.

Som nevnt er det også reguleringer i forarbeidene, som Mattilsynets ansvar for fiskehelse spørsmål. Som tidligere drøftet, er dette en konklusjon jeg er uenig i, ettersom rettskilder som Lunner Pukkverk-dommen og integrasjonsprinsippet ikke kan settes til side gjennom en vag uttalelse i forarbeidene. Det er imidlertid et spørsmål om en klarere ansvarsfordeling gir en bedre rettssituasjon.

5.3. Lite klar ansvarsfordeling mellom sektormyndighetene

Som drøftelsen min viser, mener jeg at rettskilder som Lunner Pukkverk-dommen, Grunnloven § 112 og integrasjonsprinsippet tilsier at alle offentlige organ kan legge vekt på og sette vilkår om miljøspørsmål. Dette kan på den ene siden være positivt, da det kan sikre at saken blir bedre opplyst og at miljøspørsmål blir ivaretatt i saksbehandlingen.

Det kan imidlertid også føre til at alle har ansvar for det samme. Man risikerer da at ulike organer har ulikt syn på saken og dermed kommer til ulikt resultat. Ut i fra de vedtakene jeg har sett på, er ikke dette et problem i dag, men om det skulle oppstå en situasjon der de ulike sektormyndighetene legger ulik vekt på de samme hensynene, ville dette både blitt dobbeltbehandling og kunne skapt en uheldig rettsstilling hvor den private part ikke vet hva den skal forholde seg til.

Med Grunnloven § 112 og naturmangfoldlovens bestemmelser som utgangspunkt, er det klart at alle forvaltningsorgan har rett og plikt til å vurdere miljøhensyn som en del av sine avgjørelser. De ulike sektormyndighetene representerer også ulike interesser; Fylkesmannen er statens representant i fylket, mens Mattilsynet er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet. Fylkeskommunen, som er den som "sitter best til" for å foreta en helhetsvurdering, har i alle fall tidligere sviktet på dette punktet, som vist i kapittel 3.4.4.

Mattilsynet har stort ansvar for lakselus i et akvakulturanleggs driftsfase, som vist i kapittel 4.3. Ut ifra dette kan det argumenteres for at de bør ha eksklusiv kompetanse på lakselus. Kompetanse på villfisk er imidlertid lagt til Fylkesmannen gjennom lakse- og innlandsfiskeloven, og ut ifra dette mener jeg at Fylkesmannen fortsatt skal ha en del å si når det gjelder potensielle konsekvenser på villfisk. Det er også lagt til grunn at Fylkesmannens uttalelser skal være ”sentrale” i ”miljømessig forsvarlig”-vurderingen.¹⁰⁵ Dette taler etter min mening for at Fylkesmannen fortsatt bør ha kompetanse på villfisk og hvordan bestandene påvirkes av lakselus, men det bør være klarere hvor stor vekt denne kompetansen skal ha. Det kan eksempelvis klargjøres når man kan avvike anbefalinger fra Fylkesmannen der disse foreligger, både for Mattilsynet og Fylkeskommunen.

Når det gjelder Fylkeskommunen tolker jeg ”miljømessig forsvarlig”-vurderingen deres som en helhetsvurdering der de kan se på den helhetlige påvirkningen av både forurensning, økte mengder lakselus, og annet som følger med et akvakulturanlegg. Ut ifra vilkårslæren kan Fylkeskommunen stille vilkår til en eventuell tillatelse til akvakulturanlegg, også vilkår om lakselus. Det er imidlertid Mattilsynet som følger opp lakselusnivå og avlusing i driftsfasen, og det kan bli en uheldig situasjon om Fylkeskommunen stiller vilkår som Mattilsynet må følge opp. Ved å klargjøre kompetansefordelingen innad i forvaltningen kan også Mattilsynet, der Fylkesmannen mener det er nødvendig av hensyn til villfisk, eller hvor Mattilsynet mener det er nødvendig av hensynet til fiskehelsen, stille vilkår til sin tillatelse, som de selv følger opp.

Hvis Fylkeskommunen mener den totale miljøbelastningen er for stor, mener jeg det er en bedre løsning å gi avslag på søknaden med begrunnelse om at det ikke er ”miljømessig forsvarlig”, fremfor å sette vilkår om lakselus som må følges opp av et annet organ.

Hva gjelder akvakulturforvaltningen samlet sett, mener jeg denne kan bli bedre med et klarere og mer helhetlig regelverk. Både ansvarsfordeling og vekting av de ulike hensynene bør være klarere enn i dag, da dagens løsning etter min mening ikke er optimal. En sektorisert forvaltning er ikke i seg selv et onde, at et organ er ansvarlig for en interesse kan heller sørge for at den ivaretas bedre. Problemet med utfordringer som lakselus er at de påvirker flere

¹⁰⁵ Ot.prp. nr. 61 (2004-2005), s. 60

interesser; lakselus går både ut over fiskehelsen til oppdrettslaksen og kan skade villaksstammer og dermed naturmangfoldet. Å legge ansvaret for dette til kun en sektormyndighet kan etter min mening medføre at de andre interessene ikke høres i stor nok grad, med mindre det sikres medbestemmelse, kanskje på samme måte som en privat part har i en forvaltningssak. En annen løsning kan være å anvende prinsippene fra produksjonsområdeforskriften på andre hensyn enn bare lakselus, men med medvirkning fra andre aktuelle sektormyndigheter når nivået fastsettes. Områderegulering og faste grenser kan både sikre at alle relevante interesser blir hørt og at effektivitetshensynet ivaretas.¹⁰⁶

Et mer helhetlig lovverk bør også inkludere miljøhensynet i større grad enn det gjør i dag. Miljøhensynet blir stadig viktigere og mer aktuelt, men uten at dette kommer til uttrykk i sektorlovene. Når miljøhensynet anses så viktig at det er nedfelt i Grunnloven mener jeg det gir bedre sammenheng om det tas inn i sektorlovgivningen, hvilket også ville gjort det klarere hvordan hensynene vektet mot hverandre ved eventuell konflikt. Både miljøhensyn og akvakulturnæringen er allmenne interesser, og forholdet mellom dem gis etter min mening best behandling og demokratisk legitimitet gjennom lovfesting.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Slik også Myklebust i Bankes, Dahl og VanderZwaag (2016), s. 358

¹⁰⁷ Samme sted

Litteratur

Kilder fra internett er sist sjekket på oppgitt dato, enten som hyperlink eller ved å kopiere URL-en og lime den inn i nettleseren.

Internett

Alsaker, Lars Selmar, ”Fragmentering av fiskeriforvaltningen – et gode eller onde?” (14.03.2013) <http://fiskejuss.no/2013/03/fragmentering-av-fiskeriforvaltningen-et-gode-eller-onde/> (Sist besøkt 31.05.2017)

Andreassen, Otto, Robertsen, Roy, Hersoug, Bjørn og Holm, Petter, ”Konsekvensutredning – verktøy for mer bærekraftig akvakultur” (Nofima Rapport 42/2011) <https://www.nofima.no/filearchive/Rapport%2042-2010.pdf> (Sist besøkt 31.05.17)

Det kongelige fiskeri- og kystdepartement, ”Høringsnotat av 19. september 2012” (2012) https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/hoeringer/2012/akva201200731_d1_v2.pdf (Sist besøkt 31.05.2017)

Fiskeridirektoratet, ”Akvakulturregisteret” (29.05.2017) <http://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Registre-og-skjema/Akvakulturregisteret> (Sist besøkt 31.05.2017)

Fiskeridirektoratet, ”Organisering” (12.01.2017) <http://www.fiskeridir.no/Om-oss/Organisering> (Sist besøkt 31.05.2017)

Fiskeridirektoratet, ”Strategier og ansvarsområder” (17.11.2014) <http://www.fiskeridir.no/Om-oss/Strategier-og-ansvarsomraader> (Sist besøkt 31.05.2017)

Fylkesmannen i Hordaland, ”Akvakultur og planlegging” (17.02.2016) <https://www.fylkesmannen.no/Hordaland/Plan-og-bygg/Arealforvaltning/Akvakultur-og-planlegging/> (Sist besøkt 31.05.17)

Greenpeace, ”Saksøker staten for klimalovbrudd” (18.10.2016) <http://www.greenpeace.org/norway/no/nyheter/2016/Saksoker-staten-for-klimalovbrudd/> (Sist besøkt 31.05.17)

Havforskningsinstituttet, ”Lakselus” (19.05.2016)

<http://www.imr.no/temasider/parasitter/lus/lakselus/nb-no> (Sist besøkt 31.05.2017)

Krekling, David Vojislav og Fossen, Cato Husabø, ”Snart må staten møte i retten for å forsvare egen oljepolitikk” (14.02.2017) <https://www.nrk.no/norge/snart-ma-staten-mote-i-retten-for-a-forsvare-egen-oljepolitikk-1.13378170> (Sist besøkt 31.05.2017)

Mattilsynet, ”Etableringsøknader – saksbehandling i tilsynet” (24.10.2016)

http://www.mattilsynet.no/fisk_og_akvakultur/akvakultur/akvakulturanlegg/retningslinje_ved_saksbehandling_av_etableringsoknader.16319/binary/Retningslinje%20ved%20saksbehandling%20av%20etableringsoknader (Sist besøkt 31.05.2017) [Veilederen er også lastet ned og lagt ved oppgaven]

Mattilsynet, ”Om Mattilsynet” (22.03.2017) https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/ (Sist besøkt 31.05.2017)

Mattilsynet, ”Ny regionmodell vedtatt for Mattilsynet” (11.09.2014)

https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/ny_regionmodell_vedtatt_for_mattilsynet.15868 (Sist besøkt 31.05.2017)

Mattilsynet, ”Mattilsynet 10 år” (17.03.2014)

https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/mattilsynet_10_aar.13202 (Sist besøkt 31.05.17)

Miljødirektoratet (15.05.2013) Hver lakseelv har sin unike laksestamme

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Arter-og-naturtyper/Villaksportalen/Pavirkninger/Romt-oppdrettsfisk/Hver-lakseelv-har-sin-unike-laksestamme/> (Sist besøkt 31.05.2017)

Miljødirektoratet: Fiskeoppdrett (29.10.2015) <http://www.miljostatus.no/tema/hav-og-kyst/fiskeoppdrett/> (Sist besøkt 31.05.2017)

Miljødirektoratet, ”Lakselus” (03.12.2015) <http://www.miljostatus.no/tema/hav-og-kyst/fiskeoppdrett/lakselus/> (Sist besøkt 31.05.17)

Miljødirektoratet, ”Rømt oppdrettsfisk” (14.04.2012) <http://www.miljostatus.no/tema/hav-og-kyst/fiskeoppdrett/romt-oppdrettsfisk/> (Sist besøkt 31.05.2017)

Miljødirektoratet, ”Kobber og legemidler i fiskeoppdrett” (15.09.2016) <http://www.miljostatus.no/tema/hav-og-kyst/fiskeoppdrett/kobber-og-andre-kjemikalier-i-fiskeoppdrett/> (Sist besøkt 31.05.2017)

NASCO, “Aquaculture, introductions, transfers & transgenetics” (uten år) <http://www.nasco.int/aquaculture.html> (Sist besøkt 31.05.17)

Sunnset, Beate Hoddevik, ”Lakselus og rømt laks er de største miljøutfordringene” (17.04.2015) http://www.imr.no/nyhetsarkiv/2015/april/lakselus_og_romt_laks_er_de_storste_miljoutfordringene/nb-no (Sist besøkt 31.05.2017)

Vannportalen, ”Vannforskriften” (12.10.2015) <http://www.vannportalen.no/regelverk/vannforskriften/> (Sist besøkt 31.05.17)

Bøker

Bugge, Hans Chr., *Lærebok i miljøforvaltningsrett*, 4. utgave (Oslo 2015)

Winge, Nikolai K., *Kampen om arealene* (Oslo 2013)

Artikler

Dahl, Irene, ”Regional approaches to aquaculture and a case study of the North Atlantic Salmon Conservation Organization”, i *Aquaculture Law and Policy: Global, regional and national perspectives*, Nigel Bankes, Irene Dahl og David L VanderZwaag (red.) (Cheltenham 2016), s. 103-129

Fosse, Malin, ”Miljøhensyn ved lokalitetsklarerer av akvakulturanlegg”, *Institutt for offentlig retts skriftserie* (2011) nr. 4

Myklebust, Ingunn Elise, ”Aquaculture law and administration in Norway”, i *Aquaculture Law and Policy: Global, regional and national perspectives*, Nigel Bankes, Irene Dahl og David L VanderZwaag (red.) (Cheltenham 2016), s. 336-359

Myklebust, Ingunn Elise, ”Vilkår ved vedtak om lokalitetsklarering for akvakultur”, *Tidsskrift for eiendomsrett* 2013 s. 100-125

Thengs, Gøran Østerman, ”En standardtilnærming til Grunnloven § 112”, *Tidsskrift for Rettsvitenskap*, 01/2017 s. 28-67

Rundskriv, stortingsdokumenter og høringsuttalelser

Det kongelige fiskeri- og kystdepartementet ”Høringsnotat av 19. september 2012”
(19.09.2012)

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/hoeringer/2012/akva201200731_d1_v2.pdf (Sist besøkt 31.05.2017)

Fiskeridirektoratet ”Regelverket om konsekvensutredninger – høringsvar” (01.12.2016)

<https://www.regjeringen.no/contentassets/3238264f2fde45ae88c49eab0e60ecef/fiskeridirektoratet.pdf> (Sist besøkt 31.05.2017)

Rundskriv T-2/09 (23.juni 2009) – Ikraftsetting av ny plandel i plan- og bygningsloven

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/vedlegg/rundskriv/t-2-09.pdf> (Sist besøkt 31.05.2017)

Rundskriv H-2/14 (17.02.2014) – Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og

bygningsloven <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-innsigelse-i-plansaker-etter-plan--og-bygningsloven/id751295/> (Sist besøkt 31.05.2017)

Riksrevisjonen ”Riksrevisjonens undersøkelse av havbruksforvaltningen: Dokument 3:9

(2011-2012)” (06.03.2012) https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2011-2012/dokumentbase_3_9_2011_2012.pdf (Sist besøkt 31.05.2017)

Brev

Brev fra SABIMA, NJFF, Bondelaget, Norske Lakseelver, Naturvernforbundet, DNT, Norsk Friluftsliv, WWF Norge og Greenpeace Norge til ESA 25. november 2015

<http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/organisering/europeisk--eus-rammedirektiv/esa-sin-oppfolging-av-norges-gjennomforing-av-vanndirektivet/klagesak-til-esa-om-problemer-rundt-oppdrettsnaringen/2015/esa-klage-oppdrett-2015-enegelsk-versjon.pdf> (Sist besøkt 31.05.17)

Brev fra KLD til ESA 21. januar 2016

<http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/organisering/europeisk--eus-rammedirektiv/esa-sin-oppfolging-av-norges-gjennomforing-av-vanndirektivet/klagesak-til-esa-om-problemer-rundt-oppdrettsnaringen/2016/160121-klagesak-oppdrett--brev-fra-kld-002.pdf> (Sist besøkt 31.05.2017)

Brev fra ESA til SABIMA 21. februar 2017

<http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/organisering/europeisk--eus-rammedirektiv/esa-sin-oppfolging-av-norges-gjennomforing-av-vanndirektivet/klagesak-til-esa-om-problemer-rundt-oppdrettsnaringen/2017/brev-fra-esa-oppdrett-17-02-2017.pdf> (Sist besøkt 31.05.2017)

Vedtak

Vedtakene er innhentet gjennom innsynshenvendelse til aktuelle myndigheter, og ligger vedlagt.

Mattilsynet: Vedtak 24.03.2017 (ref: 2016/270708)

Mattilsynet: Vedtak 03.03.2017 (ref: 2016/217673)

Mattilsynet: Vedtak 25.01.2017 (ref: 2017/004724)

Mattilsynet: Vedtak 24.08.2016 (ref: 2016/119384)

Mattilsynet: Vedtak 22.07.2016 (ref: 2016/132660)

Hordaland Fylkeskommune: Vedtak 25.01.2017 (ref: 2016/4078-8)

Hordaland Fylkeskommune: Vedtak 21.09.2012 (ref: 201000431-20/313/ENDKOR)

Hordaland Fylkeskommune: Vedtak 01.07.2011 (ref: 201000431-14/313/LARAND)

Hordaland Fylkeskommune: Vedtak 30.03.2011 (ref: 201000432-2/313/LARAND)

Hordaland Fylkeskommune: Vedtak 11.01.2011 (ref: 201000090-19/313/ENDKOR)

Fylkesmannen i Hordaland: Vedtak 29.01.2014 (ref: 2013/16333 542.1)

Forarbeid og stortingsmeldinger

Med mindre annet er oppgitt er forarbeid og stortingsmeldinger funnet på lovdata.no.

Innst. S. nr. 163 (1991-1992) ”Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen angående forslag fra Einar Førde og Liv Aasen til ny § 110 b, § 103, § 94 eller § 112 i Grunnloven”

Tilgjengelig på <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Stortingsforhandlinger/Lesevisning/?p=1991-92&paid=6&wid=alb&psid=DIVL248> (Sist besøkt 31.05.2017)

Innst. 187 S (2013-2014) ”Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om grunnlovsforslag fra Per-Kristian Foss, Martin Kolberg, Marit Nybakk, Jette F. Christensen, Hallgeir H Langeland, Per Olaf Lundteigen, Geir Jørgen Bekkevold og Trine Skei Grande om grunnlovsfesting av økonomiske, sosiale og kulturelle menneskerettigheter, med unntak av romertall IX”

Meld. St. 16 (2014-2015) ”Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett”

St.prp. nr. 32 (2006-2007) ” Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevasdrag og laksefjorder” Tilgjengelig på <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stprp-nr-32-2006-2007-/id442061/sec1> (Sist besøkt 31.05.2017)

Dokument 16 (2011-2012) ” Rapport fra Menneskerettighetsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven, avgitt 19. desember 2011”

Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) ”Om lov om akvakultur (akvakulturloven)”

Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) ”Om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)”

Ot.prp. nr. 11 (1979-1980) ”Om lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven)”

EU-direktiv

Directive 2000/60/EC – EUs rammedirektiv for vann – Tilgjengelig på <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32000L0060> (Sist besøkt 31.05.2017)

Internasjonale konvensjoner og resolusjoner

Konvensjon av 2. mars 1982 til vern av laks i det nordlige Atlanterhavet - Tilgjengelig på http://www.nasco.int/pdf/agreements/nasco_convention.pdf (Sist besøkt 31.05.2017)

Resolution by the Parties to the Convention for the Conservation of Salmon in the North Atlantic Ocean to Minimise Impacts from Aquaculture, Introductions and Transfers, and Transgenics on the Wild Salmon Stocks (CNL(06)48) - Tilgjengelig på <http://www.nasco.int/pdf/agreements/williamsburg.pdf> (Sist besøkt 31.05.2017)

Guidance on Best Management Practices to address impacts of sea lice and escaped farmed salmon on wild salmon stocks (SLG(09)5) - Tilgjengelig på <http://www.nasco.int/pdf/aquaculture/BMP%20Guidance.pdf> (Sist besøkt 31.05.2017)

Guidelines on Containment of Farm Salmon (CNL(01)53) - Tilgjengelig på http://www.nasco.int/pdf/aquaculture/slg_containmentguidelines.pdf (Sist besøkt 31.05.2017)

Lover

Lov 17. mai 1814 (Grunnloven)

Lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven)

Lov 13.03.1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og avfall (forurensningsloven)

Lov 19.12.2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet (matloven)

Lov 19.06.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven, nml.)

Lov 26.06.2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven, pbl.)

Lov 15.05.1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven)

Lov 28.06.1957 nr. 16 om friluftslivet

Lov 15.05.1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk (lakse- og innlandsfiskloven)

Lov 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Forskrifter

Med mindre annet er oppgitt er forskriftene funnet på lovdata.no.

Forskrift 13.01.2017 om delegering av myndighet fra hovedkontoret til regionene –

Tilgjengelig på

https://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/gjeldende_regelverk/delegeringer/delegering_av_myndighet_fra_hovedkontoret_til_regionene.18286/binary/Delegering%20av%20myndighet%20fra%20hovedkontoret%20til%20regionene (Sist besøkt 31.05.2017) [Forskriften også

lastet ned og lagt ved oppgaven]

Forskrift 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for laks, ørret og regnbueørret
(laksetildelingsforskriften)

Forskrift 22.12.2012 nr. 1799 om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret

Forskrift 16.01.2017 nr. 61 om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften)

Forskrift 22.06.2009 nr. 961 om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder (forskrift om beskyttelse av laksebestander)

Forskrift 16.08.2011 nr. 849 om krav til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg (NYTEK)

Forskrift 17.06.2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. (etableringsforskriften)

Forskrift 19.12.2014 nr. 1758 om konsekvensutredninger for tiltak etter sektorlover (konsekvensutredningsforskriften)

Forskrift 24.06.2013 nr. 754 om tildeling av løyve til havbruk med matfisk av laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn i 2013

Forskrift 05.12.2012 nr. 1140 om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg (lakselusforskriften)

Forskrift 12.04.2016 nr. 369 om beskyttelse av Telemarksmoreller som geografisk betegnelse

Forskrift 17.06.2008 nr. 823 (Etableringsforskriften)

Forskrift 26.02.2015 om Delegering av myndighet fra hovedkontoret til regionene

Forskrift 09.02.2005 nr. 115 - Delegering av myndighet fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet

Forskrift 26.02.2015 nr. 166 - Vedtak om oppheving av delegering av myndighet fra det sentrale Mattilsynet til det lokale og regionale Mattilsynet

Forskrift 18.05.2010 nr. 708 om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader

Forskrift 17.06.2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)

Forskrift 15.12.2006 nr. 1446 (vannforskriften)

Forskrift 24.06.2013 nr. 754 om tildeling av løyve til havbruk med matfisk av laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn i 2013

Forskrift 07.08.1981 nr. 3642 Instruks for fylkesmenn

Forskrift 05.05.2004 nr. 884 om delegering av myndighet til Mattilsynet etter Matloven

Rettsavgjørelser

LH-2014-81013

Rt. 1993 s. 528 - Lunner Pukkverk

Rt. 2007 s. 257 - Trallfa

Rt. 2009 s. 354 - Muradalen

Rt. 1981 s. 745 - Isene

Styrende dokument	Prosess: Føre tilsyn	Overordnede styringsdokumenter
Utarbeidet av: 10911		Utgave: 7
Sist endret: 13.01.2017	Prosesseier: Harald Johannes Gjein	ePhorte saksnr: 2015/30982

DELEGERING AV MYNDIGHET FRA HOVEDKONTORET TIL REGIONENE

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet ved Hovedkontoret 26. februar 2015 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven), lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd, lov 21. desember 2005 nr. 126 om kosmetikk og kroppspeleprodukt m.m. (kosmetikk-lova), jf. delegeringsvedtak 29. desember 2005 nr. 1770, lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl og lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell, jf. Instruks for Økonomi- og virksomhetsstyring, punkt 2.2.

1 Omfang og virkeområde

Delegeringen omfatter myndighet til å føre tilsyn og fatte vedtak som etter lov, forskrift eller særskilt delegering fra departementene, er tillagt «Mattilsynet», og hvor forvaltningsnivå ikke er presisert i lov eller forskrift.

Delegeringen omfatter ikke Mattilsynets myndighet etter forskrift 4. oktober 2005 nr. 1103 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler (økologiforskriften), unntatt:

- Tilsyn og enkeltvedtak knyttet til import av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler fra tredjeland
- Midlertidige tillatelser til bruk av ikke-økologiske ingredienser i økologiske næringsmidler (forskriften § 4 jf. forordning (EØF) nr. 2092/91 artikkel 5 nr. 3 bokstav b og nr. 5a bokstav b jf. forordning (EF) nr. 207/1993 artikkel 3 nr. 1)
- Midlertidige tillatelser til bruk av ikke-økologiske fôrvarer (forskriften § 4 jf. forordning (EØF) nr. 2092/91 vedlegg IB nr. 4.9)
- Dispensasjonsvedtak

Delegeringen omfatter heller ikke Mattilsynets myndighet etter forskrift 7. juli 2015 nr. 897 om økologisk akvakulturproduksjon og merking av økologiske akvakulturprodukter (forskrift om økologisk akvakultur), unntatt:

- Godkjenning som en del av omleggingsperioden eventuelle tidligere perioder hvor det kan dokumenteres at det aktuelle anlegget ikke er blitt behandlet eller eksponert for produkter som ikke er godkjent for økologisk produksjon jf. forskriften § 19 andre ledd.
- Dispensasjonsvedtak.

Den myndigheten som gis i dette delegeringsvedtaket kan ikke delegeres videre fra andre forvaltningsnivåer enn hovedkontoret.

2 Delegering av myndighet til å føre tilsyn og fatte enkeltvedtak

2.1 Hovedregel

Mattilsynets myndighet til å føre tilsyn og fatte enkeltvedtak delegeres til det regionale Mattilsynet og gjelder innenfor regionenes respektive geografiske virkeområder.

2.2 Unntak fra den geografiske begrensningen

2.2.1 Vedtaket rettet mot et hovedkontor

Der en region behandler en sak som resulterer i enkeltvedtak rettet mot et hovedkontor i en virksomhet/sammenslutning/organisasjon med flere enheter, har regionen der hovedkontoret ligger vedtaksmyndighet selv om avgjørelsen får virkning også for enheter utenfor denne regionens geografiske virkeområde.

2.2.2 Vedtaket ved en hendelse

Dersom direktør for ansvarlig avdeling ved hovedkontoret gir en region myndighet til å instruere og ta beslutninger ved utførelse av oppgaver knyttet til en hendelse, kan den ansvarlige direktør beslutte at denne styrende regionen skal ha vedtaksmyndighet utover egen region.

2.2.3 Beredskapsvakt

Mattilsynets myndighet til å fatte enkeltvedtak delegeres til vakthavende i beredskapsvakten, innenfor nærmere fastsatte vaktområder, i den grad dette er nødvendig for å forebygge, begrense eller håndtere ekstraordinære situasjoner og andre uønskede hendelser, i tråd med gjeldende instruks for beredskapsvakt i Mattilsynet.

2.2.4 Vedtaket rettet mot importører av planter og andre smittebærende emner som er sertifikatpliktige

Mattilsynets myndighet etter FOR-2000-12-01-1333 § 36, 1. – 3. ledd, når det gjelder oppfølging av melding om import etter § 23, delegeres til den regionen hvor virksomheten som gjør mottakskontroll av sendingen, ligger, uavhengig av hvilken region importøren ligger i. Dersom sendingen deles, jfr. § 23c, før mottakskontrollen, delegeres myndigheten til den regionen hvor virksomheten som gjør mottakskontroll av den første delsendingen, ligger. Regioner hvor virksomheter som gjør mottakskontroll av de øvrige delsendingene, ligger, skal allikevel bistå ved gjennomføring av tilsynet på oppfordring av regionen som er delegert myndighet.

2.3 Unntak der myndighet er lagt til én enhet

Unntatt fra hovedregelen i pkt. 2.1. første ledd er myndighet til å fatte enkeltvedtak etter følgende bestemmelser:

2.3.1.1 Der enkeltvedtak skal fattes av Hovedkontoret:

- Forskrift 10. desember 1971 nr. 1 om vegetabiliske konserver § 13-2, § 18-4 andre ledd, § 19-4, § 21-2 andre ledd, § 23A-1, § 24-2 første ledd, § 27-3 femte ledd, § 31-4 andre ledd og § 32-2.
- Forskrift 20. desember 1999 nr. 1310 om vaksinasjon av husdyr og vilt § 8.
- Midlertidig forskrift 3. januar 2001 nr. 5 om godkjenning av grensekontrollstasjoner mv. § 2 første ledd og § 3 første ledd.
- Forskrift 5. juli 2002 nr. 698 om beskyttelse av opprinnelsesbetegnelser, geografiske betegnelser og betegnelser for tradisjonelt særpreg på landbruksbaserte næringsmidler, fisk og fiskevarer § 15, § 20 annet ledd og § 22
- Forskrift 20. november 2007 nr. 1315 om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr § 5 tredje ledd.
- Forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr § 9 annet ledd.

- Forskrift 26. februar 2010 nr. 247 om tilsetning av vitaminer, mineraler, og visse andre stoffer til næringsmidler § 4 og § 6.

2.3.1.2 Der enkeltvedtak skal fattes av region Stor-Oslo

- Forskrift 2. juli 1996 nr. 1447 om settepoteter § 18 når det gjelder dispensasjoner fra bestemmelser som er delegert til region Stor-Oslo i henhold til punkt 3.2.
- Forskrift 13. september 1999 nr. 1052 om såvarer § 38 når det gjelder dispensasjoner fra bestemmelser som er delegert til region Stor-Oslo i henhold til punkt 3.2.
- Forskrift 27. juni 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer § 29 jf § 13, første ledd når det gjelder forflytning av sirkusmåfe.
- Forskrift 6. mai 2015 nr. 455 om plantevernmidler § 31 når det gjelder dispensasjoner fra bestemmelser som er delegert til region Stor-Oslo i henhold til punkt 3.2.

2.3.1.3 Der enkeltvedtak skal fattes av region Sør og Vest:

- Forskrift 10. april 1985 nr. 838 om adgang for viderekomne studenter fra Norges veterinærhøgskole eller utenlandske universitet og høyskoler til å utføre kortvarig assistenttjeneste hos praktiserende veterinær eller i annet veterinæryrke § 1 og § 4.
- Forskrift 6. mars 1995 nr. 239 om kunstig sædoverføring hos husdyr utført av andre enn veterinær § 3 første ledd, § 4 første ledd, § 9 og § 10.
- Forskrift 13. januar 1999 nr. 66 om godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin, § 13 når det gjelder myndighet til å fatte enkeltvedtak etter § 4.
- Forskrift 13. januar 1999 nr. 67 om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien § 4.
- Forskrift 13. januar 1999 nr. 68 om godkjente (reinavla) avlsdyr av storfe, §§ 4 og 13.
- Forskrift 13. januar 1999 nr. 69 om godkjente (reinavla) avlsdyr av sau og geit, §13 når det gjelder myndighet til å fatte enkeltvedtak etter § 4.
- Forskrift 19. januar 2009 nr. 77 om rett til å arbeide som dyrehelsepersonell eller semipersonell etter EØS-avtalen § 6-1 og § 6-2.
- Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 13.
- Forskrift 8. februar 2012 om næringsmessig transport av dyr § 4, jfr. forordning (EF) nr. 1/2005, vedlegg IV pkt. 1.
- Forskrift 18. juni 2015 nr. 761 om forsøk med dyr §§ 5, 6, 12, 14, 17, 22, 23, 26, 29, 37 og 38.

2.3.1.4 Der enkeltvedtak skal fattes av region Nord

- Forskrift 30. juli 2008 nr. 866 om bruk av krumkniv § 7.

2.3.1.5 Der enkeltvedtak skal fattes av regionene ved grensekontrollstasjonene:

- Forskrift 31. desember 1998 nr. 1484 om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall innen EØS, og ved innførsel av levende dyr fra land utenfor EØS § 14, § 15, § 16 og § 20.
- Forskrift 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland §§ 22 og 23.
- Forskrift 30. november 2005 nr. 1347 om gjennomføring av forordning (EF) nr. 136/2004 om fastsettelse av fremgangsmåtene for veterinærkontroller ved EØS grensekontrollstasjoner ved import av produkter fra tredjestater § 3.
- Forskrift 30. november 2005 nr. 1348 om gjennomføring av forordning (EF) nr. 282/2004 om innføring av et dokument for deklarerings og veterinær grensekontroll av levende dyr som innføres til EØS-området fra tredjestater § 3.

3 Delegering av myndighet til å fatte vedtak som gjelder godkjenning eller registrering av produkter

Mattilsynets myndighet til å fatte vedtak om godkjenning eller registrering av produkter delegeres til:

3.1.1 Hovedkontoret i henhold til følgende bestemmelser:

- Generell forskrift 8. juli 1983 nr. 1252 for produksjon og omsetning mv. av næringsmidler § 16a, § 16b første ledd.
- Forskrift 8. november 2001 nr. 1279 om næringsmidler til spesielle medisinske formål § 8, § 19.

3.1.2 Region Stor-Oslo i henhold til følgende bestemmelser:

- Forskrift 27. juni 1980 nr. 9645 om internasjonal transport av lett bedervelige næringsmidler § 3 og § 5.
- Forskrift 2. juli 1996 nr. 1447 om settepoteter § 6, § 7 sjette ledd, § 9 første ledd, § 10 første og andre ledd og § 11.
- Forskrift 13. september 1999 nr. 1052 om såvarer § 7, § 8 første ledd, § 9, § 11, § 12, § 13 syvende ledd, § 14 tredje ledd, § 15, § 21a, § 21 c, § 30a første ledd, § 35 og § 36 andre ledd.
- Forskrift 1. oktober 1999 nr. 1069 om prøving og godkjenning av plantesorter § 2a, § 6, § 7 § 8, § 9, § 10 og § 11.
- Forskrift 4. oktober 2005 nr. 1103 om økologisk landbruksproduksjon § 17 når det gjelder:
 - o å gi midlertidig tillatelse til bruk av ikke-økologiske ingredienser i økologiske produkter og
 - o å tillate import av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler fra ikke-godkjente tredjeland
- Forskrift 6. mai 2015 nr. 455 om plantevernmidler § 3, jfr. forordning (EF) nr. 1107/2009.

3.1.3 Region Sør og Vest i henhold til følgende bestemmelser:

- Forskrift 18. februar 1983 nr. 150 om kjøttråvarer og kjøttprodukter § 1 andre ledd.
- Forskrift 18. februar 1983 nr. 151 om produkter framstilt av blandinger av findelte animalske råvarer eller blandinger av findelte animalske og vegetabiliske råvarer § 1 tredje ledd.
- Forskrift 2. oktober 1998 nr. 951 om hold av strutsefugl § 16.
- Forskrift 20. desember 1999 nr. 1310 om vaksinasjon av husdyr, vilt, fisk og andre akvatiske dyr (vaksinasjonsforskriften) § 4, punkt 2.
- Lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 9, § 10, § 35 og § 36, jf. særskilt delegering fra Landbruksdepartementet.
- Forskrift 27. mai 2003 nr. 657 om dyrepleiere § 3.
- Forskrift 30. november 2005 nr. 1356 om merking, registrering og rapportering av småfé § 1, jfr. forordning (EF) 21/2004 art. 4, nr. 2 og art. 5, nr. 3, § 3 første ledd og § 11, 1. ledd.
- Forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 6 fjerde ledd.
- Forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr § 51.
- Forskrift 9. juli 2010 nr. 1131 om merking, registrering og rapportering av storfé § 1, jfr. forordning (EF) 1760/2000 art. 4, nr. 1 og art. 7, nr. 4 og § 21 første ledd.

4 Delegering av myndighet til å foreta særskilte administrative beslutninger

Myndighet til å foreta beordring i henhold til lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 27, delegeres til regionene.

5 Endring og oppheving

Denne delegering kan endres eller oppheves av Hovedkontoret. Delegering kan trekkes tilbake overfor regioner, dersom instruks ikke følges.

6 Ikrafttredelse

Denne delegeringen gjelder straks.

7 Endringer

Utgave	Dato	Forfatter	Endring
01	26.02.2015	elhes	1. utgave av dokumentet godkjent.
02	01.07.2015	mesru	Endret som følge av ny plantevernmiddeforskrift
03	09.07.2015	mesru	Endret som følge av ny forskrift om økologisk akvakultur og at intern delegering etter økologi-forskriften er tatt ut av delegeringen til Debio. Dessuten er forskriftene satt i kronologisk orden for hver mottaker av delegeringen.
04	05.10.2015	mesru	Ny forskrift om forsøksdyr. Samlet alle enkeltvedtak, også dispensasjoner i samme kapittel (2.3) Rettet opp enkelte andre småfeil
05	29.02.2016	Mette Ruden	Nytt kontrollregime for import av planter Diverse godkjenninger knyttet til merking av husdyr
06	12.10.2016	Mette Ruden	Rettet opp feil Delegert vedtaksmyndighet etter dyrehelsepersonelloven til region Sør og vest.
07	11.01.2017	Mette Ruden	Rettet skrivefeil i punkt 2.2.4 Tatt FOR-1953-07-17-9637, FOR 1956-08-24-9632 og FOR-1962-11-16-9581, som er opphørt, ut. Forskriftene er erstattet med FOR-2015-06-03-602 som følger delegeringshovedregelen.

Styrende dokument	Prosess: Føre tilsyn	Retningslinje
Utarbeidet av: hevik m.fl.		Utgave: 6
Sist endret: 24.10.2016	Prosesseier: Elisabeth Wilmann	ePhorte saksnr: 2014/30636

Retningslinje

Etableringsøknader – saksbehandling i tilsynet

Retningslinje til behandling av søknader etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.

Innhold

1. Formål	2
2. Virkeområde	2
3. Henvisning til forskrifter	3
4. Generelt om behandling av søknader etter etableringsforskriften.....	3
4.1 Forvaltningsmessig korrekt saksbehandling i Mattilsynet:	3
4.2 Veileder til søker:	5
4.3 Krav til dokumentasjon i søknad om etablering eller utvidelse:	5
4.4 Bruk av vilkår i vedtak om etablering eller utvidelse:	6
4.5 Produksjonsomfang:	7
4.6 Vurdering av beredskapsplan og internkontrollsystem som følger søknaden:	8
5. Nærmere om hensyn til dyrevelferd	8
5.1 Generelle forhold:	8
5.2 Vurdering av strømmålinger:	9
5.3 Oksygen:.....	11
5.4 Vurdering av omkringliggende geografi:	12
5.5 Vurdering av bunnforhold og bunntopografi:	12
5.6 Sjøtemperatur	13
5.7 Landbaserte akvakulturanlegg (med og uten bruk av sjøvann):	14

6. Nærmere om hensyn til dyrehelse og smitte	14
6.1 Generelle forhold:	14
6.2 Sjøbaserte matfiskanlegg til og med 3600 tonn maksimalt tillatt biomasse	16
(MTB) (alle arter):	16
6.3 Sjøbaserte matfiskanlegg større enn 3600 tonn MTB (alle arter):	17
6.4 Sjøvannsbaserte matfiskanlegg på land (alle arter):.....	18
6.5 Sjøanlegg med stamfisk (fisk av anadrome arter):	18
6.6 Landbaserte stamfisk- og yngel/settefiskanlegg (alle arter):.....	19
6.7 Stamfiskanlegg, "settefiskanlegg", påvekstanlegg og yngelanlegg for.....	19
marine arter i sjø:.....	19
6.8 Skjellanlegg:	19
6.9 Slaktemerder:	19
6.10 Innlandsoppdrett i ferskvann:	20
6.11 Andre typer anlegg:.....	20
6.12 Akvakulturanlegg innenfor nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag:.....	21
7. Endring og tilbaketrekking av godkjenning	22
8. Forhold av betydning for mattrygghet.....	23
Referanser	23
Litteratur det er henvist til i retningslinjene:.....	23
Endringer.....	23

1. Formål

Denne retningslinjen har som formål å skape en enhetlig praksis for Mattilsynets behandling av søknad om godkjenning av etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg i samsvar med forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg mv (etableringsforskriften).

2. Virkeområde

Retningslinjen gjelder for den saksbehandling som skal gjøres av Mattilsynet når det søkes om etablering eller utvidelse av et akvakulturanlegg. Retningslinjen anviser de smitte- og velferdsmessige vurderinger som skal gjøres i forbindelse med behandling av slike søknader.

Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg mv har som formål å fremme god helse hos akvatiske dyr og ivareta god velferd hos fisk og tiftokreps. Det er retningslinjer til vurderinger for å fremme disse formål som omtales i det følgende. Retningslinjen inneholder imidlertid ikke nærmere anvisning for vurderinger som går på velferd hos tiftokreps utover det forskriften gir av krav.

Retningslinjen omhandler ikke krav som stilles for å sikre trygg mat. For denne vurderingen vises det til

gjeldende næringsmiddelregelverk og eventuelle tilhørende støttedokumenter. Se imidlertid punkt 8 som kort omtaler forholdet til regelverket for mattrygghet.

3. Henvisning til forskrifter

Retningslinjene henviser til aktuelle, gjeldende lover og forskrifter og gjengir dem med kortnavn i teksten. Alle lover og forskrifter som nevnes, er referert ved fullt navn og dato under referanser til slutt i dokumentet.

4. Generelt om behandling av søknader etter etableringsforskriften

4.1 Forvaltningsmessig korrekt saksbehandling i Mattilsynet:

Forskriften hjemler vedtak og angir hva som er korrekt vurderingstema:

Denne retningslinjen anviser korrekt saksbehandling og gir støtte til de vurderinger som skal gjøres ved behandling av søknader om etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg og akvakulturområde for bløtdyr. Vurderingen leder frem til konklusjon og vedtak. Ethvert vedtak skal fattes og begrunnes i samsvar med krav i forskriften. Det er ikke nok å vise til anvisninger i denne retningslinjen for å begrunne et avslag. Det er **forskriftens krav som søker skal oppfylle** og et avslag må vise hvilket krav i forskriften søknaden ikke tilfredsstillter. Formulering av vedtaket skal, dersom det helt eller delvis avslås, derfor vise til aktuelt vurderingstema i forskriftens § 7.

Godkjenning gis som enkeltvedtak:

Godkjenning som omsøkt eller avslag gis ved enkeltvedtak, stiles og sendes til søker. Mattilsynets vedtak til søker sendes deretter ved kopi til koordinerende myndighet i akvakultursøknader. Vedtaket skal inneholde informasjon om klagerett og klagefrist i samsvar med forvaltningsloven, samt presisere at godkjenning først kan tre i kraft hvis og når koordinerende myndighet for akvakultursøknader har gitt tillatelse.

Tidsbegrenset godkjenning:

Det hender at saksbehandling med endelig vedtak fra Fylkeskommunen trekker ut i tid. Forholdene for fiskehelse og velferd kan i mellomtiden ha endret seg vesentlig. For å sikre at vi får saken til ny gjennomgang dersom det går svært lang tid, skal vedtaket tilføyes en setning om tidsbegrensning. Følgende setning benyttes: «Dersom lokaliteten ikke tas i bruk innen to år etter Mattilsynets godkjenning, faller godkjenningen bort. Uavhengig av hvor lang tid som er gått, kan Mattilsynet trekke tilbake en godkjenning med hjemmel i etableringsforskriftens § 8, dersom forhold av betydning for akvakulturdyrenes helse eller velferd endres vesentlig».

Er det mulig å forhåndsvurdere om lokaliteten er god nok?

Når det søkes om etablering av akvakulturanlegg på en ny lokalitet kan det være vanskelig med bakgrunn i en forhåndsvurdering å avgjøre om lokaliteten vil være egnet til å fylle gjeldende krav til fiskens levemiljø mht. helse og velferd. De fleste søknader som fremmes vil innebære usikkerhet med tanke på hvor gode forhold akvakulturdyrene tilbys i praksis. Denne usikkerheten er imidlertid ikke til hinder for at søknad om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg underlegges en hensiktsmessig og forsvarlig behandling fra Mattilsynets side.

Dokumentasjonen som kreves av søker, sammen med de vurderinger tilsynet skal foreta, skal være tilstrekkelig. Tilsynets vurderinger skal gjøres i samsvar med forskriften og de anvisninger for saksbehandling som gis i denne retningslinje og andre mer generelle retningslinjer for saksbehandling som gjelder i Mattilsynet. Det er viktig at tilstrekkelig dokumentasjon følger søknaden. Et anlegg i drift skal kunne fylle gjeldende krav til forsvarlig drift i samsvar med dagens tilgjengelige kunnskap. En

søknad om godkjenning skal derfor inneholde alle opplysninger som er nødvendige for å vurdere om godkjenning til drift kan gis.

Avvisning eller avslag?

Saken *avvises* når grunnlaget for å behandle saken ikke er tilfredsstillende, typisk fordi det mangler påkrevd dokumentasjon. Saken blir ikke realitetsbehandlet. Før man fatter et formelt avvisningsvedtak skal vi normalt ha etterspurt nødvendig dokumentasjon. Husk at det også er klagerett på avvisningsvedtak.

Søknaden *avslås* når vi har grunnlag for å realitetsbehandle søknaden, men vi finner at søker ikke fyller vilkårene for å få godkjenningen.

Delvis godkjenning:

Dersom tilsynet vurderer det slik at krav til forsvarlig drift med den mengde fisk som er omsøkt ikke vil være mulig å oppfylle, avslås søknaden. Det er normalt ikke hensiktsmessig saksbehandling å gi godkjenning til deler av omsøkt mengde. Tilsynet skal vurdere søknaden slik den legges frem av søker. Søker kan gis mulighet til å endre søknad.

Se imidlertid punkt som omhandler store anlegg. Søknad om etablering av større anlegg enn 3600 tonn fisk, kan godkjennes under forutsetning av at driften vises seg å være forsvarlig med en mindre mengde fisk i én produksjonssyklus før godkjenning for omsøkt mengde fisk iverksettes i neste trinn, se punkt 6.3. En slik godkjenning er en delvis godkjenning i en produksjonssyklus, men går til full godkjenning etter den tid dersom driften er forsvarlig med omsøkt mengde. Denne «trinnvise» form for godkjenning er hensiktsmessig når det søkes om godkjenning av anlegg større enn 3600 tonn.

Søknad om utvidelse:

Ved behandling av søknad om utvidelse bør det legges vekt på om driften på lokaliteten, med den mengde fisk som så langt har vært tillatt, har vært forsvarlig. Særlig varsling om høy dødelighet, varsling ved mistanke om smittsom sykdom og gjennomføring av helsekontroll, jfr. matloven § 6 og akvakulturdriftsforskriften vil være av interesse i vurderingen. Status for kontroll og bekjempelse av lakselus kan nevnes særskilt og vektlegges. Forsvarlighetsvurderingen knyttes til de forhold som listes i etableringsforskriftens § 7.

Andre myndigheters ansvar:

Flere myndigheter er involvert i behandling av søknad om akvakulturtillatelse, og de ulike myndighetene har ansvar innenfor ulike lover. Mattilsynet skal ikke sette krav eller vilkår om dokumentasjon av forhold som ligger innenfor andre myndigheters ansvarsområder, det skal overlates til vedkommende myndighet. Slike opplysninger kan imidlertid, når de foreligger, benyttes for å vurdere forhold som ligger inn under Mattilsynets ansvarsområde som for eksempel levemiljø (se for øvrig nærmere om MOM-undersøkelser under punkt 5.5.)

Naturmangfoldloven:

Lovens formål er bærekraftig bruk og vern av naturen. Naturen skal gi grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden. Bærekraftig bruk skal også ivaretas gjennom offentlige myndigheters vedtak

Loven slår fast generelle prinsipper som er retningslinjer for vår saksbehandling. Våre vedtak må synliggjøre hvordan prinsippene er vurdert og vektlagt på en slik måte at det er reelt og etterprøvbart. Det er ikke tilstrekkelig at prinsippene beskrives og kvitteres ut som vurdert. Det vil spesielt være (negative) miljømessige effekter av lakselus som må vurderes i etableringssakene.

Prinsippene skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvingen, jfr. § 7. Prinsippene fremkommer av lovens §§ 8 – 12. Et grunnleggende krav er at alle beslutninger skal bygge på kunnskap om naturmangfoldet og hvordan et planlagt tiltak påvirker naturmangfoldet. Det skal gjøres en vurdering av den samlede belastningen som naturmangfoldet blir, eller vil bli, utsatt for. Vet man lite om virkningene av tiltaket, skal føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i saken.

Godkjenningsvedtak:

Godkjenning av søknad om etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg, skal inneholde en synliggjøring av hvordan vi vurderer og vektlegger det som det søkes om, opp mot prinsippene i naturmangfoldloven.

Vedtak om avslag:

Slike beslutninger endrer ikke bruken av naturen eller medfører inngrep. Da kan vi kort nevne at beslutningen ikke medfører endring av naturtilstanden og at det ikke er behov for vurdering av betydning for naturmangfoldet. Når lus eller andre miljøpåvirkninger utgjør en del av begrunnelsen for avslaget, skal det likevel vises til kravene i naturmangfoldloven. Avslag begrunnet i smitte- eller miljøhensyn gis mer tyngde og tydeliggjøring når vurderinger etter naturmangfoldloven legges til grunn for vedtaket.

Naturmangfoldloven er ikke hjemmel for våre vedtak.

Vedtak som vi fatter etter søknad om etablering, utvidelse eller annen vesentlig endring skal være hjemlet i matlov og/eller dyrevelferdslov. Både innvilgelse av søknad og avslag skal imidlertid ha med naturmangfoldloven i begrunnelsen, slik som redegjort for over, og loven skal listes opp som del av det lovmessige grunnlaget for vår saksbehandling.

Veiledning til naturmangfoldloven fra miljøverndepartementet finnes her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/naturmangfoldloven-kapittel-ii/id670577/>

Retningslinjer for vurdering av betydningen av søknader om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg for ville bestander, gis i punkt 6.1.

Best tilgjengelig kunnskap:

Kunnskapsgrunnlaget for denne retningslinjen er under stadig utvikling, og Mattilsynet skal for sin saksbehandling legge til grunn den til enhver tid best tilgjengelige kunnskap. Sist oppdaterte versjon av retningslinjen finnes i Mattilsynets elektroniske kvalitetssystem.

4.2 Veileder til søker:

Merk at myndighetene som vurderer lokalitetssøknader gir felles veiledning til søker. Veilederen finnes på Fiskeridirektoratet sine hjemmesider <http://www.fiskeridir.no/akvakultur/skjema/veiledning-med-mer>.

Saksbehandler av etableringsøknader i Mattilsynet skal være kjent med hva som står i veiledningen, det er de opplysningene søker forholder seg til.

4.3 Krav til dokumentasjon i søknad om etablering eller utvidelse:

Etableringsforskriftens § 6 setter krav til hva en søknad skal inneholde. Søknaden skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for å vurdere om godkjenning kan gis, og hvilke vilkår som eventuelt skal stilles. Søknaden skal minst inneholde opplysningene som fremkommer i opplistingen i bestemmelsen. Mangler noen av opplysningene som kreves etter § 6, beredskapsplan som tilfredsstillende kravene i regelverket for eksempel, skal det etterspørres, og behandling først ta til når korrekt og fullstendig dokumentasjon foreligger. En søknad skal ikke tas til behandling før den inneholder minst de opplysninger som listes fra a til og med g. Dersom ytterligere opplysninger anses nødvendige for å kunne vurdere de hensyn Mattilsynet ved slike søknader er satt til å vurdere, skal søknaden ikke behandles før slike opplysninger foreligger.

Søker må kunne synliggjøre hvordan regelverkskrav skal oppfylles i praksis ved ønsket lokalisering. Med den produksjonsform, driftsform og med det omfang som det søkes om. Innebærer søknaden en risiko i forhold til kjente helse- smitte eller velferdsaspekter, må søker gjennom dokumentasjon synliggjøre hvordan en slik risiko tenkes møtt ved anlegget. Konklusjonen i vår søknadsbehandling avhenger av om vi vurderer det slik at løsningen søker presenterer utgjør forsvarlig drift.

Nærmere om krav til beredskapsplan som skal legges ved søknad:

Beredskapsplanen skal både ivareta smittehygieniske og velferdsmessige hensyn. Planen skal bl.a. omfatte opptak og behandling av syke og døde akvatiske dyr, og smittehygienisk forsvarlig transport til slaktning i samband med påvisning av smittsom sykdom. Beredskapsplanen må være tilpasset omsøkt anleggstørrelse slik at det til enhver tid skal være realistisk å gjennomføre utslakting/destruksjon av all fisk på lokaliteten i løpet av et tidsrom som er forsvarlig med tanke på å unngå smittespredning av sykdom. Nærmere veiledning av hva en beredskapsplan må inneholde gis i akvakulturdriftsforskriftens § 7 annet og tredje ledd samt utkast til retningslinje til denne, og i gjeldende beredskapsplaner for listeførte sykdommer. (Se Mattilsynets utkast til retningslinjer for aktuelle bestemmelser i akvakulturdriftsforskriften som følger vedlagt.)

Dersom virksomheten er avhengig av andre aktører for transport, slaktning og destruksjon, skal det vurderes om beredskapsplanen må inneholde skriftlige avtaler med brønnbåtselskap og firma som på forsvarlig vis kan ta i mot og behandle aktuelle mengder syk eller død fisk, for at planen skal vurderes som realistisk og dermed fylle kravet til dokumentasjon.

Nærmere om krav til internkontrollsystem (IK-Akvakultur) som skal legges ved søknad:

En viktig forutsetning for å innvilge søknaden er at det foreligger et dokumentert internkontrollsystem som viser hvordan virksomheten har tenkt å sikre at lov- og forskriftsbestemte krav til smittehygienisk og velferdsmessig forsvarlig drift blir ivaretatt. Herunder bl.a. krav om beredskapsplan, risikobasert helsekontroll, opprettholdelse av god vannkvalitet og journalføring. Søker skal ha kartlagt alle reelle farer og problemer som kan oppstå i anlegget. Risiko skal være vurdert med bakgrunn i kartleggingen. Planene som søker presenterer skal vise hvordan risikoforholdene tenkes håndtert og eventuelt redusert til forsvarlig nivå. Hvordan søker tenker seg å holde forsvarlig kontroll med oksygenivået i anlegget, er eksempel på moment som er viktig å sikre i søknadsfasen.

Det er en klar sammenheng mellom kravet til forsvarlig drift og internkontroll. En sentral del av et internkontrollsystem er å forebygge at risiko for svikt slår ut (IK-Akvakultur § 5e). Ved lokalitetsgodkjenning vil det noen ganger være tvil om lokaliteten er egnet ut i fra en kjent risiko. Om søker ikke har identifisert kjent risiko, bør vedkommende oppfordres til å gjennomføre en risikoanalyse før søknaden kan behandles. Identifisering av risiko ved lokaliteten må også føre til at virksomheten selv finner passende tiltak som kan avbøte risikoen, med mindre risikoen er neglisjerbar. Det er rimelig at tiltakene dokumenteres i internkontrollen. Dersom søker ikke finner løsninger som er egnet til å avbøte ikke-neglisjerbar risiko, må søknaden avslås.

Nærmere om driftsform:

Dersom opplysningene om driftsform i søknaden tilsier at fremtidig driftsplan ikke vil kunne godkjennes (og etableringssøknad dermed avslås med bakgrunn i driftsform), bør søker orienteres om dette og gis en mulighet til å endre søknad med hensyn til planer om driftsform før søknadsbehandling starter igjen.

4.4 Bruk av vilkår i vedtak om etablering eller utvidelse:

I samsvar med etableringsforskriftens § 7 sjette ledd kan det stilles vilkår til en godkjenning som gis. Et vilkår er en betingelse for at godkjenning gis. Vilkår skal være saklige og forholdsmessige. Det vil si at de skal handle om å oppfylle de formål som forskriften setter og skal ikke være uforholdsmessig tyngende sett i forhold til det som skal oppnås med bestemmelsene.

Det er nødvendig å stille som vilkår for godkjenning at krav som er formulert i regelverket oppfylles. Ethvert anlegg i drift skal være i overensstemmelse med de krav som fremkommer i lover og forskrifter.

Det er følgelig ikke nødvendig å stille vilkår om at forsvarlig helse-, smitte og velferdsforhold skal eksistere i anlegget når det kommer i drift. Dette kravet er allerede formulert i akvakulturdriftsforskriftens § 5. Korrekt fremgangsmåte ved saksbehandling er å la søker gjennom dokumentasjonen som følger etableringssøknaden vise oss at eventuelle risikomomenter er identifisert og håndtert på en måte vi mener tilfredsstillende krav til forsvarlig drift.

Det er anleggseier som skal identifisere og håndtere eventuell risiko. Mattilsynet skal ikke ta ansvar for å finne løsningen på problemet ved å stille vilkår. I tillegg kan utvikling gi nye og bedre løsninger. Da er det viktig at

virksomheten har handlingsrom til å ta disse i bruk, uten å måtte gå veien om omgjøring av vilkår. Enten vurderer vi søknaden til å innebære en løsning på kjente risikoer som etter vår vurdering er tilfredsstillende, noen ganger etter ny kontakt med søker, eller så må søknaden avslås.

Er vi i tvil om effektene av de tiltak søker vil sette inn for å løse utfordringene, men konkluderer med at godkjenning likevel kan gis, kan vi informere søker om vårt syn i vedtaket. Slik informasjon gir forutsigbarhet og veiledning for søker. Søker er dermed forberedt på at vi vil føre tilsyn med risikomomentene vi ser. I ytterste konsekvens kan tilbaketrekking av godkjenning bli resultatet.

Nærmere om enkelte type vilkår:

Søkes det om stort produksjonsomfang (over 3600 tonn MTB) og vi er i tvil om lokaliteten vil egne seg for en så stor produksjon, vil det være hensiktsmessig og forsvarlig saksbehandling å gi godkjenning på vilkår av at regelverksoppfyllelse på konkrete punkt kan dokumenteres gjennom en produksjonssyklus. Vedtaket stiller i et slikt tilfelle som vilkår for at godkjenningen blir permanent, at det ved utløpet av tidsperioden er synliggjort i praksis at kravene i driftsforskriften er tilfredsstillt.

Vi kan ikke stille et vilkår for godkjenning som innebærer at det stilles strengere krav til omsetning av akvakulturdyr enn gjeldende regelverk, jfr. omsetnings- og sykdomsforskriften (FOR-2008-06-17-819). Årsaken til dette er at vi gjennom EØS-avtalen er forpliktet av de reglene om omsetning som fremkommer i omsetnings- og sykdomsforskriften. Definisjon av omsetning i forskriften omfatter flytting av fisk. Se imidlertid punkt 6.1 om driftsform. Merk at det som en særregel ikke er tillatt å flytte fisk ut av, inn til eller mellom anlegg innenfor nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder, jfr. forskrift om beskyttelse av laksebestander.

Varsling til Mattilsynet ved viktige endringer i beredskapsplanen bør settes som vilkår for godkjenning av matfiskanlegg. Søker bør også informeres om at godkjenning kan endres, eller trekkes tilbake, dersom det skjer vesentlige endringer i forutsetningene som legges til grunn for godkjenningen på dette punktet (for eksempel nedlegging av slakteri eller endring/oppsigelse av avtaler viktige for beredskapen).

4.5 Produksjonsomfang:

Settefiskanlegg:

For moderne settefiskanlegg vil det ofte være vanskelig å definere en grense for akseptabelt produksjonsomfang før anlegget kommer i drift. Det legges derfor vekt på å vurdere om søknaden og medfølgende dokumentasjon sannsynliggjør at kravene til vannkvalitet i akvakulturdriftsforskriftens §§ 22, 23 og 24 kan oppfylles, jfr. også Mattilsynets utkast til retningslinjer til akvakulturdriftsforskriften for veiledning til hvordan kravene i §§ 22, 23 og 24 skal forstås. Det er søker som via sin dokumentasjon må synliggjøre hvordan eventuelle risikofaktorer som særlig kan oppstå ved store mengder fisk tenkes møtt. Etterspør en slik synliggjøring før saksbehandling starter, dersom det mangler i dokumentasjonen.

Matfisk- og stamfiskanlegg:

Produksjonsomfanget for matfisk og stamfiskanlegg i sjø er regulert gjennom maksimalt tillatt biomasse (MTB).

Smittmessige hensyn ved søknad om etablering eller utvidelse blir i stor grad ivaretatt gjennom vurdering av strømforhold og avstand til annen akvakulturrelatert virksomhet, og hensynet til fiskevelferd blir først og fremst ivaretatt gjennom vurdering av levemiljø jfr. punkt 5.

Det koordinerende ansvaret for fastsettelse av lokalitetens maksimale tillatte biomasse (MTB) ligger under Fiskeridirektoratet. Mattilsynet erfarer at det avhengig av teknologiske løsninger, anleggets lokalisering og rutiner vil kunne være vanskelig og i noen tilfeller umulig å overholde krav som settes til helse og velferd hvis produksjonsomfanget i et anlegg blir for stort. For større anlegg (over 3600 tonn MTB) skal det som hovedregel kreves dokumentasjon på fiskehelse- og velferdsmessig forsvarlig drift i et

produksjonsomfang opp mot 3600 tonn MTB i minst en produksjonssyklus før utvidelse til større anlegg iverksettes. Det må altså synliggjøres at teknologi og driftsform som er valgt kan beherskes i praksis.

Det kan også for mindre anlegg forekomme søknader som innebærer en risiko for at drift ikke vil kunne tilfredsstillende krav til forsvarlig drift, et eksempel kan være vannkvaliteten. Som nevnt er det opp til søker å vise hvordan dette tenkes møtt i praksis.

Tilbaketrekking helt eller delvis (reduksjon av produksjonsomfang) etter § 8 kan være aktuelt dersom det etter en eller flere produksjonssyklus er dokumentert drift som ikke oppfyller kravene i regelverket, se punkt 7 om endring og tilbaketrekking.

Unntaksvis kan Mattilsynet gjennom sin saksbehandling av etableringsøknader sette en øvre grense som innebærer lavere mengde fisk enn omsøkt. I et slikt tilfelle har vi i realiteten gitt delvis avslag på søknaden, og vi må være nøye med å begrunne vedtaket og opplyse om klagerett. En slik konklusjon kan komme etter en dialog med søker, der begge parter ser at forsvarlig drift kun kan skje med redusert mengde fisk.

Anleggets tåleevne ut fra miljøhensyn (utslipp og eventuell forurensning) blir vurdert av fiskeri- og miljømyndighetene (jfr. punktet om bunnmiljø).

4.6 Vurdering av beredskapsplan og internkontrollsystem som følger søknaden:

Vurdering av søknadens beredskapsplan:

Vurdering av fremlagt beredskapsplan gjennomføres ved all behandling av søknader om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg. Beredskapsplanen må omfatte planer om opptak, håndtering og behandling av syke og døde dyr, smittehygienisk betryggende transport fra anlegget til slaktning og eventuell destruksjon. For vurdering av om beredskapsplanen som presenteres er tilfredsstillende, kan det ses hen til Mattilsynets utkast til retningslinjer for akvakulturdriftsforskriften § 7. Som hovedregel bør en beredskapsplan ta høyde for at anlegget kan slaktes ut i løpet av kortere tid enn 80 virkedager ved maksimal tillatt biomasse, og at dette kan gjennomføres på en realistisk og forsvarlig måte. Destruksjon må kunne gjennomføres på langt kortere tid.

Vurdering av internkontrollsystemet:

Det bør legges vekt på å vurdere virksomhetens mål for internkontrollarbeidet, når man i søknadsbehandlingen skal gjøre en vurdering i samsvar med § 7 fjerde ledd. Internkontrollsystemet som dokumenteres i samsvar med etableringsforskriftens § 6 f), skal sannsynliggjøre at krav til smittehygienisk og velferdsmessig forsvarlig drift, herunder beredskapsplan, risikobasert helsekontroll, opprettholdelse av god vannkvalitet og journalføring, kan etterleves. For eksempel bør det reageres dersom det søkes om utvidelse av et anlegg med høy dødelighet, og internkontrollsystemet som presenteres i søknaden ikke tar mål av seg å få ned dødeligheten.

Når det gjelder vannkvalitet bør en legge til grunn akvakulturdriftsforskriften §§ 22, 23 og 24 og se hen til utkast til Mattilsynets retningslinjer til akvakulturdriftsforskrift som norm for forsvarlig drift. Se også pkt.5.7 om landbasert akvakulturanlegg.

Normene for en forsvarlig helsekontroll er på tilsvarende måte angitt i akvakulturdriftsforskriften §§ 13,14, 50 og 62. Utkast til Mattilsynets retningslinjer til akvakulturdriftsforskrift angir nærmere forklaring.

5. Nærmere om hensyn til dyrevelferd

5.1 Generelle forhold:

Etableringsforskriftens § 7 femte ledd innebærer at det skal vurderes hvorvidt den omsøkte akvakulturaktiviteten vil kunne ivareta artens krav til et godt levemiljø. Følgende skal, ihht denne bestemmelsen, kunne innfris som en betingelse for godkjenning:

- At det vil være sikkerhet for tilstrekkelig tilførsel av vann av egnet kvalitet
- At lokalisering og konstruksjon av anlegget innebærer lav risiko for at dyrene påføres skade eller unødig påkjenning

Etableringsforskriftens § 7 femte ledd slår fast vurderingstema og sier bl.a. følgende: *“Ved vurdering av velferd skal opplysninger om anleggets utforming og utstyr samt dets plassering på lokaliteten vurderes opp mot produksjonsform og vanndata.”*

Ihht. forskriftens § 6 g skal det ved søknad framlegges dokumentasjon på lokalitetens egnethet med hensyn til å sikre fisk god velferd, herunder data på vannkvalitet, mengde vann og naturgitte forhold av vesentlig betydning for velferden.

Ved vurdering av en sjølokalitet vil følgende forhold kunne være spesielt relevante:

- Oksygen: bl.a. strømforhold, vannutskiftning
- Temperatur

Vurderinger knyttet til lokalitetens egnethet er komplekse i og med at mange av parameterne som ligger til grunn for slike vurderinger varierer i tid (gjennom året) og rom (horisontal og vertikal vannsøyle). Egnetheten vil dessuten også være avhengig av drifts- og produksjonsrelaterte forhold som merdtype, merdstørrelse, merdplassering, fisketetthet, biomasse mm. Forhåndsvurderingen skal ta utgangspunkt i gjeldende kunnskap.

Et eventuelt avslag skal inneholde en begrunnelse for hvordan egnethet er vurdert.

Oksygenforholdene i merden er helt avgjørende for god fiskevelferd hos laksefisk. Det er derfor viktig å vurdere hvorvidt det er sannsynlig at fisk i omsøkt anlegg vil tilbys et vannmiljø med nok oksygen. Siden fisk forbruker oksygen, vil oksygenmålinger gjort i forkant av etablering ofte ha mindre verdi. Bortsett fra i de tilfeller der det er for lite oksygen selv uten fisk, må vurderinger foretas på grunnlag av sannsynlighet for at fisken får tilført nok oksygen. Slike vurderinger gjøres først og fremst med basis i strømmålinger. I de åpenbare tilfeller vil strømdata (eller andre momenter ved forhåndsvurderingen) kunne benyttes til å avslå eller begrense en søknad. I tilfeller der vi er i tvil om lokalitetens egnethet, er det viktig at virksomhetens risikovurdering synliggjør hvordan de vil følge med på oksygennivå og hvilke tiltak som de vil sette inn for sikre forsvarlig velferd.

5.2 Vurdering av strømmålinger:

Strømmålinger som skal rapporteres inn ihht laksetildelingsforskriftens (FOR-2004-12-22-1798) §§ 8 og 36 bokstav a, skal benyttes. Veileder til søker viser til at målingene bør være utført av kvalifisert personell, se: <http://www.fiskeridir.no/akvakultur/skjema/veiledning-med-mer>. Dette er nødvendig for at målingene skal kunne fremstå som tilfredsstillende for de vurderinger myndighetene skal gjøre.

Resultatet av strømmålinger føres inn i skjema. Utskrift av strømmålingen skal vedlegges søknaden jfr. laksetildelingsforskriften § 36 første ledd bokstav a. Av utskriften skal det fremgå når strømmålinger er tatt (se punkt 4.3.4 i veileder for utfylling av søknadsskjema, jfr. laksetildelingsforskriftens § 8). Strømmen angis i cm/sek og målingen angis etter følgende retningslinjer (jfr. veileder for utfylling av søknadsskjema):

- Vannutskiftningsstrøm måles i det halve dypet av planlagt merddybde
- Spredningsstrøm måles midt mellom merdbunnen og sjøbunnen, men ikke dypere enn 50 meter fra merdbunnen.

- Bunnstrøm måles 1 m over sjøbunnen, men ikke dypere enn 100 meter fra merdbunnen.

For å få representative strømmålinger må disse foretas kontinuerlig over en periode på minst 4 uker.

Vannutskiftningsstrøm:

Vannutskiftningsstrømmen er spesielt viktig for fiskens levemiljø. Faktorer som er avgjørende for lokalitetens egnethet er bl.a. andel nullmålinger (hastighet lavere enn 1 cm/sek), varighet på nullmålinger, antall registrerte høye strømhastigheter (over 30 cm/sek), retning på strømmen og den totale vannutskifting.

Nullmålinger:

Nullmålinger vil gi lave oksygenverdier dersom fisketetthet er høy og merdlengde er lang. Det er vanskelig å si hvor lange perioder med strømstille som er forsvarlig. Andel nullmålinger bør være lavt (mindre enn 10 %). Nullmålinger som har lang varighet (12 -24 timer) må ikke forekomme. En halv time stagnasjon hver gang tidevannet snur vil trolig være akseptabelt.

Vannutskifting:

Det er viktig med god vannutskifting i merden, slik at det til enhver tid er nok oksygen til fisken. Fisketetthet og merdens lengde er avgjørende for hvor stor gjennomsnittsstrømmen bør være (se figur 2 i Havforskningsrapporten 2011 på s 29 i kapittel om merdmiljø). Ved en ensrettet strøm vil lokaliteten hele tiden få friskt vann. Merdkonfigurasjon kan legges opp deretter. Det er ofte sesongvariasjoner i vannutskifting. Vær oppmerksom på at ulike strømmålere kan gi forskjellige resultater.

Høye strømhastigheter:

Høye strømhastigheter kan stresse fisken. Fiskens svømmekapasitet vil bl.a. variere med art, størrelse, temperatur og lysforhold. Varighet og hyppighet av strømtoppene kan også være avgjørende for hva som er forsvarlig. Dagens kunnskap indikerer økt risiko for dødelighet for nyutsatt smolt etter kort tids eksponering for strømhastigheter fra ca. 1,7 fiskelengder pr sekund.

Det er grunn til å anta at svømmekapasiteten øker etter en stund i sjøen.

Forventet reduksjon av vannstrøm på grunn av not er mer enn 20 %. Dette må det tas hensyn til ved vurdering av høye strømhastigheter.

En praktisk grense for strømhastigheter (målt utenfor merd) ved lokaliteter som skal brukes til nyutsatt smolt bør derfor kunne settes til maks. 2 fiskelengder pr sekund.

En lokalitet som er for strømsterk for nyutsatt smolt, kan være godt egnet til større fisk. Eventuelle bruksbegrensninger av lokalitet som følge av dette, innebærer et delvis avslag på søknaden, husk begrunnelse og klagerett.

Variabel vannstrøm på ulike dyp:

Med dagens akustiske strømmålere tas profiler av vannstrømmen i ulike dyp. Dette kan vurderes i forhold til grenseverdier. Dersom det er en typisk høy overflatestrøm, men roligere forhold lenger nede, vil dette være mer akseptabelt for fisken enn om det er høy vannstrøm i hele merddypet (vi har p.t. imidlertid ikke data på at laks velger å stå på lavere vannstrøm). Samtidig vil meget lav vannstrøm i gitte dyp kunne gi problemer med oksygentilførsel. Laks velger optimal temperatur fremfor å velge vekk lave oksygenverdier.

Spredningsstrøm og bunnstrøm:

Spredningsstrøm og bunnstrøm er av betydning for lokalitetens totale bæreevne. Opphopning av sediment under anlegget kan i noen tilfeller påvirke vannkvaliteten i merden og dermed fiskens levevilkår. Spredningsstrøm og bunnstrøm bør derfor vurderes opp mot lokalitetsspesifikke forhold. På grunne lokaliteter med kort avstand mellom havbunn og notbunn bør både spredningsstrøm og bunnstrøm vise

god vannutskifting slik at sedimenter ikke hoper seg opp og påvirker vannkvaliteten i merden negativt. På dype lokaliteter bør en imidlertid være forsiktig med å trekke konklusjoner mht. fiskevelferd ut fra bunnstrøm og spredningsstrøm.

Dersom vi er i tvil om en lokalitets egnethet ut fra de indikatorer som her er nevnt, må søker via dokumentasjon synliggjøre hvordan en slik risiko for dårlig velferd tenkes løst i praksis. Dette følger av krav om forsvarlig drift og skal være satt i system gjennom lokalitetens internkontroll (jfr. krav i IK-Akvakultur).

5.3 Oksygen:

Generelt om oksygen:

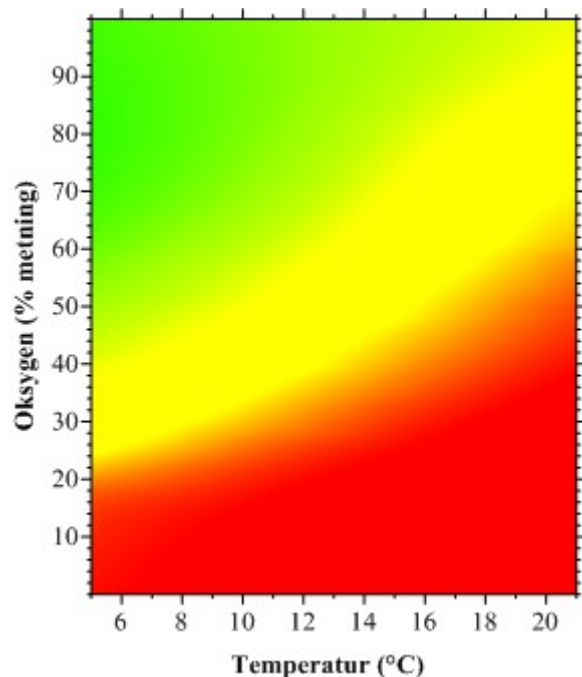
Oksygenforholdene i merden er helt avgjørende for god fiskevelferd. Oksygenmengden i vannet synker med økende temperatur og nivået varierer med sesong. Oksygenverdiene i sjøen er vanligvis lavest sensommer og høst. Da er det ofte undermetning ettersom primærproduksjonen er lav og det foregår en nedbrytning av organisk materiale. Siden alger produserer oksygen om dagen når det er lyst og forbruker oksygen om natten vil de laveste oksygenmetninger sees om natten.

Variasjoner i fiskens oksygenforbruk kommer i tillegg til de naturlige sesong- og døgnvariasjonene. Fiskens oksygenforbruk stiger ved økende temperatur og ved fødeinntak. Merdenes spesifikke oksygenforbruk øker i tillegg etter hvert som biomassen øker. De største utfordringene knyttet til oksygen vil derfor vanligvis forekomme om høsten.

På lokaliteter i områder som i perioder kan ha lave oksygenverdier må det forventes at det i søknad redegjøres for hvordan fiskens levemiljø (oksygen) skal overvåkes og at beredskap for tiltak er på plass, også i sjøanlegg. Dette følger av krav om forsvarlig drift og skal være satt i system gjennom lokalitetens internkontroll (jfr. krav i IK-Akvakultur).

Grenseverdier for oksygen:

Oksygenmetning i vannet og fiskens oksygenbehov henger nøye sammen med temperatur. Se figur 1 som illustrerer sammenhengen for laks. Mer informasjon om dette forholdet finnes bl.a. i fagartikkel i Havforskningsnytt nr. 5-2011, Havforskningstema I-2013 og Fisken og Havet 10/2008.

Figur 1: Kritiske oksygenmetninger og vurdering av temperatur- og oksygenforholdenes betydning for velferd og ytelse hos laks. Farger: optimalt (grønn), suboptimalt (gul) og kritisk (rød). Merk at grensen mellom gul og grønn sone er usikker. Merk også at forsøkene er gjort på fisk som er utsatt for svært lave utfordringer mht. svømmeaktivitet og

stress. Figuren angir derfor et svært lavt estimat for kritiske oksygenmetninger som ikke reflekterer reelt behov under standard oppdrettsbetingelser. Oksygenbehov og kritisk oksygennivå vil øke i takt med økende svømmeaktivitet, stress mm (pers. med. Frode Oppedal, Havforskningsinstituttet). Eksempelvis vil oksygenbehovet under og etter kjemisk avlusing øke med ytterligere 50 % i forhold til ordinære oppdrettsbetingelser (pers. med. Frode Oppedal, Havforskningsinstituttet).

Lokaliteter med lave oksygenverdier uten fisk:

Lokaliteter med lave oksygenverdier, også uten fisk, er ikke egnet for oppdrett uten kompensierende tiltak og godkjenning bør som hovedregel ikke gis.

I noen kystnære områder skjer det en kraftig nedbrytning av organisk materiale med tang og tare som viktigste biomasse i august og september. En slik nedbrytningsprosess fører til meget lav oksygen og dels H₂S i vannlagene nær bunnen og da særlig mellom holmer og skjær med terskler. Slike lokaliteter er ikke egnet for oppdrett og godkjenning bør ikke gis.

Merdens betydning for oksygen:

For enkeltstående merder er det vist at merdens lengde (eks diameter), observert tetthet av fisk i merden og de lokale strømforholdene har stor betydning for hvordan oksygenforholdene er i merden. I Havforskningsrapporten 2011 på s 29 i kapittel om merdmiljø, konkluderes det med at merdens bæreevne gitt som fisketetthet (kg/m³) øker med vannstrøm og synker med merdstørrelse.

Mer eller mindre permanent bruk av luseskjørt vil ha stor betydning for vanngjennomstrøming i merd og dermed også for oksygenforholdene i merden. Ved søknad bør oppdretter fremlegge realistisk risikokartlegging, planlagte tiltak for å redusere risiko samt beredskapsplan for tiltak ved eventuelle kritisk lave O₂-verdier. Det er i den forbindelse viktig å merke seg at Havforskningsinstituttet har vist at fisk synes å velge oppholdssted i merd med basis i optimal temperatur, ikke oksygenforhold. Dette innebærer at en ikke kan regne med at fisken vil justere hvilket dyp den oppholder seg i med basis i oksygenverdiene i vannet. Samtidig kunnskap både om vannkvalitet og hvordan fisken fordeler seg i merden vil kunne være et viktig styringsverktøy.

Havforskningsinstituttet (HI) har risikovurdert bruk av luseskjørt. Se ePhortesaksnummer: 2014/101272-5. Konklusjoner fra HI kan benyttes i vår vurdering av om søker presenterer et forsvarlig system for å benytte luseskjørt.

5.4 Vurdering av omkringliggende geografi:

Lokalitetens beliggenhet har betydning for miljøet for fisken i merdene. Typiske lokaliteter i kyststrøk har relativt homogen vannkvalitet og er utsatt for sterke og variable strømforhold. Lokaliteter i fjorder har vanligvis større sesongmessige variasjoner i miljøforholdene enn lokaliteter i kyststrøk, og kan ha sterke variasjoner i den vertikale lagdeling av saltholdighet, temperatur, oksygen og strøm.

I tillegg vil beliggenhet mht. om den er omgitt av øyer og holmer, ligger i sund eller vikar mm, ha betydning for vannutskiftingen. Eksempelvis vil en del vikar typisk ha en "virvelstrøm"/ bakevje som resirkulerer vannet og gir dårlig utskifting.

Dersom lokaliteten ligger i en terskelfjord vil dette ha stor betydning for utskifting av vannmassene i fjorden. Er terskelen lav kan dette virke begrensende. Ligger lokaliteten i et sund uten hindringer i åpningene vil dette virke forsterkende på vannstrømmen når vannet presses i en retning.

Den omliggende geografien har noe å si for strømforholdene ved en lokalitet og må derfor tas med i en samlet vurdering.

5.5 Vurdering av bunnforhold og bunntopografi:

Opphopning av bunnsedimenter kan ha negativ innvirkning på vannkvaliteten i merden. Risiko for slik negativ innvirkning øker med redusert avstand mellom merd og sjøbunn. For å unngå slike negative innvirkninger er det av betydning at det er tilstrekkelig dybde under anlegget. Det har derfor vært anbefalt en minsteavstand mellom notbunn og sjøbunn på 20 m. Dette er en anbefaling og skal ikke benyttes som en absolutt regel. Grunne lokaliteter med konstant vannstrøm kan være gode lokaliteter. Grunne lokaliteter kan ha mer bølger enn andre lokaliteter, med mindre de ligger skjernet i terrenget.

Bunntopografi og strømningsforhold har betydning for utskifting av bunnsedimenter fra anlegget. En ujevn bunn eller en flat bunn med groper gir større risiko for sedimentoppbygging enn en jevnt skrånende bunn. Se for øvrig punkt 5.2 om spredningsstrøm og bunnstrøm.

Gjentatte miljøundersøkelser (MOM, NS 9410) kan over tid si noe om utviklingen av miljøforholdene på sjøbunnen. Det understrekes imidlertid at MOM primært er utviklet som et miljøverktøy og ikke som en velferdsindikator. Det ble utviklet for å vurdere små anlegg som lå på flat, bløt bunn, mens dagens anlegg i større grad ligger på hard bunn. I tillegg kan bunnen skråne slik at utslippene faller utenfor området hvor det tas MOM-prøver. MOM-undersøkelsene gir derfor vanligvis ikke et dekkende bilde av lokalitetens velferdsmessige egnethet ved nyetablering. Ved søknad om utvidelse vil MOM kunne gi en indikasjon på fiskens levested der man har grunne lokaliteter.

5.6 Sjøtemperatur

Temperaturen i en merd er bestemt av oppdrettsanleggets beliggenhet, sammen med vær, strøm og sesong.

Laks bruker lang tid på å akklimatiseres til økninger i temperaturen, og raske temperaturøkninger kan blant annet føre til økt oksygenforbruk og stress. Lokaliteter med hyppige og store temperaturvariasjoner kan være uheldig ut fra et velferds- og helseperspektiv, men denne ulempen kan reduseres ved at fisken blir gitt rom for å oppholde seg i det mest gunstige miljøet. Eksempelvis vil det ved bruk av dype merder gis rom for at fisken kan unngå høye overflatetemperaturer om sommeren og lave om vinteren i områder der dette er et problem. Mer informasjon om temaet finnes bl.a. i Kyst og Havbruk 2009 kap. 3.5.3, se lenke bakerst.

Fiskens oksygenforbruk og energiforbruk øker med økende temperatur, samtidig som løseligheten av oksygen avtar ved økende temperatur (jfr. figur 1). Forventet maksimumstemperaturer vil således få innvirkning på lokalitetenes egnethet ut fra hensynet til fiskens oksygenbehov, jfr. vurderinger i punkt.5.2 og 5.3.

Temperatortoleranse er artsavhengig. I tillegg har faktorer som størrelse på fisken og grad av tilvenning til aktuell temperatur betydning.

Havforskningsinstituttet har i Fisken og havet nr. 10/2008 redegjort for betydningen av temperaturforholdene for bl.a. laks, torsk og kveite. Følgende opplysninger er gitt der:

Art/stadium	Optimal temp °C	Kommentar	Grense for egnethet °C
Torsk	8-14	Spiser ved temp 3-17 °C	0 - 20
Kveite	8-14	Bør unngå temp utenfor 2-16 °C	0 - 18

Art/stadium	Minimum og maksimum temp °C	Kommentar
Laks (smolt)	3-18	
Laks (voksen)	1-18	Overlever ved høyere temperatur
Laks (gyteklar stamfisk)	2-12	

Tabell: Temperaturkrav hos oppdrettsfisk (opplysninger hentet fra Fisken og havet nr. 10/2008). Verdier for torsk og kveite i andre kolonne angir optimal temperatur, mens verdier i fjerde kolonne angir grense for egnethet. Verdier for laks angir anbefalte minimum og maksimumstemperaturer.

Dersom lokaliteten har en beliggenhet som gjør at oppdrettsartens temperaturkrav ikke kan imøtekommes, er lokaliteten ikke egnet.

5.7 Landbaserte akvakulturanlegg (med og uten bruk av sjøvann):

Nærmere om vannkvalitet i landbaserte akvakulturanlegg:

Akvakulturdriftsforskriften § 24 setter krav om systematiske målinger av vannkvalitetsparametrene oksygen, pH, saltholdighet og temperatur i landbaserte akvakulturanlegg. Andre relevante måleparametre for laksefisk er metaller i råvannet (aluminium og jern), karbondioksid, oksygendropp fra innløp til avløp og total ammonium nitrogen (jfr. utkast til retningslinjer for akvakulturdriftsforskriften § 24). Merk at de veiledende måleparametre i utkast til retningslinjer for akvakulturdriftsforskriften § 24 er basert på forhold som ikke er fullt ut relevante for kommersiell produksjon i resirkuleringsanlegg.

Det gjøres en vurdering av om søknaden gir en tilfredsstillende overvåking og oppfølging med nivået av løst oksygen (DO), pH, CO₂ og totalgasstrykk. Videre bør det vurderes om søknadens risikovurderinger for anlegget tar høyde for potensielt uønskede velferds- og helsemessige situasjoner hos fisken. Vurder om tiltakene som skal iverksettes, ved fare for skade eller unødvendige påkjenninger for fisken, er realistiske og tilstrekkelige.

Dersom produksjonen skal basere seg på andre grenseverdier enn de veiledende, må det fremgå av internkontrollsystemet hvilke vannkvalitetsgrenseverdier og tiltak anlegget skal ha. Videre må søker synliggjøre egne rutiner for vannkvalitetsovervåking, risikovurderinger av vannet/produksjonsformen og hvilke tiltak som skal iverksettes ved fare for skade eller unødvendige påkjenninger.

Resirkuleringsanlegg:

Resirkuleringsanlegg må ha kontinuerlig kontroll med pH, CO₂, totalammonium-nitrogen (TAN), nitritt-N (NO₂-N) og totalgasstrykk. Søknaden skal synliggjøre at anlegget vil ha tilstrekkelig kontroll med disse vannkvalitetsparametere (for eksempel rutinemessig overvåking). Søknaden bør også synliggjøre hvordan anlegget skal overvåke vekselvirkninger av vannparametere. Det bør fremgå av internkontrollsystemet hvilke grenseverdier og tiltak anlegget vil ha for vannkvalitetsparametere nevnt over. Anlegget må videre synliggjøre egne rutiner for vannkvalitetsovervåking, risikovurderinger av vannet/produksjonsformen og hvilke tiltak de vil iverksette ved fare for skade eller unødvendige påkjenninger.

Ved behandling av søknad om etablering av resirkuleringsanlegg bør det vurderes om søknaden gir en tilfredsstillende overvåking og oppfølging med nivået av løst oksygen (DO), pH, CO₂, totalammonium-nitrogen (TAN), nitritt-N (NO₂-N) og totalgasstrykk. Videre bør det vurderes om anleggenes risikovurderinger tar høyde for potensielt uønskede velferds- og helsemessige situasjoner hos fisken. Man bør vurdere om tiltakene som skal iverksettes, ved fare for skade eller unødvendige påkjenninger for fisken, er realistiske og tilstrekkelige.

6. Nærmere om hensyn til dyrehelse og smitte

6.1 Generelle forhold:

God dyrehelse oppnås blant annet ved å forebygge, overvåke og bekjempe smittsom sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr. Plassering av et akvakulturanlegg i forhold til andre virksomheter og omkringliggende miljø har avgjørende betydning for forebygging og bekjempelse av smittsom sykdom.

Det skal foretas en konkret vurdering av smittefaren for det omsøkte akvakulturanlegg og dets omliggende miljø, jfr. etableringsforskriftens § 7 første ledd. I vurderingen av smittefaren skal det legges særlig vekt på avstand til vassdrag, annen akvakulturrelatert virksomhet og til grupper av akvakulturanlegg, jfr. § 7 annet ledd. Tetthet av akvakulturanlegg i nærområdet vil ha betydning for hvor stor smittefaren er og det er viktig at den enkelte lokalitet vurderes i sammenheng med anlegg og akvakulturrelaterte virksomheter i et større geografisk område. Det understrekes likevel at det ikke ligger til Mattilsynet å foreta overordnede vurderinger av hva som vil være hensiktsmessig arealstruktur i et område utover å vurdere smitterisikoen.

Det skal også legges vekt på hvilken art som oppdrettes, driftsform og produksjonsomfang (§ 7 annet ledd).

Alle søknader om etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg må være gjenstand for en konkret vurdering i det enkelte tilfellet, med særlig vekt på avstand til andre anlegg inkludert grupper av anlegg, annen akvakulturrelatert virksomhet og vassdrag. En søknad om etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg som ikke tilfredsstillende de anbefalte minsteavstandene kan imidlertid ikke automatisk avslås. Likeledes kan det ikke automatisk gis godkjenning til etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg i tilfeller hvor de anbefalte minsteavstandene tilfredsstilles. Det kan i enkelte tilfeller foreligge spesielle forhold med hensyn på strømforhold, bunntopografi og omkringliggende geografi, som kan legitimere både kortere og lengre avstander.

Vurdering av forholdet til ville populasjoner:

Forholdet til ville populasjoner er viktige hensyn i en etablerings- eller utvidelsesvurdering. Det vil være naturlig å vise til prinsippene i naturmangfoldloven når forholdet til ville populasjoner vurderes, se nærmere under punkt 4.1 for anvendelse av prinsippene i naturmangfoldloven i vedtaket.

Andre myndigheter involvert i godkjenning av akvakulturlokaliteter, som miljøavdelingen hos fylkesmannen, har god kunnskap om vill laksefisk. Det vil være hensiktsmessig å sjekke bl.a. de opplysningene som fremkommer i Villaksportalen, Miljødirektoratets nettsider og risikovurderinger om lus fra Havforskningsinstituttet. Det anbefales at uttalelser innhentes fra fiskeri- eller miljømyndighetene i tilfeller der hensynet til ville populasjoner med bakgrunn i smittefare til villfisk er relevant for helhetsvurderingen vi skal gjøre, og eventuelt kan gi grunnlag for avslag på søknad om etablering etter forskriftens § 7. Det frarådes å lokalisere akvakulturanlegg i kjente vandringsruter for villfisk.

Fylkesmannen vil ofte komme med synspunkter og uttalelser om mulige effekter av en etablering/utvidelse på vill laksefisk. Mattilsynet skal imidlertid være tydelig på at slike uttalelser er av rådgivende karakter, og at mulige effekter av smittsomme agens på vill fisk er vårt forvaltningsområde. Det er hensiktsmessig å opplyse i vedtaket at eventuell uttalelse fra Fylkesmannen om villfisk inngår i faktagrunnlaget vi har vurdert. På den måten kan vi unngå at Fylkeskommunen er usikker på hvilken etat som tar endelig beslutning om hvilken betydning søknaden vil ha på villfisk.

Driftsform:

Ved planlagt oppsplitting og flytting av fisk til andre anlegg bør en også se på plasseringen av de anleggene som fisken skal flyttes til. Disse bør ikke ligge i en annen gruppe av matfiskanlegg. Dersom omsøkt driftsform tilsier at fremtidige driftsplaner ikke kan godkjennes pga. helsehensyn, skal søker slik det fremgår av punkt 4.3 gis mulighet til å endre driftsform i søknaden. Dersom dette ikke gjøres kan søknaden avslås med bakgrunn i driftsform, jfr. etableringsforskriftens § 7 annet ledd.

Avslag med grunnlag i sykdomsstatus for området:

Søknader som fremmes og som åpenbart vil ha problemer med å fylle helse- og/eller velferdskrav, skal avslås. Områdestatus for sykdomstilstander med tendens til endemisk utbredelse bør vektlegges og det må vurderes om en nylokalisering eller utvidelse øker risikoen for oppformering og spredning av slike sykdommer. Sykdommer med tendens til endemisk utbredelse kan for eksempel være PD, ILA og multiresistent lakselus.

Biprodukthåndtering:

Matfiskanleggets kapasitet på beholder eller innretning for lagring og behandling av dødfisk bør vurderes i forhold til mulighet for hyppig levering til mottaksanlegg for animalsk avfall og muligheten for å kunne øke kapasiteten raskt ved behov, jfr. akvakulturdriftsforskriften § 16. Som veiledende norm for matfiskanlegg i sjø anbefales at lagringskapasiteten ikke bør være mindre enn 0,5 til 0,75 % av den stående biomassen på lokaliteten. Tilstrekkelig lagringskapasitet er særlig viktig for store anlegg, jfr. punkt 6.3

Avstands anbefalinger:

Retningslinjene angir tre ulike anbefalinger på minsteavstand for ulike typer virksomhet og omkringliggende miljø, basert på erfaringer og epidemiologiske studier:

1. Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø
2. Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø
3. Anbefalt minsteavstand på 1,5 km i sjø

Avstands anbefalingene blir nærmere gjennomgått i det følgende

6.2 Sjøbaserte matfiskanlegg til og med 3600 tonn maksimalt tillatt biomasse

(MTB) (alle arter):

Søknader om godkjenning av etablering og utvidelse av matfiskanlegg kan vurderes ut fra følgende to kategorier:

a) Matfiskanlegg som ikke er knyttet opp mot en definert struktur- og driftsmodell (jfr. etableringsforskriftens § 7 annet ledd "grupper av anlegg" og smittehygieniske fellesområder som definert i PD-forskriften¹)

Ved vurdering av enkeltsøknader for matfiskanlegg som ikke er tilknyttet en definert strukturmodell gjelder følgende anbefalinger:

Sjøbaserte matfiskanlegg som ikke er tilknyttet en definert strukturmodell og som ikke er større enn 2700 tonn maksimalt tillatt biomasse (MTB) gis som hovedregel godkjenning til etablering eller utvidelse (inntil 2700 tonn MTB) dersom anlegget har egen landbase eller tilsvarende base på anlegget, oppfyller øvrige krav til etablering og ellers oppfyller følgende anbefalte minsteavstander til annen oppdrettsaktivitet:

Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø til: fiskeslakterier/tilvirkingsanlegg, stamfiskanlegg, inntaksledning for landbaserte settefiskanlegg, yngel eller settefiskanlegg i sjø, store notvaskerier (som tar i mot nøter fra lokaliteter utenfor det lokale nærområdet), grupper av akvakulturanlegg) og store matfiskanlegg.

Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø til: andre sjøbaserte matfiskanlegg, landbaserte matfiskanlegg og viktige lakseførende vassdrag (det siste gjelder anlegg for anadrom fisk).

Anbefalt minsteavstand på 1,5 km i sjø til: låssettingsplasser i henhold til gjeldende kommuneplan, skjellanlegg og viktige transportruter (farleder) for levende oppdrettsfisk. Når det gjelder låssettingsplasser og skjellanlegg gjelder denne anbefalte minsteavstanden for alle typer akvakulturanlegg.

Matfiskanlegg større enn 2700 tonn MTB med inntil 3600 tonn MTB kan som hovedregel godkjennes etablert med større avstand til annen oppdrettsvirksomhet enn overnevnte minsteavstand på 2,5 km, for eksempel 3-4 km, i sjø til andre matfiskanlegg og viktige lakseførende vassdrag (det siste gjelder anlegg for anadrom fisk).

b) Matfiskanlegg som er tilknyttet definerte struktur- og driftsmodeller for grupper av akvakulturanlegg (grupper av anlegg eller smittehygieniske fellesområder), jfr. forskriftens §

7 annet ledd

Struktur/drifts-modellene bør ta hensyn til erfaringer fra lokal sykdomskontroll, og fortrinnsvis komme som et resultat av planprosesser der næringsaktører og representanter fra Fiskeridirektoratet og Mattilsynet deltar i arbeidet med å definere grupper av akvakulturanlegg som kommer inn under forskriftens § 7 annet ledd.

Modellene forutsetter oppdrettsfrie områder ("branngater") omkring definerte grupper av akvakulturanlegg med koordinert drift. Omkring grupper av akvakulturanlegg som kommer inn under § 7 annet ledd gis som hovedregel ikke godkjenning til etablering av akvakulturvirksomhet i kortere avstand enn 5 km i sjø. Unntatt fra dette er skjellanlegg. Avstanden mellom anlegg som ligger innenfor slike grupper av akvakulturanlegg med koordinert drift kan være forholdsvis kort.

¹ Forskrift 20. november 2007 nr. 1315 om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr

6.3 Sjøbaserte matfiskanlegg større enn 3600 tonn MTB (alle arter):

Ved søknad om etablering eller utvidelse av matfiskanlegg større enn 3600 tonn MTB er det særlig aktuelt å stille særskilte krav til at det dokumenteres forsvarlig drift og dermed stille særskilte vilkår til godkjenningen. Med en slik stor mengde fisk samlet på ett sted vil det som hovedregel være nødvendig for Mattilsynet å kreve dokumentasjon på gjennomført helsemessig tilfredsstillende drift ved en biomasse opp mot, men i underkant av 3600 tonn MTB i minst en produksjonssyklus før utvidelse til større enn 3600 tonn MTB iverksettes.

I et slikt tilfelle blir vedtaket utformet slik at vi gir godkjenning som omsøkt, men på vilkår av at anlegget produserer med en mindre biomasse i en produksjonssyklus og fremlegger dokumentasjon i forhold til relevante parametere med tilfredsstillende resultat for at biomasse på større enn 3600 skal gis på gitt tidspunkt (normalt etter endt første produksjonssyklus).

Ved søknad om utvidelse har Mattilsynet erfaring med anleggets drift allerede, slik at vi kan gjøre en vurdering av om driften i anlegget er forsvarlig slik akvakulturdriftsforskriftens § 5 krever. I den sammenheng er det naturlig å vurdere bl.a. vannkvalitet, dødelighet, forekomst av kroniske lidelser og deformiteter, og dessuten frekvens og gjennomføring av medikamentell behandling mot lakselus.

Det bør presiseres i vedtaket at godkjenningen kan endres eller trekkes tilbake dersom det i løpet av denne perioden skulle vise seg at lokaliteten ikke er egnet for stort matfiskanlegg.

Saksbehandlingen gjøres på denne måten fordi myndighetene ikke ønsker to runder med behandling av samme søknad. Vises det i praksis at anlegget ikke makter å produsere en så stor mengde fisk som det er søkt om i samsvar med krav i regelverket som er vesentlige mht. helse, smitte og velferd, skal endring eller tilbaketrekking av godkjenningen etter § 8 vurderes og evt. varsles.

Avstand fra store matfiskanlegg til annen akvakulturvirksomhet kan i prinsippet vurderes på tilsvarende måte som avstand mellom grupper av akvakulturanlegg, (dvs. 5 km anbefalt minsteavstand til annen akvakulturrelatert virksomhet med unntak av skjellanlegg).

Oksygenmetning:

Større laksefiskanlegg kan ha en utfordring med oksygenmetning i perioder med høy sjøtemperatur og stor biomasse i anlegget, merk kravet i akvakulturdriftsforskriften § 23 annet ledd og nærmere anvisning i punkt om velferd.

Vurdering av driftsform, beredskapsplan og biproduktkapasitet:

Vurdering av driftsform gjennomføres ved all behandling av søknader om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, men er spesielt viktig ved vurdering av søknader om etablering og utvidelse av

større matfiskanlegg. Ved planlagt oppsplitting og flytting av fisk til andre anlegg bør en også se på plasseringen av de anleggene som fisken skal flyttes til.

Disse bør ikke ligge i en annen gruppe av matfiskanlegg. Søknad skal avslås dersom det legges opp til en driftsform som ikke kan aksepteres, se også punkt 4.3 om hvordan søker kan orienteres i søknadsfasen.

I tillegg til avstander og driftsform skal det i saksbehandling av søknader om etablering og utvidelse av anlegg større enn 3600 tonn MTB legges vekt på vurdering av beredskapsplaner (jfr. punkt 4.6) og kapasitet for håndtering av biprodukter (dødfiskkapasitet, jfr. punkt 4.4 og punkt 6.1).

Større matfiskanlegg bør prioriteres ved gjennomføring av risikobasert tilsyn. Særlig bør tilsyn med stort matfiskanlegg på ny lokalitet prioriteres i løpet av den første produksjonssyklusen. Fokus bør være på dokumentasjon på gjennomført forsvarlig drift mht. beredskapsplan, biproduktbehandling, helsestatus med vekt på lakselus, måling av strøm og oksygenmetning samt driftsform.

Lukkede matfiskanlegg i sjø:

Lukkede matfiskanlegg i sjø skal i prinsippet vurderes ut fra de samme kriteriene som merdbaserte matfiskanlegg i sjø, men de anbefalte minsteavstandene kan reduseres dersom anlegget desinfiserer inntaks- og/eller avløpsvann.

6.4 Sjøvannsbaserte matfiskanlegg på land (alle arter):

Som hovedregel gis søknader om etablering eller utvidelse av landbaserte matfiskanlegg godkjenning til etablering eller utvidelse dersom øvrige krav oppfylles, under forutsetning av at inntakspunktet for sjøvann oppfyller følgende minsteavstander i forhold til annen oppdrettsvirksomhet:

Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø til: fiskeslakterier/tilvirkingsanlegg og store notvaskerier.

Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø til: sjøanlegg med fisk opp til 3600 tonn MTB, utslippspunktet for landbasert anlegg.

For sjøvannsbaserte matfiskanlegg på land skal plasseringen av avløpsledningen vurderes. Som hovedregel bør landbaserte matfiskanlegg ha utløp til sjø. Utslippspunktet bør ligge dypt, uten gjennomslag til overflaten. Utslippspunktet for avløpsvann bør oppfylle følgende minsteavstand:

Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø til: stamfiskanlegg, yngel eller settefiskanlegg i sjø, sjøvannsinntak for landbaserte settefiskanlegg og store matfiskanlegg (større enn 3600 tonn MTB).

Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø til: andre matfiskanlegg.

Avstandene kan reduseres dersom søkeranlegget desinfiserer inntaks- og/eller avløpsvann.

Sjøvannsbaserte matfiskanlegg på land som ikke har avløp til sjø bør ha avløpsvann som behandles og kontrolleres i henhold til forskrift om desinfeksjon av inntaksvann og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet, eller annen behandling fastsatt av Mattilsynet, jfr. punkt 6.10.

6.5 Sjøanlegg med stamfisk (fisk av anadrome arter):

Sjøbaserte stamfiskanlegg for fisk av anadrome arter gis som hovedregel, dersom øvrige krav oppfylles, godkjenning til etablering eller utvidelse hvis anlegget oppfyller følgende minsteavstander i forhold til

annen oppdrettsvirksomhet:

Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø til: fiskeslakterier/tilvirkingsanlegg, stamfiskanlegg, matfiskanlegg, notvaskerier, settefiskanlegg og yngelanlegg i sjø.

Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø til: viktige lakseførende vassdrag, skjellanlegg og viktige transportruter for levende laksefisk.

6.6 Landbaserte stamfisk- og yngel/settefiskanlegg (alle arter):

Som hovedregel kan søknad om etablering eller utvidelse av landbaserte stamfisk- og yngel/settefiskanlegg gis godkjenning, dersom øvrige krav oppfylles og forutsatt at et eventuelt sjøvannsinntak oppfyller følgende anbefalte minsteavstander i forhold til andre oppdrettsaktiviteter:

Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø til: fiskeslakterier/tilvirkingsanlegg, fiskeoppdrettsanlegg og notvaskerier.

Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø til: viktige transportruter for levende laksefisk.

For landbaserte stamfisk- og yngel/settefiskanlegg skal plasseringen av avløpsledningen vurderes på tilsvarende måte som for landbaserte matfiskanlegg. Ved etablering av nye yngel/settefiskanlegg bør det også gjøres en vurdering av muligheten til å transportere fisk ut av anlegget på en smittemessig forsvarlig måte.

6.7 Stamfiskanlegg, "settefiskanlegg", påvekstanlegg og yngelanlegg for

marine arter i sjø:

Som hovedregel kan søknad om etablering eller utvidelse av stamfiskanlegg, «settefiskanlegg», påvekstanlegg og yngelanlegg for marine arter i sjø godkjennes dersom øvrige krav oppfylles, og lokaliseringen oppfyller følgende minsteavstander i forhold til annen oppdrettsvirksomhet:

Anbefalt minsteavstand på 5 km i sjø til: fiskeslakterier/tilvirkingsanlegg, fiskeoppdrettsanlegg og notvaskerier.

Anbefalt minsteavstand på 2,5 km i sjø til: viktige transportruter for levende fisk.

Merk at definisjon av settefiskanlegg i akvakulturdriftsforskriften ble endret i 2010. Endringen innebærer at såkalte påvekstanlegg i sjø med marin fisk, som produserer fisk med sikte på overføring til andre anlegg, omfattes av krav til settefiskproduksjon i stedet for krav til matfiskproduksjon. Det betyr blant annet at disse anleggene nå har strengere krav til helsekontroll.

6.8 Skjellanlegg:

Skjellanlegg kan ligge nær annen akvakulturrelatert virksomhet, men som hovedregel anbefales en minsteavstand på 1,5 km til annen akvakulturrelatert virksomhet med mindre avtale om samdrift eller samlokalisering foreligger.

6.9 Slaktermerder:

Slaktermerder ved slakterier bør minimum ha en avstand på 5 km til nærmeste akvakulturanlegg. For slakterier som ikke oppfyller minsteavstand i forhold til annen akvakulturvirksomhet kan slaktermerder

godkjennes dersom en konkret vurdering av forholdene tilsier at det er smittemessig forsvarlig. Som grunnlag for den konkrete vurdering skal det legges vekt på omfanget av slakterivirksomheten, oppdrettsvirksomhet i nærområdet, transportruter og strømforhold.

Ved vurdering av godkjenning av slaktermerder skal det også legges vekt på følgende forhold knyttet til driftsform og produksjonsomfang (jfr. etableringsforskriften § 7 annet ledd):

Antall slaktermerder bør tilpasses produksjonen på slakteriet. Godkjenning gis ut fra fremlagt søknad og begrenses i MTB.

Maksimal oppholdstid i slaktermerd vurderes ut i fra hva som er smittemessig forsvarlig jfr. akvakulturdriftsforskriftens § 54. Driftsform og produksjonsomfang bør vurderes spesielt i forhold til antall mulige smittekontakter mellom slaktermerd og brønnbåter som betjener ulike akvakulturanlegg.

6.10 Innlandsoppdrett i ferskvann:

Merdbasert settefiskproduksjon i ferskvann er ikke tillatt ut fra laksetildelingsforskriften og forskrift om akvakultur, andre fiskearter.

Merdbasert kultiveringsvirksomhet og matfiskproduksjon basert på lokale fiskestammer, kan godkjennes dersom produksjonen skjer på en miljømessig forsvarlig måte (miljøvurdering, altså utslipp i henhold til forurensningsloven, gjøres av miljømyndighetene).

Isforholdene kan vanskeliggjøre forsvarlig tilsyn og drift av matfiskanlegg i innlandet. Søknader om merdbasert oppdrett i ferskvann og jorddammer må presentere en forsvarlig løsning på dette problemet. Utslakting om høsten slik at anlegget brakklegges over vinteren, kan være en løsning som sikrer forsvarlig drift.

Landbaserte innlandsanlegg skal ha avløpsvann som behandles og kontrolleres i henhold til forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur, eller annen avløpsvannsbehandling fastsatt av Mattilsynet. For landbaserte anlegg som bare tar inn desinfisert rogn kan avløp til infiltrasjonsgrøft, avløp til sedimenteringsbasseng eller avløp til kommunal kloakk være akseptabelt ut fra en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

6.11 Andre typer anlegg:

Integrert havbruk (integrert multitrofisk akvakultur, IMTA), polykulturer:

IMTA involverer oppdrett av flere arter på ulike trofisknivå og skiller seg fra polykultur som gjerne involverer arter på bare ett nivå. Her i landet blir det forsøkt å bruke IMTA til å utnytte avfall fra fiskeoppdrett til produksjon av skjell og makroalger, bl.a. tare. For å kunne trekke ut avfallet vil det være nødvendig å plassere skjell eller tareanlegg i kort avstand fra oppdrettsanlegget. På samme måte som fiskemerder bremser vannstrømmen, vil også anlegg for dyrking av tang og tare (for eksempel bøystrekkanlegg) kunne bremse vannstrømmen på en måte som reduserer tilgangen på oksygenrikt vann i merdene. Det kan også føre til redusert transport av avfallsprodukter ut av merdene.

Slike forhold bør vurderes ved etablering. En kritisk faktor vil ofte være tilfredsstillende kontroll med oksygenmengden. Ut fra dagens kunnskap er smitterisikoen knyttet til fiskeoppdrett i kombinasjon med produksjon av makroalger neglisjerbar, eller sannsynligvis fraværende.

Smittorisikoen knyttet til fiskeoppdrett i kombinasjon med skjellproduksjon kan også som hovedregel vurderes som lav eller neglisjerbar. Det er imidlertid registrert gjellebetennelse hos laks etter påslag av blåskjell-larver. Slike påslag kan representere en risiko for redusert fiskevelferd og svekket motstandskraft mot sykdom, og det må vurderes om dette er noe søker må redegjøre for særskilt i søknadsprosessen.

Det kan være behov for at søknad om oppdrett av polykulturer eller andre typer oppdrettsvirksomhet som ikke er nevnt i denne retningslinjen, gjennomgår en ekstern risikovurdering med vekt på smitte og velferd før søknaden behandles i Mattilsynet.

Karanteneanlegg:

Merk at etablering av karanteneanlegg reguleres i særskilt forskrift om karanteneanlegg for akvakulturdyr (FOR-2010-11-11-1458).

Akvakulturanlegg til andre særskilte formål:

Forsknings-, undervisnings- og visningsanlegg, samt anlegg for akvakultur til fiskepark (put and take) er ikke særskilt behandlet i regelverket, men faller inn under etableringsforskriftens definisjon av akvakulturanlegg.

For put and take-anlegg er det fastsatt egne retningslinjer, "Retningslinjer for godkjenning og drift av anlegg som tilbyr fiske i merd, innhegning eller annet avstengt område ("put and take")", som omfatter både etablering og drift av slike anlegg

(http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd/dok/lover_regler/retningslinjer/retningslinjer-for-godkjenning-og-drift.html?id=416304)

For anlegg som skal drive med smitteforsøk (enkelte forskningsanlegg) anbefales det at tilsvarende strenge kriterier som fastsettes i forskrift om karanteneanlegg legges til grunn for godkjenning. Anlegg som driver smitteforsøk skal som hovedregel være landbasert med minimum 5 km avstand til annen oppdrettsvirksomhet med smitemottakelige arter. Avløpsvannet skal behandles i samsvar med kravene i forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur. Merk for øvrig at forsøk med dyr reguleres av forskrift om forsøk med dyr.

Øvrige anlegg skal behandles som andre anlegg av tilsvarende størrelse og type. Havbeite

Kommer inn under etableringsforskriftens krav og har egen tildelingsforskrift. Merk at det er et unntak mht. dokumentasjonskrav for havbeite i etableringsforskriftens § 6 annet ledd.

Zoobutikker m.m.

Etableringsforskriften regulerer zoobutikker, hagedammer etc. som har avløp til naturlige vannmasser (jfr. forskriftens § 2 annet ledd (merk at avløp til kommunalt renseanlegg er akseptert som tilstrekkelig behandling av avløpsvann for denne type virksomheter). Dersom det søkes om etablering av zoobutikk med avløp til naturlige vannmasser uten behandling, anbefales det som hovedregel at det fra Mattilsynets side settes krav om at avløpsvann går til kommunalt avløpssystem eller behandles og kontrolleres i henhold til forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur.

Zoobutikker, hagedammer m.m. som har avløpsbehandling som omtalt i forrige avsnitt faller utenfor etableringsforskriftens virkeområde. Det samme gjelder for anlegg som skal benytte akvariefisk i spabehandling.

6.12 Akvakulturanlegg innenfor nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag:

Stortinget har ved to ulike plenarvedtak slått fast at 52 vassdrag i Norge skal gis en særskilt beskyttelse som nasjonale laksevassdrag og at 29 fjorder i Norge skal gis en særskilt beskyttelse som nasjonal laksefjord. Plenarvedtaket er en instruks som legger føringer for forvaltningens myndighetsutøvelse innenfor rammen av gjeldende lover og forskrifter.

I plenarvedtakene er det gitt en vurderingsnorm som sier at laksen i de aktuelle områdene skal gis en særlig beskyttelse. Fiskeri- og kystdepartementet har i forskrift om beskyttelse av laksebestander (FOR-2009-06-22 nr. 961) slått fast hvilke krav som skal gjelde for akvakulturvirkosmheter i disse områder. Forskriften lister også hvilke fjordsystemer og vassdrag som er underlagt ordningen. Mattilsynet skal føre tilsyn med forskriftens enkeltbestemmelser som er hjemlet i matloven (LOV 2003-12-19 nr. 124).

Forskriften nedsetter et forbud mot å etablere nye akvakulturanlegg for:

1. produksjon av matfisk og stamfisk av anadrom fisk, med unntak av kultiveringsanlegg eller genbank for vill anadrom laksefisk
2. virksomhet med forsøks-, forsknings- og undervisningsformål, eller
3. produksjon av ål i sjø.

Eksisterende virksomheter nevnt i første ledd 1. og 2. kan gis godkjenning til etablering av nye akvakulturanlegg dersom dette er nødvendig for å gjennomføre fullstendig årsklasseskille eller brakklegging. Slike akvakulturanlegg må etableres minst 30 km fra nasjonale laksevassdrag.

Det er ikke tillatt å flytte akvakulturanlegg nevnt i første ledd, nærmere nasjonale laksevassdrag.

Det er ikke tillatt å øke produksjonskapasiteten på allerede etablerte lokaliteter, eller overføre kapasitet fra akvakulturtilatelse eller felles biomassetak utenfra og inn i en nasjonal laksefjord.

Fiskeridirektoratet og fylkeskommunen fører tilsyn etter denne bestemmelsen, jfr. forskriftens § 16.

7. Endring og tilbaketrekking av godkjenning

En etablerings- eller utvidelsesgodkjenning som gjennom en produksjonssyklus viser at viktige regelverkskrav ikke oppfylles i praksis, skal vurderes for endring eller tilbaketrekking.

Hjemmel for et eventuelt vedtak om endring eller tilbaketrekking av godkjenning er etableringsforskriftens § 8.

Denne bestemmelsen gir Mattilsynet det nødvendige virkemiddelet dersom, det til tross for de forhåndsvurderinger som er gjort ved behandling av søknad om etablering, viser seg at lokaliteten i realiteten ikke er egnet for forsvarlig akvakulturdrift eller til det produksjonsomfanget den er godkjent for. Godkjenning kan i så tilfelle endres eller trekkes tilbake.

For at Mattilsynet skal kunne endre eller trekke tilbake en etableringsgodkjenning må situasjonen oppfylle et av de alternative krav i § 8. Merk at det kreves at det foreligger *vesentlige* brudd på vilkår eller bestemmelser for at endring eller tilbaketrekking skal kunne skje, jfr. alternativ a. Alternativt skal sykdomstilstand eller kunnskap om sykdomsmessige eller velferdsmessige forhold være *vesentlig* endret i forhold til da godkjenning ble gitt, jfr. alternativ b (merk at ny kunnskap om sykdom er inkludert i alternativet). Eller at annen plassering, produksjonsform eller endring av produksjonsomfang kan forbedre helsesituasjonen eller velferden *vesentlig* i akvakulturanlegget, akvakulturområdet for bløtdyr eller det omkringliggende miljø, jfr. alternativ c.

Mattilsynet skal vurdere å endre eller trekke tilbake en godkjenning etter etableringsforskriften, dersom et eller flere av de alternativene som fremgår over er aktuelle for et akvakulturanlegg. Det er viktig når man starter en slik vurdering å ha god dokumentasjon gjennom ulike tider av året av forholdene som krever at det reageres fra Mattilsynet.

§ 8 kan på ethvert tidspunkt også etter første produksjonssyklus og også dersom særskilte vilkår ikke er stilt i godkjenningen, anvendes som hjemmel for endring eller tilbaketrekking av godkjenning for den aktuelle lokaliteten. Det presiseres at det kun er godkjenning til den lokaliteten som er gjenstand for den

konkrete vurdering etter § 8 som kan tilbaketrekkes eller endres. Forholdene funnet i dette anlegget kan ikke generaliseres til andre anlegg for samme eier.

8. Forhold av betydning for mattrygghet

Det kan ikke gis avslag på søknad om etablering eller utvidelse av et akvakulturanlegg med hjemmel i etableringsforskriften med bakgrunn i vurderinger som omhandler trygg mat (folkehelsehensyn). En eventuell begrunnelse for avslag som har bakgrunn i vurderinger knyttet til folkehelse, må hjemles i næringsmiddelregelverket.

Gjeldende næringsmiddelregelverk stiller hygienekrav til akvakulturanlegg, og krever bl.a. at fisk som holdes levende og som skal til humant konsum (f. eks. fisk i slaktemerd), skal oppbevares på en måte som ikke er til skade for næringsmiddeltryggheten eller forringer kvaliteten. Dersom en slaktemerd plasseres på et sted hvor vannkvaliteten er til skade for næringsmiddeltryggheten, vil Mattilsynet med hjemmel i næringsmiddelregelverket kunne fatte nødvendige vedtak for å sikre mattryggheten.

Referanser

1. Matlovens §§ 7 og 19 (lov 19. desember 2003 nr. 124) (matloven)
2. Lov om dyrevelferd (lov 19. juni 2009 nr. 97) (dyrevelferdsloven)
3. Lov om forvaltning av naturens mangfold (19. juni 2009 nr. 100) (naturmangfoldloven)
4. Forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. (17. juni 2008 nr. 823) (etableringsforskriften)
5. Forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (IK-Akvakultur) (19. mars 2004 nr. 537)
6. Forskrift om drift av akvakulturanlegg (17. juni 2008 nr. 822) (akvakulturdriftsforskriften)
7. Forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr (17. juni 2008 nr. 819) (omsetnings- og sykdomsforskriften)
8. Forskrift om etablering og drift av karanteneanlegg for akvakulturdyr (11. november 2010 nr. 1458)
9. Forskrift om særskilte krav til akvakulturelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder (22. juni 2009 nr. 961)
10. Forskrift om forsøk med dyr (15. januar 1996 nr. 23)
11. Forskrift om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturelatert virksomhet (20. februar 1997 nr. 192)

Litteratur det er henvist til i retningslinjene:

http://www.imr.no/publikasjoner/andre_publicasjoner/havforskningsnytt/2011/hi_nytt_5_til_web.pdf/nb-no

http://www.imr.no/filarkiv/2011/04/merdmiljo_akvakultur_.pdf/nb-no

http://www.imr.no/filarkiv/kyst_og_havbruk_2009/Kap_3.5.3.pdf/nb-no

http://www.imr.no/filarkiv/2009/06/FH_2008_10_web.pdf/nb-no

http://www.vkm.no/eway/default.aspx?pid=277&trg=Main_6177&Main_6177=6187:1771088::0:6740:1:::0:0

Endringer

Utgave	Dato	Godkjent av	Utarbeidet av	Endring
01	8.6.2012	krlan	hevik m.fl.	1. Utgave av dokumentet godkjent
02	xx.10.2014	krlan	hevik m.fl.	Nytt: anvisning på vurderinger etter naturmangfoldloven. Oppdateringer: generelt punkt: bruk av vilkår. Punkt om helse/smitte: vurderinger om villfisk. Punkt om velferd: vurderinger av fiskevelferdskriterier. Flere mindre endringer, redigeringer og presiseringer.
5	23.10.2015		hevik m.f.	Endring til punkt om naturmangfoldloven
6	24.10.2016		hevik m.fl.	Vedtak skal inneholde setning om tidsbegrensning.

Vedlegg

Utkast til retningslinjer til bestemmelser i akvakulturdriftsforskriften med særlig relevans for saksbehandling etter etableringsforskriften

(Basert på utkast til merknader til akvakulturdriftsforskriften versjon 26. september 2010 – Uten merknader til bestemmelser som bare Fiskeridirektoratet forvalter)

Til § 7 Beredskapsplan

Hjemmelsgrunnlaget for første og tredje ledd er akvakulturloven § 10, matloven § 7 og dyrevelferdsloven §§ 8, 9, 12, 19, 23 og 24. Første og tredje ledd forvaltes både av Fiskeridirektoratet og Mattilsynet ut fra sine respektive forvaltningsområder.

Hjemmelsgrunnlaget for annet ledd er matloven § 7 og dyrevelferdsloven § 8, 9, 12, 19, 23 og 24, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

Paragraf 7, sammen med §§ 5, 9, 11, 16, 40, 54, 56, 59, 60 og 61, gjennomfører minimumskrav om "good hygiene practice" i fiskehelsesdirektivet artikkel 9. I fiskehelsesdirektivet er det et generelt funksjonskrav om smittehygienisk forsvarlig drift. Forskriften fastsetter i tillegg mer konkrete nasjonale krav.

Første ledd: Krav om at det til enhver til skal foreligge en oppdatert beredskapsplan er ment å gjelde for hvert enkelt akvakulturanlegg. Planen er ment å fungere som et forebyggende tiltak for å bevisstgjøre innehaver/driftsansvarlig i forhold til akutte og uforutsette situasjoner i virksomheten, herunder utbrudd av sykdom og rømming av fisk. Innehaver må ha tenkt gjennom en del situasjoner på forhånd, og ha planlagt hvilke tiltak som må iverksettes i ulike situasjoner. Slik planlegging vil ivareta formålet i både akvakulturloven, matloven og dyrevelferdsloven. Dette vil også være i næringens interesse, ved at en beredskapsplan kan bidra til å redusere den enkelte virksomhets økonomiske tap.

Annet ledd: Bestemmelsen pålegger en plikt til å utarbeide en plan for håndtering av syke og døde dyr ved sykdomsutbrudd. Dersom virksomheten er avhengig av andre aktører for å gjennomføre transport, slakting ved nærliggende slakteri og eventuell avliving og annen utnyttelse av døde dyr, er det meningen at planen skal redegjøre for hvordan dette er tenkt utført. Det vil da som regel være nødvendig med en skriftlig avtale med andre aktører.

Hvor raskt et akvakulturanlegg bør kunne tømmes for dyr for at hensynet til smittehygiene skal ivaretas ved påvisning av en alvorlig smittsom sykdom, er avhengig av smittepress og fare for smittespredning til andre akvakulturanlegg og eventuelle ville bestander. Da vil forhold som art, biomasse, sykdomsutvikling, avstander, strømforhold, etc. ha betydning. Som hovedregel bør planen ta høyde for at anlegget kan slaktes ut i løpet av maksimalt 80 virkedager, og at dette kan gjennomføres på en realistisk og forsvarlig måte. Dersom dyrene ikke skal slaktes, men destrueres, bør dette kunne gjennomføres på kortere tid.

Ved eventuell forekomst av alvorlig smittsom sykdom kan det bli behov for tiltak som vil avvike fra en oppdatert beredskapsplan. Mattilsynet kan da med hjemmel i matloven og forskrifter som regulerer sykdomsbekjempelse bl.a. gi pålegg om at anlegg skal tømmes for dyr innen en gitt tidsfrist.

For å ivareta fiskevelferden bør beredskapsplanen som minimum inneholde beskrivelse av tiltak som skal iverksettes ved massedød (iberegnet hvordan få bedøvet og avlivet fisken med en egnet metode), ved sykdommer (både smittsomme og ikke-smittsomme altså også vanlig forekommende produksjonssykdommer eller høy andel fisk med deformiteter), ved alge- og manetinvasjon (anlegg i sjø), ved uvær, ved ras (dersom rasfare), samt ved potensielle problemer med vannforsyning og vannkvalitet. Beredskapsplanen skal dessuten bidra til akseptabel vannkvalitet også i krisesituasjoner. I landanlegg skal beredskapsplanen også bidra til tilstrekkelig vanntilførsel til enhver tid. Ut fra fiskenes velferd er tilgang på oksygen kritisk, og av den grunn må maksimum oppholdstid for fisk i rørsystemer ved systemsvikt klarlegges. For anlegg i sjø må en likeledes ha tenkt gjennom hvilke tiltak som det vil være mulig å gjennomføre dersom det oppstår oksygensvikt i en eller flere produksjonseenheter andre år i sjø ved varme sjøtemperaturer; splitte og fordele fisken på flere lokaliteter, slakte ut tilveksten m.m. Beredskapsplanen skal videre ta høyde for situasjoner som ikke lar seg rette på ved hjelp av tiltak. Det kan være aktuelt å avlive eller slakte fisken for å avslutte lidelsene.

Det følger av kompetansekravet i § 6 at personalet skal ha nødvendig kompetanse i forhold til beredskapsplanen.

Tredje ledd: Beredskapsplanen skal også inneholde en oversikt over hvilke forebyggende så vel som skadebegrensende tiltak, som vil bli iverksatt ved alge- og manetforekomster, levemiljøforhold som vanntemperatur utenfor artens tåleevne og akutt forurensning som kan føre til massedød av akvakulturdyr. Hva angår ivaretagelsen av fiskevelferden så kan det være flere aktuelle tiltak, noen av disse er nevnt i merknadene til denne bestemmelsens annet ledd og andre tiltak i den aktuelle bestemmelsen (§§ 22-24 og 30). Det antas videre at tiltakene til en viss grad vil kunne være de samme som ved utbrudd av sykdom dersom hendelsen fører til massedød.

Til § 13 Helsekontroll og varsling

Hjemmelsgrunnlaget er matloven §§ 7 og 19. Første, annet og femte ledd er også hjemlet i dyrevelferdsloven §§ 9, 19 og 24. Forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

Første, annet, tredje og fjerde ledd gjennomfører minimumskrav om "animal health surveillance scheme" i fiskehelsesdirektivet artikkel 10 nummer 1 og 2. Annet ledd gjennomfører også minimumskrav om oppfølging av forøket dødelighet i direktivets artikkel 26 nummer 1 bokstav b. I annet ledd er det også fastsatt nasjonale krav om oppfølging ved annen grunn til mistanke om sykdom som er strengere enn direktivets minimumskrav. Tredje og fjerde ledd fastsetter også nasjonale krav som er strengere enn direktivets minimumskrav.

Siste ledd bokstav a og b gjennomfører minimumskrav om "national notification" i fiskehelsesdirektivet artikkel 26 nummer 1 og nummer 2 bokstav a. Siste ledd bokstav a fastsetter nasjonalt krav om at uavklart dødelighet skal varsles til Mattilsynet, hvilket er strengere enn direktivets minimumskrav i artikkel 26 nummer 1 bokstav b.

Bestemmelsen gjennomfører også Europarådsanbefalingens artikkel 5 nummer 3.

I kapittel 4 og 5 er det gitt mer spesifikke krav om helsekontroll for matfisk og stamfisk respektive settefisk og kultiveringsfisk, som kommer i tillegg til bestemmelsene i §§ 13 og 14.

Første ledd: Med risikobasert helsekontroll menes at helsekontrollen planlegges og gjennomføres basert på en vurdering av risiko for at smitte introduseres, for at sykdom utvikles i anlegget og risiko for smittespredning fra anlegget. Helsekontrollen bør planlegges og gjennomføres på en slik måte at eventuell forekomst av smitte, sykdom og skader avdekkes, forebygges og eventuelt behandles på et tidlig stadium, slik at risikoen for unødig lidelse og smittespredning til andre akvakulturanlegg og omkringliggende miljø reduseres.

Begrepet sykdom er ment å omfatte alt som har negativ innvirkning på helse og velferd og omfatter både smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer, misdannelser, deformiteter, produksjonslidelser, skader, forgiftninger, m.m.

Annet ledd: Det er et allmenngyldig dyrevelferdsprinsipp at syke dyr skal tas under behandling slik at dyrene raskest mulig blir bedre og en god velferd gjenopprettes. I Europarådsanbefalingen poengteres det da også at helse er en del av velferden. I fiskeoppdrettsnæringen er det eksempelvis mange produksjonssykdommer som gir til dels høy dødelighet og hvor helsestatusen og velferden er redusert over lang tid. Det er slik sett viktig at årsaksforhold til sykdommen klargjøres så raskt som mulig for å kunne gjenopprette en god velferd. Samtidig er det viktig at en ikke slår seg til ro med at diagnosen er stilt, men at også velferdsaspektet vektlegges fremover. Det er nemlig en kjensgjerning at det finnes individer som aldri kommer seg etter sykdomsutbruddet. Dersom det ikke finnes utsikter til forbedring, skal fisken raskest mulig avlives. Det er svært viktig at fisk som tas ut av produksjonsenhetene avlives på en human måte, jf. § 34.

I tillegg til rutinemessig helsekontroll, stiller forskriften krav om helsekontroll ved forøket dødelighet eller ved annen grunn til mistanke om sykdom. I merknadene til definisjonen av forøket dødelighet er det gitt noen anbefalte normer for hva som bør betraktes som forøket dødelighet.

Plikten til helsekontroll gjelder ikke i situasjoner hvor det er åpenbart at dødeligheten ikke er forårsaket av sykdom. Dette kan for eksempel være ved svikt i vanntilførsel, svikt i oksygeneringsanlegg, alge- eller manetinvasjon. Det presiseres at det i slike tilfeller foreligger en varslingsplikt i henhold til denne bestemmelsens femte ledd bokstav c. Det er videre viktig å merke seg at vedvarende eller gjentakende forøket dødelighet på en lokalitet kan være tegn på at levestandarden som fisken tilbys her ikke er i samsvar med artens krav og at dette i den gitte situasjonen har resultert i en kronisk stresset fisk med nedsatt immunforsvar og redusert vekst.

Ved forøket dødelighet "skal helsekontroll gjennomføres uten unødig opphold". Værforhold, kommunikasjonsforhold og andre praktiske forhold kan tilsa at man først sender inn prøver til helsetjenesten og at helsekontroll på lokaliteten gjennomføres så snart det er praktisk mulig.

Fjerde ledd: "Når det er tatt inn akvakulturdyr i et akvakulturanlegg " er ikke ment å omfatte naturlig påslag av skjell.

Femte ledd: Bestemmelsen pålegger plikt til å varsle Mattilsynet i bestemte situasjoner. Det er tilstrekkelig med at én av situasjonene som er nevnt i bokstav a, b eller c er til stede for at varslingsplikten utløses.

Bokstav a: Med uavklart forøket dødelighet menes for eksempel en situasjon hvor årsaken til den forøkede dødelighet ikke er avklart etter at én helsekontroll er gjennomført av veterinær eller fiskehelsebiolog. Det er ment at uavklart forøket dødelighet som bare opptrer i en merd også skal varsles, uavhengig av hva som er dødeligheten på hele akvakulturanlegget. Selv om dødelighetsårsaken er avklart, kan det likevel være nødvendig å varsle i henhold til bokstav c, jf. merknadene til bokstav c.

Bokstav b: Bestemmelsen er en presisering av matloven § 6 annet ledd. I følge matloven har virksomheten og enhver annen varslingsplikt ved grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Dette gjelder også ved **påvisning** av smittsom dyresykdom. I forskriften presiseres det at dette gjelder sykdom som står på liste 1, 2 eller 3. Regler om rapportering av lakselus og varsling av resistens mot lusemidler er gitt i egen forskrift.

Forskriften er ikke ment å endre på forståelsen av *grunn til mistanke om* som er gitt i matloven § 6 og § 19 annet ledd. Når det er grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, inntreer både varslingsplikten etter matloven § 6 og kravet i § 19 annet ledd om at levende dyr ikke skal omsettes, tas inn i dyrehold, flyttes eller settes ut. I Ot.prp. nr. 100 (2002-2003) om matloven og forarbeidene til lovens § 6 står følgende om forståelsen av *grunn til mistanke om*:

"Ved forståelsen av *grunn til mistanke om* skal det legges til grunn hva man burde ha hatt mistanke om på grunnlag av de forhold som gjør seg gjeldende i den enkelte situasjon. Det er med andre ord ikke nødvendig at man faktisk har mistanke. Det er nok at det foreligger forhold som gir grunn til mistanke."

Varslingsplikten i akvakulturdriftsforskriften retter seg mot oppdretter, jf. pliktsubjektet i § 2. Tilsvarende varslingsplikt som retter seg mot transportør, slakteri og enhver er også gitt i andre forskrifter.

Bokstav c setter krav om melding til Mattilsynet også ved andre forhold som har medført vesentlig dyrevelferdsmessig konsekvenser for fisken. Det understrekes at denne varslingen gjelder selv om årsaken er kjent som for eksempel at oksygeneringsanlegget har sviktet slik at all fisk i karet døde, eller at en stor andel av fisken ble skadet ved pumping i forbindelse med levering grunnet feil bruk av utstyret. Det er svært viktig at Mattilsynet får melding om slike hendelser som påvirker fiskens velferd. Da vil tilsynsmyndigheten ha mulighet til å bedømme om bestemte rutiner, metoder m.m. rent generelt gir en øket sannsynlighet for at dyr utsettes for ubehag, unødig stress eller smerte, og derigjennom ha mulighet til å kreve at oppdretter for eksempel treffer avbøtende tiltak eller endrer bestemte rutiner.

Til § 14 Helsekontrollens innhold

Hjemmelsgrunnlaget er matloven § 7, § 8 og § 19, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

Paragraf 14 gjennomfører minimumskrav om "animal health surveillance scheme" i fiskehelsedirektivet artikkel 10.

Annet ledd gjennomfører minimumskrav i direktivets artikkel 10 nummer 2, samtidig som den fastsetter strengere nasjonale krav ved at det stilles mer konkrete krav til gjennomføringen av helsekontrollen. Annet ledd gjennomfører også minimumskrav om oppfølging av forøket dødelighet i direktivets artikkel 26 nummer 1 bokstav b. Her er det også fastsatt nasjonale

krav om oppfølging ved annen grunn til mistanke om sykdom som er strengere enn direktivets minimumskrav.

Første ledd: Forskriften setter krav om at helsekontrollen skal utføres av veterinær eller fiskehelsebiolog, men det tas ikke stilling til hvilke ansettelsesforhold eller avtaler vedkommende har med akvakulturanlegget. Ansettelse eller avtale kan imidlertid være en dokumentasjon på hvordan forskriften etterleves. Eventuelle pålegg ved mangelfull etterlevelse av bestemmelser om helsekontroll vil rettes mot den som er pliktsubjekt etter denne forskriften. Forholdet mellom anlegg og eventuelt innleid veterinær eller fiskehelsebiolog, betraktes som et privatrettslig forhold.

Det kan søkes det lokale Mattilsynet v/ distriktskontoret om tillatelse til at annet personell kan utføre helsekontrollen i anlegget. Krav om at helsekontroll skal gjennomføres av veterinær eller fiskehelsebiolog ble fastsatt 15. januar 2004. Intensjonen er at annet personell som på dette tidspunktet utførte helsekontrolltjenester på selvstendig grunnlag skal kunne fortsette med dette forutsatt at relevant yrkeserfaring og kompetanse kan dokumenteres. En eventuell tillatelse gis til den som er pliktsubjekt etter akvakulturdriftsforskriften, jfr. § 2 annet ledd.

I henhold til lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven) § 15 kan dyrehelsepersonell la seg bistå av annet personell (medhjelper). Det er meningen at veterinær eller fiskehelsebiolog også kan la seg bistå av medhjelper ved gjennomføring av helsekontroll etter denne forskriften. Det er særlig aktuelt å benytte medhjelper ved rutinemessig obduksjon av stamfisk. Ved unormale funn bør dog vurdering og undersøkelser foretas av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Annet ledd: "Ut fra en risikovurdering skal et representativt utvalg av produksjonsenheter inspiseres." Faktorer som bør legges til grunn for risikovurderingen er bl.a. tidligere sykdomshistorikk, stressbelastning, dødelighet, redusert appetitt, dyr som nylig er tatt inn i anlegget eller som snart skal flyttes ut av anlegget, etc.

"Et representativt utvalg av nylig døde akvakulturdyr eller akvakulturdyr med unormal atferd skal obduseres og relevante undersøkelser skal gjennomføres." Siden stamfisk og settefisk kan representere en større smitterisiko mht. smittespredning, er det krav om obduksjon av et gitt minimums antall dyr av stamfisk og settefisk, jfr. § 50 og § 62. Det er ikke spesifisert tilsvarende krav til matfisk.

Som anbefalt norm for obduksjon av antall matfisk angis følgende: Ved hver helsekontroll av rutinemessig karakter bør det obduseres et representativt utvalg av minst 5 nylig døde fisk eller svimere. Dersom det ikke finnes så mye død fisk eller svimere, obduseres all dødfisk og alle svimere.

Hvilke undersøkelser som er relevante å gjennomføre er avhengig av art, produksjonsform, produksjonsfase, helsesituasjonen i området og risiko for smittespredning inn til eller ut fra anlegget. Ved risikobasert helsekontroll er det meningen at undersøkelsene skal være målrettet ut fra når og hvordan det er mest sannsynlig å avdekke eventuell sykdom, både smittsom sykdom og ikke-smittsom sykdom, men særlig med sikte på å avdekke eventuell forekomst av sykdom på liste 1, 2 og 3, jfr. siste punkt i annet ledd. Det innebærer for eksempel at det bør gjennomføres målrettet kartlegging av eventuell forekomst av de listeførte sykdommene som er relevante i forhold til den art som produseres, helsesituasjonen i området og risiko for smittespredning. Dette er spesielt relevant for anlegg som skal omsette levende akvakulturdyr, inkludert rogn. For stamfisk vil det være spesielt relevant med målrettet kartlegging av listeførte sykdommer som kan overføres vertikalt, og

sykdommer som omfattes av særskilte overvåknings- og kontrollprogram. Det bør også finnes systemer for kartlegging og registrering av forekomst av produksjonslidelser som for eksempel katarakt, ryggdeformiteter, mv. Her er det nødvendig med et faglig skjønn i den enkelte situasjon.

Tredje ledd: For å fastslå årsaken til forøket dødelighet bør uttak av prøver for bakteriologisk, virologisk, parasittologisk og histologisk undersøkelse sikres. Det kan også være nødvendig med blodprøver, vannprøver og prøver av fôr, etc. Ved mulig forekomst av smittsom sykdom er det særlig viktig at prøveuttak og undersøkelser gjennomføres etter faglig anerkjente normer.

Siste 9 måneder før stryking eller annen form for reproduksjon, skal all stamfisk som dør obduseres, jfr. § 50. For andre dyr er det ikke spesifisert krav til obduksjon av antall dyr ved forøket dødelighet eller mistanke om sykdom. Det må utøves et faglig skjønn i den enkelte situasjon.

Som anbefalt norm for obduksjon av antall matfisk, settefisk og kultiveringsfisk ved forøket dødelighet angis følgende: Ved forøket dødelighet i én produksjonsenhet bør det fra denne enhet obduseres minst 10 nylig døde dyr eller dyr med avvikende atferd. Ved forøket dødelighet i flere produksjonsenheter med lignende symptomer bør det obduseres minst 5 nylig døde dyr eller dyr med avvikende atferd fra hver produksjonsenhet med forøket dødelighet.

Ved mistanke om sykdom på liste 1, 2 eller 3 vil Mattilsynet ta ansvar for å sikre adekvat uttak og innsendelse av prøver.

Til § 16 Slakting og håndtering av døde akvakulturdyr

Hjemmelsgrunnlaget er matloven §§ 7 og 19, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

Paragraf 16, sammen med §§ 5, 7, 9, 11, 40, 54, 56, 59, 60 og 61, gjennomfører minimumskrav om "good hygiene practice" i fiskehelsedirektivet artikkel 9. I fiskehelsedirektivet er det et generelt funksjonskrav om smittehygienisk forsvarlig drift. Forskriften fastsetter i tillegg mer konkrete nasjonale krav.

Første ledd: Bestemmelsen er ikke til hinder for slakting (bedøving og bløgging) på mobil avlivingsenhet som er fortøyd ved et akvakulturanlegg. Godkjenning og drift av slakterier, inkludert mobile enheter for slakting, er regulert i *forskrift 30. oktober 2006 nr. 1250 om slakterier og tilvirkningsanlegg for akvakulturdyr*. Bestemmelsen er heller ikke til hinder for uttak av prøver, etc. som ledd i den ordinære driften i akvakulturanlegget, jfr. også merknader til § 34.

Annet ledd: Bakgrunnen for krav om mottak av akvakulturdyr som har dødd under transport til akvakulturanlegget er at en av smittehensyn ikke ønsker lagring av døde dyr på transportenheten. Eventuell massedød under transport håndteres av transportøren, jfr. krav i transportforskriften.

Tredje ledd: Hva som bør betraktes som tilstrekkelig lagringskapasitet, er først og fremst avhengig av mengden biomasse på lokaliteten hvor det skal lagres døde dyr fra, men hyppighet på levering og nærhet til mottaksanlegg for biprodukter og eventuelt mellomlagringssted kan også ha betydning. Som anbefalt norm for matfiskanlegg i sjø kan

det tas utgangspunkt i at lagringskapasiteten ikke bør være mindre enn 0,5-0,75 % av den stående biomassen på lokaliteten.

Krav om videre behandling av animalsk avfall følger av forskrift som gjennomfører biproduktforordningen.

Til § 22 Vannkvalitet

Hjemmelsgrunnlaget er dyrevelferdsloven §§ 8, 19, 23 og 24, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

Bestemmelsen gjennomfører Europarådsanbefalingens artikkel 5 nummer 5 og artikkel 12.

Bestemmelsen inneholder naturlige og viktige funksjonelle krav som gjelder for alle arter og livsstadier og alle typer anlegg. Det er formålstjenlig at alle situasjoner som kan ha innvirkning på vannkvaliteten og derigjennom fiskevelferden, er regulert, også de man ikke forutså da forskriften ble fastsatt. Det vil nemlig være uheldig at det oppstår tilfeller av betydning for velferden som faller utenom de mer spesielle bestemmelsene om vannkvalitet. De særlige forhold som bare berører en driftsform er i tillegg regulert i §§ 23 og 24.

Til kravet i **første ledd** må det sies at vannkvalitetsparametere forutsettes til enhver tid å være innenfor rammen av hva som må til for å kunne opprettholde normal aktivitet og fysiologiske behov både til den aktuelle arten og det utviklingstrinnet som holdes i anlegget. Unntaksvis kan avvik tillates, men da bare i helt eksepsjonelle situasjoner utenfor oppdretterens kontroll.

Kravet innebærer videre bl.a. at gytemoden laks og regnbueørret ikke skal holdes over lang tid i sjøvann da gytemoden laks og regnbueørret har problemer med å opprettholde væskebalansen i vann med høy saltholdighet. Dessuten har fisken en tydelig redusert velferd og dødeligheten er ofte høy. En overvintring av gytemoden laks og regnbueørret er slik sett å anse som i strid med dyrevelferdslovens § 1 om "*å fremme god dyrevelferd*" og § 3 om at dyr "*skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger*". Det kan tenkes at andre anadrome arter som sjørøye vil reagere likedan i en tilsvarende situasjon. Likeledes stiller flere marine fiskearter krav til fullverdig sjøvann med høy saltholdighet. Både vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap må benyttes i vurderingen av hva som er fysiologisk korrekt for den aktuelle arten og hva som fremmer en god fiskevelferd i tråd med den nye dyrevelferdsloven.

I settefiskanleggene for laksefisk er tilgang på ferskvann ofte en begrensende faktor. Kravet i første ledd vil kunne bidra til at man bruker tilstrekkelige mengder vann og har kontroll med vannkvaliteten. Denne bestemmelsen må også ses i sammenheng med § 25 om tetthet, og det overordnede er at det er en minimum spesifikk vanngjennomstrømning (angitt i liter per kilo fisk og minutt) som ved sin vannkvalitet ivaretar fiskevelferden. Ved fare for uforvarlig vannmengde eller vannkvalitet må effektive tiltak iverksettes.

Da vannkvalitetsparametere er kjent for å kunne være av betydning ved utvikling av deformiteter, må vannkvaliteten opprettholdes i overensstemmelse med foreliggende kunnskap for den aktuelle art og livsstadium. Vi vet ut fra dagens kunnskap at temperaturen som fisken holdes i er en svært avgjørende faktor i utviklingen av deformiteter, og for laks og regnbueørret vil følgende normer være de som anses å være i tråd med bestemmelsen:

Lakserogn må ikke holdes ved høyere temperaturer enn 8 °C. Regnbueørretrogn og plommeseekkyngel må holdes ved temperaturer som ikke er lavere enn 8 °C og ikke høyere enn 12 °C. Lakseyngel og parr bør holdes på temperaturer lavere enn 14 °C.

Også for andre arter som kveite og torsk er det kjent at vanntemperaturer er av betydning for å unngå deformiteter. Dagens kunnskap om torsk tilrår følgende temperaturer for torsk:

For optimal vekst bør torsk holdes mellom 6 og 14 °C, men kan holdes på temperaturer ned til 2 °C. Kjønnsmoden torsk derimot bør holdes ved maks 6 °C. Også for egg og larver de første uker med første matinntak bør det være en konstant temperatur på maks. 6 °C. For yngel kan deretter temperaturen økes gradvis dvs. en grad per uke.

For arter som er tilpasset et liv i ferskvann, vil det være feil å bruke saltvann i produksjonen. For rogn og plommeseekkyngel av laks og regnbueørret vil grensen for saltholdigheten være 0,7 promille og 1,0 promille for andre yngelstadier. Ved sjøvannstilsetting for eldre utviklingsstadier bør en unngå saltholdigheter mellom 1 promille og 15 promille da det gir økt fare for forgiftningsproblemer med hensyn på aluminium i vannet.

Ved produksjon av nullårssmolt av laks er det i rapporten til Vitenskapskomiteen påpekt at det er større fare for uheldige påvirkninger av jern og aluminium i vannet om høsten og at nullårssmolten således er mer utsatt enn ettåringer for negative påvirkninger som kan medføre utfelling av metallioner på gjellene og skade dem. Problemet er knyttet særlig til innblanding av sjøvann. Det er også større sannsynlighet for lavt spesifikt vannforbruk kombinert med for høy oksygentilsetting i vannet. Dermed er det viktig at anlegget har fullgod kontroll med vannkvaliteten under hele produksjonssyklusen og at vannkvaliteten virkelig er slik at den dekker livsstadiets behov. Det er videre behov for at anleggets produksjonsplanlegging er grundig, slik at de har sikkerhet for at vannkildens kapasitet er tilstrekkelig også ved maksimal belastning om høsten (høyt individantall og stort oksygenbehov) og at det er tatt høyde for de problemer som kan oppstå i tilknytning til nullårsproduksjon. Manglende vannmengde kan som sagt ikke kompenseres gjennom økt oksygentilsetting da det er påvist skadelige effekter av oksygenovermetning, jfr. også denne forskriftens § 24 første ledd.

Annet ledd første punktum: I damoppdrett vil det være behov for nøye overvåking av oksygenet i de tilfeller høye vanntemperaturer og høye tettheter forekommer, jfr. også Europarådsanbefalingens artikkel 12 nummer 3. I henhold til Europarådsanbefalingens artikkel 5 nummer 5 skal også turbiditet overvåkes. Under norske forhold synes ikke dette alltid å være nødvendig. Det kan imidlertid oppstå situasjoner f.eks. ved ras, at det vil være behov for og derfor påkrevd å registrere turbiditet jevnlig.

Andre ledd andre punktum: Brå endringer i vannkvalitetsparametere kan sette fiskens velferd i fare og det kan være nødvendig å iverksette egnede tiltak for å rette på dette. Eksempelvis kan akklimatisering ved endringer i vannkvalitetsforhold være påkrevd alt avhengig av art og dens evne til å tilpasse seg de endrede forholdene, jfr. også Europarådsanbefalingens artikkel 12 nummer 2. Spesielt trekkes frem brå temperaturendringer som svært ugunstig, der senkning av temperaturen er mest kritisk. Andre upubliserte studier har imidlertid vist det motsatte. Generelt vil fisken tåle bedre raske endringer i temperatur rundt optimalområde enn nær toleranseområde for art og stadium. Ut fra dagens kunnskap bør likevel overgangen fra varmt mot kaldt skje gradvis og over tid, der 1 °C nedkjøling per dag ansees gunstig om man har slik mulighet. En utredning til Vitenskapskomiteen om fiskevelferd i lukket transport (14. mai 2008) anbefaler å ikke kjøle mer enn 1,5 °C per time

og ikke transportere med lavere temperatur enn 6 °C. I tillegg kan en hurtig endring i vanntemperaturen på 7 °C eller mer føre til akutt stress og død hos laks. Det er viktig å være oppmerksom på dette forhold ved overføring av fisk fra avdelinger innendørs til uteavdelinger med forskjellige vanntemperaturer og under transport fra settefiskanlegg til sjøanlegg.

Til § 24 Vannkvalitet i landbaserte akvakulturanlegg

Hjemmelsgrunnlaget er dyrevelferdsloven §§ 8, 19, 23 og 24, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

Første ledd: Kravet om tilstrekkelig vanngjennomstrømming skal bidra både til å sikre at vannmengden ikke er for lav og til å sikre god vannkvalitet. For å oppnå dette må virksomheten både kjenne til graden av vanngjennomstrømming, og hva som må til av vannmengde for å sikre og opprettholde en god vannkvalitet.

Tredje ledd: Systematisk måling skal skje etter behov, noe som bl.a. innebærer at oksygen i prinsippet skal måles daglig i avløpet til det enkelte kar og i tilførselsledning til anlegg/avdeling, og at temperatur skal måles daglig i råvann og oppvarmet vann. Kravet om systematiske målinger er generelt utformet og gir rom for å differensiere innholdet noe i forhold til ulike (for eksempel store intensive kontra små ekstensive) virksomheter, der dette er nødvendig og dyrevelferdsmessig forsvarlig. Det vises også til det generelle kravet i § 22 annet ledd, første punktum, om overvåkning av vannparametere og vekselvirkninger etter behov.

For resirkuleringsanlegg vil kravet til systematiske målinger av oksygen innebære en kontinuerlig måling ved hjelp av et system som med stor nøyaktighet viser hvor mye oksygen som reelt sett er tilgjengelig for fisken, jfr. Europarådsanbefalingens artikkel 12 nummer 3. Dessuten anses det for resirkuleringsanlegg nødvendig å gjennomføre rutinemessig overvåkning av viktige vannkvalitetsparametre som pH/karbondioksid, total ammonium nitrogen, nitritt, total gassmetning og temperatur. Analysemetodene for måling av disse vannkvalitetsparametere må være underlagt god kvalitetssikring dvs. hyppig kontroll av at måleinstrumentene faktisk viser riktige verdier. Jfr. VKM-rapport om resirkuleringsanlegg for settefisk av laks og regnbueørret.

Det er ut fra eksisterende kunnskap foreløpig bare satt inn tabeller for laksefisk. På sikt er det ønskelig å fastsette grenseverdier for de andre artene. Inntil videre må en tilstrebe en best mulig vannkvalitet for arten ut fra den kunnskapen som finnes (jfr. f.eks. oversikt over miljøkrav for nye oppdrettsarter i Fisken og Havet 10- 2008).

Relevante måleparametere for anlegg med laksefisk i ferskvannsfasen kan være råvannskvalitet med tanke på metaller (aluminium og jern), pH, oksygen, oksygendropp fra innløp til avløp i mg/l, karbondioksid og total ammonium nitrogen og nitritt (og eventuelt totalt organisk materiale). Nevnte parametere bør måles for et representativt utvalg av produksjonsenheter i anlegget ved passende mellomrom.

Mattilsynet legger følgende størrelser til grunn som veiledende, måleparametere for landbaserte settefiskanlegg med laks (merk at disse verdiene er basert på forhold som ikke fullt ut er relevante for kommersiell produksjon i resirkuleringsanlegg jfr. VKM rapport om resirkuleringsanlegg):

Parameter	Veiledende verdier	Kommentarer
pH innløp	6,2 – 7,8	pH kan variere mye i ferskvann med lav bufferkapasitet. Metabolske avfallsstoffer fra fisken (f.eks. karbondioksid) vil redusere pH i vannet.
Oksygenmetning i kar	Ikke over 100 %	Det forutsettes at innløst oksygen fordeles på en slik måte i karene at fisk ikke utsettes for soner med hyperoksi. En svak oksygenovermetning er ikke nødvendigvis skadelig når det totale gasstrykket (TGP) holdes lavt.
Oksygen (avløp)	Over 80 %	
Totalgassmetning (TGP) i karvann	Ikke over 100 %	Oksygenmetning og totalgassmetning bør vurderes samlet jfr. kommentar under oksygenmetning i kar
Karbondioksid (CO ₂)	Under 15 mg/l	Karbondioksid er mest toksisk ved lave temperaturer og ved lav oksygenmetning. En kombinasjon av høye karbondioksidverdier, lav pH og høye aluminiumsverdier utgjør en særlig stor risiko.
Aluminium (labilt)	Under 5 mikrogram/l	Sur nedbør løser ut Al fra berggrunnen og surt vann vil nesten alltid ha høyt innhold av Al. Ved høye humuskonsentrasjoner (høy TOC) vil en stor andel av Al være organisk bundet og derfor være mindre toksisk. Konsentrasjonen av Ca i vannet har også stor betydning for toksisiteten av Al
Aluminium (gjeller)	Ikke over 15 mikrogram/g tørrvekt før utsett	Perioden før smoltifisering (vinter) og selve smoltifiseringen (vår) kan være kritisk, etter som sure episoder ofte sammenfaller med smoltifiseringen
Nitritt (ferskvann)	Under 0,1 mg/l	Resirkuleringsanlegg er særlig sårbare i forbindelse med oppstart av biofilteret.
Nitritt(sjøvann)	Under 0,5 mg/l	Kloridioner reduserer toksisiteten av nitritt.
Total Ammonium Nitrogen (TAN)	Under 2 mg/liter	

Ammoniakk	Under 2 mikrogram/l	Toksisiteten er pH avhengig
-----------	------------------------	-----------------------------

Tabellen er i utgangspunktet veiledende. Avvik fra tabellen kan derfor i en del tilfeller være i samsvar med kravene i § 24 dersom det kan dokumenteres relevante kompenserende tiltak eller dersom det foreligger gunstig samspill mellom ulike parametere (jfr. kommentarene til tabellen)

Til § 50 Helsekontroll med stamfisk og matfisk

Hjemmelsgrunnlaget er matloven § 7 og § 19, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

I § 50 første t.o.m. femte ledd stilles det krav om antall og frekvens på helsekontroll. Bestemmelsene gjennomfører minimumskrav om "animal health surveillance scheme" i fiskehelse direktivet artikkel 10 nummer 3, men er strengere enn direktivets minimumskrav. Bestemmelsene i sjette t.o.m. ellefte ledd er nasjonale krav som også er strengere enn direktivets minimumskrav til helsekontroll.

Forskriftens krav til antall og frekvens på helsekontroll er fastsatt ut fra en vurdering av risiko for spredning av smitte, og varierer avhengig av antall fisk og om det produseres stamfisk eller matfisk. Dersom det bare er deler av året som det er fisk i anlegg, er det meningen at det totale antall besøk per år reduseres tilsvarende. Helsekontrollbesøk som gjennomføres i forbindelse med forøket dødelighet eller mistanke om sykdom, bør som hovedregel komme i tillegg til rutinekontrollene.

Første og annet ledd: Bestemmelsen omfatter stamfisk av alle arter og alle arter vill fisk som tas inn i et anlegg, eller på annen måte holdes fanget, for gyting eller stryking. Bestemmelsen gjelder også stamfisk i kultiveringsanlegg. Stamfisk i settefiskfasen omfattes av bestemmelsene i § 62.

Tredje ledd: Matfisk i akvakulturanlegg med mindre enn 3 000 individer omfattes av forskriftens generelle bestemmelser om helsekontroll, jf. § 13 og § 14.

Femte ledd: Krav til obduksjon og undersøkelse av stamfisk er også ment å omfatte fisk i produksjonsenheter med så kalte stamfiskkandidater.

Sjette og syvende ledd: Regnbueørret har som regel relativt dårlig gyteresultat den første sesongen som stamfisk. Det er derfor åpnet for at regnbueørret kan strykes to sesonger, forutsatt at et representativt utvalg obduseres og relevante undersøkelser gjennomføres etter første sesongen. Når det gjelder stamfisk av marine arter er disse ofte svært verdifulle fleregangsgytere. Derfor stilles det ikke krav om avliving og obduksjon av marin stamfisk. Tilsvarende ved stryking av villfisk av fleregangsgytere som sjørørret og brunørret, der er det heller ikke samme krav til avliving og obduksjon. Laks som er klekket og fremfôret til stamfisk i levende genbank er også unntatt, jfr. syvende ledd.

For nærmere omtale av hva som menes med relevante undersøkelser, vises det til merknadene til § 14 annet ledd.

Åttende ledd: Siden villfanget anadrom fisk ofte strykes kort tid etter innfangning, har en ikke like god kontroll med stamfiskens helsestatus som ved stryking av stamfisk i

akvakulturanlegg. Derfor er det konkret krav om at all villfisk av anadrom laksefisk som strykes, skal testes for BKD. Når fisken ikke avlives og obduseres kan prøver tas fra melke og rognvæske.

Niende ledd: Krav om undersøkelse for *Gyrodactylus salaris* er tatt med på grunnlag av erfaringer med problemer med denne parasitten i innlandet.

Til § 62 Helsekontroll med settefisk og kultiveringsfisk

Hjemmelsgrunnlaget er matloven § 7 og 19, og forvaltningsansvaret er lagt til Mattilsynet.

I § 62 første t.o.m. tredje ledd stilles det krav om antall og frekvens på helsekontroll. Bestemmelsene gjennomfører minimumskrav om "animal health surveillance scheme" i fiskehelse direktivet artikkel 10 nummer 3, men er strengere enn direktivets minimumskrav. Bestemmelsene i fjerde t.o.m. sjette ledd er også nasjonale krav som er strengere enn direktivets minimumskrav til helsekontroll.

Bestemmelsen omfatter også yngel, settefisk og/eller smolt som senere skal bli stamfisk.

Første ledd: Helsekontroll som gjennomføres i forbindelse med forøket dødelighet bør som hovedregel gjennomføres i tillegg til de 12 rutinekontrollene.

Annet og tredje ledd: Avhengig av driftsform vil kultiveringsfisk representere ulik risiko for smittespredning. Derfor graderes krav til helsekontroll i forhold til driftsform. Stamfisk i kultiveringsanlegg omfattes av bestemmelsene i § 50. Med utsett i "flere vassdrag" menes andre vassdrag enn der stamfisken er fanget. Med utsett i "ett vassdrag" menes utsett i samme vassdrag som der stamfisken er fanget.

Fjerde ledd: Settefisk gjelder alle arter, mens kultiveringsfisk er bare knyttet til anadrom fisk. Settefisk, og anadrom fisk som skal settes ut i flere vassdrag, representerer en større smitterisiko mht. smittespredning enn matfisk fordi de skal flyttes til andre anlegg. Derfor er det fastsatt minstekrav om undersøkelser av antall døde fisk eller svimere ved hver helsekontroll. For nærmere omtale av hva som menes med relevante undersøkelser, vises det til merknadene til § 14 annet ledd.

Sjette ledd: Fisk som skal undersøkes for *G. salaris* bør primært tas fra kar som ikke tilsettes desinfisert sjøvann, alternativt fra kar hvor vannet har en saltholdighet på mindre enn 0,5 promille. Undersøkelse for *G. salaris* innebærer at fisk eller avklypte finner undersøkes med stereolupe. Det forutsettes at dyrehelsepersonell som utfører helsekontrollen kan utføre disse undersøkelsene, og at kun eventuelle mistenkelige funn sendes til godkjent laboratorium for artsbestemmelse og verifisering.

Vedlegg utarbeidet av Mattilsynet, hovedkontoret, tilsynsavdelingen, seksjon fisk og sjømat - juni 2012

MIDT NORSK HAVBRUK AS
Postboks 104 Sentrum
7901 RØRVIK

Deres ref:
Vår ref: 2016/270708
Dato: 24.03.2017
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

RAPPORT MED VEDTAK OM GODKJENNING - UTVIDELSE AV LOKALITET 13181 OSAVATNET - PRODUKSJON AV 6,5 MILLIONER SMOLT ÅRLIG

Mattilsynet viser til søknad fra Midt-Norsk Havbruk AS datert 23.09.2016 og oversendt av Nord-Trøndelag Fylkeskommune 23.12.2016. Oppklarende informasjon om avstander etc er besvart i e-post 13.03.2017. Søknaden gjelder utvidelse/nybygg resirkulering lokalitet 13181 Osavatnet med produksjon av 6,5 millioner stk smolt av laks per år.

Etablering av akvakulturanlegg, utvidelse av produksjonsomfang og annen vesentlig endring av allerede godkjent akvakulturanlegg, skal i henhold til "Forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv" § 5 være godkjent av Mattilsynet.

Saken gjelder

- 13181 - OSAVATNET, Lokalitetsnummer 13181

Hovedinntrykk

Godkjenning gis med vilkår.

Vedtak om godkjenning

Midt-Norsk Havbruk AS får godkjenning til å etablere nytt anlegg med resirkuleringsteknologi og utvide produksjonen av settefisk/smolt av laks på lokalitet 13181 Osavatnet fra 300 000 stk til 6,5 millioner stk per år.

Dersom bygging av anlegg ikke kommer i gang innen to år etter Mattilsynets godkjenning, faller godkjenningen bort. Oppstart av produksjon i nytt anlegg skal komme i gang uten ubegrunnet opphold.

Vi setter som vilkår at det **ikke** skal være samtidig drift på nytt anlegg med bruk av sjøvannsinntaket og på sjølokalitetene Eiterfjorden og Kvitneset så lenge FOR-2017-02-21-199 "Forskrift om kontrollområde for å bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Nærøy kommune, Nord-Trøndelag" har bekjempelsessone og etterhvert observasjonssone i området rundt og for anlegget. Tidsfristen for bortfall av vår godkjenning ses derfor også i forhold til denne begrensingen.

Uavhengig av hvor lang tid som er gått, kan Mattilsynet trekke tilbake en godkjenning med hjemmel i "Forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv" § 8, dersom forhold av betydning for akvakulturdyrenes helse eller velferd endres vesentlig.

Godkjenningen er ikke gyldig før Nord-Trøndelag Fylkeskommune har gitt godkjenning etter akvakulturlova.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning ,jf § 10, jf Matloven og Dyrevelferdsloven.

Vi har observert:

Utvidelse av produksjonsomfang og annen vesentlig endring av allerede godkjent akvakulturanlegg skal være godkjent av Mattilsynet.

Det er sendt søknad som gjelder utvidelse av konsesjon på lokalitet 13181 Osavatnet fra dagens 300 000 smolt/år, til 6,5 mill. smolt pr. år. Endringen er basert på at fremtidig produksjon av laksesmolt benytter resirkulering av varm som prinsipp, med gjenbruk på >99% av produksjonsvannet.

Søknaden inneholder de punktene som er nødvendig for at Mattilsynet skal kunne behandle den, jf Forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 6.

Forhold vi vurderer ved godkjenning, beskrevet i søknad:

Produksjon, smitteinndeling anlegg:

Anlegget er designet med fire individuelle systemer; et klekkeri, startfôring, pre-smolt og smoltanlegg. Det kan produseres flere batcher i året og ha en fleksibel produksjon. Pre-smolt og smolt kan seksjoneres ytterligere. Veterinære sluser inn til alle fiskeavdelinger.

Produksjon, vanntilgang og kvalitet, fiskevelferd:

Bakgrunn: Det er tatt ut vannprøver for analyse i mai 2012 under det som må sies å være en normalsituasjon med hensyn til Vannføring. I mars 2013 var det flom, og det ble da tatt ut vannprøver som en slags "stresstest" der man kan forvente at det kan være utfordringer med vannkvaliteten. Det var noen feilkilder ved stresstesten. Konklusjonen er at det er lite sannsynlig at det er problematiske nivåer av aluminium eller jern i vannet på Osan, men stresstest må tas på annen måte. På nytt anlegg skal det brukes resirkulering, og overvåkning av vannet blir lite påvirket av ytre forhold. Vannet har lufting, rensing og kjøres gjennom biofilter. Anlegget er planlagt med en oksygenkjegle per kar. Styringen av oksygen inngår som en del av kontroll- og alarmsystemet. Normal innstilling er aktivering av nødoksygen når oksygenverdiene synker under 80 % metning, men grenseverdiene vil bli satt når systemet programmeres. Relevante vannkvalitetsparametre holdes innenfor forhåndsdefinerte verdier.

Avstander vanninntak, smitteforebygging inn:

Lokalitetene Kvitneset og Eiterfjorden, avstand angitt til pluss / minus 2 km. Det er planlagt å ta inn sjøvann fra 70-80 meters dybde. Det er forholdsvis små mengder sjøvann som skal brukes, anlegget kan driftes i ett døgn bare fra holdetank, slik at det ikke er noen risiko ved skifte av lamper i UV-anlegget eller ved eventuell pumpestans.

Planlagt inntaksrensing av anlegget er to stk trommelfiltre for ferskvann og to stk trommelfiltre til sjøvann. Begge linjene kjøres gjennom UV behandling. Dette er en kombinasjon av fin filtrering og høy UV dose som vil gi stor grad av beskyttelse mot eksterne smittekilder i inntaksvannet. I

biofilteret blir patogene bakterier og virus utsatt for et meget aktivt biologisk miljø hvor de enten vil bli utkonkurrert eller konsumert. I tillegg til å fjerne patogener gjennom biofilteret vil det også tilføre uskadelige og nyttige bakterier til fiskekarene. Mengden sunne bakterier i karene vil undertrykke og utkonkurrere patogene bakterier også i karene. Aquakompetanse har skrevet rapport om vurdering av smitte og strøm og konkluderer med at en ut fra strømmålingene kan si at sjøvannsinntaket til settefiskanlegget i svært liten grad påvirkes av matfiskanleggene

Avstander vannutløp, smitteforebygging til miljø/annen virksomhet:

Utløpsvannet fra karene blir først mekanisk filtrert. Prosessvannet blir filtrert gjennom en duk. MOM B februar 2016 og mars 2011 ved utslipp tilstand 1. Strømmålingene ble tatt på ca 10m dyp fra 03.02.10 til 04.03.10 rett ved utløpet av avløpsrøret fra uteavdeling og vekstavdeling fra Midt-Norsk Havbruk avd. Osan settefisk. Strømmålingene viste moderat strøm med en gjennomsnittsstrøm på 1.3 cm/sek og en maksimumsstrøm på 7.6 cm/sek. Det er perioder med god strøm som vil spre eventuelle sedimenterte partikler. Strømretningen varierte mye, men med dominerende retning mot NV og SV.

Utløpsledningen fra den nye den av anlegget vil være den samme som dagens utløpsrør fra gammelt anlegg. Siden det nye anlegget er et RAS-anlegg vil alt vann gjennomgå rensing og separasjon av partikler før gjenbruk. og oppsamling av partikkulært stoff til videre nedtørking til TS>90%. Slammet vil avsettes som gjødsel til jordbruksformål eller alternativt leveres som brensel til Norcem's sementproduksjon i Kjøpsvik. Rejectvannet fra renseanlegget vil gå til avløpsledningen fra anlegget, og vil da utgjøre >1 % av sirkulasjonsvannet i anlegget.

Internkontroll og beredskap ift dyrevelferd og dyrehelse:

Beredskapsplan er lagt ved og en god beskrivelse av system for nytt anlegg, prosjekt og tegninger over avdelinger, beskrevet overvåkning mv. av parametre.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Mattilsynet kan ikke se at det foreligger forhold ved og rundt anlegget som skulle tilsi at utvidelsen ikke kan godkjennes.

Mattilsynet, Region Midt avd Namdal har bl.a. kommentert følgende :

- Beredskapsplan: Mattilsynet er ikke nevnt under avsnittet om rømming, vi skal og ha beskjed dersom det rømmer fisk
- det er ILA i området og settefiskanlegget ligger i bekjempelsessone for ILA. Det er 2,2 km fra settefiskanlegget til lokalitet Eiterfjorden, 1,8 km fra settefiskanlegget til lokalitet Kvitneset. Det står fisk i bekjempelsessonen enda, når fisken er tatt ut brakking er ferdig, vil settefiskanlegget innlemmes i overvåkningssonen i 2 år. Det er beskrevet feil i søknaden.
- Et alternativ som bør vurderes er å gi de tillatelse på vilkår av at det ikke står fisk på lokalitet Eiterfjorden og lokalitet Kvitneset (de trekkes inn evt midlertidig frem til overvåkningssonen oppheves).

Totalt sett har de ingen store innvendinger til utvidelsen. ILA-forskriften er tidsbegrenset.

Smittehygiene/fiskehelse/smitterisiko inn:

Dette er godt beskrevet i skisser og forklaringer, egne avdelinger og smittesluser, desinfeksjon av inntaksvann og beskrivelser av biofilterfunksjon mv.

Det er en omfattende endring som gjøres i og med at det nå blir sjøvannsinntak. Forutsatt at filtrering og rensing/UV-desinfeksjon mv fungerer som det skal er smitterisikoen liten, selv med nærliggende

anlegg. Det er grunnet den historiske plasseringen og driften at vi velger å gi tillatelse, selv om dette nesten er som en ny etablering å regne. En slik lokasjon ville ikke vært godtatt med søknad om etablering av NY lokalitet i dag, uten samtidig krav om opphør av nærliggende sjølokaliteter.

Strømmålingene viser at retningen på vannstrøm er vekk fra vanninntak for 13181 Osavatnet. Vanninntaket blir lite påvirket fra sjøanleggene. Nærheten er likevel så langt under anbefalt minsteavstand på 5 km at anlegget på lokalitet 13181 Osavatnet ikke kan påregne å få levere smolt over større avstander/til fjerntliggende anlegg dersom en sykdomssituasjon på de nærliggende sjøanlegg i fjorden oppstår.

Mattilsynet ser helst at det for fremtiden planlegges med et driftsopplegg for sjø som gjør at Kvitneset og Eiterfjorden kan opphøre.

Internkontroll fiskehelse, fiskevelferd og beredskap:

Det er lagt ved beredskapsplan og beskrivelser av hvordan anlegget vil bli overvåket og kontrollert. Mye vil gå på automatikk. Vi understreker at internkontrollsystemet skal være levende og endres og tilpasses ved behov og gjennomgås og overvåkes systematisk for å tilse at det fungerer som forutsatt og i tråd med det til enhver tid gjeldende regelverk. Internkontroll må gjennomgås å revideres og tilpasses nytt anlegg innen det tas i bruk. Midt-Norsk Havbruk har både egen veterinærtjeneste i selskapet og tilknyttet fiskehelsetjeneste ved Aquakompetanse.

Avstander/andre anlegg/villfisk/natur/smittefare:

Det har vært akvakulturdrift i området og på denne lokaliteten i 30 år. Det nye anlegget vil ikke ha større utslipp enn i dag grunnet resirkulering. Det er god filtrering og skille på avløpsvannet og vi mener derfor det ikke utgjør en større smitterisiko enn dagens anlegg. Dersom det hadde vært snakk om en nyetablering på stedet ville det vært vanskelig i dag med de to nærliggende lokalitetene, og etterhvert etablerte anbefalinger til avstander og annet. Med historikken mener vi det er forsvarlig å modernisere anlegg på denne lokaliteten.

Lakseregisteret viser Storelva (Lonet) har en truet bestand av sjøørret og svært dårlig bestand av laks. Rødselva står med ingen bestand. Vi kan ikke se at de vil bli annerledes påvirket enn de er i dag. De er ikke tilknyttet nasjonale laksefjorder eller er nasjonale lakseelver. Avstandene til lakseførende strekning er >5 km.

Naturmangfoldsloven:

Mattilsynet skal vurdere søknaden i forhold til LOV-2009-06-19 nr 100: Lov om forvaltning av av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8-12. Vi kan ikke se at utvidelsen med den moderniseringen som blir gjort skal medføre negativ påvirkning av miljøet. Det er gjort miljøundersøkelser med gode resultater i området. Inntak og utslipp vil forbli værende/likebehandlet som før. Anlegget skal derfor ikke utgjøre negative konsekvenser i forhold til i dag.

Folkehelse:

Mattilsynet kan ikke se at produksjonsutvidelsen/etableringen vil utgjøre en risiko for folkehelsen.

Mattilsynet vil vurdere å trekke godkjenningen tilbake dersom virksomheten ikke overholder vesentlige forhold i vilkårene for godkjenningen eller ikke oppfyller vesentlige krav i regelverket. Mattilsynet skal til enhver tid holdes orientert om hvem som er ansvarlig for virksomheten.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

John Bjarne Falch
avdelingssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:

FISKERIDIREKTORATET, Postboks 185 Sentrum, 5804 BERGEN
ADMINISTRASJONSAVDELINGEN, Seilmakergata 2, 7725 STEINKJER
FYLKESMANNEN I NORD-TRØNDELAG, Postboks 2600, 7734 STEINKJER
NÆRØY KOMMUNE DRIFTS- OG UTVIKLINGSAVDELINGA, Idrettsvegen 1, 7970 KOLVEREID

Vedlegg:

Regelverk og rettigheter
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

Regelverk og rettigheter

Hjemmel for tilsyn

Mattilsynet har i henhold til matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30 hjemmel til å føre tilsyn og fatte vedtak for gjennomføring av bestemmelser gitt i medhold av loven / forskriften

Du har rett til å få veiledning om regelverket

Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Klagerett

Det er klagerett på enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre uker etter at dere har mottatt informasjon om vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere finner mer informasjon om klageretten i vedlegget Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Klagefrist på vedtak fra Mattilsynet som sektormyndighet i etablerings-/utvidelsessaker er tre uker etter at Fylkeskommunen har fattet endelig vedtak etter Akvakulturloven.

Aktuelt regelverk:

- FOR 2008-06-17 nr 823: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv)
- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)

Avsender	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27)	
Mattilsynet Avdeling Nordmøre og Romsdal Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageinstans
MIDT NORSK HAVBRUK AS Postboks 104 Sentrum 7901 RØRVIK	24.03.2017	Mattilsynet, hovedkontoret

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan De klage til	Klagen skal først sendes til avsenderen av denne meldingen. Dersom dette organet ikke endrer vedtaket som følge av klagen, vil den bli sendt videre til klageinstansen for avgjørelse.
Fristen til å klage	Klagefristen er 3 uker fra den dag dette brevet ble mottatt. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristen løper ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bes De oppgi dato når denne meldingen ble mottatt. Dersom klagen blir sendt for sent, er det adgang til å se bort fra den. Om De har særlig grunn til det, kan De likevel søke om å få forlenget klagefristen. De bør da i tilfelle nevne grunnen til forsinkelsen.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De ikke allerede har fått begrunnelse for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må settes fram i løpet av klagefristen. Klagefristen blir i så fall avbrutt, og ny frist begynner å løpe fra det tidspunkt De mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	Klagen skal nevne det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. De bør også nevne Deres begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen. Klagen må undertegnes.
Utsetting av vedtaket	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De har imidlertid adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort
Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken, jf fvl §§ 18 og 19. De må i tilfelle vende Dem til det forvaltningsorgan som har sendt denne meldingen. Der kan De også få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om fremgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokatbistand etter reglene om fritt rettsråd. Her gjelder imidlertid normalt visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannens kontor eller vedkommende advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også særskilt adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, for eksempel til advokatbistand. Dersom vedtaket er blitt endret til gunst for klageren, er det etter fvl § 36 også adgang til å søke dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med saken. Klageinstansen vil om nødvendig orientere Dem om retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.
Klage til Sivilombudsmannen	Det er også mulig å klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen).

SALMAR FARMING AS AVD FRØYA
Nordskaget
7266 KVERVA

Deres ref:
Vår ref: 2016/217673
Dato: 03.03.2017
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

SALMAR FARMING AS - TILLATELSE TIL ETABLERING AV NY LOKALITET - RUGGSTein

Mattilsynet viser til søknad fra Salmar Farming AS angående etablering av ny lokalitet Ruggstein.

Søknaden ble oversendt fra Sør- Trøndelag Fylkeskommune, Enhet for regional utvikling. Denne tillatelsen er ikke gyldig før Sør-Trøndelag Fylkeskommune har gitt sin tillatelse etter Akvakulturloven.

Saken gjelder

- Ruggstein

Vedtak om tillatelse

Det gis tillatelse til etablering av Ruggstein på 6240 tonn, antall bur og posisjon som angitt i søknad.

Tillatelsen gis på følgende vilkår :

1. Ruggstein skal følge samme utsett- og brakkingsperiode som samsvarer med den til enhver tid gjeldende sone/produksjonssområde som lokaliteten tilhører, pr tid sone Frøya Nord.
2. .Oksygen skal måles kontinuerlig. Salmar Farming AS skal risikovurdere hvor målerne skal stå i anlegget, og hvor mange som trengs for å dokumentere oksygenforhold på flere dybder. Det skal likevel minimum måles inne i merd på 2 ulike posisjoner og ved ulike dybder, og det skal måles i fri sjø.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning jamfør § 10 samme forskrift.

Vi har observert:

Det søkes om tillatelse til etablering av ny lokalitet Ruggstein på 6240 tonn, anlegg for matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann, på posisjon angitt i søknad, beliggende i Frøya kommune. Det er planlagt 14 bur på lokaliteten.

Geografisk plassering i forhold til akvakulturrelatert virksomhet

Lokaliteten vil bli en del av produksjonsområde Frøya Nord. Sonen består av flere godkjente lokaliteter som skal forholde seg til felles brakingsmåned. Sonen har pr tid brakking fra 22. januar - 22. februar 2017, dvs utsett vår oddetall.

Vannutskifting og strømforhold

Søknaden er vedlagt strømmålinger utført av Åkerblå AS i perioden august - september 2015 og juli - august 2016. Målingene er gjennomført med Aanderaa punktmåler og Nortek doppler profiler. Det er en strømsterk lokalitet med høye maksmålinger og svært god vannutskifting. Mattilsynet setter likevel krav om kontinuerlige oksygenmålinger. Driften vil vise om lokaliteten er god for for formålet og tiltenkt biomasse.

Miljøforhold/Topografi

Søknaden er vedlagt informasjon om bunnforhold utført av Åkerblå AS august 2016, MOM-B undersøkelse. Lokaliteten har ikke vært i drift. Samlet fikk lokaliteten tilstand 1. Siden lokaliteten ikke har vært i drift, vil også fremtidige målinger vise hvor godt egnet lokaliteten er for tiltenkt biomasse. Mattilsynet kan vurdere disse i forhold til lokalitetens egnethet.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Geografisk plassering i forhold til akvakulturrelatert virksomhet

Ruggstein vil bli en del av produksjonsområde/sone Frøya Nord, med brakking 22.januar juni til 22 februar 2017, dvs pr tid utsett vår oddetall. Det settes krav om at lokaliteten skal følge samme utsettog brakingsperiode som samsvarer med den til enhver tid gjeldende sone som lokaliteten tilhører, pr tid sone Frøya Nord.

Mattilsynet mener at dette totalt sett vil føre til at smitterisikoen (sykdom og lus)minker, noe som igjen kan føre til bedre fiskehelse og fiskevelferd.

Vannutskifting og strømforhold

God vannutskifting er viktig for å føre friskt, oksygenrikt vann inn til fisken og for å fjerne metabolske avfallstoffer og smittestoffer fra fisken. Miljømessig optimale forhold for fisken er en av hovedpilarene i forsvarsverket mot oppblomstring og spredning av smittsomme sykdommer. Opphopping av sediment under anlegget kan gi gassproduksjon som igjen kan gi fiskehelsemessige problemer. Oksygen er trolig den viktigste faktoren for å ha et godt merdmiljø. Jevn strøm med lite stillstand er et ufravikelig krav for å sikre fisken et godt merdmiljø med nok oksygen. For sterk strøm kan gi dårlig fiskevelferd som for eksempel kan gi slitasjeskader og økt stress. Dette gjelder særlig liten fisk. I tillegg kan sterk strøm gi praktiske utfordringer som for eksempel ved avlusing og bruk av helpresenning.

Vedlagte strømmålinger er gjennomgått av Mattilsynet og antas å være tilfredsstillende. Det antas at vannutskiftingen er tilstrekkelig for å sikre gode forhold for fisken. Målingene antyder en strømsterk lokalitet, med god vannutskifting.

Drift, og resultat av målinger - herunder også oksygenmålinger, vil vise om lokaliteten er egnet for produksjon. Mattilsynet kan vurdere oksygenmålinger/drift.

Det har ikke tidligere stått fisk på lokaliteten, og det søkes om høy biomasse i første gangs søknad. Ofte vil det være nødvendig for Mattilsynet å kreve dokumentasjon på gjennomført helsemessig forsvarlig drift ved søknader om biomasser over 3600 tonn. Mattilsynet anser likevel at strøm - og miljøforhold ved denne lokaliteten er såpass gode, at det gis permanent tillatelse ved første gangs søknad. Erfaringsmessig opplever man ikke problemer med vannutskifting/ oksygennivå med slike strømhastigheter/vannutskiftinger som er målt ved denne lokaliteten. Forhold vedrørende

fiskevelferd/fiskehelse skal dokumenteres i henhold til gjeldende regelverk, og Mattilsynet kan vurdere disse sammen med øvrige data for produksjon

Miljøforhold

Miljøundersøkelsen viser samlet tilstand 1 for lokaliteten. Drift og fremtidige miljømålinger/undersøkelser vil vise lokalitetens egnethet.

Mattilsynet antar at lokaliteten egner seg for oppdrett, men kan følge opp framtidige målinger.

Hensyn til - bekjempelse av lakselus

Det forutsettes at Salmar farming AS sørger for å ha utstyr og kompetanse til å holde antall lakselus under forskriftens krav til enhver tid.

Generelt : Med økende MTB er det mer fisk i sjøen som er mottakelige verter for lakselusa, slik at det totale antall lakselus vil øke ved samme lusegrense (pr tid skal lokalitetene ikke overskride 0,5 kj.moden hunn lus i snitt). Det er en bekymringsfull utvikling med økende mengder lus og nedsatt følsomhet mot medikamenter. Det er derfor viktig at også ikke-medikamentelle virkemidler vurderes og tas i bruk, slik som leppefisk, økt renhold av nøter, permaskjørt osv.

Mattilsynet forventer generelt at Salmar Farming AS vil høyne beredskap i forhold til økende MTB, og at utstyr/båter oppgraderes tilsvarende - gjeldende også dødfiskkapasitet.

Miljømessig forsvarlig

Søknaden er vurdert i forhold til mulige effekter på det biologiske mangfoldet, forurensning av det ytre miljø og økologiske effekter.

De miljømessige forhold er vurdert ut fra tilgjengelig kunnskap og registreringer i området. Det er ikke kjent at området inneholder noen nasjonale eller regionale viktige miljøverdier som kommer i konflikt med etableringen av lokaliteten. Vi finner ikke grunnlag for å avslå søknaden ut fra hensynet til det biologiske mangfoldet, økologiske effekter eller naturmiljøet for øvrig. Søknaden er også vurdert etter lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold. Vi finner ikke grunnlag for å avslå søknaden ut fra føre-var-prinsippet jfr. Naturmangfoldloven § 9.

Beredskapsplan

Beredskapsplanen virker tilfredsstillende i forhold til de krav som stilles i henhold til Akvakulturdriftsforskriften § 7 og IK-Akvaforakriftens § 5.

Mattilsynet kan vurdere resultat av oksygenmålinger, samt øvrige data for produksjon. Mattilsynet forventer at selskapet har tilfredsstillende, og fungerende, internkontroll, jamfør forskrift om IK-Akva, som sikrer at egne rutiner og gjeldende regelverk overholdes/etterleves. Mattilsynet kan, dersom det viser seg at lokaliteten er dårlig egnet, og/eller ikke har tilfredsstillende/funcgerende internkontroll, trekke tilbake hele, eller deler, av gitt biomasse. Dette gjelder også dersom det oppstår andre forhold der gjeldende regelverk ikke overholdes, så som eksempelvis tilstrekkelig beredskap gjeldende lusebehandling/utslakting/massedød/andre forhold.

Vedtaket er fattet uten forhåndsvarsel da søker er kjent med saken, jamfør § 16 i Forvaltningsloven.

Klagefrist: Vedtaket fra Mattilsynet er ikke gyldig før Sør Trøndelag fylkeskommune har gitt tillatelse etter Akvakulturloven. Søker kan med hjemmel i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10.02.1967 nr 00 (Forvaltningsloven) §§28-32 klage på vedtaket fra Mattilsynet. Klagefristen

er 3 uker regnet den dag de mottar brevet fra Sør Trøndelag fylkeskommune. Klagen som må være skriftlig og grunngitt, sendes til Sør Trøndelag fylkeskommune, Enhet for regional utvikling, Postmottak, 7004 Trondheim.

Mattilsynet vil vurdere å trekke godkjenningen tilbake dersom virksomheten ikke overholder vesentlige forhold i vilkårene for godkjenningen eller ikke oppfyller vesentlige krav i regelverket. Mattilsynet skal til enhver tid holdes orientert om hvem som er ansvarlig for virksomheten.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

John Bjarne Falch
avdelingssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

Regelverk og rettigheter

Hjemmel for tilsyn

Mattilsynet har i henhold til matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30 / dyrehelsepersonelloven / forskrift om omsetning av reseptfrie legemidler § 18 hjemmel til å føre tilsyn og fatte vedtak for gjennomføring av bestemmelser gitt i medhold av loven / forskriften

Du har rett til å få veiledning om regelverket

Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Klagerett

Det er klagerett på enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre uker etter at dere har mottatt informasjon om vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere finner mer informasjon om klageretten i vedlegget Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Gebyr ved oppfølgingstilsyn:

Dersom Mattilsynet må gjennomføre et nytt fysisk tilsynsbesøk for å kontrollere at vedtak er etterkommet, vil det bli ilagt et gebyr på kr 2255,-. Krav om gebyr er hjemlet i forskrift 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr (kontrollforskriften) § 1, jf. kontrollforordningen artikkel 28, jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 15a.

Aktuelt regelverk:

- FOR 2012-11-06 nr 1056: Forskrift 6. nov. 2012 nr. 1056 om sone for å begrense spredning og utbrudd av pankreassjukdom forårsaket av SAV2 hos akvakulturdyr [Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag, Nordland] (forskrift om sone for å begrense pankreassjukdom)
- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)
- FOR 2008-06-17 nr 822: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)
- FOR 2008-06-17 nr 823: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv)

Avsender	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27)	
Mattilsynet Avdeling Trondheim og omland Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageinstans
SALMAR FARMING AS AVD FRØYA Nordskaget 7266 KVERVA	03.03.2017	Mattilsynet, hovedkontoret

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan De klage til	Klagen skal først sendes til avsenderen av denne meldingen. Dersom dette organet ikke endrer vedtaket som følge av klagen, vil den bli sendt videre til klageinstansen for avgjørelse.
Fristen til å klage	Klagefristen er 3 uker fra den dag dette brevet ble mottatt. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristen løper ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bes De oppgi dato når denne meldingen ble mottatt. Dersom klagen blir sendt for sent, er det adgang til å se bort fra den. Om De har særlig grunn til det, kan De likevel søke om å få forlenget klagefristen. De bør da i tilfelle nevne grunnen til forsinkelsen.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De ikke allerede har fått begrunnelse for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må settes fram i løpet av klagefristen. Klagefristen blir i så fall avbrutt, og ny frist begynner å løpe fra det tidspunkt De mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	Klagen skal nevne det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. De bør også nevne Deres begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen. Klagen må undertegnes.
Utsetting av vedtaket	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De har imidlertid adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort
Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken, jf fvl §§ 18 og 19. De må i tilfelle vende Dem til det forvaltningsorgan som har sendt denne meldingen. Der kan De også få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om fremgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokatbistand etter reglene om fritt rettsråd. Her gjelder imidlertid normalt visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannens kontor eller vedkommende advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også særskilt adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, for eksempel til advokatbistand. Dersom vedtaket er blitt endret til gunst for klageren, er det etter fvl § 36 også adgang til å søke dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med saken. Klageinstansen vil om nødvendig orientere Dem om retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.
Klage til Sivilombudsmannen	Det er også mulig å klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen).

LINGALAKS AS
Lingavegen 206
5630 STRANDEBARM

Deres ref:
Vår ref: 2017/004724
Dato: 25.01.2017
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

LINGALAKS AS - LOKALITET 14018 TOSKA SØR - RAPPORT MED VEDTAK OM GODKJENNING

Mattilsynet viser til søknad om utviding av areal maksimal tillatt biomasse. Søknaden ble oversendt fra Hordaland Fylkeskommune, og mottatt her den 02.01.2017

Saken gjelder

- 14018 - TOSKA S, Lokalitetsnummer 14018

Vedtak om godkjenning

Mattilsynet, Avdeling Bergen og omland, godkjenner med dette Lingalaks AS sin endring av plassering og arealbruk for akvakulturlokalitet 14018 Toska Sør som omsøkt. Lokaliteten er godkjent for en produksjon på 1560 tonn MTB for oppdrett av matfisk av laks, ørret og regnbueørret.

Vilkår

- Omsøkt lokalitet er plassert i et område som er omfattet av et smittehygienisk fellesområde (SFO) fastsatt av Mattilsynet, SFO nr.15 Radøy. Tillatelse til utviding av MTB ved lokalitet Toska S gis med vilkår om at lokaliteten har minimum en måned felles brakkleggingstid med de andre lokalitetene i SFO nr.15.

Denne godkjenningen er ikke gyldig før Hordaland Fylkeskommune har gitt sin tillatelse etter Akvakulturloven.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning

Vi har observert:

Lingalaks AS har søkt om å flytte eksisterende lokalitet 14018 Toska Sør til et nytt lokalitetsområde som ligger 500 meter lengre sør i Mangersfjorden. I tillegg søkes det om et utvidet arealbruk og en endring i anleggstype ved lokaliteten, samt å øke maksimalt tillatt biomasse (MTB) fra 1560 til 3600 tonn laks og ørret.

Bakgrunnen for søknaden er at virksomheten ønsker å endre posisjonen for anlegget på lokaliteten med tanke på å optimalisere driftet ytterligere både på lokaliteten og innenfor sonene. Det er også poengtert at en lokalitetskonfigurasjon vil gi bedre fiskehelse og miljøforhold, samt bidra til at virksomheten kan gjennomføre en "alt inn – alt ut" produksjon mest mulig hensiktsmessig.

Eksisterende lokalitet har bestått av et stålanlegg med 6 bur på 35 x 35 m samt en fôrflåte. Dette har vært klarert for ca. 6 dekar overflateareal. Det søkes nå om utlegging av 10 rammebur à 100 x100 meter i 2 rekker på tvers av hovedstrømsretningen. Omsøkt areal er om lag 100 dekar, og fôringsflåten er søkt plassert nordvest for merdanlegget. Lokaliteten har ikke vært i drift siden 2011.

Rådgivende biologer AS har utarbeidet en forhåndsgranskning og konsekvensutredning, laget en hydrografisk profil og foretatt strømmålinger ved oppdrettslokalitet Toska S. I tillegg er det vedlagt ytterligere dokumentasjon til søknaden som vurderer arealkonflikt med annen bruk og interesse i området, samt i hvilken grad etableringen av tiltenkt anlegg påvirker miljø og samfunn med hensyn til naturmangfoldsloven og regelverket om konsekvensutredning.

Strømmålinger

Rådgivende biologer foretok strømmålinger på omsøkt lokalitet fra 2. august til 5. september 2016. Det ble utplassert en rigg med to stk Nortek Aquadopp punktmålere(AQD) og to stk SD-6000 rotormålere fra Sensordata AS. Målerne ble plassert sør for Austra Tåni på Toska. Strømmålingene ble gjort for vannutskiftingsstrøm (5 og 15 m dyp), spredningsstrøm (midt mellom notbunn og sjøbunn), og bunnstrøm. Resultatene fra strømmålingene viser at overflatestrømmen på 5 m dyp og vannutskiftingsstrømmen på 15 m dyp ved Toska Sør ble klassifisert som "svært sterk", På 90 og 140 m dyp var sprednings- og bunnstrømmen for det meste "middels sterk". Gjennomsnittet av strømregistreringene på fem meter var 11,4 cm/s og for 15 m 9,2 cm/s. Forekomsten av sterk strøm og strømstille perioder i øvre del av vannsøylen var liten. Strømmens retning var i hovedsak mot vest til sørvest på alle dyp, men det var også en god del strøm i østlig retning. Tidligere strømmålinger utført av Resipientanalyse AS i 2011 viser et tilsvarende strømbilde på lokaliteten, og styrken på strømmen var ganske sammenfallende i begge rapporter. På grunnlag av dette konkluderer Rådgivende biologer AS med at det vil være bra vannutskifting i et oppdrettanlegg plassert i dette området, uten at sterk strøm vil ha negativ innvirkning på fiskevelferden.

Sedimentkvalitet

Prøvetaking av sediment ble utført i henhold til Norsk Standard NS-EN ISO 5667-19:2004 og NS-EN ISO 16665:2013. Det ble brukt en 0,1 m² stor van Veen-grabb for henting av prøvemateriale fra bløtbunn. På hver stasjon ble det tatt en prøve for analyse av kornfordeling og kjemiske parametre, og to parallelle prøver for analyse av fauna. Plassering av prøvetakingsstasjoner i omsøkte lokalitetsområde for Toska S ble bestemt ut fra topografien og strømforholdene i området. Prøvene for kjemisk analyse ble analysert av Eurofins Norsk Miljøanalyse Norge AS avd. Bergen. Kornfordelingsanalysen som måler den relative andelen av leire, silt, sand, og grus i sedimentet ble utført gravimetrisk. Det ble også foretatt sensoriske vurderinger av prøvematerialet samt at det ble målt surhet (pH) og redokspotensial (Eh) i felt.

Resultatet fra kornfordelingsanalysen viser at det er svært lite variasjon i bunnsedimentene på de ulike stasjonene for prøvetaking. Bunnsedimentet bestod hovedsaklig av finstoff (leire og silt), med en andel på mellom 81 og 97 %. Kapasitet for nedbrytning i sedimentet kan beskrives ved å måle surhetsgrad (pH) og elektrodepotensial (Eh). Ved høy grad av akkumulering av organisk materiale vil

sedimentet være surt og ha et negativt elektrodepotensial. Det ble målt høye verdier av både pH og Eh i bunnsedimentet, og dette tilsvarer beste tilstand.

Resultatene fra Eurofins viste lave nivåer av kobber (Cu) og sink (Zn) i sedimentet, noe som tyder på at sedimentet er lite belastet. Kvaliteten på sedimentet i omsøkte område er på bakgrunn av dette definert som god, og det er ingen indikasjoner på at området er negativt påvirket.

Bløtbunnsfauna

Sedimentet i grabprøvene fra hver prøvetakingsstasjon ble vasket gjennom en rist, og gjenværende materiale ble tilsatt 96 % sprit for fiksering av fauna. Bokser med silt og fiksert materiale ble merket med prøvested, prøve id og dato. Bløtbunnsfauna ble artsbestemt, og det ble utført en kvantitativ og kvalitativ granskning av makrofauna (dyr større enn 1 mm) for hver stasjon som ble sammenlignet med en referansestasjon. Dette ble gjort for å stadfeste en fullstendig miljøtilstand. Det ble også vurdert om artene som var samlet inn var klassifisert som sensitive eller forurensningstolerante arter. Vurdering og klassifisering av bløtbunnsfaunaen viste at alle stasjoner hadde god miljøtilstand. Artssammensetningen av de vanligste artene var ganske lik på alle stasjoner, og stasjonene framstod som lite påvirket. Det ble påpekt at arts mangfoldet ikke var spesielt høyt, noe som er karakteristisk for en fjordlokalitet med relativt lite tilførsel av organisk materiale.

Hydrografi

De hydrografiske forholdene ble målt med en SAIV CTD/STD sonde. Sonden ble senket ned til bunnen og det ble registrerte temperatur, saltinnhold, oksygen og dyp hvert andre sekund. Det ble utarbeidet en hydrografisk profil basert på data fra målingene som ble utført. Profilen viser at de øverste meterene i vannsøylen er ferskvannspåvirket, og på 1 m dyp var saltinnholdet 20,6 ‰. Saltinnholdet økte raskt nedover i vannsøylen, og på 40 m dyp var det 34,5 ‰. Det var en svak økning videre ned mot bunnen på 413 m dyp hvor saltinnholdet var 35,4 ‰. Temperaturen var høyest i overflaten med 14,6 °C på 1 m dyp. Temperaturen sank raskt ned mot 40 m dyp, hvor temperaturen ble målt til å være 7,9 °C. Ved bunnen på 413 m dyp var temperaturen 7,7 °C. I overflaten på 1 m dyp var oksygeninnholdet 8,4 mg O₂/l, som tilsvarer en metning på 97 %. Oksygeninnholdet økte til 9,4 mg O₂/l (109 %) på 11 m dyp, og på 42 m dyp ble det målt en metning på 7,4 mg O₂/l (80 %). Oksygeninnholdet i dypvannet ble målt til å være 7,0 mg O₂/l (76 %), og dette tilsvarer tilstandsklasse I = "svært god".

Konsekvensutredning

Rådgivende Biologer AS har vurdert nytt areal med tanke på belastninger på økosystemet, naturmiljøet i tiltaks- og influensområdet (§ 10). Rapporten, datert 24. november 2016, anbefaler tiltak som sikrer minst mulig påvirkning på miljø med tanke på organisk belastning, lusemiddel, fiskevelferd og sykdom. Rapporten tar utgangspunkt i målet om forvaltning som nedfestet i naturmangfoldsloven (§§ 4-5). Skildringen av naturmiljøet og naturens mangfold tar hensyn til de samlede belastninger på økosystemet og naturmiljøet i influensområdet (§ 10). Rapporten er basert på foreliggende informasjon, samt ROV-kartlegging i tiltaks- og influensområdet den 6. juni 2016.

I følge rapporten til Rådgivende biologer AS ligger den planlagte lokaliteten i utvandningsruten for laksesmolt fra elver i Osterfjorden og Sørfjorden, inkludert Vosso, Arnaelva, Loneelva, Romarheimselva, Daleelva og Ekso. Det er ingen større anadrome vassdrag i Hjeltefjorden, men i følge Rådgivende biologer AS ligger det en del mindre sjøørretbekker i området, og det er sannsynlig at sjøørret fra disse vassdragene vil bruke Hjeltefjorden som beiteområde. Det har også blitt gjennomført et prosjekt som har vært med på å gjenoppbygge gytebestanden av laks i

Vossovasstraget. Prosjektet har fått navnet Vossoprosjektet, og har bestått av å slippe laksesmolt i ytre deler av utvandningsruten ved Arna i Sørfjorden og ved Toska ved Manger. Slike slipp har blitt gjennomført årlig fra 2009- 2013 og skal ha ført til en økning av antall gytelaks i Vossovasstraget.

Det er registrert et gyteområde for torsk, Hellosen, om lag 450 m nord for lokalitetsområde og anlegget ligger tett opp til to rekefelt. Området har middels tetthet av torskeegg og middels retensjon. Havforskningsinstituttet vurderer gyteområdet som lokalt viktig. I Radfjorden mot sørøst, om lag 2,5 km fra anleggsområdet ligger det også et lokalt viktig gyteområde for torsk, men dette er i følge Rådgivende biologer AS vurdert å være utenfor tiltaks- og influensområdet.

Lokaliteten skal inngå i smittehygienisk fellesområde. Med smittehygieniske fellesområde menes et geografisk avgrensa område med en eller flere lokaliteter der det ut fra risikovurdering er sannsynlig at smittestatus er lik for alle lokaliteter og der det foregår koordinert drift.

Beredskapsplaner, risikoanalyser og IK-system

Vedlagt søknaden er utdrag av virksomhetens beredskapsplaner, risikoanalyser og IK-system. Disse dokumentene er i liten grad tilpasset de lokale forholdene ved lokalitet Toska S og er beskrevet å gjelde for hele produksjonen til Lingalaks AS.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Saken blir i hovedsak vurdert etter Etableringsforskriften. Formålet til forskriften er å fremme god helse og fiskevelferd. Plassering av et akvakulturanlegg i forhold til andre virksomheter og miljø i nærheten har avgjørende betydning for forebygging, avgrensing og utrydding av smittsomme sykdommer. Produksjonsomfang og biomasse med fisk i anlegget spiller også en rolle for sykdomssituasjonen og eventuell smittefare

Geografisk plassering i forhold til akvakulturrelaterte virksomheter

I vurderingen av smittefare skal det legges særlig vekt på avstand til annen akvarelatert virksomhet. I samsvar med veilederen til forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, er det anbefalt en minsteavstand på 2,5 km i sjø mellom sjøbaserte matfisklokaliteter med størrelser på opptil 2700 tonn MTB. Anbefalt minsteavstand i sjø til yngel-/ settefiskanlegg er 5 km, og anbefalt minsteavstand til utslippspunkt for avløpsvann fra yngel-/ settefiskanlegg er 2,5 km. Ved utvidelse over 2700 tonn MTB med inntil 3600 tonn MTB anbefales det videre i følge veilederen at avstanden bør være større enn overnevnte minsteavstand på 2,5 km i sjø til andre matfiskanlegg, skjellanlegg (unntatt blåskjell) og viktige lakseførende vassdrag. Anbefalt minsteavstand ved en slik MTB økes til rundt 3-4 km. Av aktuelle lokaliteter er det Bognøy og Toska N som ligger nærmest omsøkt anlegg, med en avstand på 5,5 og 5,9 km. Begge lokaliteter ligger over anbefalte minsteavstand, men lokalitetene vil kunne påvirkes negativt med tanke på lusepress ved en endring i MTB ved lokalitet Toska S. Omsøkt lokalitet er plassert i et område som er omfattet av et smittehygienisk fellesområde (SFO) fastsatt av Mattilsynet, SFO nr.15 Radøy. Tillatelse til utviding av MTB ved lokalitet Toska S kan gis med vilkår om at lokaliteten har minimum en måned felles brakkleggingstid med de andre lokalitetene i SFO nr.15. Dette vilkåret blir satt for at utvidingen skal ha minst mulig negativ innvirkning på den smittmessige situasjonen i området. Felles utsettperiode og brakkleggingstid vil kunne virke forebyggende med tanke på etablering og spredning av smittsomme sykdommer.

Vannutskifting og strømforhold

God utskifting av vann er viktig for å føre friskt, oksygenrikt vann inn til fisken, og for å fjerne metabolske avfallsstoff og smittestoff fra fisken. Miljømessig optimale forhold for fisken er en

av hovedpilarene i forsvarsverket mot oppblomstring og spredning av smittsomme sykdommer. Opphopning av sediment under anlegget kan gi gassproduksjon, som igjen kan medføre fiskehelsemessige problemer.

Oksygen er trolig den viktigste faktoren for å ha et godt merdmiljø. Jevn strøm med lite stillstand er et ufravikelig krav for å sikre fisken et godt merdmiljø med nok oksygen. For sterk strøm kan føre til dårlig fiskevelferd, som for eksempel kan medføre slitasjeskader og økt stress. Dette gjelder særlig liten fisk. I tillegg kan sterk strøm føre til praktiske utfordringer ved for eksempel avlusing og bruk av helpresenning. I strømrapporten til Rådgivende biologer AS konkluderes det med at det vil være bra vannutskifting i et oppdrettanlegg plassert i omsøkte område, uten at sterk strøm vil ha negativ innvirkning på fiskevelferden. Å plassere anlegget på tvers av hovedstrømsretningen er også et viktig tiltak for å optimalisere miljøforholdet for fisken samt at det reduserer faren for sykdom.

Oksygenforhold

Når det gjelder oksygeninnhold viste resultatene fra hydrografiske målingene en høyt metning av oksygen nedover hele vannsøylen. Oksygeninnholdet i dypvannet fikk tilstandsklasse I = "svært god". Området ser derfor ut til å være gunstig for fiskeoppdrett med høy produksjon.

Konsekvensutredning

Søknaden er vurdert etter lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold i forhold til mulige effekter på det biologiske mangfoldet, forurensning av det ytre miljø og økologiske effekter. De miljømessige forhold er vurdert ut fra tilgjengelig kunnskap og registreringer i området. Hvor stor bæreevne lokaliteten i realiteten har vil fremtidige miljøundersøkelser under og etter produksjon gi et bedre svar på.

Lokaliteten ligger i utvandningsruten for laksesmolt fra elver i Osterfjorden og Sørfjorden, inkludert Vosso I følge Rådgivende biologer AS vil det ikke være risiko for spredning av mer lakselus på villfisk ved flytting av eksisterende lokalitet til et nytt lokalitetsområde kun 500 m unna. Ved en økning i MTB fra 1560 til 3600 tonn vil det derimot innebære en betydelig økning av antall fisk på lokaliteten, og mengden lakselus vil sannsynligvis øke tilsvarende. I områder med mye stor oppdrettsfisk vil det derfor kunne bygges opp et betydelig smittepress, selv om man ligger under øverste tillatte nivå av voksne hunnlus. Smittepresset kan påvirke lakselusnivået i andre nærliggende oppdrettsanlegg og påvirke utvandrende laksesmolt og beitende sjøørret i området.

Det er antatt at påslag av lakselus er et større problem når saliniteten går over 20 ppt. Den hydrografiske profilen utarbeidet av Rådgivende Biologer AS viser at de øverste meterene i vannsøylen er ferskvannspåvirket, og på 1 m dyp var saltinnholdet 20,6 ‰. Samtidig økte saltinnholdet raskt nedover i vannsøylen. At lokaliteten er ferskvannspåvirket vil sannsynligvis redusere lusepresset på lokaliteten noe, samtidig vil graden av ferskvannspåvirkningen variere.

For å beskytte villfisk fra lakselus når fisken oppholder seg i ytre fjordsystem, vil det være gunstig å tilpasse våravlusing til lokale forhold, da det er store forskjeller i tidspunkt for utvandring av laksesmolt mellom de ulike elvene og mellom år. I følge Rådgivende Biologer er det anbefalt at det er lave nivåer av lakselus fra og med våravlusingen og utover i juni, da høyest antall utvandrende laksesmolt har blitt fanget i denne perioden. Det vil si at våravlusingen bør utvides for å redusere negative effekter av lakselus på utvandrende vill laksesmolt. Det er en forutsetning at Linga laks AS sørger for å ha utstyr og kompetanse til å holde tallet på lakselus under forskriftens krav.

Det nye anlegget vil ha større arealbruk i overflaten og de organiske tilførselene vil bli spredd over et større areal enn ved eksisterende lokalitet, og dette vil gi mindre gjennomsnittlig belastning per arealenhet. Oppdrettsanlegg har lokale virkninger på naturmiljøet, særlig vil det være virkninger fra tilførsel av organisk materiale fra fiskefôr og fiskeavføring direkte under anlegget.

Oppdrettslokaliteter med høy strøm hastighet (>10 cm/s) vil ofte ha relativt lite bunnfelling under merdene, og partikulært materiale vil spres over et større areal. I følge Rådgivende Biologer AS vil bruk av lusemidler ha den største negative virkningen her, da kitinhemmende stoff blir akkumulert i sedimentet og blir spredd like stor grad som organisk tilførsel. Kitinhemmende stoff har lang nedbrytingstid, og vil kunne ha en betydelig større negativ påvirkning over tid enn organisk tilførsel på marine organismer, dette gjelder spesielt for reker og andre krepsdyr. En utviding av produksjonen vil i større grad gi en økt samlet belastning på økosystemet, der virkninger av lusemidler på marine organismer vil kunne ha størst effekt. Den nye lokaliteten bør derfor overvåkes med tanke på bløtbunnsfauna og sediment ved å utføre regelmessige B- og C-granskinger ved lokaliteten.

Siden anlegget er tett opp til to rekefelt vil det være hensiktsmessig å benytte andre avlusingsmetoder for å ikke skade rekebestanden. Dette innebærer minst mulig bruk av orale lusemidler som inneholder flubenzuroner (kitinhemmere). Det ville vært hensiktsmessig å sette ut rensefisk på lokaliteten samt bruke mekaniske metoder for avlusning av fisken. Ved bruk av lusemidler som blir akkumulert i sedimentet bør en overvåke konsentrasjoner i tiltaks- og influensområdet til lokaliteten.

Miljøforhold

Den siste miljøgranskingen viser at det er gode miljøforhold med tanke på bunnfauna, fjæresamfunn, og det er ingen indikasjoner på påvirkning per dags dato. Totalt sett ser området ut til å være gunstig for et oppdrettsanlegg med høy produksjon, med tanke på organisk belastning og fiskevelferd.

Beredskapsplaner, risikoanalyser og IK-system

Mattilsynet ville normalt sett etterspurt mer tilpassede utgaver av vedlagte beredskapsplaner, risikoanalyser og IK-system. Svar på søknad om arealendring for denne lokaliteten kan ikke bli sett på som en godkjenning av innsendt del av internkontrollsystemet, risikovurderinger eller beredskapsplaner.

Strømmålingene og miljøundersøkelsene som var vedlagt er vurdert som tilfredsstillende. Mattilsynet finner ikke grunnlag for å avslå søknaden ut fra hensynet til det biologiske mangfoldet, økologiske effekter eller naturmiljøet for øvrig. Vi finner heller ikke grunnlag for å avslå søknaden ut fra føre-var prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9.

Totalt sett vurderer Mattilsynet den omsøkte endringen av lokalitet Toska Sør som positiv med tanke på fiskehelse og fiskevelferd, og godkjenner utvidingen av areal, anleggskonfigurasjon og biomasse som omsøkt.

Denne godkjenningen er ikke gyldig før Hordaland Fylkeskommune har gitt sin tillatelse etter Akvakulturloven.

Mattilsynet vil vurdere å trekke godkjenningen tilbake dersom virksomheten ikke overholder vesentlige forhold i vilkårene for godkjenningen eller ikke oppfyller vesentlige krav i regelverket. Mattilsynet skal til enhver tid holdes orientert om hvem som er ansvarlig for virksomheten.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Trine Hellan
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:
FISKERIDIREKTORATET REGION VEST, Postboks 185 Sentrum, 5804 BERGEN
HORDALAND FYLKESKOMMUNE REGIONALAVDELINGA, Postboks 7900, 5020 BERGEN
Fylkesmannen i Hordaland - Landbruksavdelinga, PB. 7315, 5020 Bergen

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

Regelverk og rettigheter

Hjemmel for tilsyn

Mattilsynet har i henhold til matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30 / dyrehelsepersonelloven / forskrift om omsetning av reseptfrie legemidler § 18 hjemmel til å føre tilsyn og fatte vedtak for gjennomføring av bestemmelser gitt i medhold av loven / forskriften

Du har rett til å få veiledning om regelverket

Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Klagerett

Det er klagerett på enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre uker etter at dere har mottatt informasjon om vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere finner mer informasjon om klageretten i vedlegget Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Gebyr ved oppfølgingstilsyn:

Dersom Mattilsynet må gjennomføre et nytt fysisk tilsynsbesøk for å kontrollere at vedtak er etterkommet, vil det bli ilagt et gebyr på kr 2255,-. Krav om gebyr er hjemlet i forskrift 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr (kontrollforskriften) § 1, jf. kontrollforordningen artikkel 28, jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 15a.

Aktuelt regelverk:

- FOR 2008-06-17 nr 819: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr (omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr)
- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)
- FOR 2008-06-17 nr 822: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)
- FOR 2008-06-17 nr 823: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv)
- FOR 2004-03-19 nr 537: Forskrift 19. mar. 2004 nr. 537 om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (forskrift om IK-Akvakultur)

Avsender	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27)	
Mattilsynet Avdeling Bergen og omland Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageinstans
LINGALAKS AS Lingavegen 206 5630 STRANDEBARM	25.01.2017	Mattilsynet, hovedkontoret

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan De klage til	Klagen skal først sendes til avsenderen av denne meldingen. Dersom dette organet ikke endrer vedtaket som følge av klagen, vil den bli sendt videre til klageinstansen for avgjørelse.
Fristen til å klage	Klagefristen er 3 uker fra den dag dette brevet ble mottatt. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristen løper ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bes De oppgi dato når denne meldingen ble mottatt. Dersom klagen blir sendt for sent, er det adgang til å se bort fra den. Om De har særlig grunn til det, kan De likevel søke om å få forlenget klagefristen. De bør da i tilfelle nevne grunnen til forsinkelsen.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De ikke allerede har fått begrunnelse for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må settes fram i løpet av klagefristen. Klagefristen blir i så fall avbrutt, og ny frist begynner å løpe fra det tidspunkt De mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	Klagen skal nevne det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. De bør også nevne Deres begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen. Klagen må undertegnes.
Utsetting av vedtaket	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De har imidlertid adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort
Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken, jf fvl §§ 18 og 19. De må i tilfelle vende Dem til det forvaltningsorgan som har sendt denne meldingen. Der kan De også få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om fremgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokatbistand etter reglene om fritt rettsråd. Her gjelder imidlertid normalt visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannens kontor eller vedkommende advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også særskilt adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, for eksempel til advokatbistand. Dersom vedtaket er blitt endret til gunst for klageren, er det etter fvl § 36 også adgang til å søke dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med saken. Klageinstansen vil om nødvendig orientere Dem om retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.
Klage til Sivilombudsmannen	Det er også mulig å klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen).

Engesund Fiskeoppdrett AS
Postboks 64
5418 FITJAR

Dykkar ref:
Vår ref: 2016/119384
Dato: 24.08.2016
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

ENGESUND FISKEOPPDRETT AS - LOKALITET 11644 DUESUND - VEDTAK OM GODKJENNING

Mattilsynet viser til søknad om utviding av biomasse på lokalitet Duesund. Søknaden vart oversendt til Mattilsynet frå Hordaland Fylkeskommune den 25.05.2016.

Saka gjeld

- 11644 - DUESUND, Lokalitetsnummer 11644

Vedtak om godkjenning

Mattilsynet godkjenner utviding av akvakulturlokalitet 11644 Duesund til ein produksjon på 1560 tonn MTB for oppdrett av matfisk av laks og aure.

Vilkår

Det skal gjennomførast kontinuerlige oksygenmålingar på lokaliteten. Måling av oksygen skal gjennomførast i den merda og på den djupna verksemda vurderer at det er dårlegast levevilkår for fisken med omsyn til oksygen.

Godkjenninga er ikkje gyldig før Hordaland Fylkeskommune har gjeve sitt løyve etter Akvakulturlova.

Vedtaket er fatta med heimel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning

Vi har observert:

Engesund Fiskeoppdrett AS ("Engesund") søker om løyve til utviding av lokalitet 11644 Duesund i Masfjorden kommune. Per dags dato er lokaliteten klarert for 780 tonn MTB, og verksemda ynskjer å utvide biomassen til 1560 tonn MTB. Selskapet søker også om løyve til å plassere anlegget lenger mot nordvest, innanfor akvakulturområde i arealplanen. Anlegget vil bestå av 4 stykk firkantbur (40x40 m) på ei rekke, samt ein forflåte som er tenkt plassert i den nordaustre delen av anlegget.

Geografisk plassering i forhold til akvakulturelatert verksemd

Den omsøkte lokaliteten Duesund ligg i Sandsnesosen i ytre del av Masfjorden, rett på utsida av hovudterskelen på ca 68 m djup, og knappe 5 km frå munningen av fjorden ut mot Fensfjorden. Anlegget er plassert nord i osen, sørvest for Duesundsundet og vest for Duesundøyna. Masfjordnes ligg sør for anlegget. Anlegget består per dags dato av to stålbur på 40 x 40 meter, og desse ligg orientert nordaust-sørvest. Det planleggast å forlengje anlegget med to ekstra bur av same dimensjon.

I området rundt den omsøkte lokaliteten ligg følgjande akvakulturlokalitetar innanfor 5 km avstand:

- Om lag 1,5 km: lokalitet 11646 Skolmosen - Engesund Fiskeoppdrett AS (ikkje i bruk per dags dato! Registrert som torskelokalitet.)
- Om lag 3,96 km: lokalitet 30196 Ådnekvamme - Engesund Fiskeoppdrett AS

Lokaliteten tilhøyrrer smittehygieniske fellesområde nr. 14 - Masfjorden og Fensfjorden, og skal ha felles brakklegging på minst 1 måned med dei andre lokalitetane i same område. Lokaliteten ligg over 5 km frå næraste utløpspunkt for lakseelv (Andvik), men denne er ikkje rekna som eit nasjonalt laksevassdrag. Mattilsyner er dermed ikkje kjend med at det er viktige lakseførande vassdrag i nærleiken av lokalitet Duesund.

Vassutskifting og straumforhold

Rådgivende Biologer AS målte straum på lokaliteten i 2015 i samband med at det vart søkt om dispensasjon og forlenging av AK-området, som det seinare vart gjeve avslag på. Straummålingane vart gjort om lag 40 meter sør for den noverande omsøkte plasseringa. Rådgivende Biologer AS uttalar i dokumentasjonsvedlegg til søknaden om utviding av lokalitet Duesund, at anlegget vil med den nye omsøkte plasseringa innafor AK-området uansett komme lenger ut enn dagens anleggsplassering (om lag 100 meter), og at straummålingane som er gjort difor vil vere representative for den nye anleggsplasseringa.

Straummålingane er gjort på 5, 15, 90 og 140 meters djup med Sensordata SD6000 straummålar i perioden 12.05.-18.06.2015.

Overflatestraum - 5 meter

Hovudstraumretninga er nordvest og nordaust. Gjennomsnittsstraumen er 3,7 cm/s. I straumrapporten vert gjennomsnittsstraumen karakterisert med tilstandsklasse "svak" på denne djupna. Maksimumsmålinga er på 21,8 cm/s. Straummålingane visar at straumen er mindre enn 1 cm/s i 15 % av tida på denne djupna. Rådgivende Biologer AS har oppgitt straumstille som straum mindre eller lik 1 cm/s, og at den lengste straumstille perioden har vore på 4,8 timar på denne djupna. Hovudandelen straumstille periodar er likevel under om lag 2 timar. Rådgivende Biologer AS har også vurdert andelen straumsvake periodar. Straumsvake periodar vurderast av verksemda som straum under 2 cm/s. Andelen straumsvake periodar på 5 meters djup vert klassifisert som "middels" i rapporten. Neumanns parameter er 0,293, som tyder på ein middels retningsstabil straum på denne djupna. Dette medfører ei effektiv straumhastigheit på 1,08 cm/s. Vassutskiftinga er 3197 m³/m²/d.

Vassutskifting - 15 meter

Hovudstraumretninga er sørvest og aust. Gjennomsnittsstraumen er 4,2 cm/s. I straumrapporten får gjennomsnittsstraumen på denne djupna tilstandsklasse "middels sterk". Maksimumsmålinga er på 23,4 cm/s. Straummålingane visar at straumen er mindre enn 1 cm/s i 11,5 % av tida på denne djupna. Den lengste straumstille perioden (<1 cm/s) er målt til 5 timar på denne djupna.

Hovudandelen straumstille periodar er under om lag 2 timar. Andelen straumsvake periodar (<2 cm/s) på 15 meters djup vert klassifisert som "svært lite". Neumanns parameter er 0,214, som tyder på ein middels retningsstabil straum på denne djupna. Dette medfører ei effektiv straumhastigheit på 0,90 cm/s. Vassutskiftninga er 3629 m³/m²/d.

Spreiingsstraum - 90 meter

Hovudstraumretninga er vest(nordvest). Gjennomsnittsstraumen er 2,7 cm/s. Gjennomsnittsstraumen på 90 meters djup får tilstandsklasse "middels sterk" av Rådgivende Biologer AS.

Maksimumsmålinga er på 18 cm/s. Straummålingane visar at straumen er mindre enn 1 cm/s i 18,7 % av tida på denne djupna. Den lengste straumstille perioden (<1 cm/s) har vore på 12,5 timar på denne djupna. Hovudandelen straumstille periodar er under 6 timar. Andelen straumsvake periodar (<2 cm/s) på 90 meters djup vert klassifisert som "middels" i rapporten. Neumanns parameter er 0,437, som tyder på ein stabil retning på straumen på denne djupna. Dette medfører ei effektiv straumhastigheit på 1,18 cm/s. Vassutskiftninga er 2333 m³/m²/d.

Botnstraum - 140 meter

Hovudstraumretninga er vestnordvest. Gjennomsnittsstraumen er 1,3 cm/s. Rådgivende Biologer AS har satt tilstandsklasse "svak" for gjennomsnittsstraumen på denne djupna. Maksimumsmålinga er på 4,6 cm/s. Straummålingane visar at straumen er mindre enn 1 cm/s i 72,7 % av tida på denne djupna. Den lengste straumstille perioden (<1 cm/s) er målt til 26 timar på denne djupna. Andelen straumsvake periodar (<2 cm/s) på 140 meters djup vert klassifisert som "høg". Neumanns parameter er 0,993, som tyder på ein svært stabil retning på straumen på denne djupna. Dette medfører ei effektiv straumhastigheit på 1,29 cm/s. Vassutskiftninga er 1123 m³/m²/d.

Miljøforhold

Søknaden er vedlagt miljøundersøking frå dagens plassering av anlegget. Undersøkinga er gjennomført av Rådgivende Biologer 19.06.2015, ved om lag 1/3 produksjon på Duesund. Tilstanden på lokaliteten vart sett til 1 ("meget god"). 8/10 grabb vart klassifisert som "meget gode", og 2/10 vart klassifisert som "gode". Rådgivende Biologer skriv i rapporten sin at *"prøvetakinga syner generelt at lokaliteten var lite belasta. Det var mest spor av oppdrettsverksemda langs anleggets nordvestre langsida, ved at det her vart funne spor av fôr og fekalier på høvesvis to og fire stasjonar. Det var også mot nordvest ein fann dei to stasjonane som fekk tilstand 2."* Det visast også til at ein fekk same tilstandsklasse på lokaliteten ved førre undersøking i 2013. Den gongen var undersøkinga gjort ved maksimal biomasse på lokaliteten.

Dyrehelse og dyrevelferd

Del av beredskapsplan og internkontrollsystem er vedlagt søknaden, og har element som er tilpassa omsøkte lokalitet.

Det vart sett ut fisk på lokaliteten hausten 2012. På dette tidspunktet var det Aqua-Lab AS som hadde helsetilsynet på lokaliteten, men Fishguard tok over i 2014. Sistnemnte har likevel laga ei oppsummering av utsettet, basert på dødelegheitstal og besøksrapportar utarbeida av Aqua Lab AS. Det vart sett ut i underkant av 240.000 regnbogeaure frå Vik Settefisk på lokaliteten oktober 2012. Det vart registrert høg dødelegheit frå oktober 2012 og fram til og med mars 2013, og etter dette var dødelegheita låg fram til slakt i januar 2014. Besøksrapportar frå lokaliteten konkluderar med gjelleskadar som hovudårsak til dødelegheita. Fishguard opplyser at det ikkje nemnast at desse

skadane kan ha vore knytt opp mot setjefiskanlegget. I oppsummeringa står det også at det ikkje er kommentert at gjelleskadane på fisken kan ha kome av algeførekomst i sjøen.

Neste fiskegruppe vart sett ut i oktober 2014. Det vart sett ut 200.000 regnbogeaure frå Vik Settefisk AS. Den akkumulerte dødelegheita på utsettet var på om lag 33 %, noko Fishguard vurderar som svært høg dødelegheit for ein produksjonssyklus. Lokaliteten hadde fleire dødelegheitsepisodar, i hovudsak er dødelegheita forårsaka av ei avlusing med hydrogenperoksid januar 2015. Dødelegheita var relatert til at det vart brukt for høg dose i høve til fisken si toleevne under denne aktuelle behandlinga. Det har også vore forauka dødelegheit i samanheng med andre lusebehandlingar på lokaliteten, men då innanfor det som vurderast som normalt ved slike operasjonar. Ein del fisk døydde også i samanheng med eit notskifte, der fisken sannsynlegvis vart trengt for hardt og/eller det oppsto ei lomme i nota under operasjonen. Mot slutten av produksjonen gjekk det ut fisk grunna kjønnsmogning og CMS. Når det gjeld lakselus opplyser Fishguard at lokaliteten historisk sett har hatt relativt lite problem med lus på grunn av mykje ferskvasstilsig i fjorden. Den siste tida har ein derimot ikkje hatt like mykje og gunstig hjelp frå ferskvatnet i kampen mot lusa som tidlegare, og dette har ført til eit aukande luseproblem.

I følgje innrapporterte lusetal i altinn, har lokaliteten lagt over grensa 4 gongar i løpet av førre produksjonssyklus. Tre av desse overskridingane skjedde i perioden veke 46-48 2015.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Saka vert i hovudsak vurdert etter forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. Føremålet med forskrifta er å fremje god fiskehelse- og velferd. Etableringssaker vert også vurdert etter Naturmangfaldslova.

Plassering av eit akvakulturanlegg i høve til andre veksemder og miljø i nærleiken har avgjerande betydning for førebyggjing, avgrensing og utrydding av smittsame sjukdomar. Produksjonsomfang og biomasse i anlegget spelar også ei rolle for sjukdomssituasjonen og eventuell smittefare.

Geografisk plassering i forhold til akvakulturelatert verksemd

I samsvar med retningslinjene til forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. er det ved etablering/utviding av sjøbasert matfiskanlegg opp til 2700 tonn MTB anbefalt ei minsteavstand på 2,5 km i sjø til andre sjøbaserte matfisklokalitetar. I tillegg er det slik at for matfiskanlegg som er tilknytt definerte struktur- og driftsmodellar for grupper av akvakulturanlegg (grupper av anlegg eller smittehygieniske fellesområde) vil avstand kunne vurderast på annan måte. Ein slik modell vil forutsetje oppdrettsfrie område kring definerte grupper av akvakulturanlegg med koordinert drift. Avstanden mellom anlegg innanfor slike område med koordinert drift kan vera forholdsvis kort. Lokalitet Duesund ligg i eit fastsett smittehygienisk fellesområde (SFO), nr. 14 Masfjorden og Fensfjorden. Vedtak om oppretting av dette området vart gjort av Mattilsynet i 2013, i samarbeid med næringa. Lokalitet Duesund har felles brakklegging på minst 1 måned med dei andre lokalitetane i fjorden. I tillegg ligg lokaliteten over 2,5 km frå andre anlegg som er i bruk. Lokalitet Skolmosen ligg 1,5 km unna, men er registrert som torskelokalitet og vert ikkje brukt per dags dato. Me vurderer at avstandane er innanfor det som er anbefalt.

Vassutskifting og straumforhold

God vassutskifting er viktig for å føre friskt, oksygenrikt vatn inn til fisken og for å fjerne metabolske avfallsstoff og smittestoff frå fisken. Miljømessig optimale forhold for fisken er heilt nødvendig i

forsvarsverket mot oppblomstring og spreining av smittsame sjukdomar. Oksygen er truleg den viktigaste faktoren for å ha eit godt merdmiljø.

Jamn straum med lite stillstand er eit ufråvikeleg krav for å sikre fisken eit godt merdmiljø med nok oksygen. Ved lokalitet Duesund er det middels god vassutskifting i det området som fisken oppheld seg i merdane. Det er registrert noko stillstand på dei ulike djupna, men ikkje dramatisk mykje. Likevel er det slik at ei auke i produksjon på lokaliteten vil krevje meir oksygen. Me vil difor setje vilkår om kontinuerleg oksygenmåling i den merd og på den djupna der ein forventar dårlegast levevilkår for fisken med omsyn til oksygen.

Miljøforhold

Dei to siste miljøundersøkingane som er gjennomført på lokaliteten har vist lite påverknad etter oppdrett. Det kan tyde på at lokaliteten kan vera eigna til ein høgare produksjon enn i dag. Ein auka produksjon vil likevel kunne føre til ei auka akkumulering av organisk materiale under anlegget. Engesund bør difor følgje nøye med utviklinga på lokaliteten, for å vurdere framtidig bereevne.

Dyrehelse og dyrevelferd, samt omsyn til villfisk og bekjemping av lakselus

Resultat frå førre utsett på lokaliteten syner at det har vore utfordringar knytt til helse- og velferd. Noko har vore knytt til algeoppblomstring, men ved det siste utsettet var det i hovudsak behandling mot lus som var utfordrande. Verksemda har stort sett klart å halde lusenivået nede, men sjølve gjennomføring av behandling har ikkje alltid vore optimal med tanke på fiskevelferd. Det er difor viktig at Engesund har god dialog med fiskehelsepersonell i forkant og helst også under alle behandlingar for å sikre at gjennomføringa er så korrekt som mogleg, og at verksemda har på plass gode risikoanalysar og prosedyrer for gjennomføring av slike operasjonar. Dette vil kunne minske sannsynet for uhell i framtida.

Naturmangfald

I tillegg til forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m er søknaden er også vurdert etter lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald i høve til mogleg effekt på det biologiske mangfaldet, forureining av det ytre miljø og økologisk effekt. Dei miljømessige høva er vurdert ut frå tilgjengeleg kunnskap og registreringar i området. Per dags dato kan det sjå ut som lokaliteten har bereevne for 1560 tonn MTB, men dette vil framtidige miljøundersøkingar kunne gje eit betre svar på. Det er ikkje kjend at området inneheld nasjonale eller regionale viktige miljøverdiar som sannsynlegvis vil kome i konflikt med ei utviding av lokaliteten. Mattilsynet finn heller ikkje grunnlag for å avslå søknaden ut frå omsynet til det biologiske mangfaldet, økologisk effekt eller naturmiljøet elles. Vi finn heller ikkje grunnlag for å avslå søknaden ut frå føre-vår prinsippet, sjå naturmangfaldlova § 9.

Mattilsynet vil vurdere å trekkje godkjenninga tilbake dersom de ikkje overheld vesentlege forhold i vilkåra for godkjenninga, eller dersom de ikkje oppfyller vesentlege krav i regelverket. De plikter å halde Mattilsynet orientert om kven som er ansvarleg for verksemda.

Sjå vedlegg til tilsynsrapport.

Med helsing

Odd Tøsdal
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og blir sendt utan signatur.
Dokument som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:

FISKERIDIREKTORATET REGION VEST, Postboks 185 Sentrum, 5804 BERGEN

FYLKESMANNEN I HORDALAND, 5020 BERGEN

HORDALAND FYLKESKOMMUNE REGIONALAVDELINGA, Postboks 7900, 5020 BERGEN

Vedlegg:

Vedlegg til tilsynsrapport

Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

VEDLEGG TIL TILSYNSRAPPORT

Heimel for tilsyn

Mattilsynet har i samsvar med matlova § 23 og dyrevelferdslova § 30 heimel til å føre tilsyn og gjere nødvendige vedtak for gjennomføring av det som er bestemt av lova.

Klagerett

Det er klagerett på enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre veker etter at de har fått informasjon om vedtaket, jf. forvaltningslova §§ 28 og 29. De finn meir informasjon om klageretten i vedlegget Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Aktuelt regelverk:

- FOR 2012-12-05 nr 1140: Forskrift 5. des. 2012 nr. 1140 om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg (forskrift om lakselusbekjempelse)
- FOR 2008-06-17 nr 823: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv)
- FOR 2008-06-17 nr 822: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)
- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)
- FOR 2007-11-20 nr 1315: Forskrift 20. nov. 2007 nr. 1315 om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr (forskrift om bekjempelse av pankreassjukdom mv)

Avsendar	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningslova (fvl) § 27)	
Mattilsynet Avdeling Bergen og omland Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottakar (namn og adresse)	Dato	Klageinstans
Engesund Fiskeoppdrett AS Postboks 64 5418 FITJAR	24.08.2016	Mattilsynet, hovudkontoret

Denne meldinga gjev viktige opplysningar dersom De ønskjer å klage over vedtak De har fått melding om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Kven kan De klage til	Klaga skal først sendast til avsendaren av denne meldinga. Dersom dette organet ikkje endrar vedtaket som følge av klaga, vil ho bli sendt vidare til klageinstansen for avgjerd.
Frista for å klage	Klagefrista er 3 veker fra den dagen dette brevet vart motteke. Det er nok at klaga er postlagt innan fristen løp ut. Dersom De klagar så seint at det kan være uklårt for oss om De har klaga i rett tid, burde De gje opp datoen når denne meldinga vart motteke. Dersom klaga vert sendt for seint, kan ein sjå bort fra ho. Om De har særskilt grunn til det, kan De likevel søkje om å få forlenga klagefrista. De bør da i tilfelle nemne grunnen til forseinkinga.
Rett til å krevje grunngjeving	Dersom De ikkje allerede har fått grunngjeving for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må setjast fram i løpet av klagefristen. Klagefristen vert i så fall broten av, og ei ny frist tek til å løpe fra det tidspunktet De mottek grunngjevinga.
Innhaldet i ei klage	Klagen skal nemne vedtaket som det blir klaga på, og den eller de endringane som er ønska. De bør også nemne grunngjevinga Dykkar for å klage og eventuelle andre opplysningar som kan ha innverknad på vurderinga av klaga. Klaga må være underteikna.
Utsetjing av vedtaket	Sjølv om De har rett til å klage, kan vedtaket vanlegvis bli gjennomført straks. Men De har rett til å søkje om å få utsatt iverksettinga av vedtaket inntil klagefrista er ute eller klagen er avgjort.
Rett til å se dokumentene i saka og til å krevje rettleiing	Med visse avgrensingar har De rett til å se dokumenta i saka, jf fvl §§ 18 og 19. De må i slike høve vende Dykk til det forvaltningsorganet som har sendt denne meldinga. Der kan De også få nærmare rettleiing om retten til å klage, om framgangsmåten ved klage og om reglene for sakshandsaminga ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søkje om å få dekka utgifter til nausynt advokathjelp etter reglane om fritt rettsråd. Her gjeld det normalt visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannens kontor eller advokaten kan gje nærmare rettleiing. Det er og særskilt høve til å krevje dekning for vesentlige kostnader i samband med klagesaka, til dømes til advokathjelp. Dersom vedtaket er blitt endra til gunst for klagaren, er det etter fvl § 36 og høve til å søkje dekning for vesentlige kostnader i samband med saka. Klageinstansen vil om nausynt orientere Dykk om retten til å krevje slik dekning for sakskostnadar.
Klage til Sivilombudsmannen	Det er og høve til å klage til Stortingets ombudsmann for forvaltninga (Sivilombudsmannen).

Engesund Fiskeoppdrett AS
Postboks 64
5418 FITJAR

Dykkar ref:
Vår ref: 2016/132660
Dato: 22.07.2016
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

ENGESUND FISKEOPPDRETT AS - LOKALITET 13699 LEIRVIKA - VEDTAK OM GODKJENNING

Mattilsynet viser til søknad om utviding av biomasse på lokalitet Leirvika, samt endring av anleggsplassering og konfigurasjon. Søknaden vart oversendt til Mattilsynet frå Hordaland Fylkeskommune den 14.06.2016.

Saka gjeld

- 13699 - LEIRVIKA, Lokalitetsnummer 13699

Vedtak om godkjenning

Mattilsynet godkjenner utviding av akvakulturlokalitet 13699 Leirvika til ein produksjon på 1560 tonn MTB for oppdrett av matfisk av laks og aure. Me godkjenner også flytting av anlegget og endring av anleggskonfigurasjon som omsøkt.

Vilkår

Det skal gjennomførast kontinuerlige oksygenmålingar på lokaliteten. Måling av oksygen skal gjennomførast i den merda og på den djupna verksemda vurderer at det er dårlegast levevilkår for fisken med omsyn til oksygen.

Dette løyvet er ikkje gyldig før Hordaland Fylkeskommune har gjeve sitt løyve etter Akvakulturlova.

Vedtaket er fatta med heimel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning

Saksopplysningar:

Engesund Fiskeoppdrett AS ("Engesund") søker om godkjenning av utviding av lokalitet 13699 Leirvika i Masfjorden kommune. Per dags dato er lokaliteten klarert for 780 tonn MTB, og verksemda ynskjer å utvide biomassen til 1560 tonn MTB. Verksemda har også søkt om løyve til tareproduksjon på lokaliteten. Søknad om tareproduksjon går via Nærings- og fiskeridepartementet, og Mattilsynet vil vurdere denne i ei eiga sak (saksnr. 2016/128150). Vurderinga i dette brevet vil såleis berre gjelde utviding, flytting og endring av anleggskonfigurasjonen på Leirvika.

Eksisterande anlegg på lokaliteten ligg i den sørvestlege delen av akvakulturområde i kommuneplanen, og om lag i lengderetning sørvest-nordaust. Engesund søker om å flytta og plassere anlegget i den søraustlege delen av akvakulturområdet. Avstanden frå land vil verta om lag 250 meter, og på lokaliteten vil det bli lagt ut 4 stk. merdar med omkrins på 160 meter (diameter på 50 m). Kvar ring vil ligge i ei rammefortøyning på 100 x 100 meter på ei rekkje.

Geografisk plassering i forhold til akvakulturelatert verksemd

Den omsøkte lokaliteten Leirvika ligg ved nordaustleg breidde av Austfjorden, i Masfjorden kommune. Anlegget er plassert litt sør for munningen av Mjangersvågen, og den vesle holmen Skarsholmen ligg like nord for anlegget. Anlegget ligg orientert nordaust-sørvest.

I området rundt den omsøkte lokaliteten ligg følgjande akvakulturlokalitetar innanfor 5 km avstand:

- Om lag 2,0 km: lokalitet 10086 Rekeviki - Blom Fiskeoppdrett AS
- Om lag 2,5 km: Lokalitet 34657 Laberget - Engesund Fiskeoppdrett AS
- Om lag 2,5 km: lokalitet 13482 Kvinge S - Marine Harvest Norway AS (landbasert setjefiskanlegg, avløpsledning ligg over 2,5 km unna Leirvika)
- Om lag 3,8 km: Lokalitet 19655 Ospeneset - Eide Fjordbruk AS/Fyllingsnes Fisk A/S
- Om lag 4,3 km: Lokalitet 13704 Vikane - Blom Fiskeoppdrett AS

Lokaliteten tilhøyrrer smittehygieniske fellesområde nr. 11 - Austfjorden, og har felles brakklegging med dei andre lokalitetane i same område. Mattilsynet er ikkje kjend med at det er særleg viktige lakseførande vassdrag i nærleiken av omsøkte lokalitet.

Vassutskifting og straumforhold

Målingar på 5, 15, 50 og 100 meter er utført av Rådgivende Biologer AS i perioden 24.08.-24.09.2012. Det vart nytta straummålar av typen Sensordata SD-6000. Nemnte verksemd har også gjennomført hydrografiske målingar i vassøyla i same periode.

Overflatestraum - 5 meter

Hovudstraumretninga er vest-nordvest. Gjennomsnittsstraumen er 5,3 cm/s. Maksimumsmålinga er på 30 cm/s. Straummålingane visar at straumen er mindre enn 1 cm/s i 9,3 % av tida på denne djupna. Rådgivende Biologer AS har oppgitt straumstille som straum mindre enn 2 cm/s, og at den lengste straumstille perioden har vore på 7 timar på denne djupna. Hovudandelen straumstille periodar er under om lag 2 timar. Totalt sett vert andelen straumstille klassifisert som "lite" i rapporten. Neumanns parameter er 0,376, som tyder på ein middels retningsstabil straum på denne djupna. Dette medfører ei effektiv straumhastigheit på 1,99 cm/s. Vassutskiftninga er 4579 m³/m²/d.

Vassutskiftingsstraum - 15 meter

Hovudstraumretninga er nordvest og søraust på denne djupna. Gjennomsnittsstraumen er 4,5 cm/s. Maksimumsmålinga er på 44,4 cm/s. Straummålingane visar at straumen er mindre enn 1 cm/s i 9,7 % av tida på denne djupna. Den lengste straumstille perioden (<2 cm/s) er oppgitt til 9 timar på denne djupna. Hovudandelen straumstille periodar er under om lag 2 timar, og andelen straumstille vert klassifisert som "svært lite" på denne djupna. Neumanns parameter er 0,071, og dette tyder på ein svært lite retningsstabil straum på denne djupna. Dette medfører ei effektiv straumhastigheit på 0,32 cm/s. Vassutskiftninga er 3888 m³/m²/d.

Spreiingsstraum - 50 meter

Hovudstraumretninga er vest-sørvest. Gjennomsnittsstrømmen er 2,8 cm/s. Maksimumsmålinga er på 16 cm/s. Straummålingane visar at strømmen er mindre enn 1 cm/s i 12 % av tida på denne djupna. Den lengste strømsstille perioden (<2 cm/s) er oppgitt til 14,5 timar på 50 meter. Hovudandelen strømsstille periodar ligg under 6 timar. Neumanns parameter er 0,351, som tyder på ein middels retningsstabil strøms på denne djupna. Dette medfører ei effektiv strømhastigheit på 0,98 cm/s. Vassutskiftninga er 2419 m³/m²/d.

Botnstraum - 100 meter

Hovudstraumretninga er sørvest. Gjennomsnittsstrømmen er 1,9 cm/s. Maksimumsmålinga er på 8,2 cm/s. Straummålingane visar at strømmen er mindre enn 1 cm/s i 34,2 % av tida på denne djupna. Den lengste strømsstille perioden (<2 cm/s) er oppgitt til 50,5 timar, men hovudandelen av strømsstille periodar på denne djupna ligg under 6 timar. Neumanns parameter er 0,493, som tyder på ein retningsstabil strøms på denne djupna. Dette medfører ei effektiv strømhastigheit på 0,94 cm/s. Vassutskiftninga er 1641 m³/m²/d.

Hydrografi

Hydrografiske målingar viste at oksygeninnhaldet var svært stabilt gjennom heile vassøyla. I overflata var det 8,4 mg O/l, noko som tilsvarar ei oksygenmetning på 101 %. Ned til 60 m djup varierte oksygeninnhaldet mellom 8,1 og 8,4 mg O/l, og frå 60 m til 112 m djup sokk det til 6,8 mg O/l. På botn var oksygeninnhaldet 6,7 mg O/l, tilsvarande ei metning på 72 %.

Miljøforhold

Søknaden er vedlagt to miljøundersøkingar. Den eine er gjennomført av Rådgivende Biologer sommaren 2012. Denne undersøkinga vart gjort før lokaliteten vart teke i bruk av Engesund, og tilstanden vart sett til 1 ("meget god"). Den andre miljøundersøkinga er gjennomført i 04.02.2015 av Resipientanalyse AS. Denne MOM-B granskinga viser at nærsone i lokaliteten er belasta med tilførsel av organisk materiale frå oppdrettsanlegget ved enkelte punkt, men at tilstanden samla sett vart sett til 1 ("meget god"). 7/10 grabbepunkt viste meget god tilstand, og 3/10 viste god. Det er hovudsakleg den nordvestlege sida av anlegget som er mest belasta.

Dyrehelse og dyrevelferd, samt omsyn til villfisk og bekjemping av lakselus

Del av beredskapsplan og internkontrollsystem er vedlagt søknaden, og har element som er tilpassa omsøkte lokalitet. Mattilsynet har også gått nøye gjennom store delar av IK-systemet på lokaliteten under revisjon den 04.11.2015 (før utsett av fisken som står på lokaliteten per dags dato), og alle avvik som vart funne er retta opp på ein god måte.

Vidare er det lagt ved helseuttale frå Fishguard AS på førre produksjonssyklus (H13/V14) som er gjennomført på lokaliteten, samt uttale om den fisken som per dags dato står på lokaliteten.

Førre utsett på lokaliteten besto av laks (H13) og regnbogeaure (V14). All fisk kom frå Vik Settefisk AS. Laksen som vart sett ut på lokaliteten var av tredje-fjerde sortering, og ein hadde svært dårleg suksess på denne frå utsett og fram til slakt på grunn av dårleg vekstpotensiale. I tillegg vart det registrert ein del utvikling av taparar i løpet av produksjonen særleg på regnbogeauren. Lokaliteten hadde høg dødelegheit på både laks og regnbogeaure gjennom produksjonen. Akkumulert

dødelegheit for laks var 36,33 % og om lag 44 % for regnbogearen (totalt 38 % utgang for begge artar kombinert). Lokaliteten sleit ein del med lus, og mista i tillegg mykje fisk i samband med avlusing. Det er spesielt to avlusingsperiodar som peikar seg ut;

- Under ei avlusing med salmosan døydde det rundt 19000 laks, og årsaka vurderast av Fishguard AS til å vera samansett. Nedsett helsestatus på fisken, i samanheng med høg temperatur (mogleg toksisk effekt av lusemiddelet), samt mogleg algeførekomst i sjøen er vurdert som årsak. Prøveuttak i etterkant av hendinga viste at fisken hadde HSMB, og gjelleforandringar. Vassprøvar avdekkar ikkje skadelege algar.
- Den andre dødelegheitsepisoden skjedde i samanheng med hydrogenperoksidbehandling av regnbogearen. Her mista ein totalt 20000 fisk under og i tida etter behandling, og årsaka er vurdert å vera stress i samanheng med behandlinga.

Mattilsynet gjennomførte fleire inspeksjonar på lokaliteten under førre produksjonssyklus, og det vart funne fleire forbettringspunkt når det gjaldt smittehygiene. Dette gjaldt hovudsakleg ugunstig handtering av daud fisk.

I helseuttalen frå Fishguard AS angående inneverande utsett på lokaliteten, opplysast det at Engesund har gjort ei rekke forbetringar sidan førre utsett. Det er sett ut stor fisk (0,7-1 kg), ein har fått på plass undervassføring med kamera, luseskjørt, lift-up system for handtering av daudfisk, og utsett av om lag 7-8 % rognkjeks i anlegget. Det er sett ut stor laks ved to ulike tidspunkt; november 2015 og januar 2016. Fisken er av vår 2015-generasjon, og den vart flytta frå Hellesund Fiskeoppdrett AS på Sørlandet. Kort tid etter mottak av fiskegruppa i januar oppsto det dødelegheit, og 26000 laks gjekk ut. Årsaka er i følgje Fishguard AS ikkje heilt klarlagt, men fisken hadde massive sår og skadar på hud og skjeldrakt ved ankomst til lokaliteten. Skadane på fisken har skjedd i løpet av lasting og/eller transport av fisken. Sett bort frå denne hendinga, har det i følgje Fishguard AS vore fine og stabile forhold på lokaliteten, med god appetitt og låg dødelegheit.

Så langt har det gått ut 9,9 % på lokaliteten på inneverande utsett, og hovudandelen av denne dødelegheita kan knytast til den perioden då fisken vart flytta inn til lokaliteten.

I følgje innrapportere lusetal frå lokaliteten, var det registrert lus over grensa i 12 veker for H13/V14 generasjonen, i perioden veke 30 2014 og veke 20 2015. 10 av overskridingane skjedde i løpet av eit halvt år (juli 2014 - januar 2015). For inneverande utsett er det så langt ikkje registrert overskridingar.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Saka vert i hovudsak vurdert etter forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. Føremålet med forskrifta er å fremje god fiskehelse- og velferd. Etableringssaker vert også vurdert etter Naturmangfaldslova. Plassering av eit akvakulturanlegg i høve til andre verksemdar og miljø i nærleiken har avgjerande betydning for førebyggjing, avgrensing og utrydding av smittsame sjukdomar. Produksjonsomfang og biomasse i anlegget spelar også ei rolle for sjukdomssituasjonen og eventuell smittefare.

Geografisk plassering i forhold til akvakulturrelatert verksemd

I samsvar med retningslinjene til forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. er det ved etablering/utviding av sjøbasert matfiskanlegg opp til 2700 tonn MTB anbefalt ei minsteavstand på 2,5 km i sjø til andre sjøbaserte matfisklokalitetar. Det er likevel slik at for matfiskanlegg som er tilknytt definerte struktur- og driftsmodellar for grupper av akvakulturanlegg

(grupper av anlegg eller smittehygieniske fellesområde) vil avstand kunne vurderast på annan måte. Ein slik modell vil forutsetje oppdrettsfrie område kring definerte grupper av akvakulturanlegg med koordinert drift. Avstanden mellom anlegg innanfor slike område med koordinert drift kan vera forholdsvis kort, då smitterisiko vert rekna for å vera lågare mellom lokalitetar som koordinerer drifta si.

Lokalitet Leirvika ligg 2,6 km unna setjefiskanlegg 13482 Kvinge S. I følgje nemte retningslinjer skal det vera 5 km mellom setjefiskanlegg og omsøkt lokalitet. I § 4 i Forskrift om desinfeksjon og av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet vert det stilt krav om at alt inntaksvann frå sjø til setjefiskanlegg skal desinfiserast. anbefalt krav til minsteavstand kan difor fråvikast i dette tilfellet, då utviding av lokalitet Leirvika sannsynlegvis ikkje vil medføre ein større smitterisiko for lokalitet Kvinge. Avløpsledninga til Kvinge S ligg over 2,5 km unna Leirvika.

Lokalitet Leirvika ligg i eit fastsett smittehygienisk fellesområde (SFO), nr. 11 Austfjorden. Vedtak om oppretting av dette området vart gjort av Mattilsynet i 2013, i samarbeid med næringa. Lokalitet Leirvika har felles brakklegging på minst 1 månad med alle dei andre lokalitetane i fjorden, og ein får såleis "nullstilt" området etter kvart utsett. Dette gjer at konsekvensen av eit eventuelt sjukdomstilfelle i fjorden vil verte mindre, og ein unngår å halde på smitte til neste utsett. Sidan lokaliteten er ein del av eit slikt område, vil det difor vera akseptabelt at avstandane mellom Leirvika og dei næraste lokalitetane er noko under dei anbefalte 2,5 km (som er ei anbefaling som gjeld for lokalitetar som ikkje har koordinert drift/brakklegging med omkringliggende lokalitetar).

Vassutskifting og straumforhold

God vassutskifting er viktig for å føre friskt, oksygenrikt vatn inn til fisken og for å fjerne metabolske avfallsstoff og smittestoff frå fisken. Miljømessig optimale forhold for fisken er ei av hovudpilarane i forsvarsverket mot oppblomstring og spreiding av smittsame sjukdomar. Oksygen er truleg den viktigaste faktoren for å ha eit godt merdmiljø.

Hydrografisk profil syner at oksygenivåa sannsynlegvis er gode på dei djupna fisken oppheld seg på i det omsøkte anlegget. Vidare er jamn straum med lite stillstand svært viktig for å sikre fisken eit godt merdmiljø med nok oksygen. Ved lokalitet Leirvika er det god vassutskifting i det området som fisken oppheld seg i merdane. Det er registrert lite stillstand på dei ulike djupna. Vidare er det positivt at anlegget litt orientert på tvers av straumretninga. Dette gjer at ein legg best mogleg til rette for god vassgjennomstrøyming i anlegget. Det er også eit poeng at ein vil skifte ut stålanlegget til fordel for ringar, som kjem til å ligge med 50 meters avstand til kvarandre. Dette gjer også at vassgjennomstrøyminga vil verte endå betre. Likevel er det slik at ei auke i produksjon på lokaliteten vil krevje meir oksygen. Me vil difor vidareføre det vilkåret som er sett på lokaliteten i førre godkjenning - dvs. kontinuerleg måling av oksygen i anlegget.

Miljøforhold

Miljøundersøkinga i forkant av fyrste utsett på lokaliteten viste tilstand 1 - meget god. Etter at lokaliteten hadde vore i bruk, og produksjonen var på topp i anlegget, var ikkje tilstanden endra. Det tyder på at lokaliteten kan vera eigna til ein høgare produksjon enn i dag. Planlagt framtidig produksjon vil føregå i til saman fire nye ringar med ein innbyrdes avstand på 50 m mellom kvar merd i retning sørvest. Dette tilseier at produksjonen vil bli spreidd over eit større areal og over større djup enn i dagens kompakte stålanlegg, noko som ville kunne legge til rette for eit fortsatt godt

botnmiljø. Ein auka produksjon vil likevel kunne føre til ei auka akkumulering av organisk materiale under anlegget. Engesund bør difor følgje nøye med utviklinga på lokaliteten, for å vurdere framtidig bereevne.

Dyrehelse og dyrevelferd, samt omsyn til villfisk og bekjemping av lakselus

Resultat frå førre utsett på lokaliteten syner at det har vore utfordringar knytt til både helse- og velferd, samt lus. Lokaliteten hadde totalt 12 overskridingar av lusegrensa, der 10 overskridingar hamna innanfor ein periode på 6 mnd. Mattilsynet vurderte difor om biomassereduksjon kunne vera aktuelt for å betre lusesituasjonen på lokaliteten. Blant anna på grunn av allereie låg biomasse på lokaliteten, konkluderte me at reduksjon av denne sannsynlegvis ikkje ville vera det rette tiltaket på det aktuelle tidspunktet. Biomassereduksjon utgjekk difor som verkemiddel i dette tilfellet.

Mattilsynet kan bekrefte at verksemda har lagt betre til rette for god drift i forkant av inneverande utsett på Leirvika. Både utstyr og eit meir omfattande IK-system er kome på plass i forkant av nytt utsett på lokaliteten. Dei avvika som me tidlegare har følgd opp på lokaliteten er vorte retta opp. Både fiskehelse- og velferd på lokaliteten verkar å vera betre på inneverande utsett. Verksemda har også gjort betre val når det gjeld utsett av fisk; i staden for å setje ut sistesortering, har Engesund heller no valgt å setje ut stor fisk, som kortar ned produksjonstida på lokalitet Leirvika. Kort produksjonstid gjer det lettare å unngå luseproblem i anlegget. Lusetala viser så langt at nivået har vore stabilt lågt i anlegget sidan utsett.

Totalt sett ser Mattilsynet at verksemda har gjort grep og retta opp i mykje av det som gjekk gale under førre utsett. Me vurderer difor at det kan vera aktuelt å få auke biomassen på lokaliteten.

Naturmangfald

I tillegg til forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m er søknaden er også vurdert etter lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald i høve til mogleg effekt på det biologiske mangfaldet, forureining av det ytre miljø og økologisk effekt. Dei miljømessige høva er vurdert ut frå tilgjengeleg kunnskap og registreringar i området. Per dags dato kan det sjå ut som lokaliteten har bereevne for 1560 tonn MTB, men dette vil framtidige miljøundersøkingar kunne gje eit betre svar på. Det er ikkje kjend at området innheld nasjonale eller regionale viktige miljøverdiar som sannsynlegvis vil kome i konflikt med ei utviding av lokaliteten. Mattilsynet finn ikkje grunnlag for å avslå søknaden ut frå omsynet til det biologiske mangfaldet, økologisk effekt eller naturmiljøet elles. Vi finn heller ikkje grunnlag for å avslå søknaden ut frå føre-vår prinsippet, sjå naturmangfaldlova § 9.

Mattilsynet vil vurdere å trekkje godkjenninga tilbake dersom de ikkje overheld vesentlege forhold i vilkåra for godkjenninga, eller dersom de ikkje oppfyller vesentlege krav i regelverket. De plikter å halde Mattilsynet orientert om kven som er ansvarleg for verksemda.

Sjå vedlegg til tilsynsrapport.

Med helsing

Odd Tøsdal
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og blir sendt utan signatur.
Dokument som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:

FYLKESMANNEN I HORDALAND, 5020 BERGEN
HORDALAND FYLKESKOMMUNE REGIONALAVDELINGA, Postboks 7900, 5020 BERGEN
FISKERIDIREKTORATET REGION VEST, Postboks 185 Sentrum, 5804 BERGEN

Vedlegg:

Vedlegg til tilsynsrapport
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

VEDLEGG TIL TILSYNSRAPPORT

Heimel for tilsyn

Mattilsynet har i samsvar med matlova § 23 og dyrevelferdslova § 30 heimel til å føre tilsyn og gjere nødvendige vedtak for gjennomføring av det som er bestemt av lova.

Klagerett

Det er klagerett på enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre veker etter at de har fått informasjon om vedtaket, jf. forvaltningslova §§ 28 og 29. De finn meir informasjon om klageretten i vedlegget Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Aktuelt regelverk:

- FOR 2008-06-17 nr 823: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv)
- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- FOR 2008-06-17 nr 822: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)
- FOR 2007-11-20 nr 1315: Forskrift 20. nov. 2007 nr. 1315 om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr (forskrift om bekjempelse av pankreassjukdom mv)

Avsendar	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningslova (fvl) § 27)	
Mattilsynet Avdeling Bergen og omland Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottakar (namn og adresse)	Dato	Klageinstans
Engesund Fiskeoppdrett AS Postboks 64 5418 FITJAR	22.07.2016	Mattilsynet, hovudkontoret

Denne meldinga gjev viktige opplysningar dersom De ønskjer å klage over vedtak De har fått melding om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Kven kan De klage til	Klaga skal først sendast til avsendaren av denne meldinga. Dersom dette organet ikkje endrar vedtaket som følge av klaga, vil ho bli sendt vidare til klageinstansen for avgjerd.
Frista for å klage	Klagefrista er 3 veker fra den dagen dette brevet vart motteke. Det er nok at klaga er postlagt innan fristen løp ut. Dersom De klagar så seint at det kan være uklårt for oss om De har klaga i rett tid, burde De gje opp datoen når denne meldinga vart motteke. Dersom klaga vert sendt for seint, kan ein sjå bort fra ho. Om De har særskilt grunn til det, kan De likevel søkje om å få forlenga klagefrista. De bør da i tilfelle nemne grunnen til forseinkinga.
Rett til å krevje grunngjeving	Dersom De ikkje allerede har fått grunngjeving for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må setjast fram i løpet av klagefristen. Klagefristen vert i så fall broten av, og ei ny frist tek til å løpe fra det tidspunktet De mottek grunngjevinga.
Innhaldet i ei klage	Klagen skal nemne vedtaket som det blir klaga på, og den eller de endringane som er ønska. De bør også nemne grunngjevinga Dykkar for å klage og eventuelle andre opplysningar som kan ha innverknad på vurderinga av klaga. Klaga må være underteikna.
Utsetjing av vedtaket	Sjølv om De har rett til å klage, kan vedtaket vanlegvis bli gjennomført straks. Men De har rett til å søkje om å få utsatt iverksettinga av vedtaket inntil klagefrista er ute eller klagen er avgjort.
Rett til å se dokumentene i saka og til å krevje rettleiing	Med visse avgrensingar har De rett til å se dokumenta i saka, jf fvl §§ 18 og 19. De må i slike høve vende Dykk til det forvaltningsorganet som har sendt denne meldinga. Der kan De også få nærmare rettleiing om retten til å klage, om framgangsmåten ved klage og om reglene for sakshandsaminga ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søkje om å få dekka utgifter til naudsynt advokathjelp etter reglane om fritt rettsråd. Her gjeld det normalt visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannens kontor eller advokaten kan gje nærmare rettleiing. Det er og særskilt høve til å krevje dekning for vesentlige kostnader i samband med klagesaka, til dømes til advokathjelp. Dersom vedtaket er blitt endra til gunst for klagaren, er det etter fvl § 36 og høve til å søkje dekning for vesentlige kostnader i samband med saka. Klageinstansen vil om nausynt orientere Dykk om retten til å krevje slik dekning for sakskostnadar.
Klage til Sivilombudsmannen	Det er og høve til å klage til Stortingets ombudsmann for forvaltninga (Sivilombudsmannen).

Fra: Endre Korsøen[Endre.Korsoen@hfk.no]

Dato: 25.01.2017 12:56:46

Til: Blom Fiskeoppdrett AS (post@blomsea.no)

Kopi: Fylkesmannen i Hordaland, *Postmottak; 'Fiskeridirektoratet'; 'Mattilsynet'; 'Kystverket Vest'; 'Noregs vassdrags- og energidirektorat'; Askøy kommune; Øyvind Blom; 'krisved@hotmail.com'; 'irmelin@andromeda.as'; 'eingol@gmail.com'; 'lyserealv@gmail.com'; 'sfe@akvator.no'

Tittel: Strømsnes Akvakultur AS - Løyve til å etablere landbasert anlegg for oppdrett av settefisk av laks, aure og regnbogaure på lokalitet Strømsnes i Askøy kommune

Vedlagt følger brev frå Hordaland fylkeskommune. Dette brevet vert berre sendt med e-post.

Endre Korsøen

Seniorrådgjevar – Havbruk

Hordaland fylkeskommune

Telefon: 917 64 632

Strømsnes Akvakultur AS

Dato: 25.01.2017
Vår ref.: 2016/4078-8
Saksbehandlar: Vibeke Lokøy
Tlf: 932 49 179

Strømsnes Akvakultur AS - Løyve til å etablere landbasert anlegg for oppdrett av settefisk av laks, aure og regnbogeaure på lokalitet Strømsnes i Askøy kommune

Vi syner til søknad frå Strømsnes Akvakultur dagsett 06.05.2016 om auke i produksjonen på lokalitet 11648 Strømsnes.

Vedtak

Hordaland fylkeskommune gjev med dette Strømsnes Akvakultur AS, org. nr. 936100112, akvakulturløyve med reg. nr. H-A-8 løyve til å etablere landbasert akvakulturanlegg for oppdrett av settefisk av laks (*Salmo salar*), aure (*Salmo trutta*) og regnbogeaure (*Oncorhynchus mykiss*) på følgjande lokalitet i Askøy kommune i Hordaland fylke:

Nr	Lokalitet	Kommune	Anleggets midtpunkt Euref89/WGS84
11648	Strømsnes	Askøy	60° 28.089' N 5° 13.502' E

Særskilde vilkår som er ein føresetnad for dette vedtaket:

- Askevatnet og Strømsnesvatnet (Hopsvatnet) skal nyttast som vasskjelder. Uttak av vatn må skje i samsvar med gjeldande avtalar med Askøy kommune og grunneigarar.
- Utsleppsløyve frå Fylkesmannen gjeld for eit maksimal årleg førforbruk på 550 tonn og ein maksimalt tillaten biomasse (MTB) på 550 tonn. Det er sett krav om reinsing av avløpet ved produksjon over 250 tonn.
- Mattilsynet har gjeve løyve til produksjon av inntil 4 mill. sjøklar settefisk og 12 mill. yngel, med total biomasse 1132 tonn.

Lovheimel

Løyvet er gjeve av Hordaland fylkeskommune med heimel i Lov av 17.06.2005 nr. 79 om akvakultur og Forskrift av 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskrifta). Dette løyvet etter akvakulturlova inkluderer løyve etter matlova, dyrevelferdslova, forureiningslova, vassressurslova og hamne- og farvannslova.

Dette løyvet erstattar tidlegare lokalitetsklarering for 11648 Strømsnes av 12.12.2002.

Grunngjeving

Strømsnes Akvakultur søkte 06.05.2016 om utviding av produksjonen på lokalitet Strømsnes i Askøy kommune.

Strømsnes Akvakultur AS har i dag løyve til produksjon av 2,5 mill. sjøklar settefisk av laks, aure og regnbøgeaure. Det vert søkt om å utvide produksjonen frå 212,5 til 1132 tonn biomasse per år. Anlegget er lite etter dagens standard i oppdrettsbransjen, og det er vanskeleg å få til økonomisk forsvarleg drift utan å utvide produksjonskapasiteten.

Selskapet ønskjer å ha ein fleksibel produksjonsstrategi, der dei vil produsere smolt av ulik storleik. Produksjonsplanen legg opp til å produsere 4 mill. settefisk på ca. 250 gram, og 12 mill. yngel på ca. 11 gram per år.

Selskapet har løyve til uttak av vatn frå Hops-/Strømsnesvatnet, regulert i avtale med grunneigarar, og uttak av vatn frå Askevatnet gjennom avtale med Askøy kommune. Auken i produksjon skal skje innanfor gjeldande løyve til uttak av vatn, ved hjelp av auka gjenbruk. Sjøvatn vert henta gjennom eksisterande inntaksleidning på 40 meters djupne i Byfjorden, ca. 20 meter frå land. Utslepp frå anlegget skal reinsast for partiklar ved mekanisk reinsing før det går ut til resipienten Byfjorden 20-30 meter frå land, på 20 meters djupne.

Høyring etter forskrift om konsekvensutgreiingar etter sektorlover

Tiltaket fell inn under vedlegg II i forskrift om konsekvensutgreiingar for tiltak etter sektorlover (FOR 2014-12-19-1758). Søknaden skal då handsamast etter § 3 i forskrifta. Såkalla vedlegg II-tiltak kan berre påleggast «supplerande utgreiingar» dersom det er venta at tiltaket vil få vesentlege verknader som ikkje allereie er gjort greie for i søknaden. Fylkeskommunen si vurdering er at miljødokumentasjonen i søknaden gir godt nok grunnlag for å vurdere om tiltaket får vesentleg verknad for miljø og samfunn, jf. vedlegg III i forskrifta. Det vart heller ikkje reist krav om supplerande utgreiingar frå fagmyndighetene for dei respektive kriteria i vedlegg III.

Offentleg ettersyn og kommunal handsaming

Søknaden vart kunngjort etter retningslinene og har lege ute til offentlig innsyn i Askøy kommune. Det kom inn merknader frå fem ulike avsendarar. Fleire av merknadane er frå naboar til anlegget, og dreier seg om ei fiskesperre mellom Hopsvatnet/Strømsnesvatnet som vart bygd på 1980-talet for hindre oppvandring av laks og aure til vassdraget.

Elseline Glatved Ingolfsen har kome med to merknader. Ho er eigar av tomten kor demninga står, meiner demning ikkje burde vore bygd. Dei har i alle år ønska demninga fjerna. Ho har rettighet til vassdraget, og vil ha direkte informasjon om eventuelle inngrep.

Irmelin og Jarle Krogsæther ønsker å fjerne vandringshinder for anadrom fisk til Hopsvannet, og syner til møte i kommunen om dette i 2014. Dei skriv at det tidlegare var rikeleg med laks, aure, røye og ål i Hopsvatnet, men at dei tre første no er nærmast fråverande.

Ragnar Joakim Nese skriv at vandringshinderet vart bygd for hindre smitte frå villfisk til oppdrettsanlegget, men at vi no har kunnskap og teknologi til å reinse vatnet i staden. Han foreslår at det vert opna for vandring av anadrom fisk til Hopsvatnet/Strømsnesvatnet, og at oppdrettar må filtrere og UV-behandle inntaksvatnet i anlegget.

Askøy Jeger og Fiskeforening (AJFF) skriv i sin merknad at anlegget bør leggst om til RAS-anlegg, grunna byfjorden som resipient allereie er sterkt belasta med omsyn til forureining.

Strømsnes Akvakultur har kommentert dei innkomne merknadane. Dei skriv mellom anna at omlegging til RAS-anlegg vil bli for kostbart, og at dei ikkje ønsker oppvandring av anadrom fisk i elvene, fordi det vil medføre ein viss risiko for smitte til anlegget, sjølv om inntaksvatnet vert UV-behandla.

Askøy kommune, utval for teknikk og miljø har i møte 03.11.2016, vedtatt følgjande høyringsuttale: «Askøy kommune er positiv til Strømsnes Akvakultur AS sin søknad om å utvide produksjonen fra 212,5 tonn til 1132 tonn biomasse per år på sitt landbaserte anlegg.

Askøy kommune mener at krav til rensing av avløpsvannet bør være streng og innenfor miljømessig forsvarlige rammer.

Askøy kommune mener det bør stilles vilkår om bygging av fisketrapp for anadrom fisk (laks og sjøørret), eventuelt åpning av fiskesperren i vassdraget som ble bygget på 1980-tallet. Dette både på grunn av endringer i lovverket (vannforskriften) og målene i «Regional plan for vassregion Hordaland». Bedriften bør kunne ta i bruk ny teknologi for rensing av inntaksvannet.»

Kystverket Vest handsama søknaden 28.04.2016. Dei skriv at ettersom søknaden gjeld eit landanlegg, og utvida produksjon skal føregå i eksisterande leidningar trengs det ikkje nytt løyve etter havne- og farvannsloven.

Mattilsynet Region Sør og Vest godkjente 27.12.2016 utviding av anlegget til 1132 tonn biomasse per år, hhv 4 mill. sjøklar settefisk og 12 mill. yngel. Vedtaket er fatta med heimel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning.

Søknaden er handsama av Fylkesmannen i Hordaland, miljøvern- og klimaavdelinga 18.11.2016. Fylkesmannen har handsama søknaden etter forureiningslova og vurdert han etter naturvern-, friluftsliv-, vilt-, lakse- og innlandsfiskeinteresser, og naturmangfaldlova.

Med heimel i forureiningslova § 11, jf. § 16 har Fylkesmannen i Hordaland gjeve løyve til utslepp til luft og vatn for produksjon av 550 tonn MTB yngel og settefisk av laks og aure på lokalitet Strømsnes i Askøy kommune. Det er sett krav om reinsing av avløpet når produksjonen overstig 250 tonn pr år, og innan to år etter løyvet vart gitt.

Settefiskanlegget blir vurdert å ha avgrensa påverknad på lokale og regionale bestandar av laksefisk i området.

Fiskeridirektoratet Region Vest har handsamma søknaden 01.07.2016. Fiskeridirektoratet skal gje uttale i høve til eventuelle konfliktar med fiskeriinteresser som følgje av tiltaket. Auke i produksjonen i anlegget vil ikkje få vesentlege konsekvensar for dei interesser direktoratet skal ivareta.

Hordaland fylkeskommune si vurdering

Hordaland fylkeskommune har vurdert søknaden etter lov av 17. juni 2005 nr 79 om akvakultur, og i høve til generelle vilkår for klarering av akvakulturlokalitet som er gjeve i § 30 i laksetildelingsforskrifta som seier at lokalitet for akvakultur kan klarerast dersom:

- a) *det er miljømessig forsvarlig;*
- b) *det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på*
 - 1. *søkers behov for areal til planlagt akvakultur,*
 - 2. *alternativ bruk av området til annen akvakultur,*
 - 3. *annen bruk av området, og*
 - 4. *verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d.*
- c) *det er gitt tillatelser som kreves etter*
 - 1. *lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,*
 - 2. *lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,*
 - 3. *lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann*
 - 4. *lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann,*
 - 5. *lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd; og*
- d) *det ikke er i strid med*
 - 1. *vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven,*
 - 2. *vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens*

mangfold,
 3. vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

Vurdering i høve til bokstav a) miljømessig forsvarleg

Søknaden er vurdert med omsyn til biologisk mangfold, forureining av det ytre miljø og økologiske effektar. Påverknad på omgjevnaden gjennom støy og utslepp til luft og vatn er og vurdert av Fylkesmannen i Hordaland som har gjeve utsleppsløyve med oppdaterte vilkår etter forureiningslova.

Miljøtilstanden under og i nærsonea til anlegget har vore målt gjennom MOM-undersøkingar (NS 9410) og er rapportert til Fiskeridirektoratet. Resultata frå undersøkingane i driftsfasa har synt stabil utvikling. Resipienten utanfor avløpet er stor, oksygenverdiane i vassøyla er gode og det er registrert gravande botndyr i sedimenta. Straummålingane tyder på god straum og vassutskifting ved utsleppspunktet. Fylkesmannen har gjeve løyve til 550 tonn MTB, og sett krav om reinsing av avløpsvatnet ved produksjon over 250 tonn og innan to år.

Rømming av laks og aure er oppfatta som ei uakseptabel hending uavhengig av lokalisering. Drift av anlegg på lokaliteten må følgje gjeldane standardar og anna regelverk på dette området. Det er viktig at verksemda prioriterer effektive tiltak mot rømming.

Lokaliteten kjem ikkje i konflikt med trua eller sårbare artar, viltområde eller naturtypar som har eit kjent behov for særskilt beskyttelse.

Naturmangfaldslova

Ved handsaming av søknaden er sakshandsamingsreglane i naturmangfaldlova av 19. juni 2009 nr. 100 §§ 8 -12 følgt i vurdering av om tiltaket det vert søkt om er miljømessig forsvarleg etter laksetildelingsforskrifta § 30 a.

Vurderingane i samband med søknaden er gjort ut i frå dokumentasjon vedlagt søknaden, tilgjengeleg kunnskap og registreringar i området. Søknaden har på vanleg måte etter reglane i akvakulturlova vore til handsaming hjå kommunen og sektorstyresmaktene, og det er i denne prosessen ikkje kome opplysningar om at saka ikkje er tilstrekkeleg opplyst i høve til oppdrettsanlegget sin påverknad på naturmangfaldet jf. § 8 Kunnskapsgrunnlaget.

Saka vert sett på som tilstrekkeleg opplyst, og føre-var prinsippet vert difor ikkje tatt i bruk, jf. § 9 Føre-var prinsippet.

Byfjorden som resipient er stor og har god vassutskifting og stor kapasitet til å bryte ned organisk materiale. Den samla belastninga på Byfjorden blir truleg ikkje negativt endra av dette tiltaket. Vi kan ikkje sjå at det er grunnlag for å avslå søknaden ut frå omsynet til det biologiske mangfaldet, økologiske effektar eller naturmiljøet, jf. § 10 Økosystemtilnærming og samla belastning.

Tiltakshavar skal dekke kostnadane ved å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet som tiltaket er årsak til, dersom det ikkje er urimeleg ut i frå tiltaket og skaden sin karakter, jf. § 11 Kostnader ved forverring av miljø.

Det er eigne forskrifter som gjev krav til teknisk standard og regulerer drift av akvakulturanlegg. Det er eit ufråvikeleg krav at drifta skal vere teknisk, biologisk og miljømessig forsvarleg. Oppdrett av laks og aure kan ha effekt på vill laksefisk gjennom rømming, spreining av lakselus etc. Det er av stor betydning at drifta av anlegget er slik at ein unngår vesentleg påverknad på dei ville stammene av laksefisk, jf. § 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar.

Vassforskrifta

Vassforskrifta gir rammer for vassforvaltninga. I samsvar med vassforskrifta skal tilstanden i alle vassførekomstar beskyttast mot forverring, forbetrast og gjenoppsettast med sikte på at vassførekomstane skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Vassforskrifta § 12 omhandlar ny aktivitet eller nye

inngrep. Lokaliteten Strømsnes ligg i vassførekomsten Byfjorden (ID: 0261010800-9-C), som i samsvar med vann-nett har moderat økologisk tilstand. Det er ikkje venta at auka produksjon på lokaliteten vil føre til at miljøtilstanden i vassførekomsten blir forverra.

Askøy Jeger og Fiskerforening er i sin uttale til den offentlige utlysinga uroa for den allereie sterkt belasta Byfjorden. Dei peikar på at det fins RAS-teknologi som gjer at påverknad frå oppdrettsanlegget ville ha vorte svært liten. Dei meiner Strømsnes Akvakultur burde bli pålagt å ta i bruk RAS-teknologi i staden for å «lappe på» gammal gjennomstrøymingsteknologi. Selskapet svarar med at dei ikkje ønsker å ta bruk RAS-teknologi, fordi dette vil verte for kostbart og for arealkrevjande. Dei meiner at dei vil oppnå god grad av reinsing ved å ta i bruk det planlagde reinseanlegget. Dei skal overvake påverknaden frå anlegget med resipientundersøkingar undervegs. Fylkesmannen i Hordaland meiner og at Byfjorden er ein allereie sterkt belasta resipient, og at det er risiko for at miljøet vil verte uakseptabelt negativt påverka ved å utvide produksjonen. Fylkesmannen har difor berre gjeve løyve til utslepp frå 550 tonn biomasse og pålagt selskapet å reinse avlaupet når produksjonen overstig 250 tonn, og innan to år. Hordaland fylkeskommune meiner påverknaden på resipienten vil være akseptabel ved ein produksjon på 550 tonn og med planlagde reinseanlegg. Vi oppmodar selskapet om å ta i bruk beste tilgjengelige teknologi og driftsmetodar, for å gjere belastninga på Byfjorden så liten som mogeleg.

Vurderingar i forhold til b) avveging av arealinteresser

1. Søkar sitt behov for lokaliteten/arealet.

Søkar sitt behov for lokaliteten er vurdert i samband med tidlegare lokalitetsklarering. Dei ønskjer no å utvide produksjonen. Anlegget er lite etter dagens standard i oppdrettsbransjen, og det er vanskeleg å få til økonomisk forsvarleg drift utan å utvide produksjonskapasiteten.

2. Alternativ bruk av området til anna akvakultur. Området er allereie i bruk til oppdrett av settefisk av laks og aure, og det er soleis ikkje relevant å vurdere alternativ bruk av området til anna akvakultur.

3. Anna bruk av området. Søknaden er vurdert opp mot anna og alternativ bruk av området.

Fleire av dei innkomne merknadane frå naboar dreier seg om ei fiskesperre som var sett opp i vassdraget på slutten av 1980-talet for å hindre oppvandring av laks og aure til vassdraget. Dette var av omsyn til risiko for å overføre smitte av fiskesjukdommar til oppdrettsanlegget. Naboane vil at denne fiskesperra skal rivast, eventuelt at det vert bygd fisketrapp som gjer det mogeleg for anadrom fisk å vandre opp i vatnet. Kommunen skriv og i sin uttale at dei meiner det bør stillast krav til selskapet om bygging av fisketrapp, eventuelt riving av fiskesperre. Selskapet svarar på merknadane med at dei ikkje ynskjer å bygge laksetrapp. Dette er grunngjeve med at oppgang av anadrom fisk til vatnet vil auke risikoen for å få smitte frå villfisk inn i anlegget, sjølv om vatnet i dag vert UV-behandla før det går inn i anlegget. Dei skriv og at søknaden ikkje inneber endringar i uttak av vatn til produksjonen, og har difor ikkje direkte innverknad på den etablerte demninga.

Hordaland fylkeskommune har vurdert innspelet frå Askøy kommune om å sette vilkår i dette løyve om bygging av fisketrapp, eventuelt opning av eksisterande fiskesperre. Søknaden som her vert handsamma gjeld produksjonsauke innanfor det eksisterande vassuttaket, og spørsmålet om fiskesperra er ikkje relevant å ta stilling til. I den samanheng viser fylkeskommunen og til at akvakulturlova ikkje har slik heimel. Det er NVE i medhald av vassressurslova § 8 som er rette vedkomande.

Hordaland fylkeskommune meiner det er positivt at Askøy kommune har reist problemstillinga kring hindring av vandring av anadromfisk til og frå vassdraget. I dette spørsmålet er det mange interessentar og vi vil oppmode Askøy kommune om å kalle inn til eit dialogmøte for å kartlegge dei ulike sidene av saka med mål om å kome fram til om tiltak kan gjerast fram i tid. På dette møtet bør Askøy kommune, grunneigar, NVE, Fylkesmannen i Hordaland, Mattilsynet, fylkeskommunen og Strømsnes Akvakultur AS bli invitert.

Kommunen sin uttale skal tilleggas stor vekt ved vurdering av søknaden. Den avsluttande søknadshandsaminga skal likevel ivareta ei heilskapleg avveging mellom næringsinteressene og andre samfunnsinteresser. Askøy kommune har i sin høringsuttale tilrådd etableringa.

Det er ikkje kome fram opplysningar om andre verneinteresser som ikkje omfattar av bokstav d i søknadsprosessen.

Vurdering i høve til bokstav c) løyve etter anna lovverk

Mattilsynet, Region Sør og Vest har gjeve løyve etter lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv og lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.

Fylkesmannen i Hordaland, miljøvern- og klimaavdelinga har gjeve løyve etter lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensningar og om avfall. Fylkesmannen har gjeve løyve til utslepp for ein produksjon på 550 tonn MTB.

Kystverket Vest har vurdert søknaden etter lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann, og kome fram til at det ikkje er trong for nytt løyve etter havne- og farvannsloven.

Selskapet har avtalar med Askøy kommune og grunneigarar om uttak av vatn frå Hopsvatnet og Askevatnet. Askøy kommune har konsesjon på regulering av Askevatnet. Det vert nytta til drikkevatn, kraftproduksjon og forsyning til settefiskanlegget Strømsnes Akvakultur. Søknaden gjeld utviding av produksjonen innanfor dei gjeldande avtalane.

Vurdering i forhold til bokstav d) tiltaket skal ikkje vere i strid med:

1. Vedtatt arealplan etter plan og bygningslova. Anlegget ligg i område avsett til næringsbebyggelse i Askøy kommune sin kommuneplan. Sjøområdet som grensar til anlegget er avsett til akvakultur i kommuneplanen. Utvidinga av produksjonen vil skje ved å ta i bruk større kar innanfor det eksisterande arealet.

2. Vedtatt vernetiltak etter naturmangfaldlova. Tiltaket er ikkje i strid med vedtatt vernetiltak etter naturmangfaldlova.

3. Vedtatt vernetiltak kulturminnelova. Det føreligg ingen informasjon om at tiltaket er i strid med vedtatt vernetiltak etter kulturminnelova. Ein kan likevel ikkje sjå vekk frå at det fins kulturminne i området, og fylkeskommunen viser til kulturminnelova og meldeplikta.

Etter ei samla vurdering, etter *Lov om akvakultur 17.06.2005 nr. 79*, gjev Hordaland fylkeskommune Strømsnes Akvakultur løyve til produksjon av settefisk av laks, aure og regnbogeaure med inntil 550 tonn MTB på lokalitet Strømsnes i Askøy kommune.

Generelle vilkår

- Anlegget skal ligge i samsvar med vedlagte kart og anleggsskisser og i samsvar med godkjente koordinatar for anlegget sine ytterpunkt.
- Løyve vert gitt utan ansvar til nabo-, eigedom- eller andre privatrettslege forhold.
- Anlegget skal etablerast og drivast på ein miljømessig forsvarleg måte.

Plikter

Som konsesjonsinnehavar har De plikt til å sette Dykk inn i det regelverket som gjeld for løyver etter Akvakulturlova.

Anna

Hordaland fylkeskommune viser til kravet i § 35 i forskrift av 17.06.2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg når det gjeld miljøovervaking og rapportering av miljøundersøkingar til myndigheitene. Vi ber om at miljøundersøkingar blir sendt til myndigheitene via Altinn.

Når det gjeld drift av løyve, viser vi til forskrift 17.06.2008 nr. 288 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskrifta) og forskrift av 19.3.2004 nr. 537 om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivinga. Løyve vert gitt under føresetnad av at etablering, drift og avvikling vert gjennomført i samsvar med andre gjeldande forskrifter og vilkår.

Løyvet kan trekkast tilbake dersom føresetnadane for løyvet vert vesentleg endra.

Kopi av dette løyvet med vedlegg skal oppbevarast tilgjengeleg for alle medarbeidarar på anlegget og for alle som har kontrollrett.

Klagerett

Vedtaket kan klagast på. I medhald av forvaltningsloven § 27b er det sett som vilkår for å gå til søksmål at ein har nytta retten til å klage fullt ut. Merk at ei klage ikkje fører til utsett iverksetting av vedtaket. Det er likevel mogleg å søke om at iverksetting vert utsatt til klagesaka er avgjort.

Bård Sandal
Fylkesdirektør for regional utvikling

Sølve Dag Sundbø
klima- og naturressurssjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg:

Utsleppsløyve frå Fylkesmannen i Hordaland 18.11.2016

Uttale frå Mattilsynet Sør og Vest 27.12.2016

Løyve frå Kystverket Vest 26.04.

Kart over godkjent plassering

Klageskjema

Kopi:

Fylkesmannen i Hordaland

Fiskeridirektoratet Region Vest

Mattilsynet avdeling Sør og Vest

Kystverket Vest

NVE

Askøy kommune

Elseline Glatved Ingolfson, Askvegen 234, 5307 Ask

Irmelin og Jarle Krogsæther, Askvegen 245, 5307 Ask

Ragnar Joakim Nese, Skogveien 27, 1433 Ås

Askøy Jeger og Fiskeforening, pb. 79, 5329 Florvåg

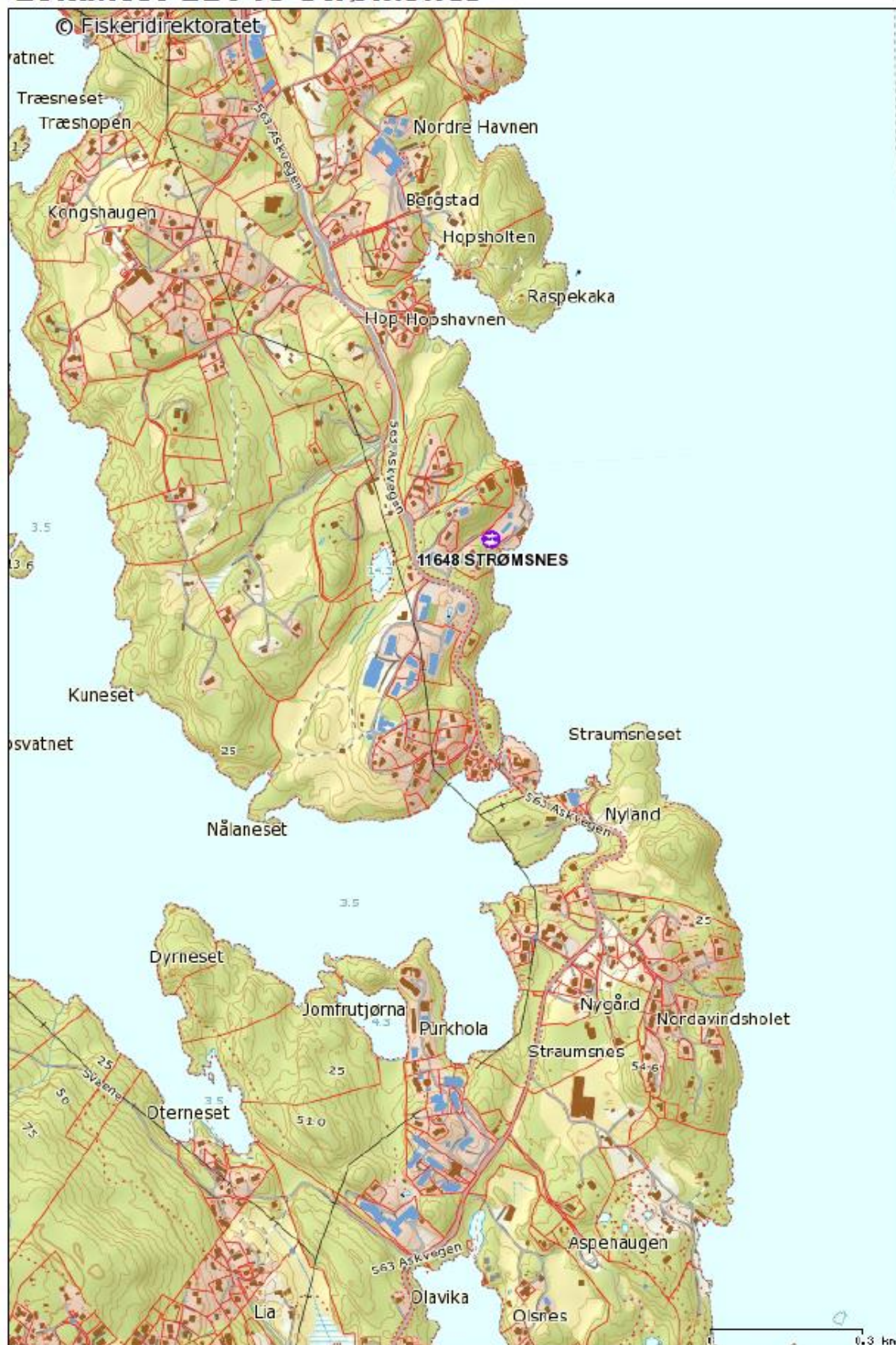
H-A-8

Strømsnes Akvakultur AS

Lokalitet 11648 Strømsnes

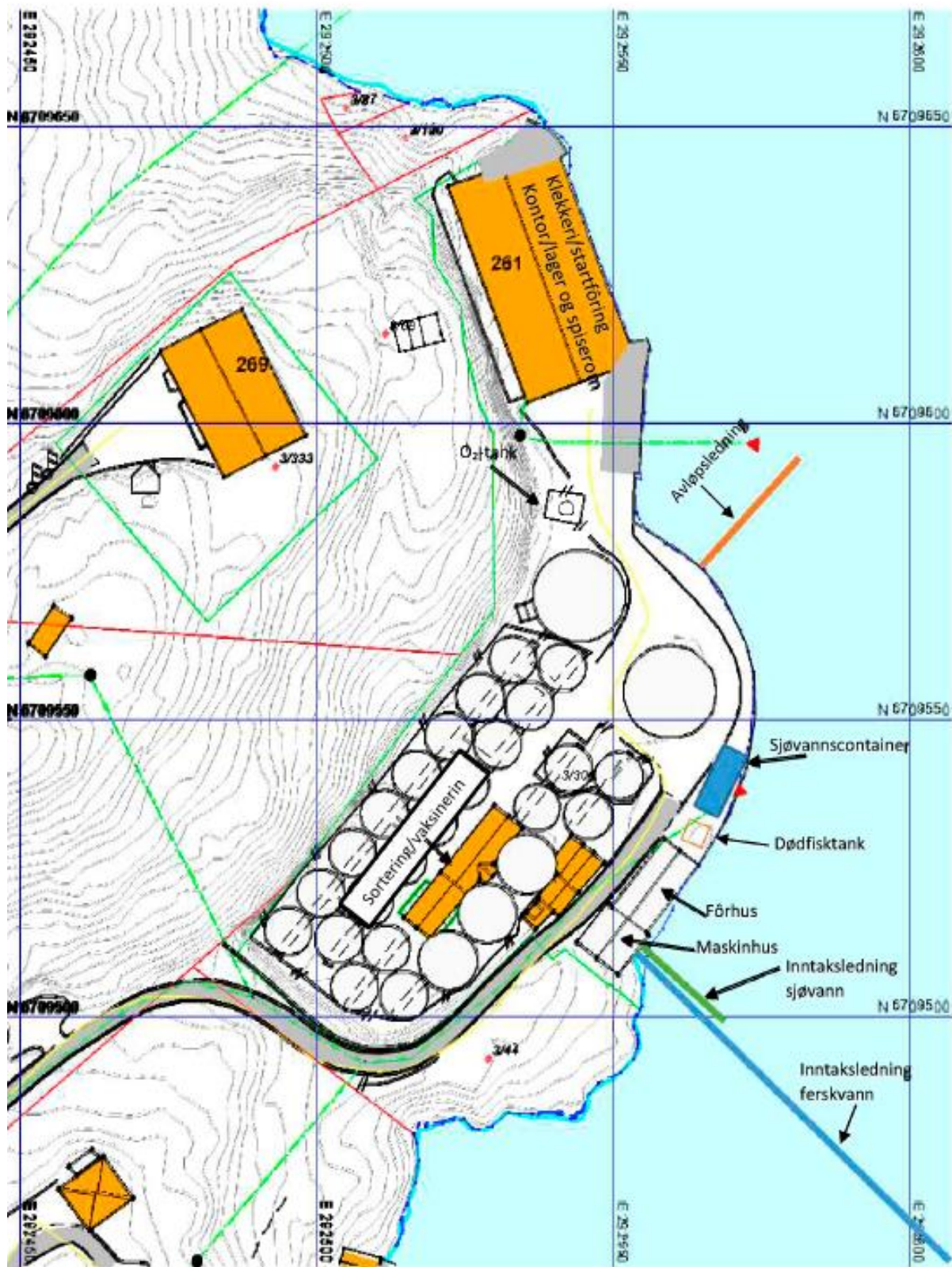

Lokalitet 11648 Strømsnes

Målestokk: 1:10 000

1:1000

(1) Sendar (stempelt til forvaltningsorganet) Hordaland fylkeskommune Agnes Mowinckels gate 5 PB 7900 5020 BERGEN	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningslova § 27 tredje leddet)
(3) Mottakar (namn og adresse) Strømsnes Akvakultur AS Ulvøyvegen 130, 5337 RONG	25.01.2017 (4) Klageinstans Fiskeridirektoratet
Denne meldinga gjev viktige opplysningar dersom De vil klage på eit vedtak De er gjord kjend med.	
Klagerett	De har rett til å klage på vedtaket.
Kven kan De klage til?	Klaga sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Dersom vi ikkje endrar vedtaket vårt som følge av klaga, sender vi klaga over til klageinstansen, jf. rubrikk (4).
Klagefrist	Klagefristen er tre - 3 - veker frå den dagen dette brevet kom fram. Det er nok at klaga er postlagd før fristen går ut. Dersom De klagar så seint at det kan vere uklart for oss om De har klaga i rett tid, bør De oppgje datoen for når De fekk dette brevet. Dersom De klagar for seint, kan vi sjå bort frå klaga. De kan søkje om å få lengre klagefrist, og da må De nemne grunnen til at De ønskjer det.
Retten til å krevjegrønning	Dersom De meiner at vi ikkje har grønning vedtaket, kan De krevje ei slik grønning før fristen går ut. Ny klagefrist blir då rekna frå den dagen De får grønninga.
Innhaldet i klaga	De må presisere <ul style="list-style-type: none"> - kva for eit vedtak De klagar på - årsaka til at De klagar - den eller dei endringar De ønskjer - eventuelt andre opplysningar som kan ha noko å seie for vurderinga av klaga Klaga må underskrivast.
Utsetjing av gjennomføring av vedtaket	Jamvel om De har klagerett, kan vedtaket til vanleg setjas i verk med det same. Men de kan søkje om å få utsett gjennomføringa av vedtaket til klagefristen er ute eller til klaga er avgjort.
Retten til å sjå saksdokumenta og til å krevje rettleiing	Med visse unntak har De rett til å sjå dokumenta i saka. Reglane om dette finst i § 18 og § 19 i forvaltningslova. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil då få nærmare rettleiing om retten til å klage, om framgangsmåten og om reglane for saksgangen.
Kostnadene med klagesaka	De kan søkje om å få dekt utgifter til den advokathjelpa De treng, etter reglane om fritt rettsråd. Her gjeld det visse grenser for inntekt og eige. Fylkesmannen eller advokaten Dykkar kan gje nærmare opplysningar om dette. Dersom vedtaket er endra til Dykkar fordel, kan De etter forvaltningslova ha krav på å få dekt store kostnader som har vore naudsynte for å få endra vedtaket. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dykk om retten til å krevje slik dekning.
Klage til Sivilombodsmannen	Dersom De meiner at De har vore utsett for urett frå den offentlege forvaltninga, kan De klage til Stortingsombodet for forvaltninga (Sivilombodsmannen). Sivilombodsmannen kan ikkje sjølv endre vedtaket, men kan gje si vurdering av korleis den offentlege forvaltninga har handsama saka, og om dei har gjort feil eller forsømt noko. Dette gjeld likevel ikkje i saker som er avgjorde av Kongen i statsråd. Dersom De no får klaga Dykkar avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De såleis ikkje seinare føre saka inn for Sivilombodsmannen.
Særlege opplysningar	

X-0073 N (Godkj. 05-95) Elektronisk utgåve

Strømsnes Akvakultur as
Ulvøyvegen 130
5337 RONG

Deres ref:
Vår ref: 2016/088254
Dato: 27.12.2016
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

RAPPORT MED VEDTAK OM GODKJENNING

Mattilsynet viser til søknad om utvidelse av produksjonskapasitet ved settefiskanlegget Strømsnes i Askøy kommune. Søknaden ble oversendt fra Hordaland Fylkeskommune den 15.4.2016.

Mattilsynet beklager lang saksbehandlingstid i denne saken.

Saken gjelder

- 11648 - STRØMSNES

Hovedinntrykk

Strømsnes Akvakultur AS søker om å øke produksjonen i settefiskanlegget fra 212,5 tonn til 1132 tonn årlig biomasse. I følge produksjonsplanen innebærer det en produksjon av 4 millioner sjøklar settefisk på 250 gram pr år og 12 millioner yngel på ca 11 gram i året. Utvidelsen vil skje innenfor eksisterende areal, men ved bruk at større kar og mer effektiv bruk av vann.

Anlegget ligger ved Byfjorden og har sjøvannsinntak via en inntaksledning som ligger på 40 meters dyp i fjorden, 20 meter fra land. Anlegget har allerede sjøvannsinntak til det eksisterende anlegget, og det er derfor ikke vurdert i denne søknaden. Ferskvann kommer fra Hops-/Strømsnesvatnet, som får tilsig av vann fra Askevatnet. Askevatnet er regulert til drikkevann og strømproduksjon av Askøy kommune.

Vi fatter etter vurdering følgende vedtak

Vedtak om godkjenning

Mattilsynet godkjenner en utvidelse av lokalitet 11648 Strømsnes til 1132 tonn biomasse pr år, hhv 4 millioner sjøklar settefisk og 12 millioner yngel.

Godkjenning på vilkår:

- overvåking av relevante vannkvalitetsparametere, der parameter og frekvens er basert på en risikokartlegging.

Godkjenningen er ikke gyldig før endelig godkjenning er gitt av Fylkeskommunen i Hordaland.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 5 Krav om godkjenning

Vi har observert:

Strømsnes Akvakultur AS søker om utvidelse av eksisterende landlokalitet for produksjon av settefisk av laks og regnbueørret i Askøy kommune. Det søkes om en utvidelse fra 212,5 tonn til 1132 tonn biomasse pr år.

Det planlegges gjenbruk av vann i tillegg til bruk av sjøvann. Det er ikke oppgang av anadrom fisk til vannkilden (Askevatnet/Hopsvatnet).

Mattilsynet vurderer dette slik:

For at godkjenning skal kunne gis må etableringen av akvakulturanlegget, eller akvakulturområdet for bløtdyr, ikke innebære uakseptabel risiko for spredning av smitte, herunder smitte inn til akvakulturanlegget eller akvakulturområdet for bløtdyr og dets omkringliggende miljø.

I vurdering av smittefaren skal det legges særlig vekt på avstand til vassdrag, annen akvakulturrelatert virksomhet og til grupper av akvakulturanlegg. Det skal også legges vekt på hvilken art som skal produseres, driftsform og produksjonsomfang. For akvakulturanlegg på land vurderes avstand til andre akvakulturrelaterte virksomheter og vassdrag i hovedsak ut fra vanninntak og avløp.

Det skal foreligge et internkontrollsystem som sannsynliggjør at krav til smittehygienisk og velferdsmessig forsvarlig drift, herunder beredskapsplan, risikobasert helsekontroll, opprettholdelse av god vannkvalitet og journalføring, kan etterleves.

Akvakulturanlegget skal kunne ivareta artens krav til et godt levemiljø. Det skal være sikkerhet for tilstrekkelig tilførsel av vann av egnet kvalitet. Anlegget skal være slik lokalisert og konstruert at risikoen er lav for at akvakulturdyrene påføres skade eller unødig påkjenning. Ved vurdering av velferden skal opplysninger om anleggets utforming og utstyr samt dets plassering på lokaliteten vurderes opp mot produksjonsform og vanndata.

Det kan stilles vilkår til godkjenningen.

Ettersom Strømsnes er et eksisterende anlegg, har Mattilsynet vektlagt hvordan driften har vært på anlegget fram til i dag. Anlegget har både regnbueørret og laks. Avstand til andre anlegg relatert til sjøvannsinntaket vil ikke bli vurdert i denne omgang, da anlegget allerede har et godkjent sjøvannsinntak.

Historikk i anlegget

Anlegget ble overtatt av Blom Fiskeoppdrett AS i 2012, og det er derfor historikk de siste fire år som er vurdert i søknadsprosessen. Anlegget fremstår som veldrevet og har gode driftsrutiner. Strømsnes ble også kontrollert i forbindelse med Mattilsynets kampanje "Tilsynskampanje Settefisk 2013-2014". Dette var en tilsynskampanje rettet mot vannkvalitet, vannbehandling og anleggene sin oppfølging av helse- og velferdsindikatorer knyttet til vann. Det har ikke vært dødelighetsepisoder i anlegget relatert til vannkvalitet, men det har vært dødelighetsepisoder knyttet til sykdomsutbrudd. Det ble blant annet påvist virus Y / PRV om på regnbueørret i 2014.

Vannkvalitet

- Ferskvann: Økningen i produksjonsomfang innebærer økt behov for ferskvann. Anlegget har i dag begrenset tilgang på ferskvann fordi Askevatnet er regulert til drikkevann og strømproduksjon. Kommunens vannuttak fra Askevatnet vil være økende i årene framover og har prioritet for sitt vannuttak foran Strømsnes. I følge innsendte prognoser vil kommunens og Strømsnes sitt samlede behov for vannuttak kunne overstige kapasiteten til Askevatnet etter 2022. Tilrenning til Hops-/og Strømsnesvatnet vil da også reduseres. For å kompensere for redusert ferskvannstilgang etter 2022, vil settefiskanlegget effektivisere vannbruken gjennom å økt oksygentilsetting og CO2 lufting. På denne måten ser de for seg å kunne utnytte vannet lenger i karene, og til dels gjenbruk av vann. I tørre perioder vil likevel vanntilgangen kunne bli problematisk, og anlegget vil derfor øke sin bruk av sjøvann på fisk som er klar for dette. Strømsnes vil også i økende grad benytte seg av RAS, men på enkeltkar. Det vil bli tatt prøver fra både RAS-kar og andre kar jevnlig for måling og dokumentasjon av TAN-konsentrasjoner, nitritt, pH, CO2, mm.
- Sjøvann: Det vil bli økt bruk av sjøvann, og det forutsettes at kapasiteten på det godkjente UV anlegget for sjøvann er tilstrekkelig. Bruk av sjøvann vil kunne gi problemer med utfelling av organisk bundet Aluminium.

Strømsnes sin risikokartlegging og -vurdering må oppdateres med tanke på vannkvalitet, både med hensyn til gjenbruk av vann, RAS og økt bruk av sjøvann. Det skal videre fremgå av risikoanalysen hvilke vannkvalitetsparametere som skal overvåkes og til hvilken frekvens de skal overvåkes.

Smittehygiene

Settefiskanlegget har pr i dag gode sluser mellom de ulike avdelingene. En av de største risikoene for å få inn smitte i anlegget, vil være inntak av vann. Etersom Strømsnes allerede er et godkjent anlegg og ferskvannskilden og sjøvannsinntaket forblir uendret, vil det derfor være gjenbruk av vann som er den vesentlige endringen som må vurderes. Gjenbruk av vann er risikabelt fordi en raskt kan få et høyt smittepress ved at vann fra syk fisk kommer tilbake til karet. Ved gjenbruk er det ingen rensing av vannet, det er kun en CO2 lufting og oksygenering. Smittepresset vil kunne øke raskt og et eventuelt utbrudd kan få et større omfang enn i et rent gjennomstrømmingsanlegg eller et RAS anlegg med rensing/desinfisering. Strømsnes skal ha karintern gjenbruk, dvs at vann fra et kar går tilbake til samme karet. Det vil dermed ikke være risiko for at smitten spres i hele anlegget. Strømsnes må imidlertid ha inn i sin beredskapsplan hvilke tiltak de skal sette inn for å begrense et eventuelt sykdomsutbrudd.

Beredskap

Fordi mangel på ferskvann kan bli en problemstilling i settefiskanlegget, betinger dette at settefiskanlegget har tenkt over hvordan de kan unngå å komme i en situasjon der fisken ikke får tilstrekkelig med nytt vann inn i karene. Det må videre også beskrives hvilke tiltak som skal settes inn dersom det blir knapphet på ferskvann.

Det settes som vilkår i godkjenningen at Strømsnes Akvakultur AS har god oversikt og kontroll på de viktigste vannkvalitetsparametrene. Disse kan være forskjellig fra kar med gjenbruk og i kar med RAS.

Oppsummering

Mattilsynet vurderer det som forsvarlig å tillate en økning i biomassen i settefiskanlegget Strømsnes.

Mattilsynet vil vurdere å trekke godkjenningen tilbake dersom virksomheten ikke overholder vesentlige forhold i vilkårene for godkjenningen eller ikke oppfyller vesentlige krav i regelverket. Mattilsynet skal til enhver tid holdes orientert om hvem som er ansvarlig for virksomheten.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Odd Tøsdal
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:

FISKERIDIREKTORATET REGION VEST, Postboks 185 Sentrum, 5804 BERGEN
Fylkesmannen i Hordaland - Landbruksavdelinga, PB. 7315, 5020 Bergen
HORDALAND FYLKESKOMMUNE REGIONALAVDELINGA, Postboks 7900, 5020 BERGEN

Vedlegg:

Regelverk og rettigheter
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

Regelverk og rettigheter

Hjemmel for tilsyn

Mattilsynet har i henhold til matloven § 23 og dyrevelferdsloven § 30 hjemmel til å føre tilsyn og fatte vedtak for gjennomføring av bestemmelser gitt i medhold av loven.

Du har rett til å få veiledning om regelverket

Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Klagerett

Det er klagerett på enkeltvedtak. Fristen for å klage er tre uker etter at dere har mottatt informasjon om vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere finner mer informasjon om klageretten i vedlegget Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Aktuelt regelverk:

- FOR 2008-06-17 nr 823: Forskrift 17. jun. 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv)
- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)

Avsender	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27)	
Mattilsynet Avdeling Haugalandet Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageinstans
Strømsnes Akvakultur as Ulvøyvegen 130 5337 RONG	27.12.2016	Mattilsynet, hovedkontoret

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis De ønsker å klage over vedtak De har fått underretning om.

Klagerett	De har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan De klage til	Klagen skal først sendes til avsenderen av denne meldingen. Dersom dette organet ikke endrer vedtaket som følge av klagen, vil den bli sendt videre til klageinstansen for avgjørelse.
Fristen til å klage	Klagefristen er 3 uker fra den dag dette brevet ble mottatt. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristen løper ut. Dersom De klager så sent at det kan være uklart for oss om De har klaget i rett tid, bes De oppgi dato når denne meldingen ble mottatt. Dersom klagen blir sendt for sent, er det adgang til å se bort fra den. Om De har særlig grunn til det, kan De likevel søke om å få forlenget klagefristen. De bør da i tilfelle nevne grunnen til forsinkelsen.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom De ikke allerede har fått begrunnelse for vedtaket, kan De sette fram krav om å få det. Slikt krav må settes fram i løpet av klagefristen. Klagefristen blir i så fall avbrutt, og ny frist begynner å løpe fra det tidspunkt De mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	Klagen skal nevne det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. De bør også nevne Deres begrunnelse for å klage og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen. Klagen må undertegnes.
Utsetting av vedtaket	Selv om De har klagerett, kan vedtaket vanligvis gjennomføres straks. De har imidlertid adgang til å søke om å få utsatt iverksettingen av vedtaket inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort
Rett til å se sakens dokumenter og til å kreve veiledning	Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken, jf fvl §§ 18 og 19. De må i tilfelle vende Dem til det forvaltningsorgan som har sendt denne meldingen. Der kan De også få nærmere veiledning om adgangen til å klage, om fremgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	De kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokatbistand etter reglene om fritt rettsråd. Her gjelder imidlertid normalt visse inntekts- og formuesgrenser. Fylkesmannens kontor eller vedkommende advokat kan gi nærmere veiledning. Det er også særskilt adgang til å kreve dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med klagesaken, for eksempel til advokatbistand. Dersom vedtaket er blitt endret til gunst for klageren, er det etter fvl § 36 også adgang til å søke dekning for vesentlige kostnader i forbindelse med saken. Klageinstansen vil om nødvendig orientere Dem om retten til å kreve slik dekning for sakskostnader.
Klage til Sivilombudsmannen	Det er også mulig å klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen).

Løyve etter forureiningslova for settefiskproduksjon til Strømsnes akvakultur AS

Fylkesmannen gjev Strømsnes Akvakultur AS løyve med heimel i forureiningslova § 11, jf. § 16. Løyvet er gjeve på grunnlag av opplysningar i søknad av 12. april 2016 og opplysningar som kom fram under handsaminga av søknaden. Løyvet gjeld frå 18. november 2016.

Dette løyvet erstattar løyvet frå 24. oktober 2002.

Dersom verksemda ønskjer endringar utover det som vart opplyst i søknaden eller under sakshandsaminga og som kan ha miljømessig verknad, må verksemda på førehand avklare dette skriftleg med Fylkesmannen.

Dersom heile eller vesentlege delar av løyvet ikkje er teke i bruk innan fire år, skal verksemda sende ei utgreiing om omfanget til verksemda. Fylkesmannen vil då vurdere eventuelle endringar i løyvet.

Verksemdsdata

Verksemd	Strømsnes Akvakultur AS
Lokalitet	Strømsnes
Stad/gateadresse	Ulvøyvegen 130
Postadresse	5337 Rong
Kommune og fylke	Askøy, Hordaland
Org.nummer (verksemd)	936 100 112
Koordinatar (Euref89/WGS84)	60° 28,0887' N, 5° 13,5017' E
NACE-kode og bransje	03.222 Produksjon av yngel og settefisk i ferskvannsbasert akvakultur

Referansane til Fylkesmannen

Løyvenummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ¹
2016.0880.T	1247.0071.01	3

Løyve gjeve: 18. november 2016	Endringsnummer:	Sist endra:
Sissel Storebø senioringeniør	Tom N. Pedersen seniorrådgjevar	

Brevet er godkjent elektronisk og derfor inga underskrift.

¹ Forureiningsforskrifta kapittel 39 om gebyr til statskassen for Fylkesmannen sitt arbeid med løyver og kontrollar etter forureiningslova

1. Rammer for verksemda

Løyvet gjeld forureining frå produksjon av settefisk av laks og aure. Løyvet gjeld for ein årleg produksjon av sjøklar settefiske av laks og aure med ein biomasseproduksjon på inntil 550 tonn per år. Løyvet er avgrensa til eit fôrforbruk på 550 tonn per år.

Ved vesentlege endringar i drift eller utsleppstilhøve må verksemda søke om endring av løyvet, jamvel om produksjonen ligg innafor 550 tonn per år.

2. Generelle vilkår

2.1 Utsleppsavgrensingar

Dei utsleppskomponentane frå verksemda som er forventa å ha størst miljømessig verknad, er uttrykkeleg regulert gjennom spesifikke vilkår i dette løyvet. Utslepp som ikkje er uttrykkeleg regulert på denne måten, er omfatta av løyvet så langt opplysningar om slike utslepp vart framlagt i samband med sakshandsaminga eller må reknast for å ha vore kjent på annan måte då vedtaket vart gjort. Dette gjeld likevel ikkje utslepp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslepp av slike komponentar er berre omfatta av løyvet dersom dette går fram uttrykkeleg av vilkåra i løyvet eller dei er så små at dei må reknast for å vere utan miljømessig verknad.

2.2 Plikt til å redusere forureining så langt som mogleg

All forureining frå verksemda, under dette utslepp til luft, vatn, støy og avfall, er isolert sett uønskt. Sjølv om utsleppa blir haldne innanfor fastsette utsleppsgrenser, pliktar verksemda å redusere sine utslepp, under dette støy, så langt dette er mogleg utan urimelege kostnader. Plikta omfattar også utslepp av komponentar som det ikkje er sett uttrykkeleg grenser for i vilkår i løyvet.

For produksjonsprosessar der utsleppa er proporsjonale med produksjonsmengd, skal ein eventuell reduksjon av produksjonsnivået som er lagt til grunn i samband med sakshandsaminga, føre til ein tilsvarande reduksjon i utsleppa.

2.3 Plikt til førebyggjande vedlikehald

For å halde dei ordinære utsleppa på eit lågast mogleg nivå og for å unngå utilsikta utslepp, skal verksemda sørge for førebyggjande vedlikehald av utstyr som kan verke inn på utsleppa. System/rutinar for vedlikehald av slikt utstyr skal vere dokumentert, jf. internkontrollforskrifta § 5 punkt 7 .

2.4 Tiltak ved auka forureiningsfare

Dersom det som følge av unormale driftstilhøve eller av andre grunnar oppstår fare for auka forureining, pliktar verksemda å setje i verk tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den auka forureiningsfaren, under dette om nødvendig, å redusere eller innstille drifta.

Verksemda skal så snart som mogleg informere Fylkesmannen om unormale tilhøve som har eller kan få forureiningsmessige følgjer. Akutt forureining skal varslast i samsvar med punkt 10.4.

2.5 Internkontroll

Verksemnda skal ha internkontroll for verksemnda si i samsvar med gjeldande forskrift. Internkontrollen skal mellom anna sikre og dokumentere at verksemnda held krav i dette løyvet, forureiningslova, produktkontrolllova og relevante forskrifter til desse lovene. Verksemnda pliktar å halde internkontrollen oppdatert.

Verksemnda skal alltid ha oversikt over alt som kan føre til forureining, og skal kunne gjere greie for risikoen for forureining.

2.6 Best tilgjengeleg teknologi

Verksemnda skal etterleve forureiningslova sitt føre-var-prinsipp for å redusere miljøpåverknaden av drifta og forbruket av ressursar, jf. forureiningslova § 7 og naturmangfaldlova § 12 om bruk av miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar. Dette gjeld for alle interne produksjonsprosessar i anlegget, samt reinsing av avløp.

Verksemnda pliktar som ein del av sin internkontroll å halde seg oppdatert på dokumentasjonen som finst for bransjen når det gjeld beste tilgjengelege teknologi (BAT²). For å unngå, eller avgrense forureining og avfallsproblem, skal de nytte den beste tilgjengelege teknologien som ut frå ei samla vurdering – også av økonomiske tilhøve, gir dei beste resultatata for noverande og framtidig tilstand i miljøet. Plikta omfattar også utslepp av komponentar som det ikkje er sett spesifikke grenser for.

2.7 Tiltak for å sikre mot viltskade

Naturmangfaldlova og viltlova set krav om at vi skal ta vare på viltet og leveområda deira for å sikre produktiviteten og rikdomen av artar i naturen. Verksemnda pliktar å setje i verk førebyggjande tiltak som vernar om både anlegg og vilt.

3. Utslepp til vatn

3.1 Utsleppsmengder

Det er sett utsleppsgrenser for samla årlege utslepp. Utsleppa frå setjefiskanlegget er indirekte avgrensa gjennom produksjonsramma i vilkår 1 og vilkår 3.2 om reinsing av avløpet. For dette anlegget er det gjeve løyve til utslepp av inntil 16 tonn total nitrogen, 1,7 tonn total fosfor og 30 tonn organisk materiale målt som TOC.

3.2 Utsleppsreducerande tiltak

Før utslepp til resipienten skal avløpsvatnet reinsast gjennom reinseanlegg som oppfyller reinsekrava sett til oppsamling av minst 70% av partiklar av organisk materiale. Kravet om reinsing skal vere oppfylt når fôrforbruket vert høgare enn 250 tonn pr. år og innan to år etter at dette løyvet er gitt.

² Rapport frå Nordisk Ministerråd, TemaNord 2013:529, BAT for fiskeopdræt i Norden, www.norden.org/no/publikasjoner/publikasjoner/2013-529

3.3 Utsleppstad for prosessavløp

Avløpsvatnet skal førast til resipienten i Byfjorden på minimum 20 m djup og på ein slik måte at innblanding i vassmassane vert best mogleg.

3.4 Overflatevatn

Avrenning av overflatevatn frå verksemda sine uteareal skal handterast slik at det ikkje medfører skade eller ulempe for miljøet.

3.5 Mudring

Dersom det som følgje av drifta til verksemda skulle vise seg å vere nødvendig med mudring, skal verksemda innhente nødvendig løyve frå forureiningsstyresmakta. Slik mudring må verksemda koste sjølv.

4. Utslepp til luft

Diffuse utslepp frå produksjonsprosessar, uteareal, lagerområde, område for lossing/lasting, reinseanlegg og anlegg for behandling av slam, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal avgrensast så langt som mogleg. Fôrlagring, spyling, reingjering og tørking av utstyr, handtering av avfall og andre aktivitetar ved anlegget skal gå føre seg på ein slik måte at det ikkje fører til nemnande luktulemper utanfor verksemda sitt område.

5. Grunnforureining og forureina sediment

Verksemda skal vere innretta slik at det ikkje skjer utslepp til grunnen som kan føre til nemneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Verksemda pliktar å halde kontinuerleg oversikt over eventuell eksisterande forureina grunn på verksemdsområdet og forureina sediment utanfor. Det same gjeld faren for spreining, og om det er trong for granskingar og tiltak. Dersom det er nødvendig å setje i verk granskingar eller andre tiltak, skal Fylkesmannen varslast om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påverke forureina grunn eller forureina sediment, må ha løyve etter forureiningslova, eventuelt godkjenning frå kommunen³ eller Fylkesmannen⁴.

6. Kjemikal

Med kjemikal meiner vi her kjemiske stoff og stoffblandingar som blir brukt i verksemda, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikal, til dømes groehindrande middel, vaskemiddel, hydraulikkvæsker og middel for å hindre brann.

For kjemikal som blir brukt på ein slik måte at det kan føre til fare for forureining, skal verksemda dokumentere at ho har gjort ei vurdering av helse- og miljøegenskapar til kjemikala på bakgrunn av testing eller annan relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

³ Forureiningsforskrifta kapittel 2 om opprydding i forureina grunn ved bygge- og gravearbeid

⁴ Forureiningsforskrifta kapittel 22 om mudring og dumping i sjø og vassdrag

Verksemda pliktar å etablere eit dokumentert system for substitusjon av kjemikal. Verksemda skal gjere ei kontinuerleg vurdering av faren for skadelege effektar på helse og miljø valda av dei kjemikala som blir brukt, og av om alternativ finst. Skadelege effektar knytt til produksjon, bruk og endeleg disponering av produktet, skal vurderast. Der betre alternativ finst, pliktar verksemda å bruke desse så langt dette kan skje utan urimeleg kostnad eller ulempe.⁵

Stoff åleine, i stoffblandingar og/eller i produkt, skal ikkje framstillas og seljast, eller bli brukt utan at dei er i samsvar med krava i REACH-regelverket⁶ og andre regelverk som gjeld for kjemikal.

7. Støy

Anlegget skal utformast og drivast slik at det ikkje oppstår urimelege støyplager for omgivnaden. Jamvel om verksemda held seg innafor grenseverdiane for støy, har ein likevel plikt til å redusere støy mest mogleg med hjelp av best tilgjengeleg teknologi. Dette kan mellom anna omfatte skjerming av vifter eller omplassering / innebygging av særleg støyande maskinar. Aktivitetar som medfører fare for spesiell støy, bør i størst mogleg grad gjennomførast innanfor vanleg arbeidstid, dvs. måndag til fredag kl. 7-16.

Verksemda sitt bidrag til utandørs støy ved omkringliggjande bustader, sjukehus, pleieinstitusjonar, fritidsbustader, utdanningsinstitusjonar, barnehagar skal ikkje bryte følgjande grenser, målt eller rekna ut som frittfeltsverdi ved mest støyutsette fasade:

Kvardagar	Laurdagar	Søn- og helgedagar	Kveld (kl. 19–23), kvardagar	Natt (kl. 23–07), alle døgn	Natt (kl. 23–07), alle døgn
55 Lden	50 Lden	45 Lden	50 Levening	45 Lnight	60 LAFmax

Lden er A-vege ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.

Levening er A-vege ekvivalent støynivå for kveldsperioden 19-23.

Lnight er A-vege ekvivalent støynivå for nattperioden 23–07.

LAFmax er A-vege maksimalnivå for dei 5–10 mest støyande hendingane innanfor perioden, målte/rekna ut med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Verksemda skal halde alle støygrenser innanfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjeld all støy frå verksemda si ordinære verksemd, inkludert intern transport på verksemdsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkt. Støy frå bygg- og anleggsverksemd og frå ordinær persontransport av verksemda sine tilsette er likevel ikkje omfatta av grensene.

8. Energi

Verksemda skal ha eit system for energileiing i verksemda for kontinuerleg, systematisk og målretta vurdering av tiltak som kan setjast i verk for å oppnå mest mogleg energieffektiv produksjon og drift. Systemet for energileiing skal inngå i internkontrollen til verksemda, jf. punkt 2.6 og følgje prinsippa og metodane gitt i norsk standard for energileiing.

⁵ Produktkontrolllova § 3a

⁶ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og avgrensing av kjemikal (REACH)

9. Avfall

9.1 Generelle krav

Verksemnda pliktar så langt det er mogleg utan urimelege kostnader eller ulemper å unngå at det blir danna avfall som følgje av verksemnda. Særleg skal verksemnda prøve å avgrense innhaldet av skadelege stoff i avfallet mest mogleg.

Verksemnda pliktar å sørgje for at all handtering av avfall, under dette farleg avfall, skjer i samsvar med gjeldande reglar for dette fastsett i eller i medhald av forureiningslova, under dette avfallsforskrifta⁷.

9.2 Organisk produksjonsavfall

Produksjonsavfall i form av død fisk, fôrrestar, slam, feitt med vidare skal handterast på ein slik måte at det ikkje oppstår fare for forureining. Nedgraving eller dumping av slikt avfall i sjøen eller på land er ikkje tillate.

Verksemnda sitt produksjonsavfall skal handterast slik at det i størst mogleg grad kan utnyttast som ein ressurs:

- Oppsamla død fisk skal konserverast omgåande ved ensilering, frysing, eller liknande og førast til eige lager før levering til godkjent mottakar. Ved ensilering skal fisken kvernast. Anlegget skal ha beredskap for å kunne handtere massiv fiskedød.
- Oppsamla slam frå reinsing av produksjonsvatn og avløp skal så langt mogeleg utnyttast til gjødsel/jordforbetningsmiddel eller energiføremål. Verksemnda må ha ein plan for handtering av slammet i tråd med gjeldande regelverk⁸ på dette området. Transport til godkjent anlegg for mottak/bruk skal skje på ein slik måte at det oppstår minst mogeleg ulempe, lukt med vidare.

Død fisk og anna produksjonsavfall/slam som eventuelt inneheld restar av medisinfôr, antibiotika, insekticid eller andre miljøfarlege stoff skal handterast slik at anna oppsamla produksjonsavfall som skal utnyttast som ressurs ikkje vert ureina. Dette må lagrast i eige lager med tilstrekkeleg kapasitet.

10. Tiltak for førebyggjande og beredskap mot akutt ureining

10.1 Miljørisikoanalyse

Verksemnda skal gjennomføre ein miljørisikoanalyse av verksemnda si. Verksemnda skal vurdere resultata med tanke på akseptabel miljørisiko. Potensielle kjelder til akutt forureining av vatn, grunn og luft skal kartleggjast. Miljørisikoanalysen skal dokumenterast og skal omfatte alle tilhøve ved verksemnda som kan føre til akutt forureining med fare for helse- og/eller miljøskadar inne på område til verksemnda eller utanfor. Ved modifikasjonar og endra produksjonstilhøve skal miljørisikoanalysen oppdaterast.

Verksemnda skal ha oversikt over miljøressursar som kan bli råka av akutt forureining og dei helse- og miljømessige konsekvensane slik forureining kan føre til.

⁷ Forskrift om gjenvinning og handsaming av avfall

⁸ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav, og anna relevant regelverk

10.2 Førebyggjande tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal verksemda setje i verk risikoreduserande tiltak. Både sannsynsreduserande og konsekvensreduserande tiltak skal vurderast. Verksemda skal ha ein oppdatert oversikt over dei førebyggjande tiltaka.

10.3 Etablering av beredskap

Verksemda skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og dei risikoreduserande tiltaka som er sette i verk, etablere og vedlikehalde ein beredskap mot akutt forureining. Beredskapen skal vere tilpassa den miljørisikoen som verksemda til ei kvar tid representerer. Verksemda skal øve på beredskapen mot akutt forureining minimum ein gong per år.

10.4 Varsling om akutt forureining

Akutt forureining eller fare for akutt forureining skal varslast i samsvar med gjeldande forskrift⁹. Verksemda skal også så snart som mogleg varsle Fylkesmannen gjennom fmhopostmottak@fylkesmannen.no i slike tilfelle.

Fylkesmannen føreset at verksemda kan leggje fram meir utfyllande dokumentasjon, til dømes ved tilsyn, om verksemda sine aktivitetar knytt til miljørisikoanalysen, dei førebyggjande tiltaka og beredskapen.

11. Utsleppskontroll og rapportering til Fylkesmannen

11.1 Utsleppskontroll

Verksemda skal gjennomføre målingar og utrekningar av utslepp til vatn. Utrekningane av utslepp skal vere baserte på fôrforbruk, biologisk produksjon av fisk og produksjon av slam. Det må gjerast målingar av mengd produsert slam og analysar av innhaldet av N, P og TOC.

Utrekningane og målingane skal vere representative for verksemda sine faktiske utslepp og skal som minimum omfatte

- komponentar som er uttrykkeleg regulert gjennom grenseverdier i løyvet eller forskrifter
- andre komponentar som er omfatta av rapporteringsplikta i samsvar med Miljødirektoratet sin rettleiar til verksemda sin eigenrapportering. Rettleiaren er lagt ut på www.miljodirektoratet.no.

11.2 Utreknings- og måleprogram

Verksemda skal ha eit utreknings- og måleprogram som inngår i verksemda sin dokumenterte internkontroll.

Når verksemda utarbeider måleprogrammet, skal de:

- Velje prøvetakingsfrekvensar som gjev representative prøver
- Vurdere usikkerheitsbidraga ved dei ulike trinna i målingane (prøvetaking – analyse – utrekning) og velje løysingar som reduserer den totale usikkerheita til eit akseptabelt nivå.

⁹ Forskrift om varsling av akutt forureining eller fare for akutt forureining

11.3 Rapportering til Fylkesmannen

Utrekning av utsleppsmengd og reinsegrad skal innan 1. mars kvart år rapporterast til Fylkesmannen, inntil det blir etablert ei ordning for rapportering gjennom Altinn.

11.4 Kvalitetssikring

Verksemda er ansvarleg for at metodane og utføring av målingane er forsvarleg kvalitetssikra mellom anna ved å

- utføre målingane etter Norsk Standard. Dersom det ikkje finst, kan internasjonal eller utanlandsk standard nyttast. Fylkesmannen kan vidare godta at annan metode vert brukt dersom særlege omsyn tilseier det.
- bruke akkrediterte laboratorium/tenester når prøvetaking og analyse blir utført av eksterne. Tenesteyter skal vere akkreditert for den aktuelle tenesta.

I tilfelle verksemda sjølv tek ut prøver og sender dei til akkreditert laboratorium, skal dette på førehand vere avklart skriftleg med laboratoriet, og verksemda skal ha fått naudsynt opplæring i uttak og vidare handtering av prøvane.

12. Overvaking av resipient

12.1 Krav til miljøtilstand

Utslepp frå anlegget skal ikkje føre til at vedtekne miljømål for vassførekomsten ikkje let seg gjere å oppnå, eller at miljøtilstanden vert redusert, jf. vassforskrifta¹⁰ og tilhøyrande klassifiseringsretteleiar¹¹ for miljøtilstand.

Utslepp frå anlegget skal ikkje føre til at gravande dyr ikkje kan eksistere ved eller i nærsona til utsleppsstaden for avlaupsvatnet. I sedimenteringsområdet skal tilstandsklassa over tid ikkje vere dårlegare enn klasse II når det gjeld djupvatn, blautbotnfauna og sediment, og skal ikkje ha ei negativ utvikling.

Overflatevatnet i influensområde skal om sommaren ikkje vere dårlegare enn naturtilstandsklassa for området.

Strandsona nær anlegget skal ikkje vere synleg påverka av utslepp eller anna ureining frå anlegget.

12.2 Krav til overvaking

Prøvetaking, analysar og fagleg vurdering skal gjennomførast av kvalifiserte og uavhengige organ, desse bør også så langt mogleg vere akkreditert for oppgåva.

Verksemda skal følgje opp tidlegare resipientgranskingar med ei resipientgransking innan tre år eller innan desember 2019. Seinare frekvens for resipientgransking vil avhenge av miljøtilstand og kvart tredje år inntil miljøtilstanden syner minst god tilstand (målt etter Miljødirektoratet sin rettleiar nr 2-2013). Normalkravet til resipientgransking ved god økologisk tilstand er kvart 6. år.

¹⁰ Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) av 15.12.2006, nr 1446

¹¹ Direktorsgruppa Vanndirektivet 2013, Veileder 02:2013 Klassifisering av miljøtilstand i vann

Verksemnda kan bli pålagt å utføre meir omfattande overvaking, eller delta i dei undersøkingane som Fylkesmannen finn nødvendig for å kartleggje forureiningseffekten anlegget har på resipienten, jf. forureiningslova § 51.

12.3 Rapportering til Fylkesmannen

Resultat av overvaking av miljøtilstanden i resipienten skal rapporterast elektronisk til Fylkesmannen så snart som mogleg etter at miljøgranskingar er utført.

Data som blir skaffa ved overvaking i vatn, inklusiv sediment og biota, skal registrerast i databasen *Vannmiljø*. Data skal leverast på *Vannmiljø* sitt importformat, som er å finne på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>. Her finst også oversikt over kva for informasjon som skal registrerast i samsvar med *Vannmiljø* sitt kodeverk.

13 Utskifting av utstyr

Viss verksemnda skal gjere utskifting av utstyr i verksemnda som gjer det teknisk mogleg å motverke forureining på ein vesentleg betre måte enn då løyvet vart gjeve, skal Fylkesmannen på førehand få melding om dette.

Ved all utskifting av utstyr skal verksemnda nytte dei beste tilgjengelege teknikkane for å motverke forureining.

14 Eigarskifte

Viss verksemnda blir overdratt til ny eigar, skal verksemnda sende melding til Fylkesmannen så snart som mogleg og seinast ein månad etter eigarskiftet.

15 Nedlegging

Viss eit anlegg blir nedlagt eller ei verksemd stansar for ein lengre periode, skal eigaren eller brukaren gjere det som til ei kvar tid er nødvendig for å motverke fare for forureining. Viss anlegget eller verksemnda kan føre til forureining etter nedlegginga eller driftsstansen, skal verksemnda i rimelig tid på førehand gje melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsetje nærare kva for tiltak som er nødvendig for å motverke forureining. Fylkesmannen kan påleggje eigaren eller brukaren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mogleg erstatningsansvar.

Ved nedlegging eller stans skal verksemnda sørgje for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall blir teke hand om på forsvarleg måte, under dette at farleg avfall blir handtert i samsvar med gjeldande forskrift.¹² Dei tiltaka som blir sette i verk ved slike høve, skal verksemnda rapportere til Fylkesmannen innan 3 månader etter nedlegging eller stans. Rapporten skal også innehalde dokumentasjon av disponeringa av kjemikalrestar og ubrukte kjemikal og namn på eventuell(e) kjøpar(ar).

Ved nedlegging av ei verksemd skal den ansvarlege sørgje for at driftsstaden blir sett i miljømessig tilfredsstillande stand igjen.

¹² Avfallsforskrifta kapittel 11 om farleg avfall

Utsleppsløyve etter forureiningslova for Strømsnes Akvakultur AS

Viss verksemda ønskjer å starte drifta på nytt, skal verksemda gje melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

16 Tilsyn

Verksemda pliktar å la representantar for forureiningsstyresmakta eller dei som har mynde, føre tilsyn med anlegget til ei kvar tid.

VEDLEGG 1**Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.**

Utslepp av disse komponentane er berre omfatta av løyvet dersom dette går fram uttrykkeleg av vilkåra i løyvet eller dei er så små at utsleppet av desse ikkje har noko å seie for miljøet.

Metall og metallsambindingar:

	Forkortingar
Arsen og arsensambindingar	As og As-sambindingar
Bly og blysambindingar	Pb og Pb-sambindingar
Kadmium og kadmiumsambindingar	Cd og Cd-sambindingar
Krom og kromsambindingar	Cr og Cr-sambindingar
Kvikksølv og kvikksølvambindingar	Hg og Hg-sambindingar

Organiske sambindingar:

Bromerte flammehemmarar:	Vanlege forkortingar
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske sambindingar	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksin og furaner	Dioksin, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjeda klorparafinar C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjeda klorparafinar C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklorbenzen	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensid:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Alkylfenolar og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6 tri-tert-butylfenol	

Polyfluorete organiske sambindingar (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og sambindingar som inneheld PFOS	PFOS, PFOS-relaterte sambindingar
Langkjeda perfluorete karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA
C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske sambindingar:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT

Polysykliske aromatiske hydrokarbon	
	PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	
	DEHP

Bisfenol A	
	BPA

Siloksan	
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Vedlegg 2

Tiltak for å sikre mot viltskade

Tiltak for å sikre mot viltskade

Naturmangfaldlova og viltlova set krav om at vi skal ta vare på viltet og leveområda deira for å sikre produktiviteten og rikdomen av artar i naturen.

Erfaringar frå akvakulturanlegg viser at dei kan føre til konflikhtar med ville dyr og fuglar. Alle typar oppdrettsanlegg, også skjelanlegg, kan lokke til seg vilt.

Innehavar av akvakulturanlegget bør av eiga interesse førebyggje viltskade. Dersom det oppstår viltskade skal innehavaren av akvakulturanlegget straks ta kontakt med viltansvarleg i kommunen for å setje i verk tiltak.

For å unngå skade på vilt kan Fylkesmannen krevje at innehavaren av akvakulturanlegget monterer flytelense med sperregarn og viltsikker port dersom anlegget ligg ved land.

Innehavaren av anlegget kan søkje om skadefelling først om det oppstår viltskade av vesentleg økonomisk omfang, og tiltak for å førebyggje viltskade ikkje nyttar.

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Tom N. Pedersen, 5557 2119

Vår dato
18.11.2016
Dykkar dato
12.04.2016

Vår referanse
2016/5213 542.1
Dykkar referanse

Strømsnes Akvakultur
Ulvøyvegen 130
5337 RONG

Løyve etter forureiningslova for produksjon av settefisk av laks og aure for Strømsnes Akvakultur AS på lokaliteten Strømsnes i Askøy kommune

Strømsnes Akvakultur AS får løyve til utslepp til luft og vatn for produksjon av sjøklar settefisk og yngel av laks og aure med maksimalt årleg fôrforbruk på 550 tonn og maksimal samla biomasse på inntil 550 tonn på lokaliteten Strømsnes i Askøy kommune. Utsleppsløyvet er avgrensa av utslepp av inntil 1,7 tonn total fosfor, 16 tonn total nitrogen og 30 tonn organisk stoff målt som TOC.

Utsleppsløyvet er gitt i medhald av forureiningslova § 11, jf. § 16.

Det er sett krav om partikkelreinsing av avløpsvatn skal vere oppfylt når fôrforbruket overstig 250 tonn pr. år og innan to år etter at dette løyvet er gitt. Slam frå reinseanlegget skal leverast godkjend mottak og at det skal handterast slik at det ikkje genererer luktproblem for naboar.

Det er sett krav om resipientgransking innan desember 2019.

Løyvet med tilhøyrande vilkår er lagt ved dette brevet. Fylkesmannen har regulert dei tilhøva som blir vurdert til å ha dei mest alvorlege miljømessige konsekvensane.

Vi viser til søknad frå Strømsnes Akvakultur AS av 12. april 2016 oversendt frå Hordaland fylkeskommune den 15. april 2016.

Verksemnda søker om løyve til utviding av produksjonen av sjøklar settefisk av laks og aure frå biomasseproduksjon på 212,5 tonn til ein årleg biomasseproduksjon på 1.132 tonn. Planlagt produksjon er inntil 4 millionar settefisk á 250 gram og inntil 12 millionar yngel á 11 gram. Produksjonsutvidinga skal skje innafor det areal dei har til rådvelde ved bruk av større kar og vassparingstiltak.

Løyvet erstattar tidlegare vedtak og gjeld på dei vilkåra som følgjer vedlagt. Det er ikkje gyldig før Hordaland fylkeskommune har gitt løyve etter akvakulturlova.

Løyvet gjeld òg for utslepp frå reingjering av produksjonsutstyr. Det er sett vilkår for handtering av fiskeavfall og anna avfall ved anlegget. Løyvet gjeld ikkje for slakting, sløyving og foredling av fisk.

Dersom løyvet ikkje er teke i bruk innan to år, må verksemnda melde frå til Fylkesmannen, jf. forureiningslova § 20.

Fylkesmannen vil påpeike at negative miljøpåverknader isolert sett er uønskt. Verksemda pliktar å redusere utsleppa så langt det er mogleg utan urimelege kostnader og pliktar å unngå unødvendig forureining, jf. forureiningslova § 7.

I tillegg til dei krava som følgjer av løyvet, pliktar verksemda å overhalde forureiningslova, produktkontrolllova, og dei forskriftene som er heimla i desse lovene. Enkelte av forskriftene er nemnt i løyvet. Vi viser til www.regelhjelp.no for informasjon om andre reglar som kan vere aktuelle for verksemda.

Fylkesmannen har ikkje sett krav til substitusjon av kjemikalie i løyvet. Krav til substitusjon følgjer direkte av produktkontrolllova § 3a.

Brot på løyvet er straffbart etter forureiningslova §§ 78 og 79. Også brot på krav som følgjer direkte av forureiningslova og produktkontrolllova, og forskrifter fastsett i medhald av desse lovene, er straffbart.

Vurdering

Fylkesmannen har handsama søknaden etter forureiningslova og vurdert han etter naturvern-, friluftsliv-, vilt-, lakse- og innlandsfiskeinteresser, og naturmangfaldlova.

Søknaden gjeld utviding av biomasseproduksjonen i settefiskanlegget frå 400 tonn til 1100 tonn og eit fôrforbuk på inntil 1.320 tonn. De vert og søkt om mellombels løyve til å sleppe ut det fråskilte slammet inntil det finst ordningar for mottak og bruk av det fiskeslammet.

Tilhøvet til plan

Denne produksjonsutvidinga skjer utan endring i arealbruk eller vassuttak i vassdraget. Anlegget er plassert på areal sett av til industri. Askøy kommune har som merknad til søknaden at utviding av produksjonen bør skje ved bruk av så gode reinsemetodar som mogleg.

Vassdraget

Strømsnes Akvakultur AS har konsesjon frå NVE for regulering og uttak av vatn frå Askevatnet til settefiskproduksjon. Verksemda deler på vasskjelda med Askøy kommune og har avtale med Askøy kommune om kor stort vassuttaket kan vere.

Det kom fleire merknader inn til Askøy kommune etter at søknaden vart lagt ut til offentlig høyring. Merknadene har fokus på fisk i vassdraget og ønskje om å fjerne fiskesperrer slik at anadrom fisk igjen kan ha tilgang til vassdraget. Kommunen har merknader knytt til fiskesperrer i vassdraget og ønskjer at vilkåra i løyvet for vassuttak blir endra på.

Vilt, laksefisk/innlandsfisk, naturvern og friluftsliv

Denne søknaden omfattar auke i biomasseproduksjon i eksisterande anlegg. Mogleg påverknad på laksebestander i området vil vere ved rømming frå anlegget. Fylkesmannen vurderer rømmingsrisiko frå settefiskanlegg som låg og vil ikkje auke om produksjonen blir utvida gjennom oppgradering av anlegget. Settefiskanlegget blir vurdert til å ha avgrensa påverknad på lokale og regionale bestandar av laksefisk i området.

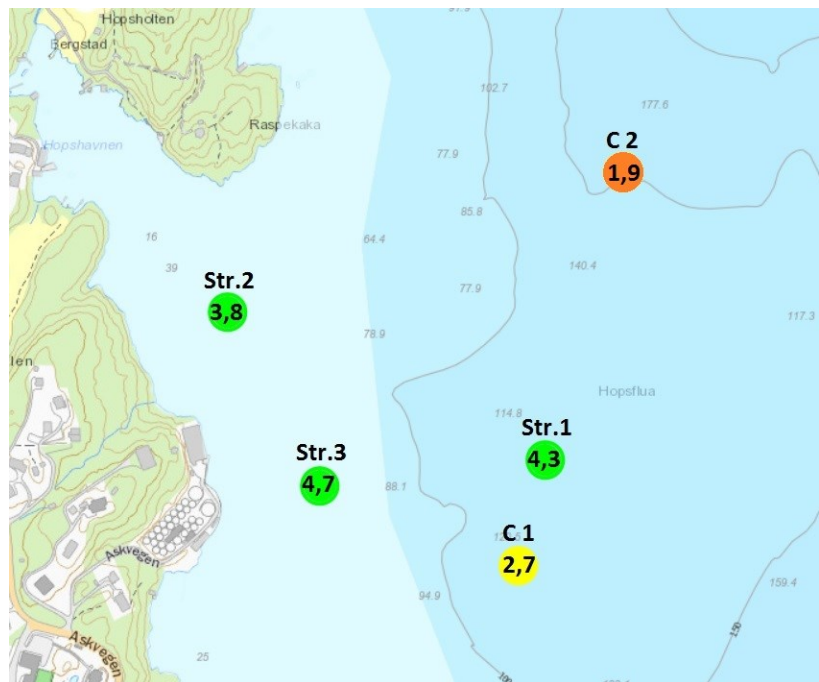
Sjøområdet som resipient

Resipient for utsleppet frå settefiskanlegget er vassførekomsten Byfjorden (0261010800-9-C) som ligg mellom Askøy og Bergen. Vassførekomsten er i Vann-nett ført opp med moderat økologisk tilstand. Denne vassførekomsten er prega av eldre industriutslepp og forureina sjøbotn i hamneområda. Det er kosthaldsråd i området. Avløp frå om lag 165.000 PE går ut i Byfjorden. Dette blir no reinsa, etter at Bergen har investert i reinseanlegg. Bergen kommune har sekundærreinsing på sine hovedavløpsanlegg. Askøy kommune er i ferd med å samle sine avløp til eit stort avløpsanlegg med primærreinsing i første omgang.

Byfjorden har blitt overvaka jamleg i lang tid, jf. SAM e-rapport nr 3 – 2016 *Resipientovervåking av fjordsystemene rundt Bergen 2011 til 2015*. Botndyrgranskingane i Byfjorden har synt stabile forhold sidan dette overvåkingsprogrammet starta i 1998. Botndyrgranskingane i Byfjorden plasserer resipienten i tilstandsklasse II – god, når ein ser på dette eine kvalitetselementet. Oksygenivået i djupvatnet i Byfjorden er framleis godt, men langtidstrenden er negativ. Samstundes som det har vore ei jamn temperaturauke. Nedgangen i oksygenivå har samanheng med auken i temperatur og kan vere ei følge av klimaendringane.

Resipientgransking ved Strømsnes i 2015 er lagt ved søknaden. Sist det vart gjort ei resipientgransking ved Strømsnes var i 1994, IFM Rapport nr 30, 1994 *Resipientundersøkelse ved Strømsnes, Askøy kommune*. Vi har lagt grunn at denne granskinga seier noko om kva ein kan forvente at naturtilstanden i området bør vere.

Figur 1: Resultat av resipientgranskingar utanfor settefiskanlegget på Strømsnes i 2015 (C1 og C2) og i 1994 (Str 1 – 3). Farge syner tilstandsklasse. Tala er diversitetsindeksen H' (Shannon Wiener). Kart er skjermdump frå www.kart.kystverket.no.

Resipientgranskinga frå 2015 syner at området utanfor settefiskanlegget på Strømsnes har dårlegare miljøtilstand enn vassførekomsten som heilskap. Fauna i sedimenta er tydeleg forstyrta, med diversitetsindeksar på 2,7 og 1,9, tilsvarande tilstandsklasse III – moderat- og IV - dårleg. Endringane som har skjedd i botndyrfauna er ei markert auke i særleg ei art eller eit mogleg arts kompleks under samleomgrepet *Polydora sp.* Denne endringa går att på fleire undersøkte lokalitetar og kan vere ei mellombels endringa i fauna. Samstundes er det mykje

som tyder på at desse endringane i botndyrfauna er forbunde med endringar i utsleppa. I Bergen har avløpsanlegga vore under ombygging, og mellombels hatt ureinsa utslepp. Desse gir likevel ikkje noko forklaring på kvifor det har skjedd miljøendringar utanfor settefiskanlegget på Strømsnes.

Figur 2: Fjordbassenget Byfjorden med tilhøyrande fjordarmar er skilt frå kystvatnet med tersklar. Bassenget inkluderer og Herdlefjorden, Osterfjorden, Sørfjorden og Veafjorden. Djupaste terskel er på 112 m sør-vest for Askøy.

Kartet er skjermdump frå www.kart.kystverket.no.

Vassførekomsten Byfjorden er del av eit terskla fjordbasseng som i tillegg til Byfjorden inkluderer fjordane Herdlefjorden, Osterfjorden og Sørfjorden. Dei største utsleppa av organisk materiale kjem frå fiskeoppdrett og avlaup frå busetnad og industri. Akvakulturproduksjonen i dette fjordbassenget er estimert til 23.000 tonn årleg (basert som summen av lokalitetsbiomasse * 1,5 og fordelt på to års produksjonssyklus i anlegga). Samanlikna med utslepp frå busetnad (målt som BOF₅) kan utsleppa av næringsaltar og organisk stoff frå akvakultur samanliknast med utsleppa frå grovt rekna 230.000 PE. Berre ein svært liten del av utsleppa frå akvakultur blir reinsa, medan det meste av avlaupet frå busetnad blir reinsa med både primærreinsing og sekundærreinsing.

Miljøtilstanden i dei indre delane av dette fjordsystemet har synt ein negativ trend på både botndyr og oksygen i bassengvatnet. Fylkesmannen har gjort vedtak om eigen overvaking av Sørfjorden. Førebelse resultat av denne overvakinga syner at det er trong for tiltak for å redusere utsleppa i den delen (Sørfjorden) av dette fjordbassenget. Bergen kommune har investert store summar i reinseanlegg og skal ha sekundærreinsing på alt avlaupsvatnet. Askøy kommune er i ferd med å bygge eitt sentralt avlaupsanlegg og skal i første omgang installere primærreinsanlegg.

Utslepp av fiskeslam

Fiskeslam inneheld mykje fosfor. Fosfor er eit grunnstoff som er sett opp på EU si liste over kritiske råvarer. Globalt står vi overfor utfordringar om å utnytte fosforressursane betre. I Norge har vi størst potensiale for betre ressursutnytting av fosfor i slam frå fiskeoppdrett, jf. Miljødirektoratet Rapport M-351 – 2015.

I Hordaland har alle settefiskanlegga som har fått utsleppsløyve dei siste åra fått pålegg om reinsing og levering av fiskeslam til godkjent mottak.

Utslepp frå Strømsnes Akvakultur AS

Utsleppspunktet frå settefiskeanlegget er planlagt med å føre utsleppsvatnet ut på om lag 20 meter djupne, jf. kartskisse i søknaden. Det er viktig at det ikkje skjer gjennomslag av ferskvatn til overflata, og at tiltak for å hindre dette blir vurdert.

Generelt om utslepp frå settefiskanlegg

Utsleppsvatn frå settefiskanlegg inneheld både partiklar av organisk materiale og oppløyste nærings salt. Vår erfaring med miljøgranskingar ved settefiskanlegg er at påviseleg miljøpåverknad er knytt til sedimentering av organisk materiale. Oppløyste nærings salt blir raskt ført bort med straumane og fortynna.

Reinsekra va som inneber fjerning av partiklar inneber at produksjonen på ein lokalitet vil kunne ha mindre påverknad på miljøet. Miljøgranskingane er knytt til endringar i botnfauna, og det er sedimentering av organsike partiklar som har størst påverknad.

Generelle rammer for utsleppsløyve frå settefiskanlegg

Grunnlaget for utrekning av ramme for utsleppsløyvet er som følgjer:

- Fôrfaktor er sett til 1,0.
- Fôret inneheld 6,4 % (64 kg) nitrogen og 1,05 % (10,5 kg) fosfor.
- Fisken inneheld 2,76 % (27,6 kg) nitrogen og 0,38 % (3,8 kg) fosfor.
- Alt som ikkje blir bunde opp som biomasse i fisk (inkludert daudfisk) går i prinsippet til utslepp i dette reknestykket; 36,4 (64 – 27,6) kg nitrogen og 6,7 (10,5 – 3,8) kg fosfor pr. tonn produsert fisk.
- Bruk av filtre til reinsing vil fjerne 20 % av nitrogenet og 50 – 60 % (vi har nytta 55 %) av fosforet og organisk stoff.
- Ved produksjon av 1000 kg biomasse med enkel filtrering av utsleppsvatnet blir utslepp etter reinsing 29 kg nitrogen 3,0 kg fosfor og 54 kg organisk stoff målt som TOC.

Endringar i grunnlaget for desse utrekningane som følgje av ny kunnskap vil vere grunnlag for endring av utsleppsløyvet.

Krav om reinsing og dokumentasjon av reinseffekt

Vi har sett krav om reinsing når biomasseproduksjonen overstig 250 tonn pr år.

Når det er sett eit reinsekrav i utsleppsløyvet, er det og eit vilkår i løyvet at oppdrettar kan dokumentere at dette blir halde. Denne dokumentasjonen kan gjerast ved at oppdrettar rapporterer mengd fôr og innhaldet i fôret, mengd fisk som er produsert (inkludert daudfisk) og mengd slam som er tatt ut. De ter naudsynt å gjere analysar av slammet for innhald av N, P og TOC.

Støy

Utsleppsløyvet (vedlagt) følgjer gjeldande regler for grenser for støy frå settefiskeanlegget. Akvakulturanlegg ligg ofte i område nær fritidsbustader. Støy frå anlegget kan vere sjenerande for naboane sjølv om verksemda helde grensene i utsleppsløyvet.

Naturmangfald

Det er ingen registreringar i *Naturbase* eller *Artskart* som vil kunne kome i konflikt med settefiskanlegget på Strømsnes.

Kunnskapsgrunnlaget for denne avgjerda er straummåling og resipientgranskingar på lokaliteten og årelange resipientgraskingar i Byfjorden. Kunnskapen om naturmangfaldet i våre fjordsystem er avgrensa, noko som avspeglar seg i dei databasane vi har til rådvelde. Dette inneber at det kan kome ny kunnskap som kan ha påverknad på seinare avgjerder. Grunnlaget blir vurdert som tilstrekkeleg, jf. naturmangfaldlova § 8.

Vi vurderer det som å vere risiko for at miljøet kan bli uakseptabelt negativt påverka av å utvide produksjonen i settefiskanlegget på Strømsnes som omsøkt. Reinsing av utsleppsvatnet vil redusere påverknaden. Fylkesmannen vurderer tiltaket som å vere tilstrekkeleg dokumentert til at føre-var-prinsippet ikkje blir gjeldande, jf. naturmangfaldlova § 9.

Den samla belastninga på resipienten Byfjorden gjer at resipienten har avgrensa kapasitet. Auke i utsleppa vil vere negativt, og området utanfor settefiskanlegget er med dagens ureinse utslepp syner at utsleppa av partikulært organisk materiale har vore for stort. Den samla belastninga på resipienten er og ein grunn til at utsleppet frå settefiskanlegget ikkje kan auke, jf. § 10 i naturmangfaldlova.

Dersom det syner seg at det kan bli naudsynt å setje inn tiltak for å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet, skal kostnadene berast av tiltakshavar, jf. naturmangfaldlova § 11.

Strømsnes Akvakultur AS pliktar å ta i bruk miljøforvarlege teknikkar og driftsmetodar som er tilgjengelege for næringa i dag (BAT), jf. naturmangfaldlova § 12. Dette inneber og at utsleppa frå anlegget skal reknast ut som utslepp av komponentane N, P og TOC per tonn produsert fisk. Kravet om BAT gjeld uavhengig av mengd produsert fisk.

Konklusjon

Så lenge miljøtilstanden i resipienten for settefiskanlegget på Strømsnes er moderat er det ikkje tilrådeleg å gje auke i utsleppa. Reinsetiltak for å redusere utsleppa vil gjere det mogleg å ha ei auke i produksjonen på Strømsnes utan at det vil føre til større press på resipienten. Næringa er i utvikling og produksjon av større settefisk kan vere ein av vegane mot å nå måla om ei berekraftig akvakulturnæring.

Fylkesmannen har vurdert forureiningspotensialet for verksemda, miljøtilstanden i resipienten og omsynet til næring og arbeidsplassar og finn det difor rett å gje løyve til å utvide produksjonen i anlegget innafor ei ramme som inneber at det ikkje blir auke i utsleppa av partiklar av organisk materiale.

Fylkesmannen meiner at kunnskapsgrunnlaget er til stades til å kunne gje eit utsleppsløyve for produksjon av sjøklar settefiska av laks og aure med samla biomasseproduksjon inntil 550 tonn og fôrforbruk inntil 550 tonn på lokaliteten Strømsnes. Utsleppsløyvet er gitt i medhald av forureiningslova § 11, jf. § 16.

Fylkesmannen har vurdert risiko for ulemper ved tiltaket som akseptable i høve til fordelane tiltaket gir i form av arbeidsplassar og matproduksjon.

Det er sett krav om reinsing av avløpsvatnet, krav om dokumentasjon av reinseeffekt og miljøgransking ved utsleppspunktet. Fiskeslam frå reinseanlegget skal leverast godkjend mottak og det skal handsamast slik at det ikkje genererer luktproblem for naboar.

Verksemnda skal følgje opp tidlegare resipientgranskingar med ei resipientgransking innan tre år eller innan desember 2019. Seinare frekvens for resipientgransking vil avhenge av miljøtilstand og kvart tredje år inntil miljøtilstanden syner minst god tilstand (målt etter Miljødirektoratet sin rettleiar nr 2-2013). Normalkravet til resipientgransking ved god økologisk tilstand er kvart 6. år.

Verksemnda kan bli pålagt å utføre meir omfattande overvaking, eller delta i dei undersøkingane som Fylkesmannen finn nødvendig for å kartleggje forureiningseffekten anlegget har på resipienten, jf. forureiningslova § 51.

Risikoklasse

Verksemnda er plassert i risikoklasse 3. Fylkesmannen har lagt storleik på produksjonen og eigenskapane til resipienten til grunn for val av risikoklasse. Han er gradert frå 1 til 4, der 1 er høgaste risiko. Risikoklassen angir forventna ressursbruk ved tilsyn, jf. forureiningsforskrifta § 39-6. Han har òg innverknad på kor ofte vi vil gjennomføre tilsyn med verksemnda og storleiken på gebyret ved tilsyn.

Gebyr for sakshandsaming

Fylkesmannen tar sakshandsamingsgebyr for arbeidet med løyve. Reglane om gebyrinnkrevjing er gjevne i forureiningsforskrifta kapittel 39. Vi har plassert verksemnda under gebyrsats 3, jf. forureiningsforskrifta § 39-4 om arbeid med fastsetjing av nye løyve. Verksemnda skal betale 21.500 kroner i gebyr for sakshandsaminga. Miljødirektoratet sender faktura.

Verksemnda kan klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innan 3 veker etter at dette brevet er motteke, jf. forureiningsforskrifta § 41-5. Ei eventuell klage bør vere grunngeven og skal sendast til Fylkesmannen i Hordaland. Ei eventuell klage fører ikkje automatisk til at vedtaket blir utsett. Verksemnda må derfor betale det fastsette gebyret. Om Miljødirektoratet imøtekjem klagen, vil det overskytande beløpet bli refundert.

Erstatningsansvar

Utsleppsløyvet frittek ikkje verksemnda for erstatningsansvar for forureiningsskade, jf. § 10 og kap. 8 i forureiningslova.

Klage

Partane i saka eller andre med rettsleg klageinteresse kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet jf. forvaltningslova. Send klagen til Hordaland fylkeskommune innan tre veker etter at anlegget har fått løyve etter akvakulturlova.

Dersom vedtaket blir påklaga, kan Fylkesmannen eller Miljødirektoratet etter førespurnad vedta at vedtaket ikkje skal gjelde før klagen er endeleg avgjort, jf. forvaltningslova § 42.

Partane i saka har etter forvaltningslova §§ 18 og 19 rett til å sjå saksdokumenta. Fylkesmannen kan på førespurnad gi nærare opplysningar om sakshandsaminga.

Helsing

Sissel Storebø
senioringeniør

Tom N. Pedersen
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg: Utsleppsløyvet

Kopi til:

Askøy kommune	Klampavikvegen 1	5300	KLEPPESTØ
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	Bergen
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN

KYSTVERKET

Vest

Hordaland fylkeskommune
hfk@post.hfk.no
5020 BERGEN

Dykkar ref.:
2016/4078

Vår ref.:
2016/1427-4

Arkiv nr.:

Saksbehandlar:
Johan Sørensen

Dato:
28.04.2016

Søknad - Strømsnes Akvakultur AS om auka produksjon på lokalitet 11648 Strømsnes

Vi viser til brev av 15. april 2016 der vi fikk oversendt søknad frå Stømsnes Akvakultur AS om løyve til utviding av landbasert oppdrett på lokalitet 11684 Strømsnes i Askøy kommune.

Anlegget er eit settefiskanlegg med landbasert produksjon. Til anlegget høyrer inntaks- og utleppsleidningar i sjø. Ettersom vi forstår vil den vidare og utvida produksjonen gå føre seg via eksisterande leidningar.

Ettersom vi ser det trengs det i denne samanheng ikkje nytt løyve etter havne- og farvannsloven.

Tidlegare løyve til utlegg av leidningane må, ettersom vi erfarer, være utstedt av Bergen og Omland Havnevesen.

Med helsing

Knut Stenevik

Johan Sørensen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:
Strømsnes Akvakultur AS post@blomsea.no

Region Kystverket Vest

Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett:	www.kystverket.no
				E-post:	post@kystverket.no

For besøksadresse se www.kystverket.no

Bankgiro: 7694 05 06766

Org.nr.: NO 874 783 242

Vi ber om at brev, sakskorrespondanse og e-post vert adressert til Kystverket, ikkje til avdeling eller enkeltperson

Telavåg Fiskeoppdrett AS
5380 TÆLAVÅG

FYLKESMANNEN I HORDALAND	
SAKSNR:	SBH:
ARKIVNR:	U.OFF. S
MOTTATT DATO: 08 OKT 2012	
TA ☐	DATO: SIGN.:
TIDL.REF.:	

Vår ref.: (nyttast ved korrespondanse) Dykkar ref.:
201000431-20/313/ENDKOR

Bergen, 21. september 2012

H-S-6 og H-S-23 Telavåg Fiskeoppdrett AS org. nr. 939174508 - Løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune

Vi viser til Dykkar søknad av 04.09.2012.

Vedtak

Hordaland fylkeskommune gjev med dette Telavåg Fiskeoppdrett AS, org. nr. 939 174 508, akvakulturloyva med reg. nr. H-S-6 og H-S-23, løyve til å etablere flytande akvakulturanlegg for oppdrett av matfisk av laks (*Salmo salar*), aure (*Salmo trutta*) og regnbogeure (*Oncorhynchus mykiss*) i sjø på følgjande lokalitet i Sund kommune i Hordaland fylke:

Nr	Lokalitet	Kommune	Lokalitets- biomasse	Anleggets midtpunkt Euref89/WGS84	Samlokalisering
31157	Fiksneset	Sund	1560 tonn	60° 10.613' N 5° 7.490' E	H-S-6 og H-S-23

Anlegget er godkjent med følgjande hjørnepunkter-kartreferansar oppgjeve i Euref-89/WGS84				
1	2	3	4	5
60° 10.586' N 5° 7.618' E	60° 10.689' N 5° 7.504' E	60° 10.714' N 5° 7.468' E	60° 10.634' N 5° 7.364' E	60° 10.542' N 5° 7.501' E

Lokalitet 31157 Fiksneset er godkjent for løyva H-S-6 og H-S-23. Kvar av løyva omfattar ei maksimal tillaten biomasse (MTB) på 780 tonn. For nærmare oversikt over kva lokalitetar som er godkjent for dei einskilde løyva, viser vi til akvakulturregisteret.

Dette løyve erstattar tidlegare lokalitetsklarering for 31157 Fiksneset av 01.07.2011.

Lovheimel

Løyvet er gjeve av Hordaland fylkeskommune med heimel i Lov av 17.06.2005 nr. 79 om akvakultur og Forskrift av 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskrifta). Dette løyvet etter akvakulturlova inkluderer løyve etter matlova, forureiningslova og hamne- og farvannslova.

Grunngjeving

Lokalitet 31157 Fiksneset vart den 01.07.2011 mellombels klarert for ein maksimalt tillaten biomasse på 1560 tonn fram til og med 01.10.2012. Tidsavgrensing var grunngjeve med at Mattilsynet sitt vedtak etter Matlova av 09.07.2010 var tilsvarende avgrensa i tid. Mattilsynet grunngjev det mellombelse løyve med manglane dokumentasjon av straumforholda på 5 meters djupne og at dei dokumenterte resultatane syner svake straumforhold ved lokalitet Fiksneset. Mattilsynet DK Bergen og omland vil vurdere permanent løyve på lokaliteten om følgjande vilkår er oppfylt:

- "Det må vere gjennomført minimum ein månads straummålingar på 5 meters djupne og dokumentasjon av måleresultatet må sendes inn i lag med søknaden om permanent løyve."
- "Dokumentasjon av produksjonsresultatet av ein produksjonssyklus ved lokalitet Fiksneset, og den må som eit minimum innehalde dødelegheit gjennom heile produksjonssyklusen, tilvekst og slakteresultatet med klassifisering."

Telavåg Fiskeoppdrett AS søkte 04.09.2012 om permanent løyve på lokaliteten.

Spørsmål om etablering av lokalitet 31157 Fiksneset er avgjort på eit tidlegare tidspunkt og er ikkje gjenstand for søknadshandsaming her. Det som skal vurderast, er om det mellombelse løyve til etablering kan gjerast permanent. Då lokaliteten er tidlegare klarert jf. mellombels løyve av 01.07.2011 er ikkje denne saka sendt til verken Sund kommune, Kystverket Vest, Fylkesmannen i Hordaland, miljøvern- og klimaavdelinga eller Fiskeridirektoratet Region Vest.

Søknaden er handsama av Mattilsynet DK Bergen og omland 14.09.2012. I medhald av § 5 i Forskrift av 17.06.2008 nr. 823 om etablering og utviding av akvakulturanlegg, zoobutikkar m.m., gjev Mattilsynet DK Bergen og omland løyve til permanent drift med maksimal tillaten biomasse på 1560 tonn på lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune. Mattilsynet har mellom anna lagt til grunn følgjande vurderingar: Ei totalvurdering av straumforholda på lokaliteten vert vurdert til å vera tilfredstillande. Fiskens helse og velferd har vore godt ivareteken i perioden for det mellombelse løyve. Det som talar i mot eit permanent løyve er fleire manglane innrapporteringar av lusetal. Verksemda har imidlertid betra sine rutinar på dette området den siste tida. Det er eit aukande problem med lakselus på grunn av aukande mengd laks i sjø og med nedsett følsemd for aktuelle handsamingsmiddel. Ein auka produksjon vil kunne gje eit større smittepress på omgjevnaden. Det er ein føresetnad at Telavåg Fiskeoppdrett AS har utstyr og kompetanse til å halde tal lakselus under forskrifta sine krav.

Hordaland fylkeskommune har vurdert søknaden etter lov av 17. juni 2005 nr 79 om akvakultur, og i høve til generelle vilkår for klarering av akvakulturlokalitet som nemnd i § 30 i laksetildelingsforskrifta som seier at lokalitet for akvakultur kan klarerast dersom:

a) *det er miljømessig forsvarlig;*

b) *det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på*

1. *søkers behov for areal til planlagt akvakultur,*
2. *alternativ bruk av området til annen akvakultur,*
3. *annen bruk av området, og*
4. *verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d.*

c) *det er gitt tillatelser som kreves etter*

1. *lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,*
2. *lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,*
3. *lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann.*

d) *det ikke er i strid med*

1. *vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77,*
2. *vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold,*
3. *vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.*

og kome fram til at tiltaket ikkje kjem i konflikt med reglane i forskrifta.

Ved handsaming av søknaden er sakshandsamingsreglane i naturmangfaldlova av 19. juni 2009 nr. 100 § 8- 12 følgt i vurdering av om tiltaket det vert søkt om er miljømessig forsvarleg etter laksetildelingsforskrifta § 30 a. Søknaden har på vanleg måte etter reglane i akvakulturlova vore til handsaming hjå kommunen og relevante sektorstyresmakter, og det er ikkje kome opplysningar om at saka ikkje er tilstrekkeleg opplyst i høve til oppdrettsanlegget si påverknad på naturmangfaldet. Med denne bakgrunnen vert kunnskapsgrunnlaget vurdert som tilstrekkeleg.

Etter ei samla vurdering har Hordaland fylkeskommune gjeve Telavåg Fiskeoppdrett AS, org. nr. 939 174 508, akvakulturøyve med reg.nr. H-S-6 og H-S-23, løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 31157 Fikneset i Sund kommune på nærmare vilkår.

Generelle vilkår

Løyvet vert gjeve under føresetnad av at etablering, drift og eventuelt avvikling vert gjennomført i samsvar med gjeldande lovverk, forskrifter og vilkår.

Lokaliteten skal etablerast i samsvar med vedlagte kart. Dersom De ønskjer å endra anlegget i høve til dette løyvet, må det sendast søknad om dette til Hordaland fylkeskommune.

Løyve etter Akvakulturlova inneberer at det er gjeve eit offentleg rettsleg løyve inkludert løyve etter matlov, forureiningslova og hamne- og farvannslova.

Løyvet vert gjeve utan ansvar med omsyn til nabo-, eigedoms- eller andre privatrettslege tilhøve. Dette løyvet frittek Dykk ikkje frå plikt til å innhenta naudsynt løyve etter andre lover, eller plikt til å retta Dykk etter reglar og påbod som vert gjeve med heimel i slike lover.

Løyvet kan trekkjast attende eller anlegget kan verte kravd redusert dersom tilhøva skulle tilseie dette.

Pliktar

Som konsesjonsinnehavar har De plikt til å sette Dykk inn i det regelverket som gjeld for løyver etter akvakulturlova. Akvakulturlova med tilhøyrande forskrifter er tilgjengeleg på www.lovdata.no.

De pliktar å gje representantar frå Fiskeridirektoratet, Fylkesmannen, Kystverket og Mattilsyn tilgang til granskning av, og opplysningar om, anlegget.

Kopi av dette løyvet med vedlegg skal oppbevarast tilgjengeleg for alle tilsette på anlegget, også slik at løyvet kan synast til alle som har kontrollrett.

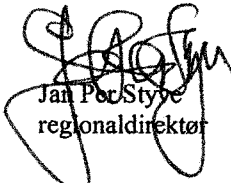
Vedlegg

Uttale frå Fylkesmannen i Hordaland 08.01.2010, Mattilsynet DK Bergen og omland 14.09.2012 og Kystverket Vest 13.09.2010 og 26.05.2010, samt kart med godkjent plassering av anlegget og klageskjema fylgjer vedlagt.

Klage

Vedtaket kan påklagast. Sjå om dette i vedlagde orientering. Ei eventuell klage skal framsettast til Hordaland fylkeskommune, sjølv om klaga gjeld vedtak fatta av Fylkesmannen, Mattilsynet eller Kystverket.

I medhald av forvaltningslova sin §27b vert det sett som vilkår for å gå til søksmål at ein har nytta høvet til å klaga. Ein gjer merksam på at eventuell klage ikkje fører til at iverksetjing av vedtaket vert utsett. Det er likevel høve til å søkje om at iverksetjing blir utsett til klagesaka er avgjort.

Jan Pet Styve
regionaldirektør

Gudrun Mathisen
seksjonssjef

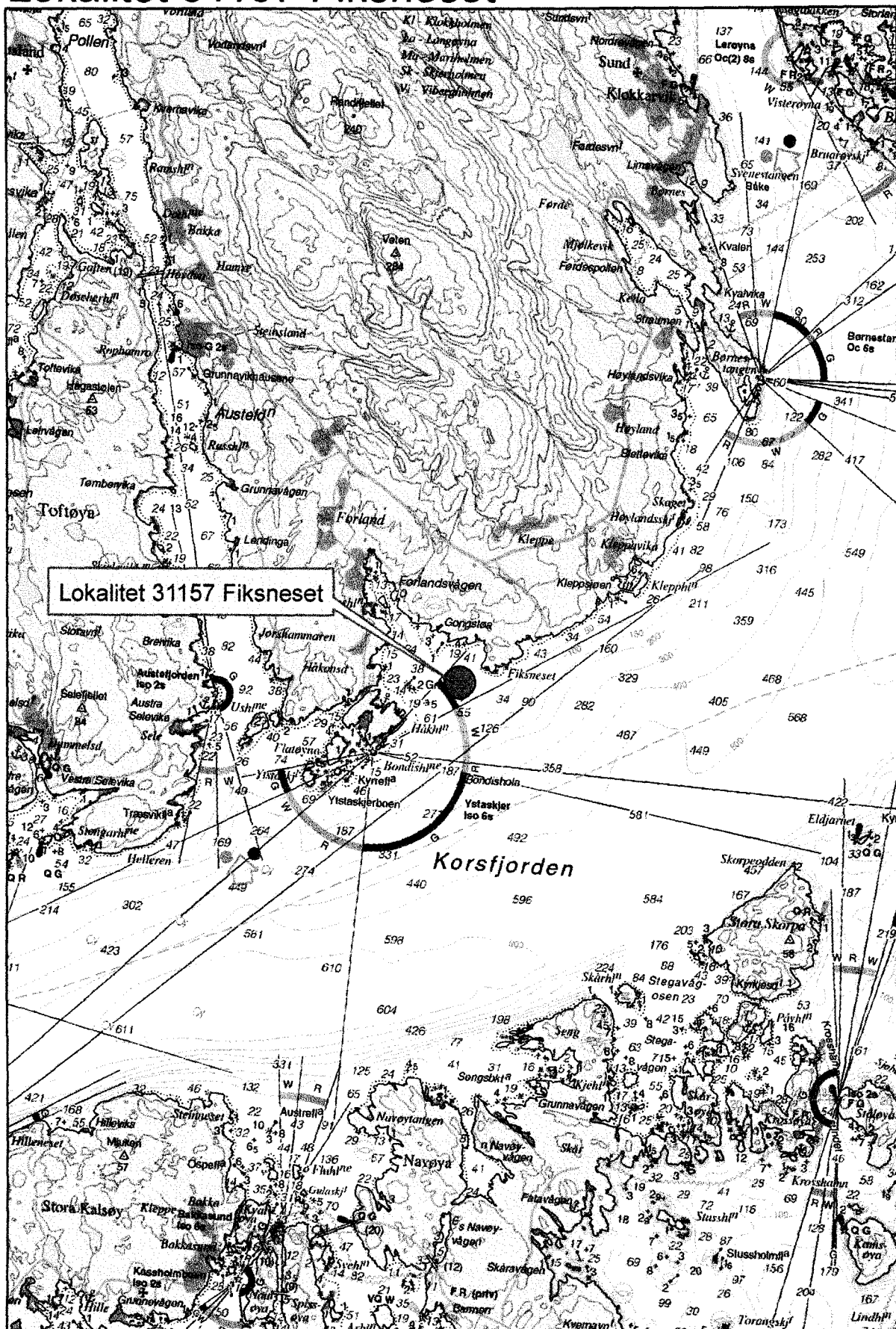
Sakshandsamar: Endre Korsøen Direkte telefon: 5523 9104 E-postadresse: endre.korsoen@hfk.no

Kopi: Fiskeridirektoratet Region Vest
 Fylkesmannen i Hordaland, Klima- og miljøvernavdelinga
 Mattilsynet DK Bergen og Omland
 Kystverket Vest
 Sund kommune

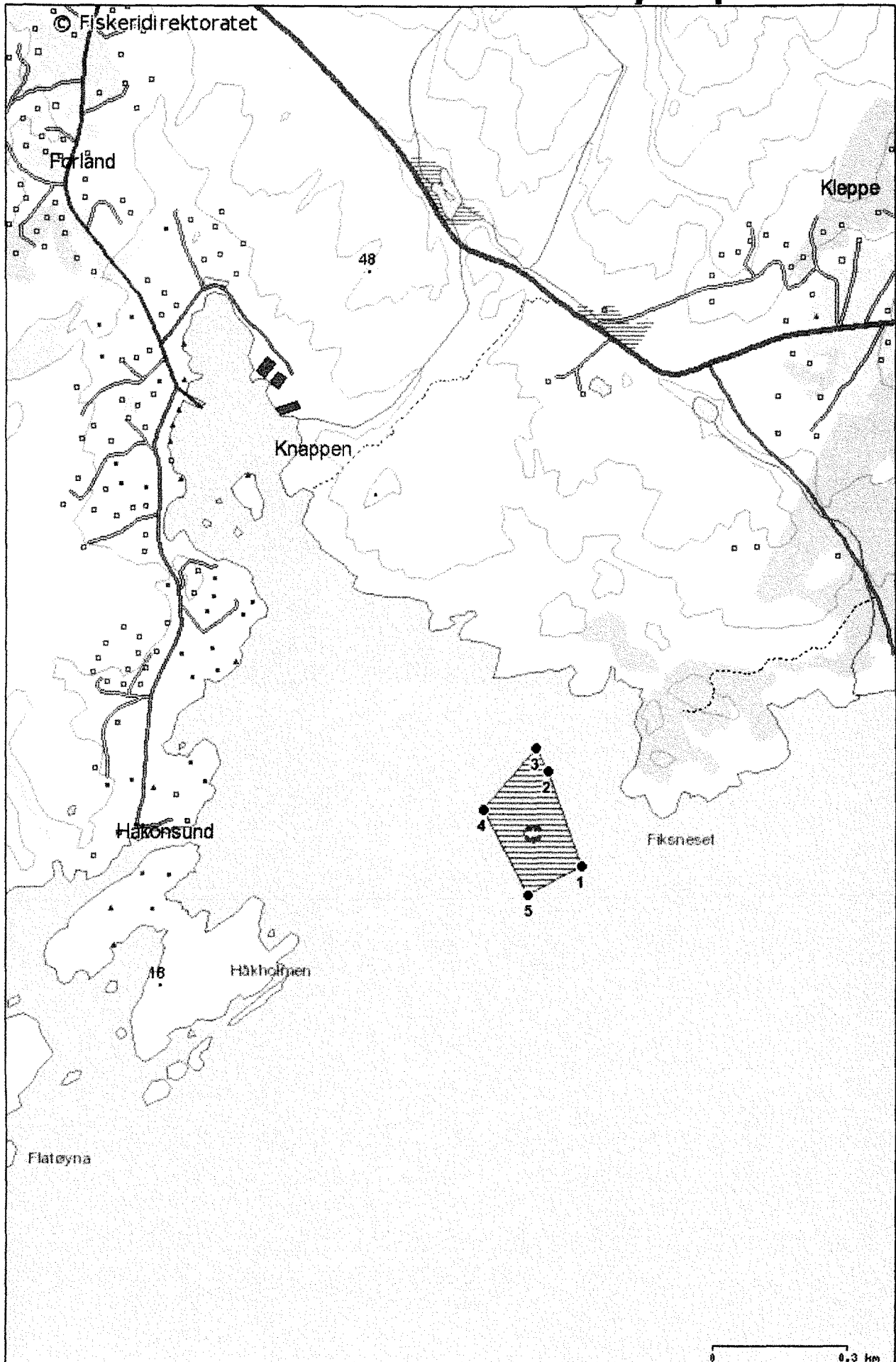
H-S-6 og H-S-23

Telavåg Fiskeoppdrett AS

Lokalitet 31157 Fiksneset

31157 Fiksneset - Flate frå klarerte ytterpunkt

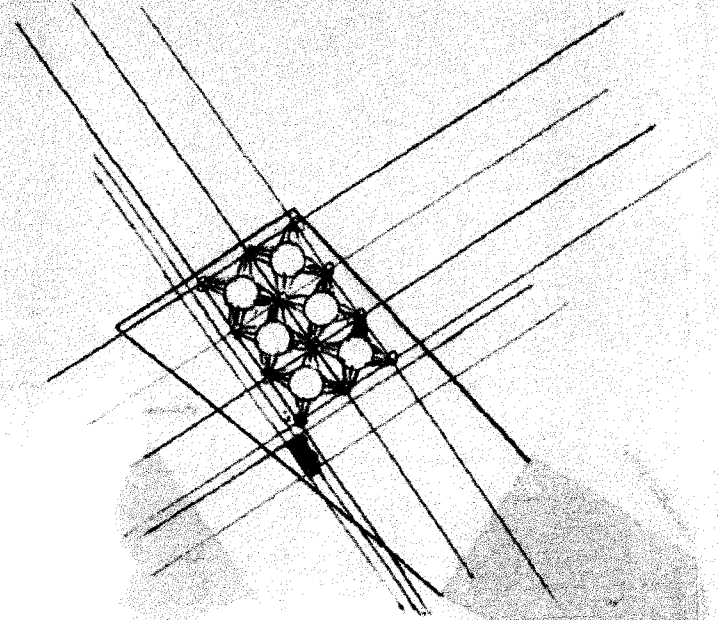

Målestokk: 11 345

Small, illegible text in the top left corner, possibly a header or reference code.

130210
KYSTVERKET
GODKJENT

Telavåg Fiskeoppdrett AS
5380 TÆLAVÅG

05 JULI 2011

Vår ref.: (nyttast ved korrespondanse) Dykkar ref.:
201000431-14/313/LARAND

Bergen, 01. juli 2011

**H-S-6 og H-S-23 Telavåg Fiskeoppdrett AS org. nr. 939 174 508 –
Mellombels løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og
aure på lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune**

Vi viser til Dykkar søknad av 17.08.2010.

Vedtak

Hordaland fylkeskommune gjev med dette Telavåg Fiskeoppdrett AS, org. nr. 939 174 508, akvakulturløyva med reg. nr. H-S-6 og H-S-23, mellombels løyve til å etablere flytande akvakulturanlegg for oppdrett av matfisk av laks (*Salmo salar*), aure (*Salmo trutta*) og regnbogeure (*Oncorhynchus mykiss*) i sjø på følgjande lokalitet i Sund kommune i Hordaland fylke:

Nr	Lokalitet	Kommune	Lokalitets- biomasse	Anleggets midtpunkt Euref89/WGS84	Samlokalisering
31157	Fiksneset	Sund	1560 tonn	60° 10.613' N 5° 7.490' E	H-S-6 og H-S-23

Anlegget er godkjent med følgjande hjørnepunkter-kartreferanser oppgjeve i Euref-89/WGS84				
1	2	3	4	5
60° 10.586' N 5° 7.618' E	60° 10.689' N 5° 7.504' E	60° 10.714' N 5° 7.468' E	60° 10.634' N 5° 7.364' E	60° 10.542' N 5° 7.501' E

Lokalitet 31157 Fiksneset er godkjent for løyva H-S-6 og H-S-23. Kvar av løyva omfattar ei maksimal tillaten biomasse (MTB) på 780 tonn. For nærmare oversikt over kva lokalitetar som er godkjent for dei einssilde løyva, viser vi til akvakulturregisteret.

Lokalitetsklareringa er tidsavgrensa og gjeld frå dags dato og fram til og med 01.10.2012.

Dette løyve erstattar tidlegare lokalitetsklarering for 31157 Fiksneset av 20.07.2010.

Lovheimel

Løyvet er gjeve av Hordaland fylkeskommune med heimel i Lov av 17.06.2005 nr. 79 om akvakultur og Forskrift av 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskrifta).

Grunngjeving

Telavåg Fiskeoppdrett AS søkte 17.08.2010 om løyve til å endre anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure ved lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune. Det vert søkt om å legge ut tre 120 meters ringar ved anleggets østre side, samt endra plasseringa av forflåten.

Søknaden vart kunngjort etter retningslinene og har lege ute til offentleg innsyn i Sund kommune. Det kom ikkje inn merknadar til søknaden i samband med offentleg utlysing.

Sund kommune skriv følgjande i brev datert 19.10.2010: *"Slik endra arealutnytting er planlagt, vil anlegget framleis vera innanfor den arealavgrensinga kommunen tidlegare har godkjend for akvakultur i 2009. Sund kommune har etter dette ikkje merknadar til endringssøknaden frå Telavåg Fiskeoppdrett AS"*

Søknaden er handsama av Fiskeridirektoratet region Vest. I uttale datert 15.04.2011, skriv dei at *"Fiskeridirektoratet region Vest kan på bakgrunn av den informasjon som fremkommer gjennom fiskarlaget sin uttale ikke se at utvidelse av oppdrettsanlegget ved Fiksneset vil komme videre til hinder for fiske, selv om forøyninger kommer i berøring med låssettingsplassen. Vi har ingen videre merknader til søknaden, men henstiller om at kommunen under revisjon av arealplanen setter av riktig og tilstrekkelig areal for akvakultur."*

Søknaden er handsama av Kystverket Vest 13.09.2010. I ei uttale skriv dei at *"Kystverket har tidlegare ved vedtak av 26. mai 2010 gitt tillatelse med hjemmel i havne- og farvannsloven til etablering av anlegg på lokaliteten. Omsøkt endring/utvidelse av anlegget mot østsiden, ved at tre nye ringer legges parallelt med eksisterende, anses ikke å utgjøre noe ytterligere hinder for ferdselen i området. Kystverket har således ingen merknader til omsøkt utvidelse av anlegget."* Med heimel i havne- og farvannsloven § 27 første ledd vert det gjeve løyve til endring av anlegg ved lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune i samsvar med vedlagte stempla kart og gjevne hjørneposisjonar for anlegget si plassering.

Ved handsaming av søknad om sjølve etableringa av lokaliteten sommar 2010 vart søknaden mellom anna vurdert av Fylkesmannen i Hordaland og Mattilsynet Distriktskontoret for Bergen og Omland. Dei er ikkje beden om uttale til denne søknaden om anleggsendring, og tidlegare særlyve vert vidareført slik:

Søknaden er tidlegare handsama av Mattilsynet DK Bergen og omland 09.07.2010. Mattilsynet gjev mellombels løyve til 1560 MTB på lokalitet 31157 Fiksneset på følgjande særvilkår: *"Det skal vere dagleg oksygenkontroll i kvar merd frå og med juni til og med september månad."*

Løyvet er gyldig i ein produksjonssyklus, eller seinast til 01.10.2012. Mattilsynet grunngjev det mellombelse løyve med manglande dokumentasjon av straumforholda på 5 meters djupne og at dei dokumenterte resultatane syner svake straumforhold ved lokalitet Fiksneset. Mattilsynet DK Bergen og omland vil vurdere permanent løyve på lokaliteten om følgjande vilkår er oppfylt:

- "Det må vere gjennomført minimum ein månads strømmålingar på 5 meters djupne og dokumentasjon av måleresultatet må sendes inn i lag med søknaden om permanent løyve."
- "Dokumentasjon av produksjonsresultatet av ein produksjonssyklus ved lokalitet Fiksneset, og den må som eit minimum innehalde dødelegheit gjennom heile produksjonssyklusen, tilvekst og slakteresultatet med klassifisering."

I medhald av §§ 5 og 7 i Forskrift av 17.06.2008 nr. 823 om etablering og utviding av akvakulturanlegg, zoobutikkar m.m., gjev Mattilsynet DK Bergen og omland mellombels løyve til etablering av ny lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune.

Søknaden er tidlegare handsama av Fylkesmannen i Hordaland, miljøvernavdelinga 08.01.2010. Med heimel i ureiningslova frå 13.03.1981 nr. 6, § 11 og 16 har Fylkesmannen i Hordaland gjeve løyve til etablering av matfiskanlegg for oppdrett av laks og aure på ny lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune med ein maksimal tillaten biomasse på 1560 tonn. Fylkesmannen har vurdert søknaden i høve til konsekvensar for vilt, laksefisk/innlandsfisk, naturvern og friluftsliv og kan ikkje sjå at etableringa vil kome i konflikt med nasjonale eller regionale interesser på desse områda. Når det gjeld omsynet til ville stammar av anadrom laksefisk tilrår Fylkesmannen at det vert lagt vekt på rømingstiltak ved anlegget og likeeins tiltak for å hindre spreing av lakselus.

Hordaland fylkeskommune har vurdert søknaden etter lov av 17. juni 2005 nr 79 om akvakultur, og i høve til generelle vilkår for klarering av akvakulturlokalitet som nemnd i § 30 i laksetildelingsforskrifta som seier at lokalitet for akvakultur kan klarerast dersom:

a) *det er miljømessig forsvarlig;*

- b) det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på
1. søkers behov for areal til planlagt akvakultur,
 2. alternativ bruk av området til annen akvakultur,
 3. annen bruk av området, og
 4. verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d.
- c) det er gitt tillatelser som kreves etter
1. lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,
 2. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,
 3. lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann.
- d) det ikke er i strid med
1. vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77,
 2. vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold,
 3. vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

og kome fram til at tiltaket ikkje kjem i konflikt med reglane i forskrifta.

Ved handsaming av søknaden er sakshandsamingsreglane i naturmangfaldlova av 19. juni 2009 nr. 100 § 8- 12 følgt i vurdering av om tiltaket det vert søkt om er miljømessig forsvarleg etter laksetildelingsforskrifta § 30 a. Søknaden har på vanleg måte etter reglane i akvakulturlova vore til handsaming hjå kommunen og relevante sektorstyresmakter, og det er ikkje kome opplysningar om at saka ikkje er tilstrekkeleg opplyst i høve til oppdrettsanlegget si påverknad på naturmangfaldet. Med denne bakgrunnen vert kunnskapsgrunnlaget vurdert som tilstrekkeleg.

Etter ei samla vurdering har Hordaland fylkeskommune gjeve Telavåg Fiskeoppdrett AS, org. nr. 939 174 508, akvakulturlova med reg.nr. H-S-6 og H-S-23, mellombels løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 31157 Fiksneset i Sund kommune på nærmare vilkår.

Generelle vilkår

Løyvet vert gjeve under føresetnad av at etablering, drift og eventuelt avvikling vert gjennomført i samsvar med gjeldande lovverk, forskrifter og vilkår.

Lokaliteten skal etablerast i samsvar med vedlagte kart. Dersom De ønskjer å endra anlegget i høve til dette løyvet, må det sendast søknad om dette til Hordaland fylkeskommune.

Løyve etter Akvakulturlova inneberer at det er gjeve eit offentleg rettsleg løyve inkludert løyve etter matlov, forureiningslova og hamne- og farvannslova.

Løyvet vert gjeve utan ansvar med omsyn til nabo-, eigedoms- eller andre privatrettslege tilhøve. Dette løyvet fritenk Dykk ikkje frå plikt til å innhenta naudsynt løyve etter andre lover, eller plikt til å retta Dykk etter reglar og påbod som vert gjeve med heimel i slike lover.

Løyvet kan trekkjast attende eller anlegget kan verte kravd redusert dersom tilhøva skulle tilseie dette.

Pliktar

Som konsesjonsinnehavar har De plikt til å sette Dykk inn i det regelverket som gjeld for løyver etter akvakulturlova. Akvakulturlova med tilhøyrande forskrifter er tilgjengeleg på www.lovdata.no.

De pliktar å gje representantar frå Fiskeridirektoratet, Fylkesmannen, Kystverket og Mattilsynet tilgang til gransking av, og opplysningar om, anlegget.

Kopi av dette løyvet med vedlegg skal oppbevarast tilgjengeleg for alle tilsette på anlegget, også slik at løyvet kan synast til alle som har kontrollrett.

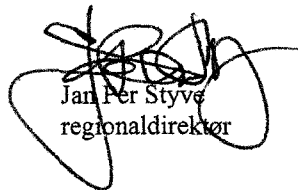
Vedlegg

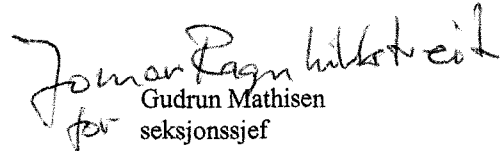
Uttale frå Fylkesmannen i Hordaland 08.01.2010, Mattilsynet DK Bergen og omland 09.07.2010 og Kystverket Vest 13.09.2010 og 26.05.2010, samt kart med godkjent plassering av anlegget og klageskjema fylgjer vedlagt.

Klage

Vedtaket kan påklagast. Sjå om dette i vedlagde orientering. Ei eventuell klage skal framsettast til Hordaland fylkeskommune, sjølv om klaga gjeld vedtak fatta av Fylkesmannen, Mattilsynet eller Kystverket.

I medhald av forvaltningslova sin §27b vert det sett som vilkår for å gå til søksmål at ein har nytta høvet til å klaga. Ein gjer merksam på at eventuell klage ikkje fører til at iverksetjing av vedtaket vert utsett. Det er likevel høve til å søkje om at iverksetjing blir utsett til klagesaka er avgjort.

Jan Per Styve
regionaldirektør

Gudrun Mathisen
seksjonssjef

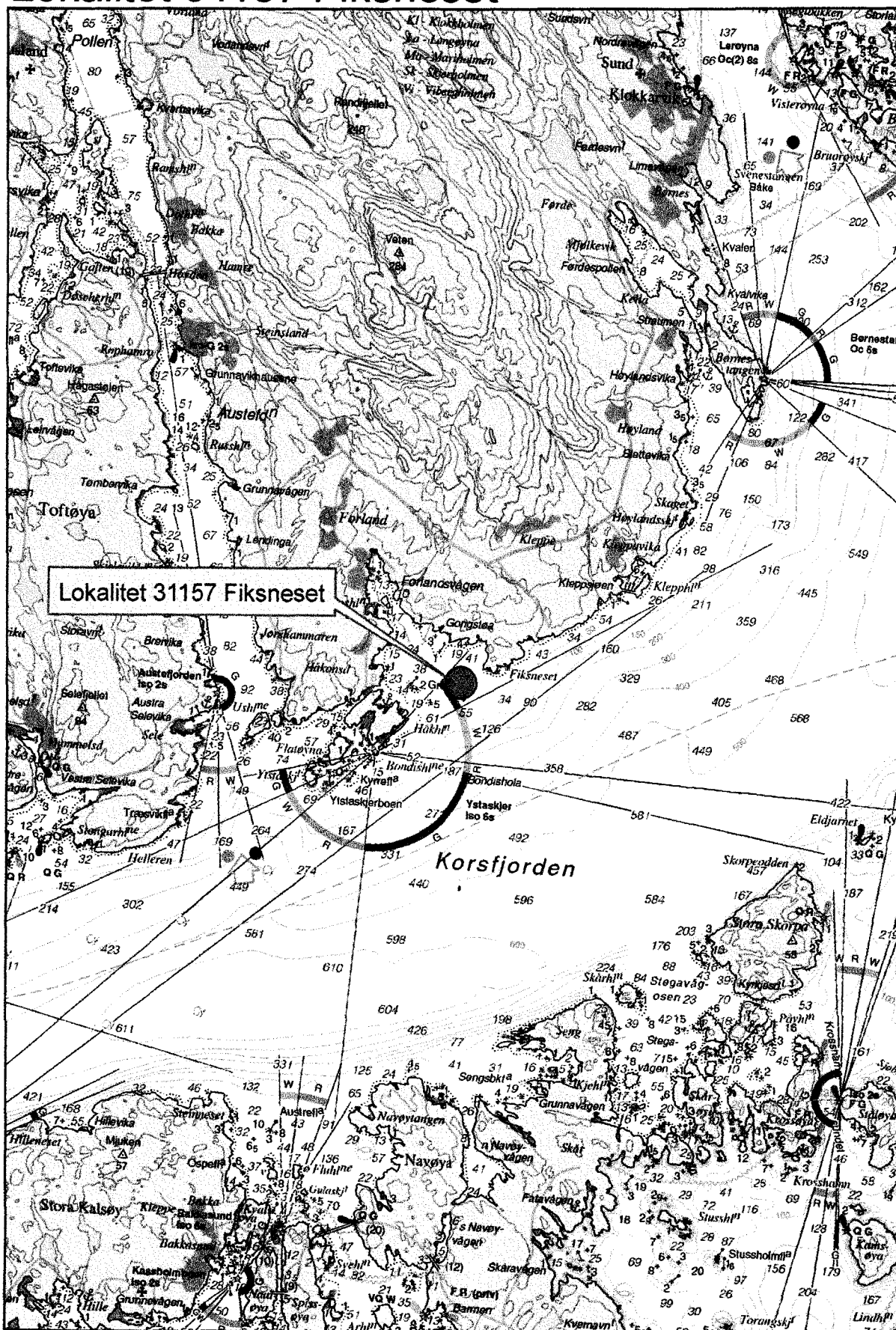
Sakshandsamar: Lars H. Andresen Direkte telefon: 5523 9145 E-postadresse: lars.andresen@post.hfk.no
Sakshandsamar: Endre Korsøen Direkte telefon: 5523 9104 E-postadresse: endre.korsoen@post.hfk.no

Kopi: Fiskeridirektoratet Region Vest
Fylkesmannen i Hordaland, Klima- og miljøvernavingdelinga
Mattilsynet DK Bergen og Omland
Kystverket Vest
Statens Sjøkartverk
Sund kommune

H-S-6 og H-S-23

Telavåg Fiskeoppdrett AS

Lokalitet 31157 Fiksneset

31157 Fiksneset - Flate frå klarerte ytterpunkt

Målestokk: 11 345

(1) (stemplett til forvaltningsorganet)

Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 Bergen

(3) Mottakar (namn og adresse)
 Telavåg Fiskeoppdrett AS
 5380 Telavåg

Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

(Forvaltningslova § 27 tredje leddet)

(2) Dato 01.07.2011

(4) Klageinstans

Fiskeridirektoratet
Kyst- og havbruksavdelinga
Postboks 185 Sentrum
5804 Bergen

Denne meldinga gjev viktige opplysningar dersom De vil klage på eit vedtak De er gjort kjend med.

Klagerett

De har rett til å klage på vedtaket.

Kven kan De klage til?

Klaga sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Dersom vi ikkje endrar vedtaket vårt som følge av klaga, sender vi klaga over til klageinstansen, jf. rubrikk (4).

Klagefrist

Klagefristen er tre - 3 - veker frå den dagen dette brevet kom fram. Det er nok at klaga er postlagt før fristen går ut. Dersom De klagar så seint at det kan vere uklart for oss om De har klaga i rett tid, bør De oppgi datoen for når De fekk dette brevet. Dersom De klagar for seint, kan vi sjå bort frå klaga. De kan søkje om å få lengre klagefrist, og da må De nemne grunnen til at De ønskjer det.

Rett til å krevjegrunningjeving

Dersom De meiner at vi ikkje har grunningjeve vedtaket, kan De krevje ei slik grunningjeving før fristen går ut. Ny klagefrist blir då rekna frå den dagen De får grunningjevinga.

Innhaldet i klaga

De må presisere

- kva for eit vedtak De klagar på
- årsaka til at De klagar
- den eller dei endringar De ønskjer
- eventuelt andre opplysningar som kan ha noko å seie for vurderinga av klaga

Klaga må underskrivast.

Utsetjing av gjennomføringa av vedtaket

Jamvel om De har klagerett, kan vedtaket til vanleg setjas i verk med det same. Men de kan søkje om å få utsett gjennomføringa av vedtaket til klagefristen er ute eller til klaga er avgjort.

Rett til å sjå saksdokumenta og til å krevje rettleiing

Med visse unntak har De rett til å sjå dokumenta i saka. Reglane om dette finst i § 18 og § 19 i forvaltningslova. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil då få nærmare rettleiing om retten til å klage, om framgangsmåten og om reglane for saksgangen.

Kostnadene med klagesaka

De kan søkje om å få dekt utgifter til den advokathjelpa De treng, etter reglane om fritt rettsråd. Her gjeld det visse grenser for inntekt og eige. Fylkesmannen eller advokaten Dykkar kan gje nærmare opplysningar om dette. Dersom vedtaket er endra til Dykkar fordel, kan De etter forvaltningslova ha krav på å få dekt store kostnader som har vore naudsynte for å få endra vedtaket. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dykk om retten til å krevje slik dekning.

Klage til Sivilombodsmannen

Dersom De meiner at De har vore utsett for urett frå den offentlege forvaltninga, kan De klage til Stortingsombodet for forvaltninga (Sivilombodsmannen). Sivilombodsmannen kan ikkje sjølv endre vedtaket, men kan gje si vurdering av korleis den offentlege forvaltninga har handsama saka, og om dei har gjort feil eller forsømt noko. Dette gjeld likevel ikkje i saker som er avgjorde av Kongen i statsråd. Dersom De no får klaga Dykkar avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De såleis ikkje seinare føre saka inn for Sivilombodsmannen.

Særlege opplysningar

Telavåg Fiskeoppdrett AS
5380 TÆLAVÅG

04 APR. 2011

Vår ref.: (nyttast ved korrespondanse) Dykkar ref.:
201000432-2/313/LARAND

Bergen, 30. mars 2011

H-S-6 og H-S-23 - Telavåg Fiskeoppdrett AS org.nr. 939174508 - Løyve til biomasseutviding ved anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 11533 Usholmsvika i Sund kommune

Vi syner til Dykkar søknad av 06.08.2009.

Vedtak

Hordaland fylkeskommune gjev med dette Telavåg Fiskeoppdrett AS, org.nr. 939174508, akvakulturløyva med reg.nr. H-S-6 og H-S-23, løyve til å utvide maksimal tillaten biomasse (MTB) ved flytande akvakulturanlegg for oppdrett av matfisk av laks (*Salmo salar*), aure (*Salmo trutta*) og regnbogeaure (*Oncorhynchus mykiss*) i sjø på følgjande lokalitet i Sund kommune i Hordaland fylke:

Nr	Lokalitet	Kommune	Lokalitets-biomasse	Anleggets midtpunkt Euref89/WGS84	Samlokalisering
11533	Usholmsvika	Sund	1560 tonn	60° 10.494' N 5° 5.502' E	H-S-6 og H-S-23

Anlegget er godkjent med følgjande hjørnepunkter-kartreferanser oppgjeve i Euref-89/WGS84			
1	2	3	4
60° 10.518' N 5° 5.459' E	60° 10.505' N 5° 5.555' E	60° 10.478' N 5° 5.544' E	60° 10.488' N 5° 5.452' E

Lokalitet 11533 Usholmsvika er godkjent for løyva H-S-6 og H-S-23, begge med ein maksimal tillaten biomasse på 780 tonn. For nærmare oversikt over kva lokalitetar som er godkjent for dei einskilde løyva, viser vi til akvakulturregisteret.

Dette løyvet erstattar tidlegare lokalitetsklarering for 11533 Usholmsvika av 11.12.2009.

Lovheimel

Løyvet er gjeve av Hordaland fylkeskommune med heimel i Lov av 17.06.2005 nr. 79 om akvakultur og Forskrift av 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskrifta).

Grunngjeving

Telavåg Fiskeoppdrett AS søkte 06.08.2009 om løyve til utviding av MTB frå 780 til 1560 MTB på lokaliteten 11533 Usholmsvika i Sund kommune.

Det vart ikkje søkt om fysiske endringar av anlegget.

Søknaden vart kunngjort etter retningslinene og har lege ute til offentleg innsyn i Sund kommune. Det kom ikkje inn merknader til søknaden.

Sund kommune fatta den 17.11.2009 vedtak om følgjande uttale på søknaden: " *Sund kommune har ingen merknader til søknaden frå Telavåg Fiskeoppdrett AS om utviding av biomassen frå 780 til 1560 tonn MTB på lokaliteten ved Usholmsvika.*"

Søknaden er handsama av Fylkesmannen i Hordaland, miljøvernavdelinga 14.12.2009. Med heimel i forureiningslova frå 13.03.1981 nr. 6, § 11 og 16 har Fylkesmannen i Hordaland gjeve løyve til utviding av løyve til utsepp til luft og vatn for produksjon av 1560 MTB matfisk av laks og aure på lokalitet Usholmsvika i Sund kommune.

Fylkesmannen har vurdert søknaden i høve til konsekvensar for vilt, laksefisk/innlandsfisk, naturvern og friluftsliv. Når det gjeld omsynet til ville stammar av anadrom laksefisk tilrår Fylkesmannen at det vert lagt vekt på tiltak mot rømming av fisk og spreieing av lakselus.

Søknaden er handsama av Mattilsynet Distriktskontoret for Bergen og omland 29.10.2010. I medhald av § 5 i Forskrift av 17.06.2008 nr. 823 om etablering og utviding av akvakulturanlegg, zoobutikkar m.m., gjev Mattilsynet Distriktskontoret for Bergen og omland løyve til utviding av biomasse ved lokalitet Usholmsvika.

Løyvet frå Mattilsynet DK Bergen og omland er gjeve med føresetnad om at følgjande særskilde tiltak vert iverksett:
"1) *Verksemda skal dokumentere at lokaliteten er egna til ein produksjon på 1560 MTB, samt at drifta er forsvarleg med omsyn til fiskehelse og fiskevelferd.*

- 2) *Løyvet gjeld kun dersom lokalitet Usholmsvika har lagringskapasitet for dødfisken på 0,75 % av den samla biomassen, eller høgare.*
- 3) *Verksemda skal måle oksygen dagleg på merdnivå i perioden mai-september.*
- 4) *Verksemda skal gjennomføre nye strømmålingar på lokaliteten.*
- 5) *Løyvet gjeld på vilkår at det ikkje er drift på lokalitet Skjerva som ligg 1 km frå lokalitet Usholmsvika.*
- 6) *Verksemda skal rapportere lakselus frå kvar telling."*

Sjå elles vedlegg til dette løyvet.

Søknaden omhandlar berre utviding av biomasse og er difor ikkje oversendt Kystverket eller Fiskeridirektoratet Region Vest. Plassering av anlegget, som skildra i særloyme frå Bergen og Omland Havnevesen datert 18.05.2009, vert vidareført.

Hordaland fylkeskommune har vurdert søknaden etter lov av 17. juni 2005 nr 79 om akvakultur, og i høve til generelle vilkår for klarering av akvakulturlokalitet som nemnd i § 30 i laksetildelingsforskrifta som seier at lokalitet for akvakultur kan klarerast dersom:

a) *det er miljømessig forsvarlig:*

- b) *det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på*
1. *søkers behov for areal til planlagt akvakultur,*
 2. *alternativ bruk av området til annen akvakultur,*
 3. *annen bruk av området, og*
 4. *verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d.*

c) *det er gitt tillatelser som kreves etter*

1. *lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,*
2. *lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,*
3. *lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann.*

d) *det ikke er i strid med*

1. *vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77,*
2. *vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold,*
3. *vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.*

og kome fram til at tiltaket ikkje kjem i konflikt med reglane i forskrifta.

Ved handsaming av søknaden er sakshandsamingsreglane i naturmangfoldlova av 19. juni 2009 nr. 100 § 8- 12 følgd i vurdering av om tiltaket det vert søkt om er miljømessig forsvarleg etter laksetildelingsforskrifta § 30 a.

Søknaden har på vanleg måte etter reglane i akvakulturlova vore til handsaming hjå kommunen og fleire sektorstyresmakter, og det er ikkje kome opplysningar om at saka ikkje er tilstrekkeleg opplyst i høve til oppdrettsanlegget si påverknad på naturmangfaldet. Med denne bakgrunnen vert kunnskapsgrunnlaget vurdert som tilstrekkeleg.

Etter ei samla vurdering har Hordaland fylkeskommune gjeve Telavåg Fiskeoppdrett AS, akvakulturløyva med reg.nr. H-S-6 og H-S-23 løyve til å utvide biomasse ved anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 11533 Usholmsvika i Sund kommune på nærmare vilkår.

Generelle vilkår

Løyve vert gjeve under føresetnad av at etablering, drift og eventuelt avvikling vert gjennomført i samsvar med gjeldande lovverk, forskrifter og vilkår.

Lokalitet skal etablerast i samsvar med vedlagte kart. Dersom De ønskjer å endra anlegget i høve til dette løyvet, må det sendast søknad om dette til Hordaland fylkeskommune.

Løyve etter Akvakulturlova inneberer at det er gjeve eit offentleg rettsleg løyve inkludert løyve etter matlov, forureiningslova og hamne- og farvasslova.

Løyvet vert gjeve utan ansvar med omsyn til nabo-, eigedoms- eller andre privatrettslege tilhøve. Dette løyvet frittek Dykk ikkje frå plikt til å innhenta naudsynt løyve etter andre lover, eller plikt til å retta Dykk etter reglar og påbod som vert gjeve med heimel i slike lover.

Løyvet kan trekkjast attende eller anlegget kan verte kravd redusert dersom tilhøva skulle tilseie dette.

Pliktar

Som konsesjonsinnehavar har De plikt til å sette Dykk inn i det regelverket som gjeld for løyver etter akvakulturlova. Akvakulturlova med tilhøyrande forskrifter er tilgjengeleg på www.lovdata.no.

De pliktar å gje representantar frå Fiskeridirektoratet, Fylkesmannen, Kystverket og Mattilsyn tilgang til gransking av og opplysningar om anlegget.

Kopi av dette løyvet med vedlegg skal oppbevarast tilgjengeleg for alle tilsette på anlegget, og også slik at løyvet kan synast til alle som har kontrollrett.

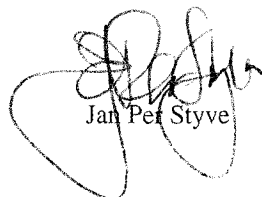
Vedlegg

Løyve frå Fylkesmannen i Hordaland 14.12.2009 og Mattilsynet Distriktskontoret for Bergen og omland 29.10.2010, særlovyve frå Bergen og Omland Havnevesen datert 18.05.2009 samt kart med godkjent plassering av anlegget og klageskjema fylgjer vedlagt.

Klage

Vedtaket kan påklagast. Sjå om dette i vedlagde orientering. Ei eventuell klage skal framsettast til Hordaland fylkeskommune, sjølv om klaga gjeld vedtak fatta av Fylkesmannen, Mattilsynet eller Kystverket.

I medhald av forvaltningslova sin §27 b vert det sett som vilkår for å gå til søksmål at ein har nytta høvet til å klaga. Ein gjer merksam på at eventuell klage ikkje fører til at iverksetjing av vedtaket vert utsett. Det er likevel høve til å søkje om at iverksetjing blir utsett til klagesaka er avgjort.

Jan Per Styve

Gudrun Mathisen

Sakshandsamar: Lars H. Andresen, telefon: 5523 9145 (direkte), e-postadresse: lars.andresen@post.hfk.no

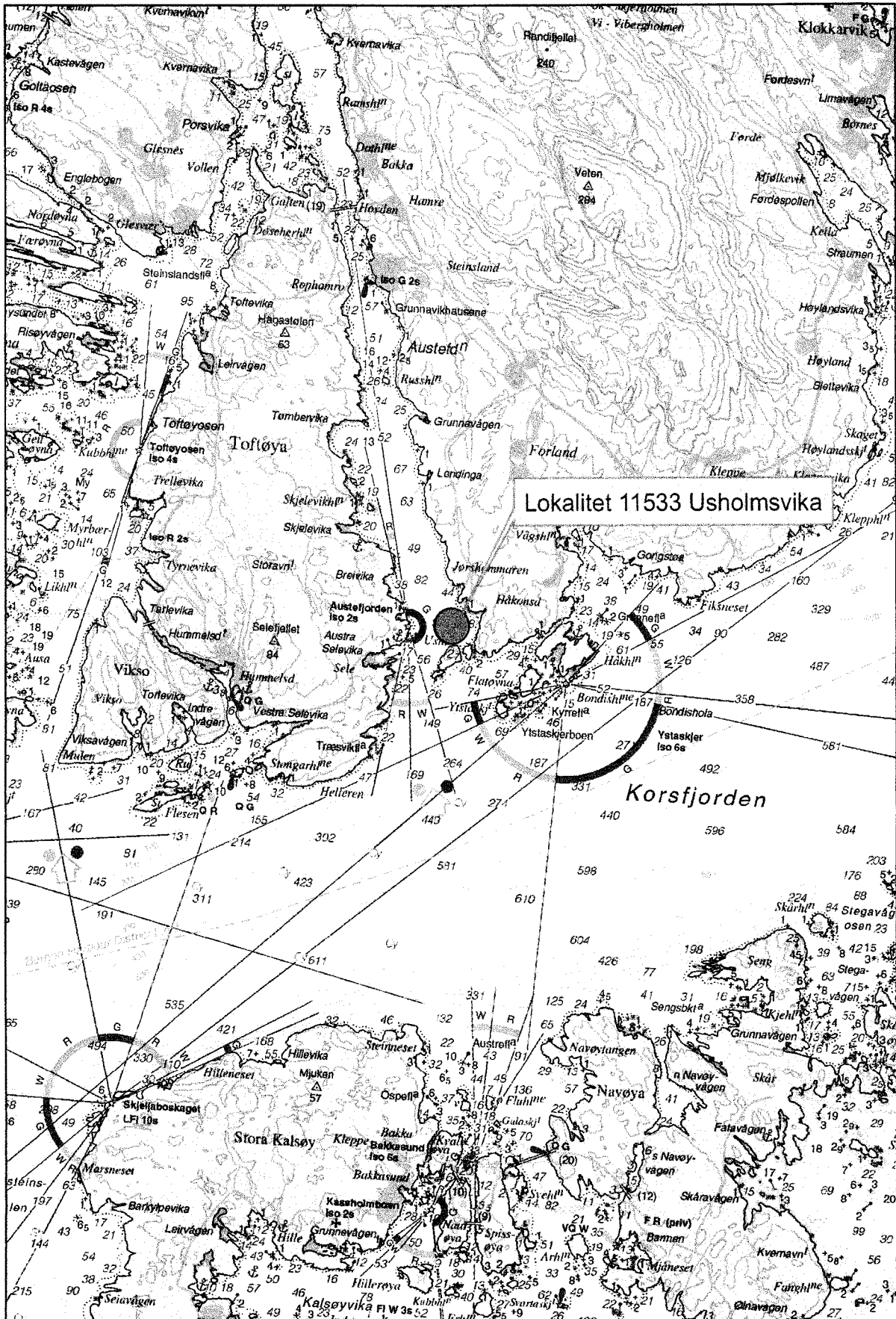
Kopi:

Fiskeridirektoratet Region Vest
Fylkesmannen i Hordaland, miljøvernavdelinga
Mattilsynet, Distriktskontoret for Bergen og Omland
Kystverket Vest
Statens Sjøkartverk
Sund kommune

H-S-6 og H-S-23

Telavåg Fiskeoppdrett AS

Lokalitet 11533 Usholmsvika

Fiskeridirektoratet

Meny

Geografisk kartvesk, Geografisk og kommune

Lerøy Vest AS
Postboks 7600
5020 BERGEN

17 JAN 2011

Vår ref.: (nyttast ved korrespondanse) Dykkar ref.:
201000090-19/313/ENDKOR

Bergen, 11. januar 2011

H-R-6 og H-R-9 Lerøy Vest AS org.nr. 886813082 Løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 13209 Bognøy i Radøy kommune

Vi syner til Dykkar søknad av 23.11.2009.

Vedtak

Hordaland fylkeskommune gjev med dette Lerøy Vest AS, org.nr 886813082, akvakulturløyva med reg.nr. H-R-6 og H-R-9, løyve til å etablere flytande akvakulturanlegg for oppdrett av matfisk av laks (*Salmo salar*), aure (*Salmo trutta*) og regnbogeare (*Oncorhynchus mykiss*) i sjø på følgjande lokalitet i Radøy kommune i Hordaland fylke:

Nr	Lokalitet	Kommune	Lokalitets-biomasse	Anleggets midtpunkt Euref89/WGS84	Samlokalisering
13209	Bognøy	Radøy	1560 tonn	60° 36.244' N 5° 04.619' E	H-R-6 og H-R-9,

Anlegget er godkjent med følgjande hjørnepunkter-kartreferanser oppgjeve i Euref-89/WGS84			
1	2	3	4
60° 36.247' N 5° 04.671' E	60° 36.268' N 5° 04.597' E	60° 36.241' N 5° 04.565' E	60° 36.220' N 5° 04.640' E

Lokalitet 13209 Bognøy er godkjent for løyva H-R-6 og H-R-9. Løyvet H-R-9 omfattar ein maksimal tillaten biomasse på 780 tonn. Løyvet H-R-6 omfattar ein maksimal tillaten biomasse på 1300 tonn. For nærmare oversikt over kva lokalitetar som er godkjent for dei einskilde løyva, viser vi til akvakulturregisteret.

Dette løyve erstattar tidlegare lokalitetsklarering for 13209 Bognøy av 17.06.2002.

Lovheimel

Løyvet er gjeve av Hordaland fylkeskommune med heimel i Lov av 17.06.2005 nr. 79 om akvakultur og Forskrift av 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskrifta).

Grunngjeving

Lerøy Vest AS søkte 23.11.2009 om løyve til utviding av maksimal tillaten biomasse frå 1300 til 1560 tonn, samt utskifting av anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 13209 Bognøy i Radøy kommune. Det nye anlegget vert liggjande i omtrent same posisjon som tidlegare og består av fire bur a 25 x 36 meter. Sjølve anlegget vil ha same breidde som tidlegare, men vert ca. 30 meter kortare. Fortøyningspunktta vil vera dei same som tidlegare. Bakgrunnen for søknaden vert oppgjeve med erfaringsmessig god drift på lokaliteten med eksisterande biomasse. I samråd med eigen fiskehelseansvarleg har verksemda komen fram til at lokaliteten har god bereevne for 1560 tonn biomasse.

Søknaden vart kunngjort etter retningslinene og har lege ute til offentleg innsyn i Radøy kommune. Det kom ikkje inn merknader til søknaden.

Radøy kommune fatta den 17.06.2010 vedtak om følgjande uttale på søknaden: " *Radøy kommune har ingen merknad til søknaden og kan tilrå denne slik den ligg føre. Omsøkt lokalitet ligg innafor akvakulturområde i arealdelen til Radøy kommune og er såleis i tråd med overordna arealplan i kommunen, og i samsvar med intensjonen og lovverket i Plan- og bygningslova. Radøy kommune rår til at lokaliteten vert følgd opp med eit miljøovervakingsprogram etter krava i akvakulturføreskrifta*"

Søknaden er handsama av Fylkesmannen i Hordaland, miljøvernavdelinga 13.07.2010. Med heimel i forureiningslova frå 13.03.1981 nr. 6, § 11 og 16 har Fylkesmannen i Hordaland gjeve løyve til etablering av matfiskanlegg for oppdrett av laks og aure på lokalitet Bognøy i Radøy kommune med ein maksimal tillaten biomasse på 1560 tonn. Fylkesmannen har vurdert søknaden i høve til konsekvensar for vilt, laksefisk/innlandsfisk, naturvern og friluftsliv. Når det gjeld omsynet til ville stammar av anadrom laksefisk tilrår Fylkesmannen at det vert lagt vekt på rømmingstiltak ved anlegget og likeeins tiltak for å hindre spreiding av lakselus.

Søknaden er handsama av Kystverket Vest 24.06.2010. Med heimel i havne- og farvannslova § 27, jf. § 27 andre ledd har Kystverket Vest gjeve løyve til plassering av anlegg på lokalitet 13209 Bognøy i Radøy kommune i samsvar med vedlagte stempla kart. I området der anlegget er lokalisert er det ingen registrerte farleier. Kystverket har vurdert at anlegget ikkje utgjør noko unødig hinder i høve til vanleg ferdsel på sjø.

Søknaden er handsama av Fiskeridirektoratet Region Vest 12.02.2010. Fiskeridirektoratet Region Vest har vurdert søknaden i høve til konsekvensar for tradisjonell fiskeriverksemd, og har ingen merknader til søknaden på bakgrunn av arealbruk tilknytt fiske.

Søknaden er send Fiskarlaget Vest. I brev av 26.04.2010 har Fiskarlaget Vest nokre generelle merknader i høve etablering og drift av oppdrettsanlegg, men ingen særskilde merknader i høve til det omsøkte tiltaket.

Søknaden er handsama av Mattilsynet, Distriktskontoret for Bergen og Omland 26.02.2010. I medhald av § 5 i Forskrift av 17.06.2008 nr. 823 om etablering og utviding av akvakulturanlegg, zoobutikkar m.m., gjev Mattilsynet, Distriktskontoret for Bergen og Omland avslag på søknaden. Avslaget er grunngjeve med at ei auke til den omsøkte biomassen ville medføre ei uakseptabel risiko for fisken si helse og velferd i anlegget og at ein neppe kunne ivareta fisken sitt krav til eit godt levemiljø med ein slik auke i biomassen.

I brev av 05.04.2010 klagar Lerøy Vest AS på vedtaket.

Klagen er handsama av Mattilsynet, Regionkontoret for Hordaland, Sogn og Fjordane 23.12.2010. Med heimel i forskrift av 17.06.2008 nr 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikkar m.m. fattar Mattilsynet, Regionkontoret for Hordaland, Sogn og Fjordane følgjande vedtak: Lerøy Vest AS sin søknad om utviding av MTB frå 1300 tonn til 1560 tonn på lokalitet Bognøy i Radøy kommune vert innvilga under føresetnad av at brakkleggingstida vert utvida til minst 3 månader. Klagen vert teken til følgje. Regionkontoret i Mattilsynet ser at omsøkt tiltak kan medføre nedsett velferd dersom vasskvaliteten vert dårlegare, men då det er god djupne og gode straumtilhøve vert det frå regionkontoret i Mattilsynet vurdert slik at ei utviding kan godkjennast. Det vert påpeika at summen av tiltak som færre og større nøter, justering av anlegget, saman med utvida brakkleggingstid vil ivareta fisken si velferd.

Hordaland fylkeskommune har vurdert søknaden etter lov av 17. juni 2005 nr 79 om akvakultur, og i høve til generelle vilkår for klarering av akvakulturlokalitet som nemnd i § 30 i laksetildelingsforskrifta som seier at lokalitet for akvakultur kan klarerast dersom:

a) *det er miljømessig forsvarlig;*

- b) det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på
1. søkers behov for areal til planlagt akvakultur,
 2. alternativ bruk av området til annen akvakultur,
 3. annen bruk av området, og
 4. verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d.
- c) det er gitt tillatelser som kreves etter
1. lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,
 2. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,
 3. lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann.
- d) det ikke er i strid med
1. vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77,
 2. vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold,
 3. vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

og kome fram til at tiltaket ikkje kjem i konflikt med reglane i forskrifta.

Ved handsaming av søknaden er sakshandsamingsreglane i naturmangfoldlova av 19. juni 2009 nr. 100 § 8- 12 følgt i vurdering av om tiltaket det vert søkt om er miljømessig forsvarleg etter laksetildelingsforskrifta § 30 a. Søknaden har på vanleg måte etter reglane i akvakulturlova vore til handsaming hjå kommunen og fleire sektorstyresmakter, og det er ikkje kome opplysningar om at saka ikkje er tilstrekkeleg opplyst i høve til oppdrettsanlegget si påverknad på naturmangfaldet. Med denne bakgrunnen vert kunnskapsgrunnlaget vurdert som tilstrekkeleg. Fylkeskommunen har heller ikkje konkrete haldepunkt for at ei utviding av produksjonskapasiteten på lokalitet 13209 Bognøy frå 1300 til 1560 tonn vil kunne ha irreversibel miljøpåverknad.

Etter ei samla vurdering har Hordaland Fylkeskommunen gjeve Lerøy Vest AS, akvakulturlova med reg.nr. H-R-6 og H-R-9, løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure med ein maksimal tillaten lokalitetsbiomasse på 1560 tonn på lokalitet 13209 Bognøy i Radøy kommune på nærmare vilkår.

Generelle vilkår

Løyve vert gjeve under føresetnad av at etablering, drift og eventuelt avvikling vert gjennomført i samsvar med gjeldande lovverk, forskrifter og vilkår.

Lokalitet skal etablerast i samsvar med vedlagte kart. Dersom De ønskjer å endra anlegget i høve til dette løyvet, må det sendast søknad om dette til Hordaland fylkeskommune.

Løyve etter Akvakulturlova inneberer at det er gjeve eit offentleg rettsleg løyve inkludert løyve etter matlov, forureiningslova og hamne- og farvannslova.

Løyvet vert gjeve utan ansvar med omsyn til nabo-, eigedoms- eller andre privatrettslege tilhøve. Dette løyvet frittek Dykk ikkje frå plikt til å innhenta naudsynt løyve etter andre lover, eller plikt til å retta Dykk etter reglar og påbod som vert gjeve med heimel i slike lover.

Løyve kan trekkjast attende eller anlegget kan verte kravd redusert dersom tilhøva skulle tilseie dette.

Pliktar

Som konsesjonsinnehavar har De plikt til å sette Dykk inn i det regelverket som gjeld for løyver etter akvakulturlova. Akvakulturlova med tilhøyrande forskrifter er tilgjengeleg på www.lovdata.no.

De pliktar å gje representantar frå Fiskeridirektoratet, Fylkesmannen, Kystverket og Mattilsyn tilgang til gransking av og opplysningar om anlegget.

Kopi av dette løyvet med vedlegg skal oppbevarast tilgjengeleg for alle tilsette på anlegget, og også slik at løyvet kan synast til alle som har kontrollrett.

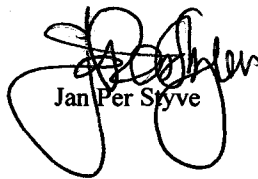
Vedlegg

Uttale frå Fylkesmannen i Hordaland 13.07.2010, Mattilsynet, Regionkontoret for Hordaland, Sogn og Fjordane 23.12.2010 og Kystverket Vest 24.06.2010, samt kart med godkjent plassering av anlegget og klageskjema fylgjer vedlagt.

Klage

Vedtaket kan påklagast. Sjå om dette i vedlagde orientering. Ei eventuell klage skal framsettast til Hordaland fylkeskommune, sjølv om klaga gjeld vedtak fatta av Fylkesmannen, Mattilsynet eller Kystverket.

I medhald av forvaltningslova sin §27b vert det sett som vilkår for å gå til søksmål at ein har nytta høvet til å klaga. Ein gjer merksam på at eventuell klage ikkje fører til at iverksetjing av vedtaket vert utsett. Det er likevel høve til å søkje om at iverksetjing blir utsett til klagesaka er avgjort.

Jan Per Sjøve

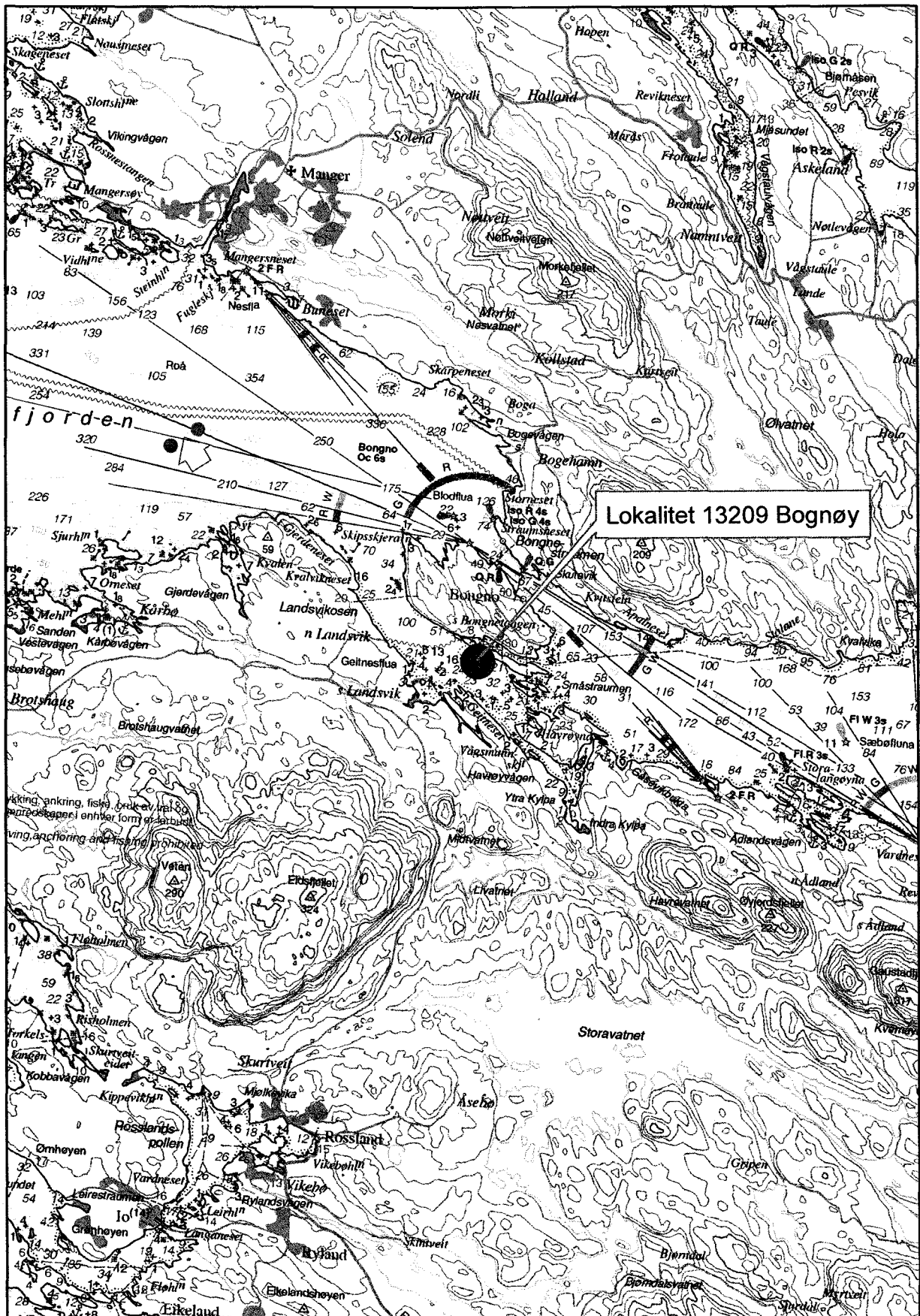
Gudrun Mathisen

Sakshandsamar: Endre Korsøen Direkte telefon: 55 23 91 04 E-postadresse: endre.korsoen@post.hfk.no

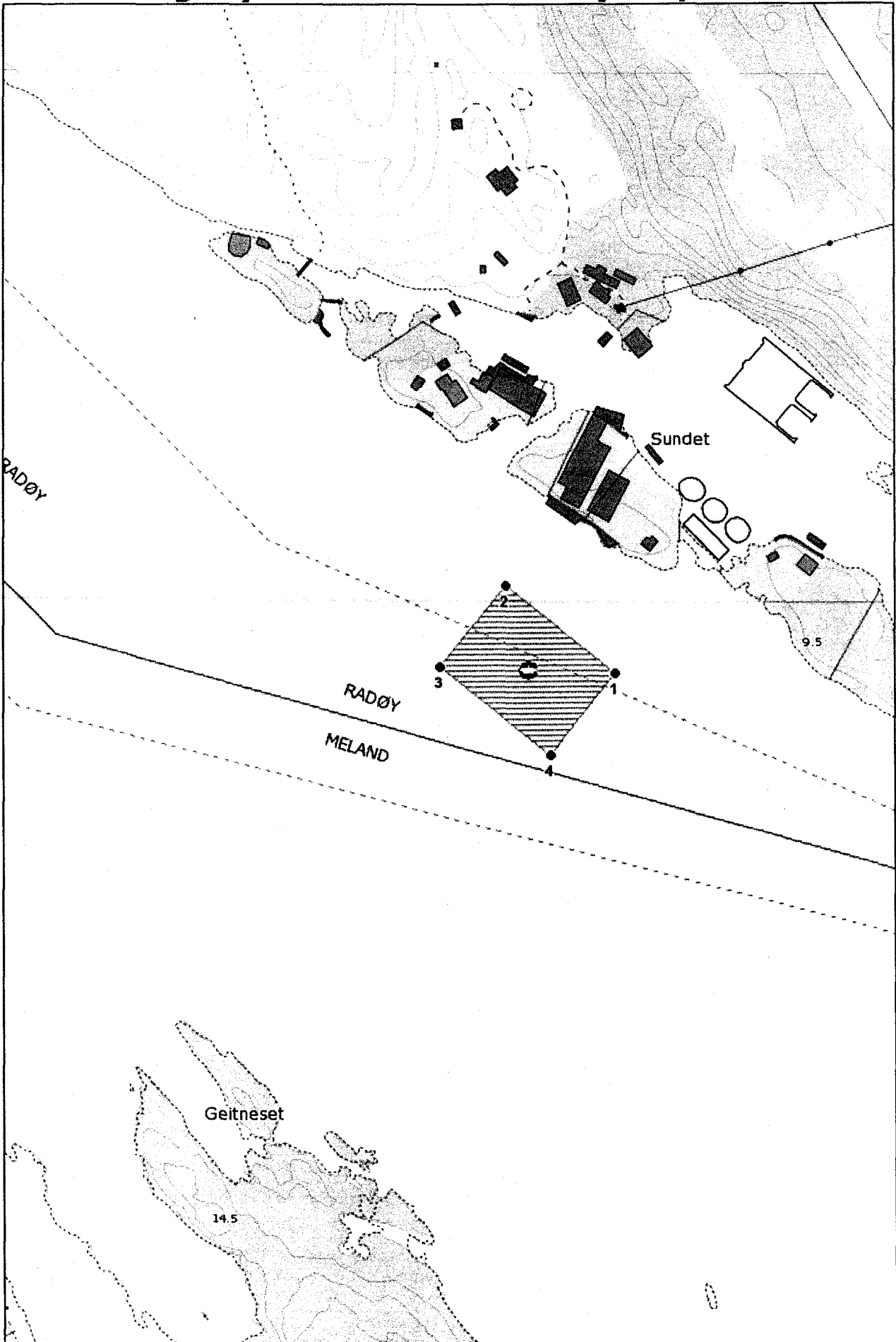
Kopi:

Fiskeridirektoratet Region Vest
Fylkesmannen i Hordaland, miljøvernavdelinga
Mattilsynet, Distriktskontoret for Bergen og Omland
Mattilsynet, Regionkontoret for Hordaland, Sogn og Fjordane
Kystverket Vest
Statens Sjøkartverk
Radøy kommune
Fiskarlaget Vest

H-R-6 og H-R-9 Lerøy Vest AS Lokalitet 13209 Bognøy

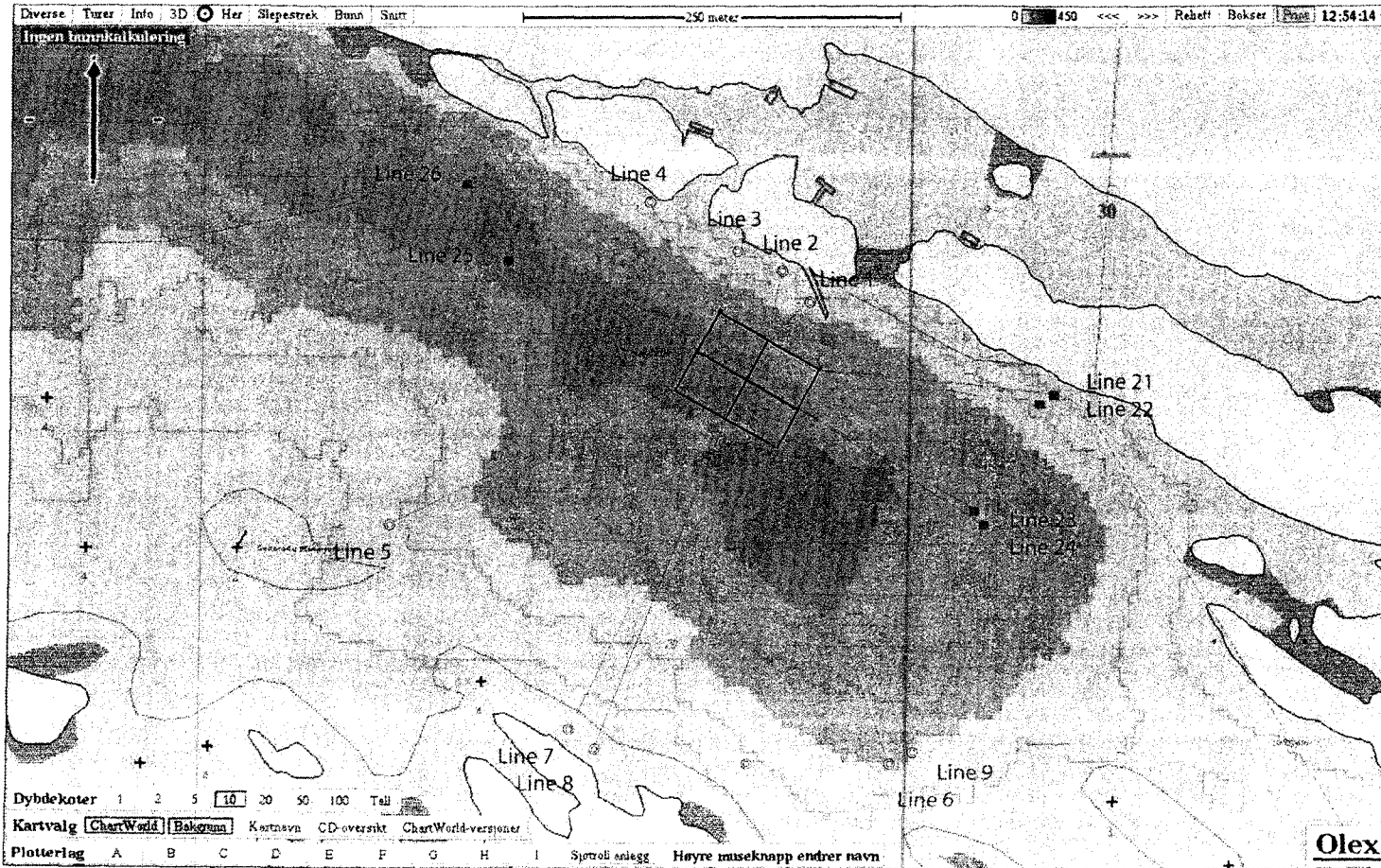

13209 Bognøy - Flate frå klarerte ytterpunkt

Målestokk: 2 836

Vedlegg 6

LERØY VEST AS

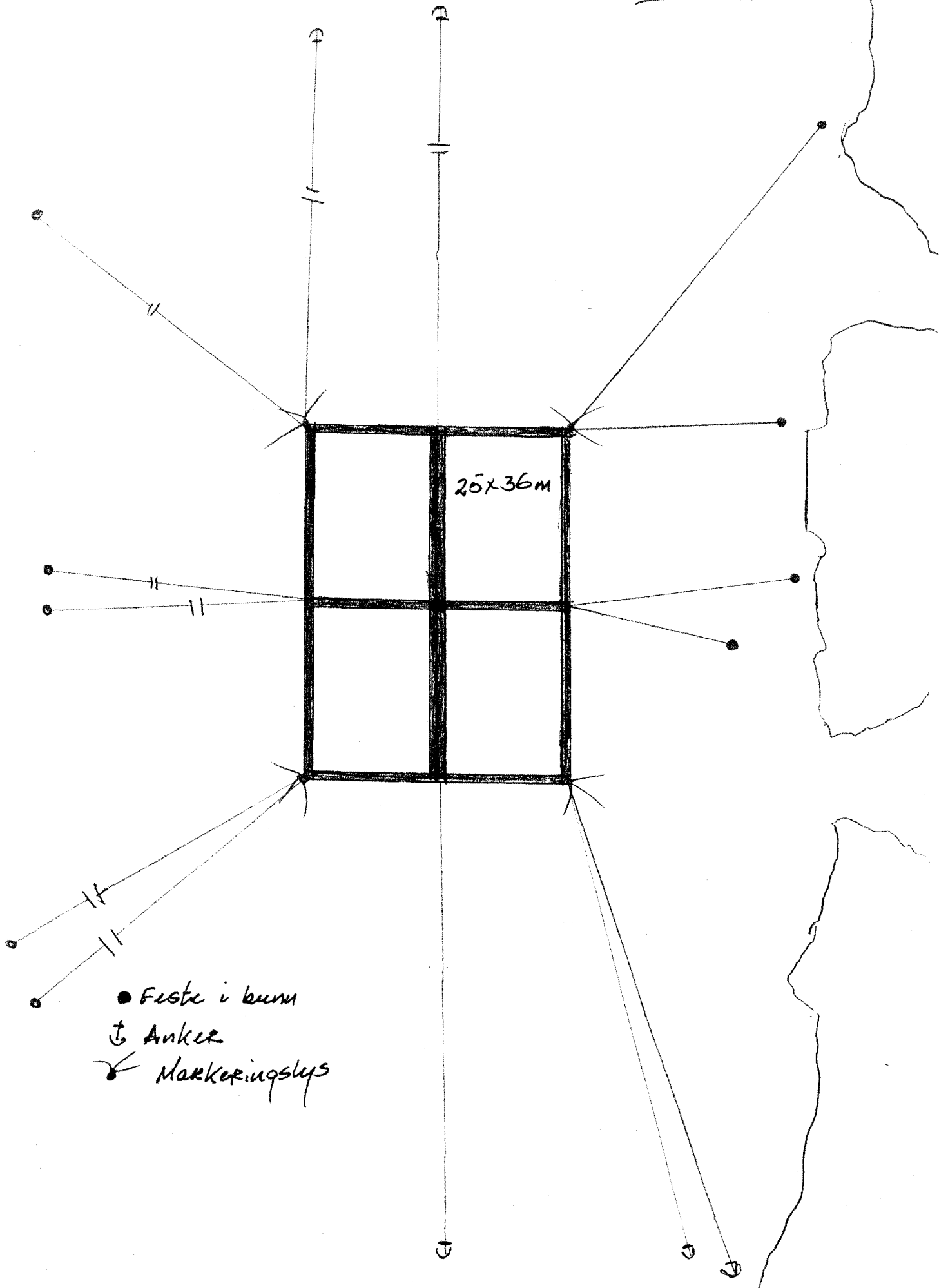
BOGNO FORTØYNING
Rev. 23.11.2009

	Dybde ankerpkt	Linel. luft/reell	GPS Ko-ordinat
Line 4	14	84 85	60.36.306N 5.04.548Ø
Line 3	12	41 43	60.36.288N 5.04.614Ø
Line 2	9	48 49	60.36.282N 5.04.643Ø
Line 1	17	40 43	60.36.273N 5.04.663Ø
Line 21	11	157 157	60.36.238N 5.04.842Ø
Line 22	15	153 154	60.36.235N 5.04.836Ø
Line 23	54	144 154	60.36.194N 5.04.793Ø
Line 24	52	152 161	60.36.191N 5.04.798Ø
Line 9	35	212 215	60.36.116N 5.04.736Ø
Line 6	30	213 215	60.36.112N 5.04.720Ø
Line 8	6	234 234	60.36.112N 5.04.512Ø
Line 7	6	229 229	60.36.119N 5.04.492Ø
Line 5	18	202 203	60.36.199N 5.04.361Ø
Line 25	60	150 162	60.36.286N 5.04.431Ø
Line 26	70	190 202	60.36.313N 5.04.413Ø

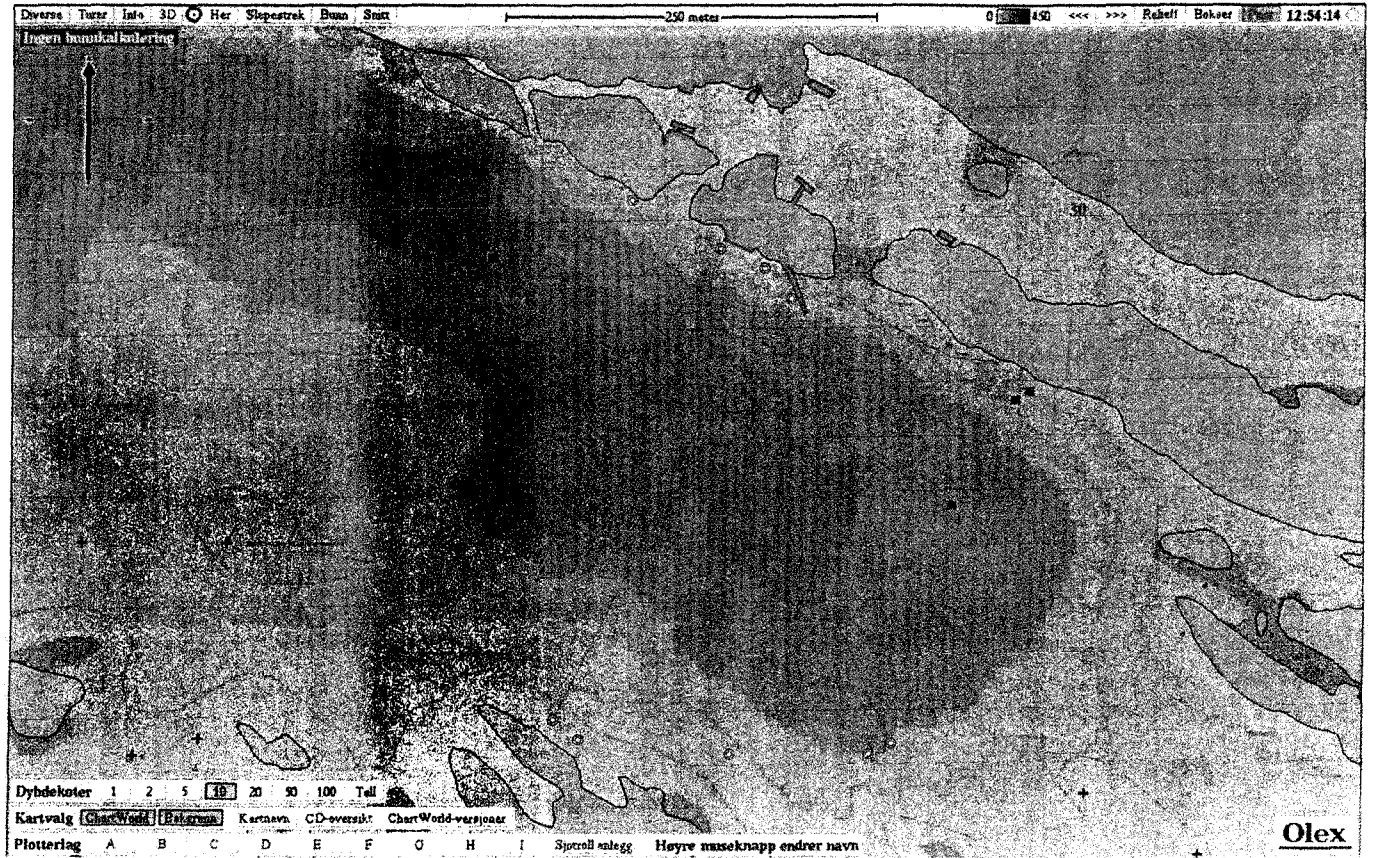
Ytterpunkter
 SØ 60.36.247N 5.04.671Ø
 NØ 60.36.268N 5.04.597Ø
 NV 60.36.241N 5.04.565Ø
 SV 60.36.220N 5.04.640Ø

Senterpunkt 60.36.244N 5.04.619Ø

Vedlegg 4

Vedlegg 3

<p>(1) Sendar (stemplet til forvaltningsorganet)</p> <p>Hordaland fylkeskommune Postboks 7900 5020 Bergen</p>	<p>Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningslova § 27 tredje leddet)</p>
<p>(3) Mottakar (namn og adresse)</p> <p>Lerøy Vest AS Postboks 7600 5020 Bergen</p>	<p>(2) Dato 11.01.2011</p> <p>(4) Klageinstans</p> <p>Fiskeridirektoratet Kyst- og havbruksavdelinga Postboks 185 Sentrum 5804 Bergen</p>
<p>Denne meldinga gjev viktige opplysningar dersom De vil klage på eit vedtak De er gjord kjend med.</p>	
<p>Klagerett</p>	<p>De har rett til å klage på vedtaket.</p>
<p>Kven kan De klage til?</p>	<p>Klaga sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Dersom vi ikkje endrar vedtaket vårt som følgje av klaga, sender vi klaga over til klageinstansen, jf. rubrikk (4).</p>
<p>Klagefrist</p>	<p>Klagefristen er tre - 3 - veker frå den dagen dette brevet kom fram. Det er nok at klaga er postlagd før fristen går ut. Dersom De klagar så seint at det kan vere uklart for oss om De har klaga i rett tid, bør De oppgje datoen for når De fekk dette brevet. Dersom De klagar for seint, kan vi sjå bort frå klaga. De kan søkje om å få lengre klagefrist, og da må De nemne grunnen til at De ønskjer det.</p>
<p>Rett til å krevjegrunggeving</p>	<p>Dersom De meiner at vi ikkje har grungjeve vedtaket, kan De krevje ei slik grunggeving før fristen går ut. Ny klagefrist blir då rekna frå den dagen De får grungjevinga.</p>
<p>Innhaldet i klaga</p>	<p>De må presisere</p> <ul style="list-style-type: none"> - kva for eit vedtak De klagar på - årsaka til at De klagar - den eller dei endringar De ønskjer - eventuelt andre opplysningar som kan ha noko å seie for vurderinga av klaga <p>Klaga må underskrivast.</p>
<p>Utsetjing av gjennomføring av vedtaket</p>	<p>Jamvel om De har klagerett, kan vedtaket til vanleg setjas i verk med det same. Men de kan søkje om å få utsett gjennomføringa av vedtaket til klagefristen er ute eller til klaga er avgjord.</p>
<p>Rett til å sjå saksdokumenta og til å krevje rettleiing</p>	<p>Med visse unntak har De rett til å sjå dokumenta i saka. Reglane om dette finst i § 18 og § 19 i forvaltningslova. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil då få nærmare rettleiing om retten til å klage, om framgangsmåten og om reglane for saksgangen.</p>
<p>Kostnadene med klagesaka</p>	<p>De kan søkje om å få dekt utgifter til den advokathjelpa De treng, etter reglane om fritt rettsråd. Her gjeld det visse grenser for inntekt og eige. Fylkesmannen eller advokaten Dykkar kan gje nærmare opplysningar om dette. Dersom vedtaket er endra til Dykkar fordel, kan De etter forvaltningslova ha krav på å få dekt store kostnader som har vore naudsynte for å få endra vedtaket. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dykk om retten til å krevje slik dekning.</p>
<p>Klage til Sivilombodsmannen</p>	<p>Dersom De meiner at De har vore utsett for urett frå den offentlege forvaltninga, kan De klage til Stortingsombodet for forvaltninga (Sivilombodsmannen). Sivilombodsmannen kan ikkje sjølv endre vedtaket, men kan gje si vurdering av korleis den offentlege forvaltninga har handsama saka, og om dei har gjort feil eller forsømt noko. Dette gjeld likevel ikkje i saker som er avgjorde av Kongen i statsråd. Dersom De no får klaga Dykkar avgjord i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De såleis ikkje seinare føre saka inn for Sivilombodsmannen.</p>
<p>Særlege opplysningar</p>	

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Tom N. Pedersen, 5557 2119

Vår dato
29.01.2014
Dykkar dato
12.12.2013

Vår referanse
2013/16333 542.1
Dykkar referanse
«REF»

Quatro Laks AS
Tombre Fiskeanlegg AS

Løyve til utslepp for Quatro Laks AS og Tombre Fiskeanlegg AS på lokaliteten Skåtavågen i Fusa

Quatro Laks AS og Tombre Fiskeanlegg AS får løyve til utslepp til luft og vatn for produksjon av 3.120 tonn MTB matfisk av laks og aure på Skåtavågen i Fusa. Utsleppsløyvet er gitt i medhald av forureiningslova § 11, jf. § 16.

Løyvet med tilhøyrande vilkår er lagt ved dette brevet. Fylkesmannen har regulert dei tilhøva som blir vurdert til å ha dei mest alvorlege miljømessige konsekvensane.

Vi viser til søknad frå Quatro Laks AS og Tombre Fiskeanlegg AS av 12. desember 2013 som vart oversendt frå Hordaland fylkeskommune den 18. desember 2013. Fusa kommune gav mellombels dispensasjon frå arealplanen den 28. november 2013.

Verksemda søker om løyve til flytting av lokaliteten i tillegg til utviding frå 2.340 tonn til 3.120 tonn MTB.

Løyvet erstattar tidlegare vedtak og gjeld på dei vilkåra som følgjer vedlagt. Det er ikkje gyldig før Hordaland fylkeskommune har gitt løyve etter akvakulturlova.

Løyvet gjeld òg for utslepp frå reingjering av produksjonsutstyr og medisiner. Det er sett vilkår for handtering av fiskeavfall og anna avfall ved anlegget. Løyvet gjeld ikkje for slakting, sløyning og foredling av fisk.

Dersom løyvet ikkje er teke i bruk innan to år, må verksemda melde frå til Fylkesmannen, jf. forureiningslova § 20.

Fylkesmannen vil påpeike at negative miljøpåverknader isolert sett er uønskt. Verksemda pliktar å redusere utsleppa så langt det er mogleg utan urimelege kostnader og pliktar å unngå unødvendig forureining, jf. forureiningslova § 7.

I tillegg til dei krava som følgjer av løyvet, pliktar verksemda å overhalde forureiningslova, produktkontrolllova, og dei forskriftene som er heimla i desse lovene. Enkelte av forskriftene er nemnt i løyvet. Vi viser til www.regelhjelp.no for informasjon om andre reglar som kan vere aktuelle for verksemda.

Fylkesmannen har ikkje sett krav til substitusjon av kjemikalie i løyvet. Krav til substitusjon følgjer direkte av produktkontrolllova § 3a.

Brot på løyvet er straffbart etter forureiningslova §§ 78 og 79. Også brot på krav som følger direkte av forureiningslova og produktkontrolllova, og forskrifter fastsett i medhald av desse lovene, er straffbart.

Vurdering

Fylkesmannen har handsama søknaden etter forureiningslova og vurdert han etter naturvern-, friluftsliv-, vilt-, lakse- og innlandsfiskeinteresser, og naturmangfaldlova.

Søknaden gjeld flytting av lokaliteten ca 1,6 km i vestleg retning ut i Fusafjorden. Samstundes blir det søkt om utviding av produksjonen frå 2.340 tonn til 3.120 tonn MTB.

Tilhøvet til plan

Fusa kommune har gjeve dispensasjon frå arealdelen i kommuneplanen.

Vilt, laksefisk/innlandsfisk, naturvern og friluftsliv

Flyttinga av anlegget frå plasseringa inne i Skåtavågen og lenger ut i Fusafjorden vil frigjere areal til friluftsliv nær strandsona.

Anlegget blir flytta nærare Oselva. I seg sjølv er det negativt at anlegget blir flytta nærare Oselva, men det er lite truleg at det blir nokon effekten av denne flyttinga grunna straumtilhøva i fjorden. Straummåling utafor Osøyro (Rådgivende Biologer AS rapport nr 1226) og straumrapporten lagt ved søknaden, stadfester det generelle straummønsteret skapt av coriolis-krafta (resultat av jord-rotasjonen), der hovudstraumen går inn fjorden på sørsida og ut fjorden på nordsida. Den reelle avstanden mellom anlegget og Oselva i høve til smitte- og parasittspreiing kan difor vurderast som tilnærma uendra.

Det er viktig at verksemda prioriterer effektive tiltak mot lakselus og rømming. Når det gjeld viltinteresser, viser vi til vedlegg 2.

Sjøområdet som resipient

Lokaliteten er plassert Fusafjorden og med kort avstand til Bjørnefjorden. Sistnemnde er ein svært stor og god resipient. Det er ingen markerte tersklar mot Bjørnefjorden, men det er variert botntopografi.

Straummålinga på lokaliteten (sjå tabell under henta Rådgivende Biologer AS rapport nr 1708) syner at det er sterkt straum i dei øvste vasslaga men med avtagande straumstyrke med aukande djupne. Botnstraumen er svak, men med medels stabil straumretning. Den svake botnstraumen kan ha samanheng med den varierte botntopografien. Det vart målt botnstraum på 110 m djup, 4 m over botnen. Svært mange lokalitetar i Hordaland ligg på mykje større djup, så vi har ikkje samanlikningsgrunnlag for straumstyrke så nær botnen.

MOM B-undersøkinga syner at det ikkje er naturleg oppsamling av organisk stoff på sjøbotnen og med botngravande dyr i alle grabbskota.

Tabell 5. Oppsummering av straumdata for lokalitet Skåtavågen i Fusa kommune i perioden 14. januar – 12. februar 2013.

Målestad / djup	Middel hastighet (cm/s)	Tilstandsklasse middel hastighet *	Maks hastighet (cm/s)	Hovudstraumretning(ar)
Skåtavågen 5 m	8,5	”sterk”	46,0	NNV
Skåtavågen 15 m	4,8	”sterk”	26,4	NNØ + SSØ
Skåtavågen 70 m	2,5	”middels ”	13,2	SSØ
Skåtavågen 110 m	1,8	”svak”	6,6	NØ

*Viser til vårt eige klassifiseringssystem, sjå tabell 4.

Lokaliteten ligg i ein stor resipient. Svak botnstraum kan føre til problem med saktare omsetjing av organisk materiale, noko som kan slå ut med dårleg skåre på MOM B – undersøkingane.

Vurdering etter naturmangfaldlova §§ 8–12

Det er ingen registreringar i *Naturbase* eller *Artskart* som vil kunne kome i konflikt med matfiskanlegget på lokaliteten Skåtavågen.

Kunnskapsgrunnlaget for denne avgjerda er straummålingar og MOM B-undersøkingar. Kunnskapen om naturmangfaldet i våre fjordsystem er avgrensa, noko som avspeglar seg i dei databasane vi har til rådvelde. Dette inneber at det kan kome ny kunnskap som kan ha påverknad på seinare avgjerder. Det ligg og i våre vurderingar at etablering av eit matfiskanlegg er eit reversibelt tiltak. Grunnlaget blir vurdert som tilstrekkeleg, jf naturmangfaldlova § 8.

Vi vurderer det som å vere liten risiko for at miljøet skal bli negativt påverka av å flytte på lokaliteten Skåtavågen og auke produksjonen frå 2.340 tonn til 3.120 tonn MTB. Fylkesmannen vurderer tiltaket som å vere tilstrekkeleg dokumentert til at føre-var-prinsippet (naturmangfaldlova § 9) ikkje blir gjeldande.

Den samla belastninga på resipienten i vassforekomsten Fusa- /Bjørnefjorden blir tilnærma uendra (naturmangfaldlova § 10). Resipientundersøkingane i Fusafjorden og Bjørnefjorden har synt at resipienten er lite påverka av oppdrettsaktiviteten i området.

Dersom det syner seg at det kan bli naudsynt å setje inn tiltak for å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet, skal kostnadene berast av tiltakshavar, jf naturmangfaldlova § 11.

Quatro Laks AS og Tombre Fiskeanlegg AS pliktar å ta i bruk miljøforvarlege teknikkar og driftsmetodar (naturmangfaldlova § 12) som er tilgjengelege for næringa i dag (BAT).

Konklusjon

Ut frå dei resultata som blir presenterte i søknaden og innsende rapportar, meiner Fylkesmannen det er tilrådeleg å gi løyve til ein biomasse på 3.120 tonn på lokaliteten.

Det er ikkje mogleg å berekne bæreevna for ein lokalitet. Når Fylkesmannen gir eit utsleppsløyve inneber det ingen garanti for at lokaliteten vil tole denne produksjonen. Vi har

erfart at når ein ny lokalitet blir tatt i bruk, vil det ta noko tid før lokaliteten evnar å omsetje det organsike materialet. Det vil ofte vere ein føremon å trappe opp produksjonen gradvis.

Lokaliteten ligg inne i eit fjordsystem. Fjordlokalitetar synes å vere mest kjenslege for organisk belastning og ha mindre bæreevne samanlikna med lokalitetane ute på kysten. Lokaliteten er tildelt ein høg maksimal tillaten biomasse (MTB) og anlegget er forventa å gi vesentleg organisk belastning på lokaliteten. Verksemda skal undersøkje miljøtilstanden på lokaliteten med MOM B-undersøkingar etter NS 9410. I tillegg set Fylkesmannen krav om at verksemda utfører resipientundersøking med MOM C etter 2 år i drift. Dette skal gjerast for å kartleggje forureiningseffekten anlegget har på resipienten, jf. forureiningslova § 51.

Risikoklasse

Verksemda er plassert i risikoklasse 3. Fylkesmannen har lagt forureiningspotensialet og eigenskapane til resipienten til grunn for val av risikoklasse. Han er gradert frå 1 til 4, der 1 er høgaste risiko. Risikoklassen angir forventa ressursbruk ved tilsyn, jf. forureiningsforskrifta § 39-6. Han har òg innverknad på kor ofte vi vil gjennomføre tilsyn med verksemda og storleiken på gebyret ved tilsyn.

Gebyr for sakshandsaming

Fylkesmannen tar sakshandsamingsgebyr for arbeidet med løyve. Reglane om gebyrinnkrevjing er gjeve i forureiningsforskrifta kapittel 39. Vi har plassert verksemda under gebyrsats 4, jf. forureiningsforskrifta § 39-4 om arbeid med fastsetjing av nye løyve. Verksemda skal betale 20.600 kroner i gebyr for sakshandsaminga. Miljødirektoratet sender faktura.

Verksemda kan klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innan 3 veker etter at dette brevet er motteke, jf. forureiningsforskrifta § 41-5. Ei eventuell klage bør vere grunngeven og skal sendast til Fylkesmannen i Hordaland. Ei eventuell klage fører ikkje automatisk til at vedtaket blir utsett. Verksemda må derfor betale det fastsette gebyret. Om Miljødirektoratet imøtekjem klagen, vil det overskytande beløpet bli refundert.

Erstatningsansvar

Utsleppsløyvet frittek ikkje verksemda for erstatningsansvar for forureiningskade, jf. § 10 og kap. 8 i forureiningslova.

Klage

Partane i saka eller andre med rettsleg klageinteresse kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet, jf. forvaltningslova. Send klagen til Hordaland fylkeskommune innan tre veker etter at anlegget har fått løyve etter akvakulturlova.

Dersom vedtaket blir påklaga, kan Fylkesmannen eller Miljødirektoratet etter førespurnad vedta at vedtaket ikkje skal gjelde før klagen er endeleg avgjort, jf. forvaltningslova § 42.

Partane i saka har etter forvaltningslova §§ 18 og 19 rett til å sjå saksdokumenta. Fylkesmannen kan på førespurnad gi nærare opplysningar om sakshandsaminga.

Helsing

Kjell Kvingedal e.f.
miljøvernssjef

Tom N. Pedersen
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg: Utsleppsløyvet (med vedlegg)

Kopi til:

Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	Bergen
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Fusa kommune	Postboks 24	5649	Eikelandsosen

Utsleppsløyve etter forureiningslova for matfiskproduksjon til Quatro Laks AS og Tombre Fiskeanlegg AS

Løyvet er gjeve i medhald av § 11 jfr. § 16 i *lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13.mars 1981 nr. 6* (forureiningslova). Løyvet er gjeve på grunnlag av opplysningar i søknad av 12. desember 2013 samt opplysningar framkome under behandlinga av søknaden. Løyvet er gjeve på dei vilkår som er sett i dette dokumentet med vedlegg. Dette løyvet er berre gyldig etter vedtak i Hordaland Fylkeskommune etter akvakulturlova og laksetildelingsforskrifta. Fylkeskommunen kan gjere vedtak om lågare produksjonsramme og den ramma vil vere gjeldande. Forklaring til einskilde av vilkåra står i oversendingsbrevet.

Dersom verksemda ynskjer å gjere endringar i høve til opplysningar som er gitt i søknaden eller under saksbehandlinga, og desse endringane kan ha innverknad på miljøet, må endringane avklarast skriftleg med Fylkesmannen på førehand.

Dersom endra produksjon i samsvar med dette løyvet ikkje har starta opp innan to år etter at løyve er gjeve, skal verksemda sende Fylkesmannen ei utgreiing slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringar i løyvet.

Verksemdsdata

Verksemd	Quatro Laks AS og Tombre Fiskeanlegg AS
Lokalitet	Skåtavågen
Besøksadresse	
Postadresse	Fusa
Postnummer og poststad	5640 Eikelandsosen
Kommune og fylke	Fusa, Hordaland
Org.nummer (verksemd)	963 666 721
Koordinatar (Euref89/WGS84)	60° 10,297' N, 5° 33,788' E
NOSE-kode	110.18.00
NACE-kode og bransje	03.211

Referansane til Miljødirektoratet

Løyvenummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ¹
2014.046.T	1241.0046.02	3

Løyve gitt: 29.01.2014	Endringsnummer:	Sist endra:
Kjell Kvingedal miljøvernssjef		Tom N. Pedersen seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og derfor inga underskrift.

¹ Jf. forureiningsforskrifta. Kapittel 39. Gebyr til statskassen for arbeidet til Miljødirektoratet med løyve og kontroll etter forureiningslova

1 Produksjon – ramme for løyvet

Løyvet gjeld ureining frå oppdrettsproduksjon av matfisk av laks og aure. Løyvet gjeld for ein produksjon på inntil **3.120 tonn maksimal biomasse i anlegget**.

Ved vesentlege endringar i drift eller utsleppstilhøve må verksemda søke om endring av løyvet, jamvel om produksjonen ligg innafør fastsett MTB grense.

2. Generelle vilkår

2.1 Utsleppsavgrensingar

Utsleppskomponentar som ikkje er uttrykkjeleg regulert i løyvet, er omfatta av løyvet så langt opplysningar om utsleppa var gjort kjent i samband med sakshandsaminga, eller må reknast som kjent på annan måte då løyvet vart gjeve. Dette gjeld likevel ikkje utslepp av prioriterte stoff oppført i vedlegg 1². Slike utslepp er berre tillate dersom dette går tydeleg fram av vilkåra i løyvet, eller dei er så små at dei må sjåast på som uvesentlege for miljøet.

2.2 Førre-var-prinsippet, plikt til å redusere ureining så langt som mogeleg, beste tilgjengelege teknologi (BAT)³ og utskifting av utstyr

Verksemda skal etterleve ureiningslova sitt førre-var-prinsipp for å redusere miljøpåverknaden av drifta og forbruket av ressursar.

All ureining frå verksemda, dvs. utslepp til luft, jord og vatn, støy og avfall, er isolert sett uønskt. Verksemda må arbeide kontinuerleg for å hindre at ureining oppstår eller aukar, for å avgrense ureining og for ei best mogeleg avfallshandtering. Jamvel om utsleppa vert haldne innafør fastsette utsleppsgrenser, pliktar verksemda å redusere sine utslepp, så langt dette er mogleg med best tilgjengeleg teknologi.

Verksemda pliktar som ein del av sin internkontroll å halde seg oppdatert på dokumentasjonen som finst for bransjen når det gjeld beste tilgjengelege teknologi (BAT). For å unngå, eller avgrense ureining og avfallsproblem, skal de nytte den beste tilgjengelege teknologien som ut frå ei samla vurdering – også av økonomiske tilhøve, gir dei beste resultatata for noverande og framtidig tilstand i miljøet. Plikta omfattar også utslepp av komponentar som det ikkje er sett spesifikke grenser for.

2.3 Internkontroll, HMS-dokumentasjon ytre miljø

Verksemda pliktar å etablere ein internkontroll i samsvar med gjeldande forskrift om dette⁴. Internkontrollen skal mellom anna sikre og dokumentere at verksemda etterlever krava i dette løyvet, ureiningslova, produktkontrolllova og relevante forskrifter til desse lovene. Verksemda pliktar å halde internkontrollen oppdatert.

Verksemda pliktar til ei kvar tid å ha oversikt over alle aktivitetar som kan medføre ureining eller skjemmande tilhøve og kunne gjere greie for risikotilhøva ved anlegget, jf. vilkår 9.1.

² Forskrift om begrensning av forurensning, Vedlegg 1: Liste over prioriterte stoff

³ Omgrepet BAT ("best available techniques") er i utgangspunktet knytt til verksemder som er omfatta av EU sitt IPPC-direktiv (direktiv 2008/1/EC om "integrated pollution prevention and control"), som akvakultur per i dag ikkje er omfatta av. Ureiningslova § 2, 1. ledd pkt. 3 viser til liknande generell retningsline på ureiningsområdet: "For å unngå og begrense forurensning og avfallsproblemer skal det tas utgangspunkt i den teknologi som ut frå en samlet vurdering av nåværende og framtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold, gir de beste resultatater." BAT-dokumentasjon for akvakultur ligg førre frå Nordisk Ministerråd i rapporten TemaNord 2013:529, *Bat for fiskeopdræt i Norden*, www.norden.org/no/publikasjoner/publikasjoner/2013-529

⁴ Jf. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i verksemder av 06.12.1996 nr. 1127 (internkontrollforskrifta) – eller seinare utgåve.

Dei tilsette må ha god kunnskap om mogelege utslepp, og må arbeide aktivt gjennom eigen kontroll for å hindre skade eller ulempe for miljøet, og for å førebyggje at utslepp kan skje.

Verksemda skal ha ein representant på anlegget som er ansvarleg i høve til krava i dette løyvet og generelle krav i ureiningslova med forskrifter, samt skal syte for overvaking og vedlikehald av internkontrollen når det gjeld ytre miljø.

2.4 Tiltak ved auka ureiningsfare eller unormale driftsforhold

Dersom det som følgje av unormale driftsforhold eller av andre grunnar oppstår fare for auka ureining, pliktar verksemda å setje i verk dei tiltaka som er nødvendige for å fjerne eller redusere den auka ureiningsfaren, også om nødvendig å redusere eller innstille drifta.

Verksemda skal straks informere Fylkesmannen og nabolag

- når det vert planlagt eller uføresett oppstår tilhøve som mellombels kan føre til at utslepp av støy, støv eller lukt er høgare enn normalt.
- i situasjonar der utstyr eller andre kritiske installasjonar for vern mot/ reduksjon av utslepp sviktar eller på anna måte er ute av drift.

Ved gjentekne hendingar skal verksemda etablere eit dokumentert system for registrering av klager/meldingar. Verksemda skal gje ei vurdering av årsak til hendinga, kva som har skjedd og tiltak som er sett i verk eller som er planlagt for å motverke og avgrense verknadar og hindre gjentakning. Informasjonen skal gjerast kjent for nabolag og Fylkesmannen.

Merk at verksemda også har varslingsplikt etter gjeldande forskrift om akutt ureining⁵.

2.5 Nærmiljø

Den ansvarlege skal utarbeide driftsrutinar som sikrar at nærmiljøulempene som følgje av drifta vert redusert til eit minimum.

Alt av innsatsstoff, kjemikal, medisin, avfall, m.m. som kan utgjere ein ureiningsfare ved anlegget, eller på annan måte vere ein fare eller ulempe for miljøet, skal lagrast forsvarleg og vere sikra mot tilgjenge frå uvedkomande. Sikringa kan m.a. vere tilstrekkeleg innebygging, container eller tett lagertank.

Alle lagertankar for flytande råstoff, tilsatsstoff, innsatskjemikal eller avfall som kan utgjere ein ureiningsfare eller på annan måte vere ein fare eller ulempe for miljøet, skal sikrast mot overfylling og lekkasje. Dersom tanken har større lagringskapasitet enn 1 000 liter skal han sikrast med oppsamlingsvolum tilsvarande kapasiteten på tanken pluss 10 % av lagervolumet til tanken. Fleire tankar på same område kan sikrast med felles oppsamlingsvolum tilsvarande kapasiteten på største tanken pluss eit tillegg på 10 % av lagervolumet til den største tanken.

3. Utslepp til vatn

3.1 Utslepp av fôr

Fisk skal ikkje overfôrast, eller fôrast på ein måte som kan medføre skade eller ulempe for det ytre miljøet. Verksemda skal bruke tørrfôr eller mjukfôr, eller fôr med tilsvarande gode eigenskapar med omsyn til oppløysning i vatn.

3.2 Utslepp av medisin og kjemikal

⁵ Forskrift om varsling av akutt ureining eller fare for akutt ureining av 09.07.1992, nr. 1269

Bruk og utslepp av medisin, pesticid og desinfeksjonsmiddel skal verksemda gjere i samsvar med gjeldande regelverk/retningslinjer frå forureiningsmyndigheitene.

3.3 Sanitæravløpsvatn

Kommunen må godkjenne utslepp av sanitæravløpsvatn frå personalrom m.m. i samsvar med gjeldane regelverk/retningslinjer frå forureiningsmyndigheitene.

4. Miljøovervaking og rapportering til Fylkesmannen

4.1 Krav til miljøtilstand

Utslepp frå anlegget skal ikkje føre til at vedtekne miljømål for vassførekomsten ikkje let seg gjere å oppnå, eller at miljøtilstanden vert redusert, jf. vassforskrifta⁶ og tilhøyrande klassifiseringsretteiar⁷ for miljøtilstand.

Utslepp frå matfiskanlegget skal ikkje føre til at organisk avfall akkumulerer over tid og at gravande botndyr (benthos) ikkje kan leve under eller i nærsona av merdane. Botnpåverknad frå oppdrett er størst nær anlegga og blir raskt mindre med aukande avstand. I influensområdet utanfor nærsona til utslepp frå akvakulturanlegg i sjøvatn eller frå utsleppspunkt i sjø frå akvakultur på land, skal tilstanden for djupvatn, blautbotnsfauna og sediment vere god, tilstandsklasse II eller betre etter vassforskrifta.

Utslepp frå akvakultur skal ikkje gi dårlegare tilstandsklasse i øvre vasslag om sommaren enn naturtilstanden. Strandsona i nærleiken av ein lokalitet skal ikkje vere synleg påverka av utslepp eller anna forureining frå akvakultur. Verksemda skal utføre jamleg, risikobasert miljøovervaking med MOM B-undersøking for å dokumentere at ovannemnte blir haldt, jf. akvakulturdriftsforskrifta §§ 35 og 36.

4.2 Krav til overvaking

Verksemda skal syte for overvaking av effektar av utsleppa til sjø etter eit risikobasert overvakingssystem. Miljøovervakinga skal skje i samsvar med nasjonale standardar, og føringar i vassforskrifta og rettleiaren for klassifisering av miljøtilstanden i vatn.

Prøvetaking, analysar og fagleg vurdering skal gjennomførast i samsvar med krava i standardane som blir nytta. Overvaking av påverknad på miljøet frå matfiskanlegg skal skje etter NS9410. Så langt som mogleg skal det nyttast akkrediterte organ.

Rapportar frå miljøgranskningar skal i grafisk og/eller tabellarisk form vise samanhengen mellom biomasse i anlegget og miljøtilstand, og eventuell trendutvikling på lokaliteten.

Verksemda kan etter særskild vedtak bli pålagt å gjennomføre meir omfattande granskningar eller overvaking, dersom Fylkesmannen finn dette naudsynt for å kartlegge anlegget sin ureiningseffekt på resipienten, jf. ureiningslova § 51. Verksemda kan også bli pålagt å betale for ein høveleg del av kostnadene ved ei felles resipientgranskning (enkeltstående eller vedvarande program) i lag med andre verksemdar med utslepp i området. Dette gjeld når det er fleire anlegg i same vassforekomst.

Lokaliteten Skåtavågen ligg inne i eit fjordsystem. Fjordlokalitetar synes å vere mest kjenslege for organisk belastning og ha mindre bæreevne samanlikna med lokalitetane ute på kysten. Lokaliteten er tildelt ein høg maksimal tillaten biomasse (MTB) og anlegget er

⁶ Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) av 15.12.2006, nr 1446

⁷ Direktoratgruppen Vanndirektivet 2013, Veileder 02:2013 Klassifisering av miljøtilstand i vann

forventa å gi vesentleg organisk belastning på lokaliteten. Verksemda skal undersøkje miljøtilstanden på lokaliteten med MOM B-undersøkingar etter NS 9410. I tillegg set Fylkesmannen krav om at verksemda utfører resipientundersøking med MOM C etter 2 år i drift. Dette skal gjerast for å kartleggje forureiningseffekten anlegget har på resipienten, jf. forureiningslova § 51. Fylkesmannen kan påleggje verksemda å betale sin del av kostnadene ved ei felles resipientundersøking saman med andre verksemder med utslepp i området der anlegget er plassert.

4.3 Rapportering til Fylkesmannen

Resultat og data frå rapportar frå resipientundersøkingar (MOM C) etter dei frekvensane som går fram av NS 9410, skal verksemda sende elektronisk og til Fylkesmannen i Hordaland. Fylkesmannen registrerer data i databasen <http://vanmiljo.miljodirektoratet.no/> ved å importere data på spesifisert format (Excel-importskjema). Importskjemaet og framgangsmåte finn de på nettsida <http://vanmiljokoder.miljodirektoratet.no/>.

5. Utslepp til luft

Fôrlagring og fôrtillaging, spyling, reingjering og tørking av nøter, handtering av avfall og andre aktivitetar ved anlegget skal gå føre seg på ein slik måte at dei ikkje fører til luktulemper for naboar og lokalmiljø.

6. Grunnforureining og forureina sediment

Verksemda skal vere innretta slik at det ikkje skjer utslepp til grunnen som kan føre til nemnande skadar eller ulemper for miljøet.

Verksemda pliktar heile tida å ha oversyn over mogleg forureina grunn som finst på verksemdsområdet og forureina sediment utanfor. Det same gjeld faren for spreining, og om det er trong for undersøkingar og tiltak. Dersom det er nødvendig å setje i verk undersøkingar eller andre tiltak, skal Fylkesmannen varslast om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påverke forureina grunn eller forureina sediment, må ha løyve etter forureiningslova, ev. godkjenning frå kommunen⁸/Fylkesmannen.

7. Støy

Anlegget skal verksemda utforme og drive slik at det ikkje oppstår urimelege støyplager for omgjevnaden. Aktivitetar som medfører fare for spesiell støy, bør i størst mogleg grad gjennomførast innanfor vanleg arbeidstid frå måndag til fredag kl. 7–16.

Utandørs støy frå verksemda ved bustader, sjukehus, pleieinstitusjonar, fritidsbustader, utdanningsinstitusjonar og barnehagar, målte eller rekna ut som frittfeltsverdi ved den mest støyutsette fasaden, skal ikkje overskride desse grensene:

Kvardagar	Laurdagar	Søn- og helgedagar	Kveld (kl. 19–23), kvardagar	Natt (kl. 23–07), alle døgn	Natt (kl. 23–07), alle døgn
55 Lden	50 Lden	50 Lden	50 Levening	45 Lnight	60 LAFmax

⁸ Jf. forureiningsforskrifta. Kapittel 2. Opprydning i forureina grunn ved bygge- og gravearbeid

L_{den} er A-vege ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.

$L_{evening}$ er A-vege ekvivalent støynivå for kveldsperioden 19-23.

L_{night} er A-vege ekvivalent støynivå for nattperioden 23-07.

L_{AFmax} er A-vege maksimalnivå for dei 5-10 mest støyande hendingane innanfor perioden, målte/rekna ut med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Verksemda skal halde seg innanfor alle støygrensar alle driftsdøgn. Støygrensene gjeld all støy frå anlegget, medrekna intern transport på verksemdsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkt. Støy frå bygg- og anleggsverksemd og frå ordinær persontransport av dei tilsette i verksemda, er ikkje omfatta av grensene.

8. Energi

Verksemda skal ha eit system for kontinuerleg vurdering av tiltak som kan setjast i verk for å oppnå ein mest mogleg energieffektiv produksjon i anlegga. Energistyringssystemet skal vere i samsvar med norsk standard for energileiing og vere ein del av internkontrollen i verksemda, jf. punkt 2.4.

9. Avfall

9.1 Generelle krav

Verksemda pliktar, så langt det er mogleg utan urimelege kostnader eller ulemper, å unngå at verksemda fører til at det blir danna avfall. Særleg skal verksemda avgrense innhaldet av skadelege stoff i avfallet mest mogleg.

Verksemda pliktar å sørgje for at all handtering av avfall, inkludert farleg avfall⁹, skjer i samsvar med gjeldande reglar for dette fastsett i eller i medhald av ureiningslova, som t.d. avfallsforskrifta¹⁰.

Avfall som oppstår i verksemda, skal verksemda søkje å få gjenbrukt i eigen produksjon eller i produksjonen til andre verksemdar, eller – for avfall som kan brennast – søkje å utnytte det til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnytting må likevel vere i samsvar med gjeldande reglar fastsette i eller med heimel i forureiningslova og krav som er fastsette i dette løyvet.

Brenning av avfall er ikkje tillate.

9.2 Handtering av medisin-, kjemikalierestar og anna farleg avfall

Verksemda skal handtere unytta restar av medisinfôr, antibiotika, pesticid eller andre spesielt miljøfarlege stoff (gjeld også emballasje) og anna farleg avfall i samsvar med gjeldande reglar for farleg avfall¹¹. Det same gjeld for oppsamla fôrrestar og ekskrement som inneheld antibiotika.

Farleg avfall som blir lagra i påvente av levering/henting, skal verksemda sikre, slik at lageret ikkje fører til avrenning til grunnen, overflatevatn eller avløpsnett. Lageret skal også vere sikra mot avdamping av forureining til luft. Lageret skal dessutan vere sikra mot uvedkommande.

⁹ Farleg avfall er avfall som ikkje kan handsamast saman med anna avfall fordi det har eigenskapar som kan medføre forureining eller vere farleg for menneske eller dyr.

¹⁰ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

¹¹ Avfallsforskrifta. Kapittel 11. Farleg avfall

9.3 Handtering av produksjonsavfall og slam

Død fisk, slakteavfall, fôrrestar, slam, feitt o.l. skal verksemda handtere på ein slik måte at det ikkje oppstår forureining.

Anlegget skal ha beredskap for å kunne handtere massiv fiskedød.

Verksemda skal samle opp død fisk og raskt konservere han anten ved ensilering, frysing, e.l. Før fisken blir lagra på ensilasjetank, skal verksemda kverne han.

Verksemda skal levere ensilert fiskeavfall til godkjent anlegg for attvinning. Det er ikkje tillate å dumpe død fisk og anna avfall i sjøen. Det er heller ikkje tillate å grave han ned eller brenne han.

Alt slam frå reinseanlegg skal verksemda transportere til godkjent anlegg. Transporten skal skje på ein slik måte at det oppstår minst mogleg ulempe, lukt m.m.

9.4 Slamfjerning frå sjøbotn

Dersom det må fjernast slam frå sjøbotnen, må verksemda søkje om eige løyve til dette. Skriftleg søknad som gjer greie for korleis slammet er tenkt transportert og disponert, skal sendast til Fylkesmannen. På grunn av smittefare må verksemda varsle veterinærstyresmaktene.

10. Lagring av medisin og kjemikal

Forskrift om organisk gjødsel regulerer bruk av oppsamla slam som ein ressurs.

Medisin, pesticid, og kjemikal skal vere lagra forsvarleg og slik at dei ikkje er tilgjengelege for uvedkomande.

Lagerlokalet skal utformast slik at spill ved uhell eller liknande ikkje blir slept ut, men blir samla opp.

11. Førebyggjande og beredskapstiltak mot akutt forureining

11.1 Miljørisikoanalyse

Verksemda skal gjennomføre ein miljørisikoanalyse av verksemda si, og vurdere resultatata med tanke på akseptabel miljørisiko. Verksemda skal kartleggje moglege kjelder til akutt forureining av vatn, grunn og luft. Verksemda skal dokumentere miljørisikoanalysen og han skal omfatte alle tilhøve ved verksemda som kan føre til akutt forureining med fare for helse- og/eller miljøskadar inne på eller utanfor området til verksemda. Om produksjonstilhøva blir modifiserte og endra, skal verksemda oppdatere miljørisikoanalysen.

Verksemda skal ha oversikt over dei miljøressursane som ei akutt forureining, med dei helse- og miljøkonsekvensane ho fører med seg, kan få følgjer for.

11.2 Førebyggjande tiltak

På grunnlag av miljørisikoanalysen skal verksemda setje i verk risikoreduserande tiltak. Verksemda skal vurdere tiltak med tanke på å redusere sannsyn og konsekvensar. Verksemda skal ha eit oppdatert oversyn over dei førebyggjande tiltaka.

11.3 Rutinar for vedlikehald

Verksemnda pliktar å føre jamleg tilsyn og kontroll med fôringsutstyr, eventuelle reinseanlegg m.m., slik at desse alltid blir drivne mest mogleg effektivt. For å sikre dette, skal verksemnda drive førebyggjande vedlikehald og ha eit rimeleg reservelager av dei mest utsette komponentane.

11.4 Journalføring

Verksemnda skal registrere og journalføre følgjande data:

- fiskemengd
- mengd død fisk
- talet på rømt fisk
- fôrtype og fôrforbruk
- bruk av og type og mengd:
 - antibiotika
 - pesticid
 - andre kjemikal
- mengd oppsamla slam med antibiotika, og disponeringsmetode
- avfallsmengd og disponeringsmetode

Journalen må takast vare på ved anlegget i minst 3 år og vere tilgjengeleg ved kontroll/inspeksjon.

11.5 Etablering av beredskap

Verksemnda skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og dei risikoreduserande tiltaka som er sette i verk, etablere og vedlikehalde ein beredskap mot akutt forureining om det trengst. Beredskapen skal til ei kvar tid vere tilpassa den miljørisikoen som verksemnda representerer. Minst ein gong i året skal verksemnda øve på beredskapen mot akutt forureining.

11.6 Varsling om akutt forureining

Verksemnda skal varsle akutt forureining eller fare for akutt forureining i samsvar med gjeldande forskrift . Dette gjeld til dømes akutte utslepp av antibiotika, kjemikalie og liknande. Verksemnda skal også, så snart som mogleg, varsle Fylkesmannen i slike tilfelle.

12. Utskifting av utstyr

Dersom verksemnda skal skifte ut utstyr som gjer det teknisk mogleg å motverke forureiningar på ein vesentleg betre måte enn då løyvet vart gitt, skal Fylkesmannen få melding om dette på førehand.

Når verksemnda byter ut utstyr skal det liggje til grunn at ein nyttar dei beste, tilgjengelege teknikkane med sikte på å motverke forureining.

13. Eigarskifte

Dersom verksemnda blir overdregen til ny eigar, skal verksemnda sende melding til Fylkesmannen så snart som mogleg og seinast éin månad etter eigarskiftet.

14. Nedlegging

Viss anlegget blir nedlagt eller verksemda stansar for ein lengre periode, skal eigaren eller brukaren til ei kvar tid gjere det som trengst for å motverke fare for forureining. Viss anlegget eller verksemda kan føre til forureining etter nedlegginga eller driftsstansen, skal verksemda på førehand og i rimeleg tid gi melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsetje nærare kva tiltak som trengst for å motverke forureining.

Ved nedlegging skal verksemda syte for at driftsstanden blir sett i tilfredsstillande stand att med tanke på miljøet.

15. Tilsyn

Verksemda pliktar å la representantar for forureiningsmyndigheitene føre tilsyn med anlegget til ei kvar tid.

Vedlegg 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jfr punkt 2.1.

Utslepp av desse komponentane er berre omfatta av løyvet dersom dette går tydeleg fram av vilkåra eller dei er så små at dei kan sjåast på som uvesentleg for miljøet.

Metall og metallsambindingar

	Forkortingar
Arsen og arsen sambindingar	As og As-sambindingar
Bly og bly sambindingar	Pb og Pb- sambindingar
Kadmium og kadmium sambindingar	Cd og Cd- sambindingar
Krom og krom sambindingar	Cr og Cr- sambindingar
Kvikksølv og kvikksølv sambindingar	Hg og Hg- sambindingar

Organiske sambindingar:

	Vanlige forkortingar
Bromerte flammehemmarar:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske sambindingar	
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furanar	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafinar C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkan C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkan C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzen	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensida:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloretan	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromusk sambindingar:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte sambindingar
Perfluoroktansyre	(PFOA)
Tinnorganiske sambindingar:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5

Vedlegg 2

Tiltak for å sikre mot viltskade

Naturmangfaldlova og viltlova set krav om at vi skal ta vare på viltet og leveområda deira for å sikre produktiviteten og rikdomen av artar i naturen.

Erfaringar frå akvakulturanlegg viser at dei kan føre til konflikhtar med ville dyr og fuglar. Alle typar oppdrettsanlegg, også skjelanlegg, kan lokke til seg vilt.

Innehavar av akvakulturanlegget bør av eiga interesse førebyggje viltskade. Dersom det oppstår viltskade skal innehavaren av akvakulturanlegget straks ta kontakt med viltansvarleg i kommunen for å setje i verk tiltak.

For å unngå skade på vilt kan Fylkesmannen krevje at innehavaren av akvakulturanlegget monterer flytelense med sperregarn og viltsikker port dersom anlegget ligg ved land.

Innehavaren av anlegget kan søkje om skadefelling først om det oppstår viltskade av vesentleg økonomisk omfang, og tiltak for å førebyggje viltskade ikkje nyttar.